

J. publ. G.

166

t

Publ. g. 106 h

Secretor

D E C R E T A,
D I P L O M A T A,
P R I V I L E G I A
A L I Q U A,

Ex multis, quæ in favorem

Religionis Catholicæ
& Catholicorum.

in G E R M A N I A emanarunt,

Ab anno 1620. usque ad annum 1629.

E X C A N C E L L A R I A
A V L I C A I M P E R I I

Nec non ex Cancellariis,

Regni U N G A R I A E,

Regni B O H E M I A E,

Archiducatus AUSTRIÆ,

STIRIÆ, CARINTHIÆ, CARNIOLÆ,

Et aliarum Provinciarum, quæ sunt
hæreditariæ Domus Austriacæ.

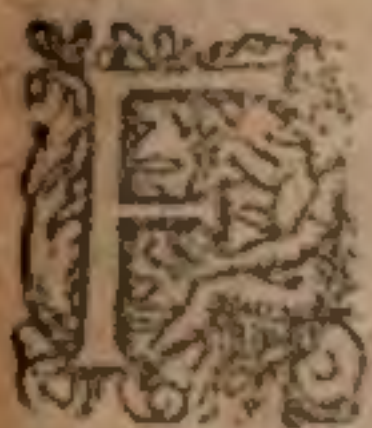
Et ex Cancellaria Camerae Aulicæ.

[1641]

**Bayerische
Staatsbibliothek
München**

EX CANCELLARIA

AVLICA IMPERII.

ERDINANDVS Secundus, Dei gratia electus Romanorum Imperator semper Augustus, omnibus & singulis Electoribus, Ducibus, tam Ecclesiasticis, quam secularibus, Prelatis, Comitibus, Baronibus, Dominis, Equitibus, Praetoribus, &c. è omnibus aliis nostris, & Imperii subditis, &c. Nostram amicitiam, gratiam, & omne bonum. Non dubitandum tenemus, quin VV. dilectionibus, & vobis plus nimio notum sit, in qua perniciofa perturbatione nostra dilecta patria nationis Germanicæ hætenus sit fluctuata, cujus diffidentie, & valde periculosi schismatis initium, & scaturigo originaliter quidem moestissima Religionis sectio extitit, & existit, post hanc autem hoc præcipue, quod contra religionis, & patriæ pacem, quæ propter hoc præcipue fuerat erecta, ut status utriusque Religionis huic paci conformiter, concorditer se invicem gererent, & neutra pars alteri in suo jure, bonis, provinciis, & subditis ullum præjudicium, & damnum inferret; non tantum diversa spolia, & alia perniciosissima attentata fuerint excitata, sed insuper sub quovis modo quæsitò prætextu, & per damnosas disputationes super ipsamet Religionis pace, quasi ipsa in suo sensu contra facientibus favisset, defendi & justificari voluerint. Ex quo secutum est, postquam turbatores in aliquot judiciis contrariam sibi sententiam tulerunt, & ob suam injustam invasionem alias jacturas timere debuerunt, ut tandem contra clarum sensum ipsiusmet pacis Religionis, sicut con-

*Declara-
tio primi
gravami-
nis statu-
um Im-
perij, in
materia
Religionis
in favo-
rem Ca-
tholico-
rum.*

ra alias Sacri Imperii decisiones nullum amplius
 iudicem pati voluerint, sed partem adversariam ad
 novam concordiam, ut sub specie cuiusdam com-
 positionis omne suum jus dimitteret, cogere vo-
 luerint, & ad firmandum tale indecens intentum,
 primo omnifariam occultas intelligentias, secre-
 ta pacta, diversas correspondentias, & tandem a-
 pertam unionem, & tum cum per exortam Bohe-
 micam rebellionem, optatam occasionem habere
 arbitrarentur, suum propositum promovendi ul-
 teriores confœderationes cum hujus, & aliarum
 ditionum, & communitatibus, imo cum hæredi-
 tarii hostis Turcæ admissione, conciliaverint, usq;
 dum tandem per tales machinationes tota patria
 in flammis, & talem statum in quo hucusque ge-
 mentibus, & lamentantibus subditis fluctuat, fuerit
 redacta. Quamvis equidẽ hanc ruinam tam nostri
 clari prædecessores in Imperio, quam Sacri Impe-
 rii Electores mature præviderint, & ex parte sua
 libenter mederentur, ut anno 1559. cum inopina-
 ta querela contra religionis pacem moveri tenta-
 retur, Noster dilectus Avus, & prædecessor Ferdi-
 nandus has quærelas iudicio Camerali Cæsareo
 remisit; ipsi vero Protestantes Cameram tum fu-
 gientes, & rei decisionem ab ipso met Imperatore
 petierunt, tamen hæc decisio propter periculo-
 sum bellum Turcicum fuit dilata, & nihilominus
 non fuit intermissum, quin iustitia secundum Re-
 ligionis pacem tam in Aula Cæsarea, quam Iudi-
 cio Camerali Spirensi fuerit administrata, usque
 dum anno 1613, illi qui se correspondentes appel-
 labant, non tantum de talibus processibus fue-
 rint conquesti cum oblatione novorum gravami-
 num, sed etiam supra dictam Cæsaream decisio-
 nem non amplius admittere voluerint, & pro no-
 va con-

va concordia in illis Comitibus facienda institerint, quod tamen resistentibus Catholicis efficere non potuerunt; unde paulo post dicta Comitibus anno 1613. una cum Catholicis etiam DD. Elector Saxoniae, & Landgravius Hassiae, nostro D. praedecessori Matthiae suaserunt, ut supradicta gravamina ex officio Caesareo decidere vellent juxta constitutiones Imperii, &c.

Quandoquidem igitur nostro officio Caesareo conformiter perpenderimus tumultus Imperii componere, &c. & propterea ab Electorali Collegio de Mulhausen fuerimus rogati, ut providere vellemus, quatenus illa tam sepe à Statibus introducta, & inculcata gravamina, juxta tenorem constitutionum Imperii, & tam religionis, quam profanae pacis discuterentur, & deciderentur.

Ea propter has nostro officio Caesareo convenientes deliberationes, & decisiones secundum religionis, & profanam pacem, decisiones Imperiales praesertim anni 1566: cum acceperimus confessum fuisse ab ipsismet Protestantibus, in Comitibus anno 1613. haec gravamina non esse nova; sed saepius mota, & illorum participes saepe, ac sufficienter esse audiros. Insuper jam pridem anno 1576. dicti protestantes in suo memoriali ad nostrum praedecessorem Imperatorem Maximilianum pro decisione horum gravaminum dato bono cum fundamento clare sunt confessi, non esse necessarium hujus, vel illius partis consensum aspiciere, sed Majestati Caesareae totam plenitudinem potestatis convenire suum officium Caesareum hic interponendi. Quod idem anno 1559. dicti Protestantes nostro praedecessori Imperatori Ferdinando cum hac appendice insinuarunt, Rem cum gravaminibus ita se habere, ut ex puris,

& claris verbis Constitutionum Imperialium, & pacis Religionis decidi possint. Vnde quamvis igitur libenter omnibus talibus gravaminibus nostram Cæsaream determinationem daremus, tamen intendimus, ad hoc etiam ab Electorali Collegio moniti, illa decidere, super quæ ratione submissionis, ne minimum quidem dubium exoriri potest, ut sunt illa gravamina, quæ etiam sine omni submissione in claris verbis Religionis pacis consistunt, & in quorum determinatione ad recuperandam pacem communem plurimum est litum.

Vt rem aggrediamur; reperimus primo, quod contra Religionis pacem, & antiquas non propter hoc derogatas Imperii constitutiones in superfluum disputationem tractum sit, & propterea iste malus status Imperii non parum causatus sit, utrum etiam illæ fundationes, monasteria, & Prælatuæ, quæ in ditione Principum & Statuum sub Religionis pace comprehensorum, sunt sita, potuerint ab illis, quibus provinciæ, & territorii potestas convenit, occupari, reformari, & in alia dona libera, vel secundum eorum placitum immutari.

Quod autem hoc fieri non debuerit, neque talis invasio bonorum Ecclesiasticorum, etiam si Sacro Imperio non immediate sint subiecta, sit iusta, habetur ex pace Religionis. ¶ E contra: ubi dicitur, quod Confessioni Augustanæ addicti, alios Sacri Imperii Status antiquæ Religionis, seculares, & Ecclesiasticos cum suis Capitulis, & aliis status Ecclesiastici, in quocumque loco suam residentiam posuerint, sua Religione, fide, ritibus, & ceremoniis, bonis mobilibus, & immobilibus, jure, redditibus, censibus, decimis, jurisdictionibus

bus non spolient, sed innocuos in his omnibus habeant, & ipsis frui sine molestia patiantur. &c.

Quod nunc hæc verba, de aliis status Ecclesiastici, non de illis foundationibus, & monasteriis, quæ Imperio immediate subiecta, & Imperii status sunt, sed præcipue de illis, quæ in ipsorum Confessione Augustanæ addictorum Territoriis, & ditionibus sunt sita, debeant intelligi, hoc non tantum Imperii Acta, & protocolla, quæ super hoc puncto fuerunt celebrata, indicant; sed etiam ex ipso contextu patet, quod illis Ecclesiasticis, qui suas residentias mutaverint, æque ac si præsentesset, sua bona, & redditus ex aliorum territoriis præbeantur, &c.

Neque obstat, quod in pace Religionis, §. Vnd damit, &c. statuitur, ut Confessione Augustanæ addicti status, in sua fide, caeremoniis, & ritibus, quæ in suis Ducatibus, & ditionibus crexerint, non sint impediti; unde aliqui colligendum putaverunt, eos posse etiam monasteria reformare; nam quamvis talia monasteria in quibusdam concessis juribus civilibus, eo respectum habeant, tamen in foundationibus, & rebus spiritualibus non habent, quod agant cum illis, sed (ut dictum est) sunt Dei, & Ecclesiæ, &c.

Secundo non minus est publicum in Imperio, quod aliqui Status Protestantes contra expressam literam tam pacis Religionis, in §. Vnd nach dem, &c. in quo clavis verbis cavetur, si Archiepiscopus, Episcopus, Prælatus, vel alius status Ecclesiastici à nostra antiqua Religione deficeret, ut ille suum Archiepiscopatū, Prælaturam, & beneficia, cum omnibus fructibus & redditibus quos inde capiebat, sine omni repugnantia, & mora, tamen sine detrimento sui honoris, relinquere teneatur;

„ & capitulis, aut quibus de jure communi, & con-
 „ suetudine Episcopatus, vel Ecclesiæ convenit, a-
 „ liam personam antiquæ Religionis eligendi pote-
 „ stas concessa sit, qui etiam cum Ecclesiasticorum
 „ capitulis, & aliis Ecclesiis cum suis foundationibus,
 „ electionibus, præsentationibus, confirmationi-
 „ bus, antiquis usibus, juribus, & bonis mobilibus,
 „ & immobilibus non impediti, & in pace sine mo-
 „ lestia sunt conservandi, &c. Nihilominus ausi sint,
 non tantum post suum à religione discessum suos
 Episcopatus, & Prælaturas retinere; sed etiam
 quos non habuerunt quærere sub hoc prætextu,
 quod iste paragraphus, non sit pars pacis Religio-
 nis, & in quem nunquam consenserint, sed potius
 sæpe contra sint protestati. Idcirco diligenter nos
 informari fecimus, quomodo se res cum illo pa-
 ragrapho, qui communiter Reservatum Ecclesia-
 sticum dici solet, habeat; & reperimus esse illud
 quidem sæpe impugnatum, tamen à nullo nostro-
 rum prædecessorum esse pro eorum sententia de-
 claratum, & semper ea quæ in pace Religionis
 continentur complete sunt observata, ut patet ex
 Comitibus an. 1555, 56, 57, 59. quibus annis bene fuit
 contra protestatum, sed semper pax Religionis in-
 tacta permansit. Item in Comitibus an. 1566. sub
 Maximiliano an. 1590. sub Rudolpho, ubi semper
 reservatum Ecclesiasticum fuit declaratum, tan-
 quam pars pacis Religionis.

Tertio quia tandem iterum producere volunt
 (quamquam sit primo puncto valde contrarium,
 in quo nec illis Ecclesiasticis, qui non sunt status
 Imperii, ullum privilegium volunt concedere)
 quod etiam subditi Imperii sint capaces pacis Re-
 ligionis, & ideo Religionis causa à suis Dominis
 non possint expelli; licet ratione horum gravami-
 num

num status Confessionis Augustanæ non sint unanimis; ad cuius prætensionis specimen, *¶ VVo* aber, &c. allegant, in quo disponitur, si subditus causa religionis alio migrare, & alibi suum domicilium figere velit; ipsi talis commigratio, & conditio suorum bonorum sine impedimento sit concedenda. Item quod super hoc puncto in causa subditorum, qui fuerunt sub Ecclesiasticis, & tunc exercitium Confessionis Augustanæ attulerunt, ab Imperatore Ferdinando Secundo decretum obtinuerint, in quo pax Religionis ita fuerit declarata, ut tales subditi in sua fide permanere à dominis Ecclesiasticis permittantur, &c. Ita pariter voluimus in hoc puncto (licet ex ipsa pace Religionis in *¶ Vnd* damit, & *¶ Dargegen* sollen, &c. clarum sit, in quo statibus mediatis suam fidem, & caeremonias instituendi facultas conceditur, & strictè præcipitur, ut in hoc à nemine impediantur) diligenter acta Comitiorum anno 1555. fecimus revideri, ex quo reperimus, quod in magna quidem fuerit controversia, ut aliorum statuum subditis pariter Confessio Augustana fuisset libera, & propterea particularis clausula in pacem Religionis poneretur, tamen hæc à Catholicis nullo modo fuit admissa, quia cum ipsi aliis statibus non præscriberent, quid cum suis subditis agant; injustum foret, si ipsi hac in re legem ab adversariis acciperent. Quoad illud decretum nihil de illo habetur in pace Religionis, neque unquam fuit iudicio Camerali insinuatum, neque unquam secundum illud iudicatum. multo minus in usum adductum; & sine consensu statuum Catholicorum cum sit derogatio pacis Religionis; & ita vim habere non possit; quia etiam nostri prædecessores ad multiplicem instantiam tale decretum nec pa-

ci Religionis incorporare, nec Camera insinuare voluerunt; sed in se ipso ita reliquere, è contra pacem Religionis semper stabilem, & firmam voluerunt, nos quoque propter hoc decretum à pace Religionis declinare non possumus.

Ex quibus hætenus à nobis discussis, & secundum tenorem pacis Religionis, ac aliarum constitutionum Imperialium, & actorum resolutis articulis, declaramus, & decidimus; Primo quod status Protestantes non habent occasionem conquirendi, & pro gravamine allegandi, quod Ordinum Generalibus, Prælatis, & aliis status Ecclesiastici, qui Imperio non immediate sunt subiecti; dum propter suas fundationes, & bona occupata hospitalia, & alia pia legata apud nos, vel nostrum iudicium Camerale, pro necessariis processibus instituerunt; eis sunt elargiti, & super hoc ad iudicium, & executionem fuerit progressum: Sed quod è contra status Catholici, merito, & iuste fuerint aggravati, & horum mediatorum Ecclesiasticorum patrocinium susceperint, quod ipsis sua bona, & monasteria, quæ tempore concordie Passaviensis, vel exinde possederant, contra clarum sensum pacis Religionis occuparint, suos redditus distraxerint, insuper ipsos, ac si pacis Religionis non essent capaces, ab omnibus suis juribus & vindicationibus plane extruserint.

Circa secundum articulum declaramus pariter, confessioni Augustanæ addictos nullam causam gravaminis habere, quod suæ Religionis asseclæ, qui Episcopatus, & Imperio immediatas Prælaturas tenent, vel eas prætendunt, à statibus Catholicis non fuerint habiti pro Episcopis, & Prælati, neque illis sua loca, & sessiones in Comitibus Imperialibus fuerint præbita, cum è contra ex par-

te Ca-

te Catholicorum, juxta Reservatum Ecclesiasticum, & ejus indiscutibilem literam, quod tales à Religione Catholica digressi Episcopi, & Prælati, nihilominus suos Episcopatus, & Prælaturas retinent, & omnia jura, ac privilegia, quæ in Religione Catholica habuerunt, continuant, ac ratione talium Prælaturarum pro statibus Imperii haberi velint; quod etiam illi, qui non sunt Religionis Catholice, multo minus ad statum Ecclesiasticum habiles in tales Prælaturas se intruserint, & intrudere pergant: itaque totum statum Catholicum Ecclesiasticum, quantum in ipsis; extirpare conentur.

Cum etiam circa tertium punctum aliquorum statuum Protestantium gravamina plane sine fundamento reperiamus, ac si statibus Catholicis negatum esset, in suis ditionibus suos subditos ad Religionem impellere, & si hac in re non accommodare vellent, pro suo libitu eos proscribere, vel eis interdicare, ne in alia loca ad conciones & ad exercitia excurrant, e contra Catholici merito fuerint aggravati, quod eorum subditi ad defectionem fuerint allekti, &c.

Comitia præcipua, & maxime urgentia gravamina, à quibus pax communis dependet, ex clavis verbis pacis Religionis, constitutionum Imperialium, & publicorum judicialium actorum copiose, & sufficienter declaratum, ut utra pars conquerendi causam, habeat palam factum sit.

Præcipimus hisce nostro judicio Camerali (quemadmodum in omnibus punctis in decisione controversiarum super pace Religionis, quicquid per nostrum publicum edictum declaravimus, justum & æquum invenerunt) ut secundum

Hanc nostram declarationem in posterum sine disputatione, si similes casus occurrerint, in hac nostra declaratione contenti, judicent, & sententiam ferant, & quia spolia; ac turbationes, sicut & occupationes Episcopatum, & Prælatuum contra tenorem pacis Religionis, multis in locis publica, & nota, ac non negabilia, & ipsum jus, ut supra dictum, ex verbis pacis Religionis, & aliis Imperialibus sententiis extra controversiam, ita ut aliud non supersit, quam in his casibus parti offensæ assistere, & suum ipsi attribuere, ita ad tenendam utramque tam Religionis, quam profanam pacem tandem decrevimus, nostros Cæsareos Commissarios expedite per Imperium ablegare, tales vel vi, vel alio modo occupatos Archiepiscopatus, Episcopatus. Prælatas, monasteria, & alia bona Ecclesiastica, quæ tempore concordie Passaviensis, aut exinde fuerunt à Catholicis possessa, & injuste fuerunt destituta, ab injustis detentoribus repetere, & aptis ac foundationibus conformiter sufficientibus, ordinate vocatis, & sane idoneis personis providere, & unicuique suum sine superfluis ambagibus attribuere.

Volumus etiam juxta tenorem sæpe nominatæ pacis Religionis, & aliarum super ea Imperialium sententiarum, præsertim anno 66 hîscæ publice declaratum, & decretum, decernimus etiam, & declaramus, quod talis pax Religionis tantum antiquissimæ Catholicæ Religionis, & nostro dilecto antecessori Imperatori Carolo V. anno 1530. 25. Junii, tradita immutatæ Confessioni Augustinæ addictos concernat, omnes aliæ professiones, & sectæ, quocunque nomine appellentur inde sint exclusæ, interdictæ, & nullo modo toleranda.

Præcipimus inde VV. DD. & vobis omnibus, & singulis

singulis sub pœna pacis Religionis, & profanæ, ut se non opponant his nostris decretis, sed in suis provinciis, & ditionibus executioni sine mora mandari curent, & non minus nostris Commissariis ad eorum petitionem auxiliatrices manus porrigere, illis autem, qui tales Archiepiscopatus, Prælaturas, monasteria, hospitalia, & alia bona Ecclesiastica tenent, ut quam primum post insinuationem hujus nostri Cæsarei edicti, ad restitutionem, & derelictis nem talium bonorum commissariorum, ipsa sine detentione, & mora ulla cum omnibus adhaerentibus, & pertinentibus restituant: nam si his non obedirent, aut tardos, & morosos se ostenderent, ipsi non tantum in supradictam pœnam Religionis, & profanæ pacis, hoc est bandi, & superbandi, & amissionem omnium privilegiorum, jurium, & jurisdictionum ipso facto sine ulteriori condemnatione, & judicio, ratione huius suæ publicæ inobientie incurrerint; sed etiam nos quam primum actualem executionem ordinabimus, mandamus etiam, ordinamus, & volumus, quod hoc nostrum Cæsareum edictum determinatio, & declaratio ab unicuiusque Circuli Principibus in suo Circulo publice promulgetur, & ad omnium notitiam perducatur; ut etiam ab iis Principibus missis copiis non minor, quam ipsi originali, fides habeatur. Hoc volumus stricte. Datum in nostra civitate Viennensi, 6. Martii, anno 1629. nostrorum regnorum Romani decimo, Vngarici undecimo Bohemici 12.

IN rebus commissionis ad immittendum ad Electorem Colonensem, &c. inter Patres Societatis Iesu in Paterbronn, in una contra Dominum Comitem Simonem de Lipp, accusatum, secunda parte, ratione monasterii Falkenhagen, ad supra

Copia sententia definitiva in rebus PP. Societatis

*ratia Iesu,
& Comi.
ti de Lipp
ratione
monaste-
rii Fal-
ckenha-
gen, &c.*

memorati Electoris immissa acta, & relationes ju-
sto consentaneum esse conclusum est; ut prædi-
cti Patres non impediti de Domini Comitis inter-
locutoriis, ad dictum monasterium immittendi
sint, unde talis immissio est ratificata, à qua etiam
de nominato Comite nulla in parte impediatur,
si vero ille vel Ordo Equitum Sanctæ Crucis ad
hoc monasterium justam causam habere se existi-
ment, juris justitiam reservatam habent. Signa-
tum Viennæ, sub sigillo Sacræ Cæsareæ Majestatis,
undecimo Februarii, anno 1626.

*Copia
Sententie
definitive
pro Epi-
scopo
Herbipo-
len, con-
tra Comi-
tem in
Hanau,
mona-
sterium
Schlich-
tern con-
tingens,
&c.*

In rebus Domini Philippi Adolphi Episcopi Her-
bipolensis, ac Ducis Franciæ, &c. accusantis in u-
na contra Dominum Philippum Moritium Comi-
tem in Hanau, & Rinnegg, &c. accusatum, secun-
da parte, mandatum cum clausula ratione mona-
sterii Schlichtern, omnibus considerandis consi-
deratis, conclusum est, ut dictus Comes Dominum
accusanti, ac lux Herbipolensi foundationi nomi-
natum monasterium Schlichtern cum omnibus
appertinentiis, pagis, ac subditis relinquere ac re-
stituere debeat. Simili modo sub tempore Comi-
tis Philippi in Hanau, anno 1567. temerarias oc-
cupationes, sublatas decimas, item omnia mobi-
lia, ecclesiæ ornamenta, litteralia documenta,
Vrbana fides, ac registra cum omni interesse, nec
ullo damno reddere, sumptus quoque injuris ju-
stitiam expensos persolvere teneatur, ad quæ o-
mnia præstanda virtute hujus mandatur. Sin vero
in petitorie oppositiones justas habere existimet,
jus reservatum manere sciat. Signatum Viennæ,
sub Sacræ Cæsareæ Majestatis sigillo, decimo De-
cembris, anno 1626.

*Renovatio
mandati*

Ferdinandus Secundus Illustrissimo Friderico
Casimiro, Palatino Rheno, Duci Bavariæ, Comi-
ti in

ti in Veldentz, & Sponhaim, qui se Praesidentem
 Decanatus Strasburgensis, vel quasi nominat, o-
 mnibus quoque, & singulis, qui dicta fundatio-
 nis violente occupatam Fratrum villam Strasburgi &
 alia ejusdem Cathedralis Ecclesiae ibidem bona,
 jam, vel antehac tanquam Fratrum villae apperti-
 nentia, detraxerunt, cujuscunque dignitatis, aut
 conditionis, nullo excepto, particulariter tamen
 Consulibus & Senatui Strasburgensi declaramus:
 Apud nos Reverendos, & devotos, dilectos N De-
 canum ac Capitulares Cathedralis Ecclesiae Stras-
 burgensis, humillime supplicando intervenisse, ac
 fuisse, lateque nobis declarasse; qualiter Serenissi-
 mus, &c. Princeps Cognatus noster venerandus,
 ac Pater, Imperator Rudolphus Secundus, beatae
 memoriae, anno millesimo sexcentesimo, tertio
 Februarii, per publicum mandatum in specie Co-
 miti Hermannno de Solms, Ernesto Comiti de
 Mansfeldt, & Gebhardo Truggessio, ac tum in
 comuni omnibus eisdem adhaerentibus cum o-
 mnium circumstantiis patefecerit, saepiusque repeti-
 verit Suam Majestatem, & DD. antehac diversi-
 mode: singulariter sub dato vigesimo Maji anni
 millesimi quingentesimi octuagesimi septimi, &
 duodecimo Septembris anni millesimi quingen-
 tesimi octuagesimi octavi, sub poena amissionis
 gratiae Sacri Romani Imperii mandasse, ac impo-
 fuisse, praedictam Fratrum villam cum omnibus ad
 Venerabile Capitulum spectantibus bonis & red-
 ditibus, quae post benelaram excommunicatio-
 nem, & privationem, partim excitatum tumul-
 tum, & discordiam intra Archifundationem, &
 Coloniensem Cathedralem ecclesiam; violento
 modo occuparunt, restituere, illaque totaliter de-
 ferere, ad quod non solum illos non paruisse sed
 ultra

*ad Archi-
 fundatio-
 nem Stras-
 burgens-
 sem spe-
 ctantis,
 &c.*

ultra alia Canonorum, Vicariatus; ac Venerabilis Capituli bona, mortuo Episcopo Ioanne: exortoque eo tempore belli tumultu; pagos Bors, Gaispholzheim, & Zamparzhaim suæ ditionis fecisse.

Quæ omnia cum non toleranda, ac nimia viderentur à Decano, totoque Excellentissimæ foundationis Strasburgi Capitulo ad suam Majestatem, & DD. gravamina sunt transmissa, ad quæ responsum est, subditos, & incolas istorum pagorum, ratione sui juramenti, & obligationis, quam dicti tres Comites pro se, & pro suis collegiis abstulerant, liberos fore: ac imposterum nulli, nisi Venerabili Capitulo subiectos, ac obligatos esse debere ad cuius rei meliorem effectum dicto Comiti de Solms, & Comiti de Mansfeldt, ac Gebhardo Truggsessio, non minus omnibus illis adherentibus, sub pœna Sacri Romani Imperii amissionis gratiæ mandatum est, supra & sæpe nominatum Fratrum villam, & alia Capituli, ac Canonorum loca, ac domus, cum omnibus rebus, ab illis vel ipsorum collegiis transportatis, plenarie restituere cunctaque in pristinum statum mittere, ac ordinare.

Hiscelicer, & aliis diversis Suæ Majestatis, & DD. publicatis, ac insinuatis Cæsareis mandatis, prædictos Comites de Solms, & de Mansfeldt Archifundationem quidem deseruisse, Gebhardum vero Truggsessium in præsentia aliquorum testium, iuratiq; notarii se obsequuturum benevolum monstrasse; attamen his, & aliis sepositis, Ducem Franciscum de Lauenburg, ne & ille suis partibus deesset, maxima exco, irando gravamina, lamentando sua, suorumque adherentium damna, defendere, obstare, erga dictam suam Majestatem

statem Casarem Rudolphum non solum conari, verum ultra Præsidentis titulum sibi ipsi attribueri non erubuisse : mortuo inde Duce Francisco, Ducem Christianura de Holstain illum insequi, ac illud ipsum facitare non abhorruisse, adeo quidem, ut una cum suis collegis, tam novo usurpando, & indecenter sibi attribuendo Præsidentis titulo, quam aliis omnibus juribus, & Imperii ordinationibus contrariis actibus destinate poenę, se participem fecerit; sed quid ita? nullo in super omnino habente jure ad Canonicatus sibi, & aliis, ac beneficia votum dare, in nominatam scilicet Villam, & alias foundationis Strasburgensis Terras, acrius dominari, plus abuti, imo ad talem obstinationem venire, ut ultra in pagum Zambart-haim, (cujus media pars Capituli) milites imponere attentaverit. Verum enim vero, cum tale Episcopus Strasburgensis, Cardinalis Carolus de Lotharingia una cum suo Capitulo ferre non posset, & ob id apud Suam Majestatem Casaream Rudolphum DD. conquestus, auxilium Sux Majestatis humillime imploraret : Mandatum est à Sacra Casarea Majestate anno millesimo secentesimo secundo, secundo Augusti, ut Dux de Holstain sui-que collegę mandatis anno millesimo quingentesimo octagesimo septimo; & millesimo quingentesimo octagesimo octavo expeditis, publicatis, reiteratis, totaliter pareant, ac obsecundent, omnibusque illorum mandatorum clausulis, punctis, articulis, integra restitutione, omniumque hactenus Archifundationi, ac Venerabili Capitulo subtractarum rerum plana, & justa restauratione satisfaciant: prætensum, ac jure temerarium attentatum Præsidentis titulum (quod magis illorum placito attribui posset) caveant, ac omittant: deno-
minatio-

minationem denique aliorum, vel magis intrusionem Canonorum omnino desistant, ac derelinquant. Hæc fuit Sux Majestatis voluntas. Rebus vero hinc inde variantibus; contigit, ut ob supradicta exorita bella, illorumque continuationem, tandem de pace, anno millesimo sexcentesimo quarto, intra ambas partes in Hagenavv ad quindecim annos tractaretur; ubi expresse provisum, ac præservatum fuit, elapsis hisce quindecim annis supra nominatum Venerabile Capitulum, omnibus Cæsareis antehac publicatis, & consequenter etiam Cæsaris Rudolphi supra insinuati mandatis, uti, ac virtute eorundem, omnia quæ Capitulo conveniunt, ac de jure meritissimo spectant, occupare, ac suæ ditionis facere posse, potestatem habituros. Vnde cum finiti fuissent dicti quindecim anni, anno millesimo sexcentesimo decimo nono, decimo Decembris, ad stabilendam pacem, ad alios septem annos, anno millesimo sexcentesimo vigesimo, vigesimo secundo Februarii, ista tamen conditione fuit prolongata, ut ambæ partes in eo statu manere debeant, uti concordia Hagenavvensis clarius habet, ac explicat; nisi forte interea hoc de negotio in Romano Imperio aliud concluderetur, ac ordinaretur.

Quæ cum ita sint, nobisque à sæpedito Venerabili Capitulo Strasburgi non solum destinatum, ac conclusum quindecim annorum terminum; sed etiam septem ultra prolongatorum vigesimo secundo Februarii annorum, elapsum fuerit judicatum, intereaque nostri dilecti filii Archiducis Leopoldi V Vilhelmi DD. ad nostri dilecti fratris Archiducis Leopoldi DD. factam ordinariam resignationem ad Episcopum ibidem electæ, acceptatæ, ac confirmatæ fuerint; nihilominus tamen

Palatinum

Palatinum Præsidentis Decanatus Strasburgensis titulo uti contra publica mandata, & ad id nullo habente jure à suis illi adscribi. Quare Decani, & Capitulares obsequentissime rogantes, ac flagitantes, placeret, sæpius dictum Cæsaris Rudolphi sub dato quinto Augusti anno millesimo sexcentesimo secundo publicatum mandatum contra Tuas DD. tanquam Præsidentem Strasburgensem renovare, ac confirmare.

Quandoquidem igitur hanc Venerabilis Capituli petitionem una cum aliis in nostra Cæsarea repertis registratura summa cum diligentia perpendere, revidere, ac postea nobis referre permiserimus, juri, justitiæque conforme, ac consentaneum visum est, talia mandata clementissime renovare, ac confirmare.

Quare mandamus potestate Cæsarea Romana T. Palatini dilectionibus, tanquam prolo, vel quasi Præsidenti Decanatus Strasburgensis, & vobis, sub pœna nostri, Romanique Imperii æstimationis serio, & stricte, & volumus, ut T. DD. & vos proximo post harum præsentationem, absque ulteriores mora, controversia, fuga, vel quocunque alio modo, aut prætextu fieri posset, sæpius dictis Cæsaris Rudolphi DD. anno 1587. secundo & 1600. postmodum anno 1602. secundo Augusti, publicatis per Eventualia edicta reiteratis adualem partitionem, nostro quoque renovato mandato in omnibus punctis, clausulis, & articulis, integra restitutione, omnique restauratione, omnes illius ante hac, vel hætenus, ante, & post factam ad interim Hagenavensem concordiam, Arch-fundationi, Decano totiq; Capitulo occupati, ablati, transportati, vel etiam T. DD. & vobis præservati plene, ac totaliter satisfaciant, illicitum, & solum
& solum

& solum ad maiorem discordiam, & seditionem
 attentatum Præsidentis titulum, vel alia proprio
 placito Ecclesiastica attributa prædicata omnino
 abstineant, nominando. vel alios Canonicos in-
 trudendo (quod in se ipso quidem vanum, ac in-
 validum) plane desistant. Præsertim vero vobis
 Consulibus, totique Senatui Straßburgensi, ut vos
 dictam Fratrum villam, & alias adjacentes domos,
 redditus, ac decimas, in urbe, vel extra urbem in
 quacunque vestra jurisdictione, dicto Decano, ac
 Capitulo, absque ulla detentione, vel negatione,
 libere concedatis pagum Lamparthaim nulli alii,
 nisi Venerabili Capitulo, ejusdemque electo, ac
 confirmato Episcopo nostris scilicet dilecti filii
 DD. obedientiam facere curetis annuos census,
 redditus, decimas, & alia quæ superioribus debentur,
 persolvere, tribuere, non obstitetis, nec vos, neq;
 T. Palatini DD. hoc in negotio molestos, aut ino-
 bedientes perhibeatis, vel si contra nostram spem,
 paritio intra triginta sex dies non fieret, quas T.
 DD. & vobis primo post harum insinuationem in-
 cipiendo duodecim pro secundo, & duodecim
 pro tertio peremptorio, & ultimo judiciali die
 ponimus, vel si illo die judicialis dies non foret,
 proximo sequenti fide dignos testes productis. o-
 mnes dein in sua appositione hærentes, nobisque
 à Venerabili Capitulo nominati, ac specificati, per-
 sonaliter, aut per advocatum in nostra Cæsarea
 Curia, ubi illo tempore esse poterit, appareant, ad
 videndum, audiendum, se in constitutam Sacri
 Romani Imperii poenam cecidisse, jure ac judiciali
 sententia declarandum, proferendum, cum exe-
 cutione deinde, nullo habito respectu proceden-
 dam, ut justum est Hoc volumus, & mandamus
 Strictè, si T. DD. & vos venietis, & ad sistendum ju-
 dicio,

dicio, bene, sin autem, nihilominus T. DD. & vestri absentia, ac invalida protestationis non ducetur ratio, sed ad difficultates Decani, ac Venerabilis Capituli sollicitationem procedetur, & agetur, ut secundum jurisdictionis ordinem decet, ac convenit, unde vos disponere scietis. Data in nostra Civitate Viennæ, decimo Aprilis, anno millesimo sexcentesimo vigesimo septimo; Romani Imperii octavo, Ungarici nono, Bohemici decimo. Ferdinandus. Locus Sigilli. V. T. Petrus Henricus de Stralendorff. ad mandatum Sacrae Caesaræ Majestatis proprium M. Arnoldinus de Claustain, &c.

FERDINANDVS &c.

Dilecti, &c. Memineritis, nos diversis vicibus, præcipue sub dato 12. Sept. an. 1622. voluisse, vobisq; mandasse, non solum longo admodum jam tempore, in nostram, ac R. Imp. urbem Hamburgi, subdole introductas, ac diversas repertas sectas, quatenus paci Religionis de anno 1555. in qua duo exercitia, veluti Catholicæ Religionis, & Augustanæ Confessionis solummodo conceduntur, omnino adversetur absq; mora à vobis esse dimittendas, ac prohibendas, ac nullum aliud exercitium, nisi antiquissimæ Religionis, ac incorruptæ Augustanæ Confessionis, eo modo, quo anno 1530. sub nostro Prædecessore Carolo, beatæ memoriæ, fuit traditum ac acceptatum, in quo pax Religionis etiam solum est fundata, sive aperte, sive privatim ulterius non esse patiendum, nec concedendum; sed etiam in dicta civitate Hamburgi omnes, ac singulos Catholicos inhabitatores cives, ac artifices, ejusdemq; Religionis homines, externos quoq; mercatores conformiter paci Religionis, sub præcepto amissionis Caesaræ nostræ gratiæ, atque illius in nostra, supra

venc.

*Copia
Mandati
Caesaris.
Hamburgi
civitatis
ut Catholicos
in suo
exercitio
non impediant.*

venerandi Prædecessoris cognati nostri , ac Parris
 Cæsaris Rudolphi Secundi , felicitis memoriæ , in
 communi omnibus Catholicis mercatoribus, ac
 artificibus Hamburgi, ad hunc finem, ut exerci-
 tium Catholicæ Religionis , nemine prorsus im-
 pediente administrare, & cohabitare possint, exe-
 cutas Cæsareas literas defensorias, facta Cæsarea
 confirmatione impositæ pœnæ, liberos in suo ex-
 ercizio, quod habent, vel in futurum habere pote-
 rint , uti etiam in ipsorum Religione & fide ne-
 quaquam impediunt, molestant, fusius nostris li-
 teris declarantibus.

Et uti omni ex parte convenisset , ac decuisset,
 nostro clementissimo mandato, ratione tam Im-
 perii legum; quam etiam pacis Religionis , obe-
 sequi, ac aures facillimas præbere.

Ita nos nullius alterius Clementissimæ spei
 fuisset, vos juxta certissimam abnegationem,
 ac dimissionem dictarum in Sacro Romano Impe-
 rio prohibitarum sectarum Catholicos Hambur-
 gi in suo approbato ac in pace Religionis concess-
 so exercitio , quatenus privatim in superfactita-
 rint, nunquam impedituros.

Habemus tamen à fide dignis non absque sum-
 mo nostro mœrore, vos post rescitum, ac recogni-
 tum Catholicæ Religionis exercitium minis ma-
 ximis interdixisse; prohibuisseque cum liceat aliæ
 sectæ, præcipue Calvinianæ ex Anglia dogmata, (quod
 contra expressas Imperii leges) quin minus etiam
 Iudæis publica Synagoga, his amore commercio-
 rum, illis ratione annuæ pensionis, concedantur.

Cum igitur non reperiamus, nec videamus, qua
 de causa vos Catholicis mercatoribus, suum exer-
 citium in Romano Imperio juxta Augustanam
 Confessionem concessum, impedire, vel denegare
 queatis

queatis. Vnde mandamus clementissime, ac serio, ut vos ratione dictarum causarum, sub certissima, ac nō emanante, nostræque supra Cæsaris Rudolphi expeditas literas defensorias, confirmationi inferta pœna, Catholicos Hamburgi mercatores, artifices, ejusdemque generis homines, in illorum exercitio, quod vel habent, vel infuturum habere poterint, uti etiam in illorum antiquissima Religione, ac fide, cum omnibus illorum cœremoniis, nulla in parte impediatis, molestetis, sed liberos sua absque molestia exercere permittatis. Ita facturos speramus, ac nos cum Cæsarea gratia erga vos propensi manemus. Data Viennæ, 28 Jul, anno 1627.

Sua Romana Cæsarea, etiam Hungariæ, & Bohemix Regia Majestas, Dominus Noster Clementissimus clementissime percepit, qualiter Serenissimus, & Illustrissimus Princeps, Dominus Augustus Palatinus Rheni, &c. tam pro se, quam pro suo fratre juniore, Serenissimo quoque, ac illustrissimo Principe Ioanne Friderico Palatino Rheni, &c. apud Suam Majestatem in scriptis insinaverit, contra seniores Dominum fratrem Serenissimum Principem Dominum VVolfgangum VVilhelum Palatinum Rheni, &c. ob inceptam in amborum juniorum fratrum hæreditariis territoriiis reformationem vehementissime cū summa humilitate, tam ore tenus, quam in scriptis conquestus in altam, ac profundam duci deliberationem clementissime ordinarent.

Quamvis de cætero Sua Majestas, præfatis ambobus Dominis Germanis in omnibus occasionibus gratificari clementissime, & quam maxime sit propensa; attamen ex istis, de Domino Palatino Augusto in originali productis, inter Illustrissimos tres

Copia Cæsarea de terminationis contra Palatinum Augustū, & Ioannem Fridericum Germanos ratione facta, & attestata, de domino fratre VVolfgangō VVilhelmo Palatino in ipsorum

*heredita-
riis terri-
toriis, re-
formatio-
nis Rezi-
gonii.*

mos tres Dominos germanos, 17. Iulii, anno 1615. erectis, & factis fraternis concordis. tam per ipsos Dominos juniores germanos, quam per illorum subditos completis acceptatis, approbatisque reversibus; satis manifeste apparet, Domino Palatino VVolffango VVilhelmo tanquam seniori fratri, & soli imperanti Principi, in dictorum juniorum amborum fratrum designatis territoriis, Ducalem, Principalem superioritatem, tam statuta, quam ecclesiastica mandata promulganda, fuisse reservatam, etiam absque supradicta istorum territoriorum consignatione; nihilominus talia Principatui Neoburgensi sint incorporata, & sic Domino Palatino VVolffango VVilhelmo Illustissimo, &c. Celsitudini. &c. propria, & quatenus Imperanti Principi, gubernanda, prout in præfata 17. Iulii, anno 1615. concordata, & demum de ipsis ambobus Dominis junioribus germanis totaliter exequuta fidei sponione, expresse. & prorsus ingenue se obligarunt, sponderuntque, nec se, nec ullum amore ipsorum suo proprio seniori fratri VVolffango VVilhelmo in Principatu Neoburgensi, ob Ducalem, atque Principalem inibi superioritatem; omniaque eidem spectantia, vel ob alias jurisdictiones, hereditates, redditus, & quomodocunque tandem nuncupari possint, reluctaturos, vel resistere concessuros insuper in cæteris Principatui Neoburgensi incorporatis territoriis, illis vero designatis, & concessis, ratione præfate Principalis superioritatis statutorum, appellationum, censuum, & tandem impositionum, tribuendarum pecuniarum, omniumq; aliorum sibi non reservatorum, minimum impedimentum non illaturus.

Quin ultra ipsi in amborum juniorum Dominorum

norum germanorum consignatis tetritoriis de-
 gentes, & habitantes subditi tempore consigna-
 tionis, in quo omnium trium (sicut fuisse fraterna
 concordia explicat) approbatione germanorum
 antea concordata, postmodum in calamum dicta-
 to, & executo reversu, prorsus clare se obstrinxe-
 runt etiam optime conscii, habita quoque alta
 rei deliberatione (ut verba formalia sonant) li-
 bera in minimo non coacta voluntate, & animo,
 etiam particulari tradito consensu, & jussu sui cle-
 mentissimi Principis, & Domini Palatini Augusti,
 proloquuti promiserunt, ac sponderunt, quod
 post factum, & præstitum quoque suo Domino,
 Domino Palatino Augusto juramentum nihilo-
 minus in futurum, uti hactenus, supra nuncupato
 suo clementissimo Principi, & Domino Palatino
 VVolffgango VVilhelmo, suisq; celsitudinis, &c.
 virilibus hæredibus, pro solo, & unico imperante
 Domino, & Principe Neoburgensis Principatus,
 cujus membra, & subditi existant; agnituros, &
 professuros, non minus illos, suosque hæredes o-
 mnibus, & singulis Principatus Neoburgensis or-
 dinationibus, & mandatis Ecclesiasticis, & secula-
 ribus, ecclesiarum, scholarum, superatinentium
 statutis, sive jam ordinatis, vel in futura ordi-
 nandis, atque in nomine supradicti Principis Pa-
 latini VVolffgangi VVilhelmi, quatenus Principis
 imperantis, & nomine Palatini Augusti, quatenus
 Domini ipsorum hæreditarii, publicandis firmiter
 constanter obsecundaturos, & sub cautione pœ-
 narum talibus mandatis, & ordinationibus inser-
 tarum, sedulos observaturos: prout etiam litium
 appellationes, in nullo alio loco, quam in sua Illu-
 strissime, &c. Celsitudinis, &c. Neoburgica urbe, e-
 jusdemque consiliis fieri, sicut etiam omnes ma-

rimonii lites prorsus nullibi, nisi in sēpediti Palatini V Volffgangi V Vilhelmi, de ordinato Confitorio appellari, cognosci, atque exequi debent, tantum diligentissime, quantum debite prospiciuros.

Et licet ratione publicationis nomine Domini Palatini V Volffgangi V Vilhelmi, quatenus Domini imperantis, & Domini Palatini Augusti, &c. mentio fiat, nihilominus tamen, si forte ambo juniores germani ad eandem consentire nollent, Domino Palatino V Volffgango V Vilhelmo Illustrissima, &c. Celsitudinicum eadem procedere erit concessum, quia sine hoc, Dominus solum imperans esse non posset. Quod vero in facta traterna concordia fidei sponfione, atque reversu expresse dispositum, & de omni parte agnitum, approbatum, & acceptatum fuit, in eo Dominus Palatinus Augustus in sua Casarea Majestati porrecta supplicatione ipse est confessus, quod paragraphus in fidei sponfione de dato 17. Julii, anno 1615. declararet omnia ratione mandatorum, statutorum, & ordinationum, tam in Ecclesiasticis, quam secularibus rebus, in amborum fratrum assignatis territoris, ita observentur, quomodo inter Dominum Patrem, Dominum Palatinum Philippum Ludovicum, & ejus fratrem juniorem ratione assignatorum territoriorum fuerunt observata, ex ipsorum quoque facta concordia, quæ inter Dominum Patrem & ejus juniorem Dominum fratrem anno 1581. esse sufficienter declarandum, prout eadem concordia per Dominum Palatinum Augustum in modum extractus, debito convenienti passu producta fuit. Quæ concordia simili modo declarat, quod si frater junior ad mandata dissenseret, vel concordari nolleret, nihilominus Dux Philippus

frappus Ludovicus proinde ac Dominus imperans potestatem habuerit, conclusionem, decisionem edicere, & quanto minus frater ipsius hac in re impedire nequiverit, tanto minus etiam Dominum Palatinum VVolfgangum VVilhelmum sui juniores Domini fratres licet nolentes, impedire, atque obstare poterint.

Et quamvis ambo Domini fratres in paternum testamentum se fundent, at tamen de illis ipsis approbata accepta, in super proprio sigillo affirmata fraterna concordia (sepositis totaliter istis, quod Dominus VVolfgangus VVilhelmus in testamentum consenserit,) aliter insinuat. Itaque pure, absque ulla disputatione, exceptione, aufugio, vel quomodo nomen habere poterit, de tribus germanis, ut decet, Principes sincere, incorrupte complenda, observanda remanebunt.

Et cum saepe dicta fraterna concordia expresse ac clare satis explicet, quod Seniori Domino fratri, Domino Palatino VVolfango VVilhelmo, Ducalis, atque Principalis Superioritas, in saepius dictis, assignatisque territoriis, sicut statuta in Ecclesiasticis, & secularibus rebus ponere sine ulla praefinitione certi alicujus temporis fuerit reservata, imo expresse conclusum, quod Dominus Palatinus VVolfgangus VVilhelmus non solum jam, sed etiam in futurum in Ecclesiasticis, & secularibus rebus statuta ponere, atque instituere possit; & sicut Augustanae Confessioni addictis secularibus Principibus, & Statibus, potestate Ducali, & Principali superioritate, & illa sa Romana imperii Religionis pace, Augustanam Confessionem in suis Principatibus, & Provinciis (etiam si antea Catholici extiterint, & postea ad Lutheranismum pervenerint) commodo, & apto ipsis tem-

pore introducere concessum; ita etiam ex hoc fundamento, Catholico Principi, Catholicam Religionem in provincias, in quibus solus Dominus gubernans existit (prout ambo juniores Domini fratres, in suis hæreditariis territoriis, sicut etiam inibi degentes subditi, & inhabitatores, Dominum V Volfgangum V Vilhelmum Palatinum pro solo imperante Principe, explicantibus, & sic declarantibus sæpenominatis fraternis fidei spon- sionibus, reversibus, agnoverunt (quando & quo- cunque tempore illi placet, introducere nullo modo prohibitum, sed quoque concessum manet. Insuper Domino V Volfgango V Vilhelmo in istis junioribus Dominis germanis assignatis territo- riis institutio Religionis non solum est concessa, sed etiam Constituto Religionis & omne, quod illi annexum, sicut etiam jam, & in futurum sta- tuta ponere, per expressum esse reservatum.

Itaque cum ex istis omnibus aperte manife- stum sit, quod Dominus Palatinus V Volfgangus V Vilhelmus in amborum juniorum Dominorum fratrum assignatis territoriis solus Dominus, & Princeps imperans existat, illique Ducalis, & Principalis superioritas clare, & pure sit reservata, atque unicuique seculari, jubente Religionis pace, Principi suo ex officio, institutio Religionis, Ec- clesiarum ordines, atque cæremoniæ, omneque il- li annexum conveniat. Unde Dominus Palatinus V Volfgangus V Vilhelmus cum recusata Religio- nis reformatione illud attentabat, quod sæpe nun- cupata fraterna concordia, atque reversus, sicut etiam reservata Ducalis superioritas, ex qua in- stitutio Religionis immediate dependet, & Sacri Romani Imperii pax Religionis concedit, & ad- mittit.

Enim-

Enimvero, quia sua Romanae Caesaris Majestati, virtute juratae eorundem Capitulationis, ex incumbente Caesareo officio praedictam Religionis pacem manutenere incumbat, & quatenus Augustanae Confessioni addicti Electores, & Status contra Religionis pacem discommodari, vel difficultari, nec possint nec valeant, ita etiam è contra (ex identitate rationis, & ne tam salutaris pax, & constitutio claudicat (justo consentaneum, ne quoque Catholici Electores, & Principes turbentur, vel graventur, praesertim cum pax Religionis expressissime plus nimio id explicet.

Verum enim vero Ioanni Friderico Palatino, & Domino Palatino Augusto, ratione facta profunda, & summae sponsonis (cum omni condonatione oblatam saepius nominatam fraternam concordiam) debitam satisfactionem praestare omni ex parte deceat, & quatenus quoque tam pura & ciara transactiones & pacta in iure nullam disputationem admittant, verum paratam executionem sub se habeant:

Qua de causa sua Caesarea Majestas istius clementissimae sunt confidentiae etiam ad hoc admonitos volunt, ut in hoc negotio se dirigere, & quieti se tradere permittant, ac velint, rursus cum ista omnia sub fundamentis, quae de Domino Palatino Augusto pro se, & pro suo juniore fratre sunt producta, & allegata; fundata reperiantur, ideo Sua Sacra Caesarea Majestas unica communicatione opus esse minime opinatur.

Ceterum quod Serenissimam, atque Illustrissimam Principissam Dominam Dorotheam Mariam Palatinam Rheni, pronatam Ducissam de Wirtemberg, ratione eorundem in Hippolstain confitorum bonorum attinet, cum ipsa sua ex parte

re se non infinuatit, excepto quod Dominus Palatinus Augustus, quamvis abiq; ullo de antedicta Domina, accepto mandato, obsequentissime earundem causa intimavit, & insuper quoq; sola usu fructuaria, & post mortem Domino Palatino Ioanni Friderico (testantibus sapredictis documentis) appertinentia sint, & ad ejusdem bona adscribenda. In quibus vero bonis Dominus Palatinus VVolfgangus VVilhelmus Ducalem, ac Principalem superioritatem expresse sibi reservavit, prout quoq; inter sapius dictum Dominum Palatinum Philippum Ludovicum nuncupatorum Dominorum triu germanorum, venerandum Patrem, & prefatam Dominam viduam, anno 1604. facta concordia, Dominus Palatinus Philippus Ludovicus, tanquam Neoburgensis Principatus existens imperans Dominus (cujus vices Dominus Palatinus VVolfgangus VVilhelmus jam repræsentat) in dicta concordia omnia jurisdictionalia in ecclesias, scholas, & similia pure voluit sibi quoq; reservata. Sua Cæsarea Maiestas ita constitutis rebus, etiam in ante pronunciata determinatione ratione hujus puncti clementissime manere vult. Quæ omnia illis in Cæsarea gratia, quæ ambobus Dominis Palatinis quam maxime est affecta, ratificari, & intimare clementissime voluit, & jussit. Datum Pragæ, vigesimo secundo Decemb 1627.

FERDINANDVS SECVNDVS.

*Copia Literarum
S. C. M.
ad Electorem
Ducem
Saxoniæ*

Serenissime Elector, Illustrissime Princeps, Amice Dilecte, Relatum est nobis à fide dignissimis, Capitulares Archiepiscopatus Magdeburgensis, non diu abhinc Capitularem Conventum egisse, ejusq; conclusiōnis fore, V. DD. filium Augustum juniorem DD. quem duobus circiter ab hinc annis,

pro coadjutore postularunt, jam pro illorum Capi-
te, & Ecclesiæ Magdeburgensis Archiepiscopo po-
stulaturos, ad cujus rei effectum, Commissionem
ad V.DD.ad insinuandam hanc postulationem, ea-
rundemq; ad hanc consensum sollicitandum expe-
dituros.

xenia, nō
ob narra-
tas causas
postulati-
onē Mag-
debur-

Vti vero V.D.D. suisque omnibus ex sincero Ca-
sareo affectu omne bonum, non minus eorum in-
inclytæ familiz felicem successum semper optavi-
mus, ac desideravimus:

Ita non dubitandū tenemus V. DD. ut illorum actiones ad hunc usq; diem clare manifestaverunt nullum privatū interesse publico præposituram.

Quo facto nos non omitemus omne illud, quod hac in re nobis studiū fuit accuratissimū, V. DD. in Germanica fidelissima fide, qua in similibus Romanum Imperium tangentibus casibus, præsertim erga V. DD. uti solemus, clementissime patefacere.

Quandoquidem igitur nostro Cæsareo officio conformiter perpenderit, non solum ea, quæ Foundationum causa à multis jam annis Electores Ecclesiastici ac Principes fuerunt conquesti; verum etiam illa, quæ hanc ob rem in Electorali Collegio de Mulhausen nuper sunt deliberata, morâ, ac conclusa, nos etiam ab illo toto Electorali Collegio enixe fuisse rogatos, ut providere vellemus, quatenus illa tam sæpe à Statibus introducta, & iuculata gravamina, juxta tenorem Constitutionum Imperialium, & tam Religionis, quam profanæ pacis discuterentur, ac deciderentur.

Inter quæ gravamina, Res N. Saxonicae fundationis, quæ Catholicis post concordiam Passaviensem sunt detractæ, existunt principalia, ac præcipua.

Vnde V. DD. prudentissime decernere poterit,

talem decisionem, si se cum dicto Archiepiscopatu immisceat, talique postulationi consentiat, totum opus destruturam, non minus apud omnes diversas cogitationes fore percipiendas, quasi contra sua hactenus habita prudentissima, & gravissima contra ipsorummet opinionem faveret, qui pacem Religionis in periculosissimam disputationem trahere non erubueret.

Secundo V. DD. plus nimio palam est, propter hunc ipsum Archiepiscopatum res judicales, ob occlusam visitationem Camerae Spirensis, non absque damno totius Regni circumventas, & detentas fuisse, unde tam ille colligere, & cognoscere poterit, per talem postulationem (sine qua alias fortassis per decisionem ageretur), cum nunc res postulant, dictos recitatos iustitiae cursus facilius aperiri posset, quoniam non solum in suis contrariis permansura, verum multo magis fore exagitanda.

Cum etiam circa tertium non simus omnino certiores facti, in quantum se eligentes, & postulantes, praeterita bene puniendae rebellionis, ipsorumque existimati administratoris in nulla parte defendendum actionum participes fuerint, rursus, an illis ex hoc capite (relictis aliis defectibus) talis electio, aut postulatio conveniat, quatenus primum recentius dictum suum administratorem, pro illorum capite agnoverint, illiusque insignia in proximis ipsorum calendariis publice praefigcuraverint.

Quanto V. DD. ulterius habebit ad ponderandum, & bene singulariter ad advertendum, nobis ad defendendam illorum provinciam non parvam pecuniae summam fuisse expendendam, qualem jure meritissimo, & omnium Electorum voto de

to de possidentibus esse repetendam, quare ita constitutis rebus donec tota summa restituatur, electus quisquis esse poterit, de prænominati Archiepiscopatus provinciis nullos redditus expectandos habebit. Vnde iterum opinamur hac ipsa de causa V. DD. eo minus causari, tali postulationi consentiendi; quæ omnia in aperta clementissima sincerissima fide ad meliorem V. DD. declarare decrevimus, ejusdem omnino clementissimæ sincerissimæ confidentiæ manentes. V. DD. ad avertendas supradictas controversias, & alias inconvenientias, quæ tantum ad impediendam diu desideratam, summe necessariissimam pacem essent, ita negotia, de quibus si certior fieret, de se ipsa recusaturam, & amore patriæ privatum interesse se posituram, quo facto facilitabit suas, & futuras alioquin satis difficiles actiones, ac suis, inclitæque familiæ famam, ac laudes parient immortales; de cætero V. DD. &c.

FERDINANDVS SECVNDVS.

VObis declaramus certiores de fide dignissimis nos esse factos, quod vos attentare non erubueritis, Capitulare Conventum 23. elapsi mensis Januarii ibidem Magdeburgi instituire, ac celebrare, ubi vos conclusisse, postulationem Archiepiscopi Ecclesiæ Magdeburgensis absque nostro præscitu destinare, eaque de causa commissionem ad Electorem Ducem Saxoniz ablegare, eidem similem postulationem insinuare, consensumque sollicitare proposuisse.

Et uti vestrum propositum cum magna admiratione percipientes, ita etiam summa nostra molestia suscepimus, quatenus etiam vobis ad defendendum difficilimum cadet, præsertim cum talem

Bb F

postula-

*Copia In-
hibitionis
ad Tseu-
docapitu-
lares
Magde-
burgenses
ut proposi-
ta postu-
latione
abstineant,
sub dato
11. Febr.
anno
1628.*

postulationem contra nostram, veluti Caesaris, & Domini vestri voluntatem in opus dirigere cogitetis, totoque Romano Imperio ad ultiores tumultus, & motus, qui infallibiliter, & necessario hinc provenient, causam dare velitis, cum tamen ante omnia (relictis aliis) considerare, & alto perpendere animo debuissetis, nobis, ad defendendum vestras provincias, & ad avertendam nostri, totiusque Romani Imperii devastationem, maximam pecuniarum summam fuisse persolutam, quam jure meritissimo, ac omnium Electorum communi voto, & calculo de possidentibus repetere, & exposcere decrevimus. Attamen, quod plus est, audimus insuper partem vestram praterita rebellionis illicitarumque vestri existimati administratoris actionum in minimo non defendendarum participem fuisse, ut nos his, & aliis de causis, propositam, particulariter absque nostro præscentu, postulationem concedere, ac annuere ulla ex parte cogitemus.

Vnde vobis serio, & stricte mandamus, ac injungimus, ut in hac re, nullo modo procedere, sed omnibus futuris conventibus, & consultationibus, quatenus electionem, & postulationem instituere arbitremini, usque ad nostram clementissimam determinationem, ac ordinationem omnino abstineatis, aut in contrariam partem, vestrum, de quo vos clementissime admonemus, damnum non accersetis. Sic jubet, vult & mandat nostra clementissima voluntas, &c.

*Copia
Reiterata
patentis
ratione
reforma-*

NOs Ferdinandus Secundus Omnibus NN. & singulis Provincialibus, Vasallis, Officialibus, Præfectis, Quæstoribus, Consulibus, Consultoribus, civibus, & in communi omnibus subditis, ac incolis istarum jurisdictionum, ac locorum Sultz-
bach,

bach, Flos, Vohenstraus, Berckstain, & VVinden;
 confutarumque in illis urbium, qui virtute fra-
 ternæ, anno 1615. factæ concordie, inter Serenissi-
 mum, Illustrissimum DD. VVolfgangum VVilhel-
 mum Palatinum Rheni, Bavaria Ducem, Comitem
 in Veldentz, & Spanhaim, nostram dilectum co-
 gnatum, ac affinem, Principem, &c. DD. ac ejus
 fratrem Augustum DD. quibus dicti pagi, & terri-
 toria sunt assignata, ac tradita, cujuscunque digni-
 tatis, conditionis sint, quibus nostræ Cæs. rex lue-
 rz, vel fide dignæ copie præsentatz fuerint, no-
 stram Cæsaream gratiam, ac salutem, illisque dici-
 mus, quatenus meminere, postquam ratione præ-
 dictæ fraternæ concordie nominati, ac alii in con-
 cordia specificati pagi memorato medio fratri
 Palatino Augusto DD. ea conditione fuerunt tra-
 diti, ut nihilominus Serenissimi Palatini VVolf-
 gangi VVilhelmi DD. ejusdemque viriles hæredes
 etiam in istis traditis territoriis, solus Dominus
 gubernans maneat, etiam illi non minus aliis S.
 DD. subditis omnibus legibus, ac mandatis, siue
 secularibus, siue Ecclesiasticis, Neoburgensibus,
 vel etiam Ecclesiarum, Scholarum superintenden-
 tium Politiarum, provinciarum, & aliarum rerum
 ordinationibus, vel publicatis, vel in futurum pu-
 blicandis, obsequentissime obediant, ac exequan-
 tur, appellandi negotiorum causa si forent, ad nul-
 lam aliam justitiam, nisi sua Palatini VVolfgangi
 VVilhelmi dilectionis se conferant, exitum, ac sol-
 licitationem ibi opitulentur, insuper si provincia-
 rum contributiones concluderentur, ac promul-
 garentur; ut illi aliis Neoburgensis Principatus
 statibus se conformes auxiliando, contribuendo,
 gerant, ac monstrent, omniaque compleant, quæ
 in concordia conclusa, ac tractata fuere, sibi quo-

*tionis Re-
 gionis
 assignato-
 rum Ta-
 latino
 Augusto
 pagorum
 ac subdi-
 torum*

Sux Palatini VVolfgangi VVilhelmi dilectioni
 reservare, quæ omnia Palatini Augusti DD. ra-
 tione illorum expeditus reversis fusius declarat;
 in quo illi sub cautione prænarum talibus manda-
 tis, ac ordinationibus iniectarum; imo proprio ju-
 ramento, quo Palatini VVolfgangi VVilhelmi
 DD. tanquam illorum Principi sunt obstricti, sub
 perditione omnium bonorum, tam mobilium,
 quam immobilium, præsentium, & futurorum, nil
 excepto firmiter constantiter observaturos spon-
 dere.

Illi vero in omnibus occasionibus, præcipue in
 persolvendis annuis censibus, ac decimis omnino
 morosi, ac contrarii, uti etiam expresse supradictæ
 factæ fraternæ concordie, illorumque hac de cau-
 sa expedito reversui adverferur, erga sæpius me-
 moratam suam Palatini VVolfgangi VVilhelmi
 dilectionem tanquam ipsorum Principis, inobe-
 dientesque existere.

Quibus omnibus ad nos perlatis, sub dato
 Viennæ octavo Martii, anni millesimi sexcentesi-
 mi vigesimi septimi, cum male egisse clementissi-
 me videremus, & illorum Palatini, VVolfgangi
 VVilhelmi DD. reservata juramenta traditusque
 reversus, ac facta concordia, longe aliter insinuent,
 ac doceant, per nostram publice promulgatam
 Cæsaream patentem Romana Cæsarea potestate,
 ac sub quinquaginta ponderum auri poena, ac
 rursus sub cautione particularis Banni, illorum
 reversui inserti, clementissime, serio, & strictè
 mandavimus, ac adhortati sumus, ut se in persol-
 vendis, ac deponendis istis censibus, ac debitis Pa-
 latini VVolfgangi VVilhelmi DD. reservatis, ac
 tanquam fratri seniori provinciarumque Principi,
 appertinentibus, ac propriis nullo modo contra-
 rios,

r'os, aut inobediētes exhibeant, nec se de præstāda obligatione seducere permittant, sed suæ dilectioni, illiusque hæredibus, quod alioquin debent, in omnibus obediunt, illasque pro illorum vero Domino ac Principe agnoscant, ac honoribus afficiant, ejusdem mandatis vel Prohibitionibus, jubente reversu, ac facta supradicta concordia, sive secularibus, sive Ecclesiasticis obsequentissime obsecundent; ac in omnibus ita se exhibeant, ut fideles inhabitatores, vassallos, & subditos, erga verum Principem ac Dominum gerere, ac se monstrare docet, ac convenit, nec in nullo se opponant, omnia declarante, ac explicante nostro Cæsareo publicato, ac promulgato diplomate:

Cum igitur adhuc nostra clementissima intentio, voluntas, ac mandatum sit, ut debito modo suæ Palatini V Volffgangi V Vilhelmi dilectioni obtemperent, ac se, ut obediētes subditos convenit, erga suum verum Dominum ac Principem promptos, ac sedulos exhibeant.

Erudimur tamen, partem illorum, cum non diu ab hinc sua Palatini V Volffgangi V Vilhelmi dilectioni ratione sibi reservati Prioratus, Catholicam, & Apostolicam Religionem introducere conarentur; totam contrariam, ac obstantem se ostendisse, variasque oppositiones attentare non erubuisse, cum tamen salutifera pax Religionis, quantum se subditi submittere debeant, clare, ac manifeste doceat, ac declaret, præsertim cum insuper habeamus, suam Palatini V Volffgangi V Vilhelmi dilectionem illi desiderato modo obedire nolentibus, libertatem emigrandi, virtute pacis Religionis proposuisse, ac concessuram declarasse.

Quare supradictam nostram Patentam cum omni suæ intentione in potestate Romana Cæsarea,

ac poena illis inserta repetimus, clementissime volentes, ac mandantes, ut illi nostræ Cæsareæ patentæ ad nutum obediant, ac obtemperent, omnibus Palatini VVolfgangi VVilhelmi dilectionis, tam secularibus, quam Ecclesiasticis legibus ac mandatis debito modo obsecundent, seque erga suam dilectionem, ut decet; ac convenit, fideles, ac sinceros suo vero Capiti, ac Principi inhabitatores, benevole, ac obsequentes inconstrent, & in specie in continuatione dictæ reformationis ita se accommodent, ut paci Religionis sit consentaneum, ac de cæteris Electorum ac Principum subditis factum.

Ita facturos, ac omnia sub sapius dicta poena exequuturus clementissime, & certissime speramus, quo facto adimpletur nostrum velle, ac jubere. data Pragæ 24. Aprilis, anno 1628.

*Copia Patentæ
ad Palatinum
Joannem
Fridericum, ratione
reformationis
24 April.
anno
1628.*

NOS Ferdinandus Secundus Omnibus & singulis inhabitatoribus, Vasallis, Officialibus, Quæstoribus, Præfectis civibus, Consulibus, Consultoribus, in communi omnibus, & singulis incolis, & subditis istarum terrarum, ac jurisdictionum, Haideck, Hilpoltstain, Altsperg, & Gizzin, cunctisque illis insitis civitatibus, villis, & pagis, qui ob factam fraternam concordiam, anno 1615. Serenissimi, ac illustrissimi Domini VVolfgangi VVilhelmi Palatini Rheni, Ducis Bavariæ, Comitis in Veldentz, & Sponhaim, nostri dilecti cognati affinis, & Principis, &c. DD. Illarum fratri Iohanni Friderico DD. deputati sunt, ac assignati, cujuscunque conditionis, status, aut dignitatis, nostras Cæsareas litteras vel copias, quibus nos ipsi non minorem fidem ipso originali præstitimus, inspecturis, lecturis, vel legi audituris, nostram Cæsaream gratiam, & omne bonum, damusque illis ad percipiendum, &c.

Licet

Licet plus nimio vobis constet, ob factam fraternam, & stabiliendam meliorem concordiam, supradictos, & alios specificatos pagos, nominato juniori fratri Palatino Ioanni Friderico, DD. ista conditione fuisse resignatos, ac traditos, ut nullo minus Dominus Palatinus VVolfgangus VVilhelmus DD. ejusque viriles haeredes in suprema narratos, assignatos, ac traditos locos, gubernare ac regere, veluti prior Dominus, ac Princeps, habeat, ac omni jure conveniat; quare vos non minus aliis suarum DD. subditis omnibus, & singulis Neuburgensis Principatus ordinibus, legibus, & mandatis, temporalibus, & spiritualibus, insuper ecclesiarum, scholarum, superattendantium, politiarum Generalibus, vel aliis ordinationibus, quomodo, vel qualiter ordinata, vel publicata esse poterint, vel impofterum ordinari possint, obsequentissime obsecundent & pareant, omnes similiter appellationes uti antea à prima instantia ad earundem ordinatam iustitiam portet, processum, ac determinationem ibidem sollicitent. Insuper si provinciales contributiones concluderentur, ac promulgarentur, ut vos aliis Provinciarum Statibus conformes geratis, dietæ VVolfgangi VVilhelmi Palatini DD. auxilio, & modo possibili non desitis, non secus agentes nisi uti in concordia prolatum, ac conclusum fuit, Dominique VVolfgangi VVilhelmi DD. sibi ipsi reservavit, non minus etiam supradictorum Domini Ioannis Friderici Palatini DD. ut ista de causa expeditos reversus fusius monstrabunt, ac declarabunt, in quibus omnia sub poena, & amissione dictis mandatis, & ordinationibus inserta, vestra ipso juramento erga sepius dictam Domini VVolfgangi VVilhelmi Palatini, DD. quin ultra sub perditione vestrorum mobilium,

mobiliū & immobiliū bonorū præsentium,
& futurorum, nil excepto firmos, & stabiles vos
obsecundaturos, promittitis ac spondetis.

Nos tamen non diu abhinc certiores facti su-
mus, vos cum prænominatæ Domini VVolfgangi
VVilhelmi Palatini DD. ratione reservatæ sibi ipsis
jurisdictionis Catholicam Religionem introdu-
cere statuisset, omnino contrarios se monstrasse,
comminationemque omnium oppositionum at-
tentare ausos fuisse.

Quod cum in nulla parte defendere possitis, &
vestra ipsa Domini Palatini VVolfgangi VVilhel-
mi DD. juramenta, & obligationes, etiam traditi-
ratione erectæ fraternæ concordie reverlus longe
aliud iubeant, ac influent; quinimo pax Religio-
nis, ejusque in S. Romano Imperio observantia;
quomodo in talibus casibus procedendum sit, &
quantum se subditi submittere debeant, sole cla-
rius monstrent, & indicent. præsertim cum rursus
perceperimus, sæpe nuncupati Domini VVolf-
gangi VVilhelmi DD. vobis desiderato modo Ca-
tholicæ Religionis applicare nolentibus, liberta-
tem emigrandi, virtute pacis Religionis conces-
sisse.

Quæ cum ita se habeant, omnibus, & singulis
tam in communi, quam particulari, potestate no-
stræ Sacræ Cæsareæ Majestatis, ac sub pœna quin-
quaginta ponderum auri, mediam partem pro
nostra Cæsarea, alteram pro dicti VVolfgangi
VVilhelmi DD. infallibiliter persolvendi, præterea
sub cautione omnium earum singularium pœnarū
vestris reversibus insertarum stricte, ac serie man-
damus; & volumus, ut non solum in persolvendis
vestris censibus, & decimis; verum etiam in omni-
bus aliis casibus, quos D. VVolfgangi VVilhelmi
Palatini

Palatini DD. sibi ipsis reservavit, præcipue, & in specie in continuanda Reformatione ita vos geratis, & accommodetis, ut Religionis paci sit conforme, & consentaneum, ut etiam de aliis subditis Electorum, & Principum factum est neutiquam, contrarios; ne dum pigros vos ostendatis, & monstretis; nec à nullo ad præstandam obedientiam vos detrahere, aut subducere permittat, sed suam DD. ejusdemque hæredes, quatenus estis obligati, & obstricti. pro vestro vero Domino, & Principe, cognoscatis, honoretis, ejusdemque mandatis prohibitionibus ratione tam factæ concordie, quam vestris ipsis Reverentibus, eo adhorrantibus tam in temporalibus, quam in spiritualibus, obsecundetis, in omnibus quoque eventibus fidelissime assistatis, & succurratis; & ita vos in cunctis habeatis, ut fidelissimos inhabitatores, vasallos, ac subditos erga suum Principem & Dominum convenit, & decet. De cætero caveatis in minimo adversari, si nostram Cæsaream gratiam amatis, & propositas poenas aufugere velitis. hoc volumus strictè. Data Praga, vigesimo quarto Aprilis anno 1628.

Brevi enumeratio aliquorum negotiorum, quæ sub Imperio Sacra Cæsarea Majestati Ferdinandi Secundi, &c. in puncto Reformationis Religionis in Cancellaria Imperii tractata sunt, &c. ab anno 1620, usque ad 1629.

A Nno 1626. undecimo Julii, Comes Ioannes de Nassavv per literas Cæsareas fuit admonitus ratione institutæ Reformationis in suis provinciis.

Anno 1627. ultimo Augusti, idem Comes Ioannes de Nassavv iterum fuit monitus, ut Reformationem Religionis in opus dirigeret.

Anno

Anno 1627. 30. Octobris, Serenissimo Electori
Duci Bavarie pro recepisse ad instantiam inceptæ
Reformationis in Palatinatu superiori, rescriptum
est, cum illa quantum possibile progredi.

Anno 1626. nono Novembris, Dominus de
Marck Comes, similiter fuit admonitus Reforma-
tionem in suis dominiis & provinciis promovere.

Anno 1628. decimo quarto Januarii, Dominus
Episcopus Augustanus, eo fuit instructus, ut in o-
mnibus pagis, qui Catholicis Regiminibus sunt
subiecti, cum omnibus jurisdictionibus, & jura-
mentis tam ratione officii Episcopalis, quam etiam
ratione pacis Religionis, Reformationē instituat.

Anno 1628. vigesimo quarto Aprilis, Illustrissi-
mo Domino VVolffango VVilhelmo Palatino
contra suum fratrem Augustum ista conclusa pa-
renta in prædicto reformationis transmissa est.

In simili contra alium fratrem Dominum Fride-
ricum Palatinum, &c.

Anno 1628. vigesimo nono Maji, Generalis Teu-
tonici Ordinis in principio Reformationis eo fuit
informatus, ut in istis locis, suo nobilissimo Ordini
appertinentibus, in quibus tam principalem,
quam ordinariam jurisdictionem habet, Reforma-
tionem ex declaratione pacis Religionis insti-
tuit, ac possit.

Anno 1628. undecimo Augusti, declarata est de-
terminatio ratione in præcepto Catholicarum
processionum, & ratione introductionis novi Ca-
lendarii.

Anno 1628. septimo Aprilis, Serenissima Infanta,
& VVilhelmus de Baden sunt admoniti, Electori
Treverensi in Comitatu Sponhaimensi assisten-
tiam præstare.

Anno 1628. vigesimo primo Februarii, Domino
Comiti

Comiti Ioanni de Nassau Casarea patentia de non emigrando ad tales locos in quibus probib. & in S. Rom. Imperio doctrine, ac exercitia docentur, contra suos subditos est transmissa.

Sub Dato secundo Decembris, anno 1627. ad instantiam Domini Episcopi Augustani mandatum poenale cum clausula contra Dominum Praepositum Elvacensem fuit expeditum, ut Dominus Episcopus Augustanus Catholicum Parochum pro civitate Aalen denominet.

Anno 1626. vigesimo septimo Novembris, simile mandatum fuit decretum cum clausula ad instantiam Episcopi Augustani contra Comitem Ludovicum Erhartum in Oetingen, &c. possessionem, vel quali monasterii Munchroth, specificata bona, cum omni Ecclesiastica, & seculari administratione, cum omnibus ablatis literis, paratis pecuniis, argenteis, & ecclesiae vasibus; cum omni emolumento à tempore destitutionis, restituere, ac in administrando monasterium Domino Episcopo Augustano non obsit, sed jure utatur.

Anno 1623. vigesimo sexto Junii, ad instantiam Domini Episcopi Augustani, Abbatis Campidonsis, & Decani in Gronnenbach, contra Dominum Christophorum VVolfgangum in Pappenhaim, mandatum poenale cum clausula fuit decretum, ut foundationem, Decanatum, ac Capitulum in Gronnenbach, cum omni tam Ecclesiastica quam seculari administratione, homines, bona mobilia, & immobilia, cum omnibus sublatis literis pertinentiis, & emolumentis restituat in pristinum statum, cum exercitio Catholicæ Religionis, uti ab antiquo ante, & post pacem Religionis in usu fuit, transferat, hæreticos prædicantes, & factores dimittat.

dimittat, & in administranda ista fundatione, contra publicam pacem nihil tenet.

Anno 1627. primo Septembris ad instantiam Domini Episcopi Constantiensis, contra civitatem Vlmam, quatenus paci Religionis est conforme, citatio ad videndum se in idibus in pœnas, cum annexo mandato cum clausula fuit decretum, omne illud, quod contra Religionis pacem, uti in manu la o specificatur, egerunt, & attentarunt revocare, ne derelinquere, Domino Episcopo in suis jurisdictionibus, quas Vlmæ meritisimo jure habet, super Ecclesiastica loca, monasterium V Vangen, ac Catholicos cives, & incolas detentione à Sancti Iulii Sacramentis, juxta ritum Catholicum occlusionem sepulchrorum, & interdictione celebrandorum Sacrorum, detractione scholarum Ecclesiasticæ doctrinæ, & aliorum contra Ecclesiæ ante, & post pacem Religionis, bene usas, & administratas ceremonias, exercitatorum gravaminum, non molestant, nec obstant.

Anno 1628. trigesimo Martii, ad instantiam totius Ecclesiæ Sancti Patrodi in Salis, & Comitatus March pœnale mandatum sine clausula restitutionis & inhibitionis fuit expeditum, illos cum judicialibus contradictionibus non gravari, sed iterum restituere, prætenfas ad præposituras, Archidiaconatus, Canonatus & Vicariatus, Calvinisticas immoderatas personas dimittere, & è contra ex jure devolutis à Capitulo provisas Catholicas personas in pace relinquere.

Anno 1628. quarto Februar. ad sollicitationem Archidiaconi in Dortmund, contra civitatem ibidem, cum Cæsaris Rudulphi mandatum fuit expeditum; intra, & extra civitatem, ac in toto Comitatu Dortmund, ecclesiarum, scholarum, capellarum,

rum, hospitalium, sepulchrorum, ut ante, & longe post Passaviensem concordiam in usu fuit, exercitum Catholicæ Religionis concedere : hæreticos prædicatores, professores ablegare, ac ordinario, & Archidiacono in omnes ecclesias, scholas, capellas, Catholicos substituere licere, Ecclesiastica bona restituere, & omnibus aliis gravaminibus totaliter abstinere.

In eadem causa Electori Coloniensi sub eodem dato commissio fuit injuncta, civitatem ad debitam partitionem mandati adhortari, vel in contrarium, executionem per concessa S. Imperii remedia arripere.

Anno 1623. xxiii. Februarii, ad instantiam civitatis Dunckelspil, contra Comitem Ludovicum Eberhardum de Oetingen mandatum poenale sine clausula decretum est, introductum hæreticum prædicantem in pagum Schoxfloch inhibere, subditis ibidem exercitum Catholicæ Religionis, ac Dei servitia, persuasione prædicantium non occludere, ac dictam civitatem substituendo Catholicos Sacerdotes non impedire.

Anno 1623. xxiii. Martii, ad instantiam Domini Episcopi Eistetensis, contra Onoltzbach, mandatum poenale cum clausula fuit decretum claves dicto Domino Episcopo, ad Ecclesiam Gellersreuth cum omni illo, quod acceptum est, restituere, duos transportatos census, & decimas Parocho in Hebingen, ac subditos in Catholica Religione inconsturbatos permittant.

Anno 1622. vii. Septembris, ad instantiam Domini Præpositi Eluacensis contra Degenfeldt mandatum poenale sine clausula fuit conclusum, impositam Ecclesiæ Eibach, hæreticum concionatorem dimittere, Domino proposito, ejusque fundationi

dationi, in suo jure patronatus, Religione, cere-
moniis, jurisdictione, censu, & decimis, ac admini-
stratione non molestant, acceptas claves, annales,
libros parochiales restituere.

Anno 1624. x. Junii, ad instantiam Ordinis
Franciscanorum, mandatum poenale sine clausula
fuit expeditum contra Pseudocapitulum, & civita-
tem Halberstarem, Ordini omnia sua, & quidem
Ecclesiam Sancti Andreæ in urbe ibidem restitue-
re, domos eidem appertinentes derelinquere, ad
Religiosos contra protectorium Casareum in Sta-
tu, ac vestibus Religiosis, liberos, ac immolestos re-
linquere.

Anno 1623. xxx. Octobris, ad instantiam ordinis
Ioannitenium Laurentum in Franckfurt, contra
Comitem de Hanau, mandatum sine clausula fuit
decretum, impositum Parochum hæreticum in
Rudigkaim abdicare, Ordinem Ioannitensium in
sua jurisdictione erga Ecclesiam ibidem Rudig-
kaim, uti etiam in jure patronatus, & præsentandi,
inturbatum permittere.

Anno 1627. decimo quinto Aprilis, Dominus
Abbas in Kellersheim, contra Comitem in Oetin-
gen mandatum cum clausula acquisivit: Mona-
sterium Zimmern cum omnibus pertinentiis, &
fructibus relinquere, documenta litteralia ite-
rum restituere.

Anno 1628. xxi. Februarii, Domino Comiti de
Nassau in primo instituta Reformationis contra
Comitatum Singern patenta contra illius subdi-
tos, de non emigrando in loca ubi prohibita in Sa-
cro Imperio documenta, ac exercitia inveniuntur,
& audiuntur concessa est.

Anno 1644. iii. Maji, ad instantiam Generalis
Fratrum Ordinis Sanctæ Crucis, contra Bentum
mandatum

mandatum poenale fuit decretum sine clausula; monasterium Oisterberg Ordini cum omnibus bonis, & fructibus restituere, ac Ordini, ejusque Conventui, in ipsorum institutis, regulis, administrationibus, visitationibus, & correctionibus in spiritualibus, & temporalibus nullam offensam dare.

Anno 1628. xiv Aprilis, ad sollicitationem fundationis Rees, contra Comitem in Culebach, mandatum cum clausula fuit expeditum ad Parochialem, & Beneficia VVerdenbroi'schen, vel Catholicos praesentare, vel investitus à Capitulo in illorum exercitio non molestare, nec haereticos introducere.

Anno 1628. ii. Martii, pro Electore Trevirensi contra Palatinum in Zvvaibruck, mandatum cum clausula fuit publicatum, Abbatiam Hornbach, cum inventis pecuniis, argento, & auro, vino, fructibus, & registris, ac documentis restituere.

Anno 1626. xiii. Octobris, ad instantiam Comitissae de Schvartzenburg, contra haeredes Onolzbach mandatum expeditum, in primo instituta Reformationis Religionis Domino Comiti, quod potestate Religionis pacis facere potest, non impedire, nec obitare.

Anno 1624 secundo Maji, pro Domino Soethoff contra praetensum Archiepiscopum Magdeburgensem, mandatum promulgatum, dictum Dominum in suam Praeposituram in Altenhaldens imponere, introductum amovere. Abbatissam ibidem in suscipiendis novitiis, uti etiam sustentatione Monasterii, disciplina, & exercitio Religionis Catholicae non impedire.

Simile mandatum etiam pro Conventualibus in Altenhaldensleben expeditum est trigesimo Junii, anno 1624.

Anno.

Anno 1625. XIII. Februarii, pro Abbate in Salmansveil, Kaisershalm, & Elchingen, contra civitatem Ulmam, mandatum sine clausula fuit exeditum, actorem Kaisershaimensem negatione juris civilis in suo officio non impedire, ac prelati, in potterum ea in re parcere.

In causa Herbipolensis, contra Hanavv, mandatum poenale cum clausula decimo tertio Novembris, anno 1624. decretum, Monasterium Schlichtera reddere cum omnibus pertinentibus pagis, & documentis, ac in pristinum statum ponere.

Anno 1616. x. Novembris, in eadem causa sententia definita est.

Anno 1627. quinto decimo Aprilis, executoriales promulgatae sunt.

In eodem. XXIII. Martii, anno 1628. Electori Bavariae, & Landgravio Hassiae commissio executionis indicta est.

Anno 1622, quarto junii, propter Monasterium Monachorum Vasserlehr, contra Comitem de Stolberg, mandatum executum est.

Anno 1624. XXVIII. Martii, declaratio poenae, & arctiores definitae sunt.

Item arctiores executoriales sub poena banni, vigesimo junii, anno 1624.

Anno 1626. decimo nono Februarii, ad instantiam Domini Episcopi Herbipolensis, contra Onoltzbach, mandatum poenale cum clausula definitum est, introductum predicantem in Segnizamovere, Ecclesiam, & Parochiam relinquere, registra. ac documenta una cum clavibus ad Ecclesiam, & Parochiam restituere, Dominum Episcopum, ejusque vasallum Zobelnd de Biberbach in suis juribus non molestare.

Anno 1628. vigesimo Julii, pro Domino Generalli Teuto,

li Teutonici Ordinis, contra Officiales Hohenloische, citatio ad perpetuam pacem, cum annexo mandato decreta est, clausuras in Ecclesia, & Parochia Stainach avulsas, iterum affigere, ac omnia illata damna resarcire, Catholicos Sacerdotes munere suo fungentes non perturbare.

Item ad instantiam Domini Episcopi Augustani, contra civitatem Memmingen in primo Reformationis Ecclesiæ DD. Virginis processus definitus est.

Item contra eandem civitatem ratione Præceptoris Sancti Antonii.

Anno 1628. iiii. Iulii, ad instantiam Domini Episcopi Augustani, Duci V Vurtembergensi scriptum est, propter tria detenta monasteria, ut Lorch, Brenzenhausen, & Herbertingen, suam declarationem remittere intra duos menses.

Anno 1628. xxiv. Martii, Domino Generali Teutonici Ordinis Commissio transmissa est, in civitatibus Giengen, Bopfingen, Nördlingen, Aalen, Duncelsphil, & Gmundt, ob Religionem inquirere, ejusque defectus, declaratione juris, etiam Religionis pacis, restituere, & uti tempore concordie Passaviensis fuit, in pristinum statum transferre.

Anno 1628 secundo Junii, Archiduci Leopoldo, ac Episcopo Constantiensi commissio fuit indicta, in civitatibus Memmingen, & Kempten, ob Religionis differentias, tractationem instituere, ac deinceps providere, ut omnia in pristinum statum tempore concordie Passaviensis transferantur.

Ad instantiam Episcopi Augustani, contra Onoltzbach, xi. Februarii, anno 1628. scriptum est, Collegiatam foundationem in Feuchtvvangen de ipso præstare, aut illius necessitatem evidentem intra duos menses remittant.

In causa constitutionum contra V Vurtemberg,

ratione restitutionis monasterii Reichenbach, Domino Comiti de Sultz , & Doctori Hildenbrandt commissio fuit indicta.

Quod Hirsfeldt foundationem attinet , Electori Moguntinensi pro apprehendenda possessione nomine Archiducis Leopoldi V Villh. commissio fuit transcripta secundo Augusti, anno 1627.

Anno 1627. xv. Novembris, ad instantiam foundationis , contra civitatem ibidem Strasburgi, mandatum cum clausula decretum est, detractam Archiecclesiam, & Canonicos cum redditibus, &
 ” pertinentiis restituere , & omnia in illum statum
 ” transferre, in quo ante, & post pacem Religionis
 ” fuit, habitatores in Catholico exercitio impeditos
 ” permittere.

Propter civitatem Kauffbeurn, omnes una cum antiquis commissionibus sunt renovatae.

Anno 1627, iii. Iulii, propter restitutionem Monasteriorum, Maulbronn, Königsbrunn, & Bebenhausen , ad instantiam Abbatis Kaiserhaimensis, Duci de V Wirtemberg scriptum est, ea de causa, intra duos menses suam declarationem faciat.

In simili Onoltzbach scriptum est ratione Monasterii Hailbrunn, sub eodem date.

Anno 1627. vigesimo sexto Novembris, pro Ordine Praemonstratensium Duci de V Wirtemberg scriptum est , restitutionem Monasterii Adelberg ordinare, vel intra duos menses causas validas rescribere.

Propter Monasterium Munden, Electori Bavariae scriptum est.

Anno 1628. xxviii. Februarii civitati Francofurti mandatum est, & Elector Moguntinus admonitus introductionem Capucinatorum promoveri.

Anno 1628. Duci de Holstain mandatum est, Monasterium Aisenyreck derelinquere pro Cartusianis.

Propter

Propter Carmelitas in Ravensburg, Equiti Ordinis Teutonici in Alshausen, & Doctori Eberhardo commissio insinuata est, ecclesiam derelinquere.

Propter Dominicanos Norimbergæ: Rotienburgi juxta fluvium Tauber, Pfortzhaim, Ulma, Nordtlingæ. Eslingæ, Strasburgi, Halberstadii, VVorms, civitatibus scriptum est, cum prædicta Monasteria contra pacem Religionis detineant, derelinquere xv. Augusti, anno 1628.

Propter Dominicanos Spira, Electori Moguntino commissio est insinuata, restitutionem templi promovere. Anno 1626. XI. Iulii, ratione templi Dominicanorum Ratisbonæ, accordatio facta est, ac sacra Cæsarea Majestas confirmavit.

Propter foundationem Neuhausen ratione Electoris Moguntini, tanquam Episcopi in VVorms, Serenissimæ Infantæ scriptum est, Electorem Motinum immittere.

Anno 1628. quinto Januarii, pro Ordine Præmonstratensium Serenissimæ Infantæ scriptum est, Monasterium Præmonstratense in Kaiserslautern ordinis iterum restituere.

Domino Generali Ordinis Teutonici, contra civitatem Norimbergam, in prædicto exercitio Religionis Cathelicæ, in Collegio Germanico processus instituat, mandatum est.

Anno 1628. primo Augusti, scriptum est civitati Norimbergæ, civibus ad audiendum sacrum in domo Teutonica non obstat, & non impedire, præsertim pendente processu.

Anno 1625. PP. Iesuitis, 14. Novembris, in civitate Memmingen protectorium fuit transmissum.

Propter admittendos PP. Iesuitas in Memmingen, civitati eidem scriptum est 30. Junii. & 11. Dec.

Anno 1627. septimo Decembris, civitati Dort-

munt, pro admittendis Patribus Iesuitis, scriptum est.

Anno 1628, decimo quinto Iulii, abbati in V Verden, propter reformationem Religionis in civitate Essen commissio fuit insinuata.

Anno 1628. x v. Decemb. pro Domino abbate in Fulda, ratione Monasterii Monachorum in Hochst, mandatum cum clausula fuit definitum.

Propter reformationem in Colmar, Archiduci Leopoldo commissio fuit insinuata.

Propter Ecclesie restitutionem DD. Virginis in Magdeburg, commissio est expedita.

Item sub eodem dato, ad ejusdem Domini Episcopi instantiam, mandatum poenale contra civitatem Aalen sine clausula fuit decretum, denominatum à Domino Praeposito Elvacensi, & Domino Episcopo Augustano, in Parochiali Aalen investitum Parochum, in decenti reverentia habere, in suo parochiali officio non molestare, sed defendere, simulque omnia Ecclesiastica bona, praecipue Capellaniam Sancti Spiritus, in pristinum statum erigere.

Anno 1628. xiii Augusti, ad instantiam Domini Episcopi Eistetenensis contra civitatem Norimbergensem, mandatum poenale cum clausula fuit expeditum, monasterium Bildenzum cum omnibus juribus, & emolumentis relinquere, omnia documenta, & privilegia cum omnibus Ecclesiasticis, & secularibus mobilibus restituere, & in pristinum statum ordinare.

Vigesimo nono Novembris ejusdem anni, ad ejusdem Episcopi Eistetenensis instantiam, contra illustrissimos Molsbachenses haeredes, in praedicto exercitio Catholicae Religionis in pago Buebenhaim mandatum poenale cum clausula fuit decretum, ut ad detractam Ecclesiam claves restituant,
milites

milites abducant, ac Domino Episcopo in exercitio Catholice Religionis nullam molestiam inferant.

Item propter duo monasteria Hiericho, & Gottesgnad.

Ratione Ordinis Ioannitenfium, contra civitatem Rottenburg juxta fluvium Tauber, civitati scriptum est, &c. ut restituat detractam Ecclesiam, vel informet.

Item ratione Ertlingen Comiti in Oettingen, &c.

Ob Iesuitas in Falckenhagen, contra Comitem de Lipp, sententia prolata, & definita est, interim etiam commissio ea de causa ordinata est.

Propter restitutionem monasteriorum, &c. Seboldt, & Mauritz, Comiti de Isenburg pro reformatione scriptum est, pro ordine Præmonstratensi.

Item ratione fundationis Conradts V Vorff, ad Comitem de Hanavv.

Propter civitatem Franciscanorum in Geelhaußen, scriptum est civitati 4. Augusti, anno 1628.

Item Civitati Lemgavv, Civitati Fridtburg, ratione Hailbronn civitati, & Episcopo Herbipolensi.

Item Civitati VVeßlar, Franckfurt.

Item ratione Hildershaim, civitati ibidem, & Electori Coloniensi.

Ratione Gotingen, Domino Tilli.

Ratione Hirschfeldt, Electori Moguntino.

EX CANCELLARIA
REGNI VNGARIÆ.

Annuentio. seu remoto impedimenti, ut Clerus Hungaricus de rebus suis mobilibus disponere, & testari valeat.

Nos Ferdinandus, &c. Ad perpetuam rei memoriam pro nobis, ac hæreditibus, & successoribus nostris, recognoscimus, & notum facimus tenore præsentium universis Quod cum universus Inclyti regni nostri Hungariæ fidelis clerus, demisse nobis supplicaverit, ut Prælati Vngarici facultatem, ac potestatem certa aliqua ratione, de bonis ipsorum, (quæ quidem patrimonialia non sint) mobilibus disponendi, atque etiam testandi, quæ ratio, ac modus impofterum uti firma regula, & norma; in notabile Catholicæ Religionis emolumentum, ab omnibus æquo jure perpetuo observari posset, clementer concedere, nec non super id Regium nostrum diploma impertiri benigne dignaremur: Nos pro solita nostra in Deum pietate, & continuo rerum omnium, quæcunque in majorem cultus divini propagationem, atque Ecclesiastici status, & boni publici conservationem, & augmentum cedere possunt, pro viribus promovendarum studio, ac zelo. uti pro benigno etiam, huic in primi Hungarico Clero, ob præclara, & insignia sua, in nos, & Religionem Catholicam, ac totum Vngariæ Regum merita, gratificandi desiderio, memoratis ejusdem Cleri Vngarici postulatis, ac precibus, subsequenti modo, ac ratione, clementer annuimus, atque assentimur, prout vigore hujus diplomatis nostri regii annuimus, & assentimur, ac proinde ex certa nostra scientia, animo bene delibera-

ro, fa-

menta Ecclesiæ cedant: utensilia domestica, mensæ,
 lecti, scamna, & similia successori relinquantur.
 Quod superfuerit mobilium, cujuscunque gene-
 ris, etiam allodialium, ejus media pars, in usum eri-
 gendi Seminarii, vel postquam Seminarium in per-
 fecto statu fuerit, Parochiis meliorandis seruetur,
 ut ad censum collocata summa aliquæ, alumni cle-
 rici educari, vel tandem Parochiis, in deteriore con-
 ditione constitutis subveniri possit, ubi Metropo-
 litano Strigoniensi, ac aliis Episcopis videbitur; te-
 neantur tamen tam executores, quam prædictæ
 personæ Capitulares ad inventandum destinatæ,
 eidem Metropolitano Strigoniensi, pro tempore
 existenti, ac etiam in alia diœcesi fuit, Ordinario
 loci inventarium exhibere, ac rationem peracti sui
 muneris sufficientem dare. Et de alia hujusmodi
 mobilium media parte libere liceat Prælati juxta
 Sacrorum Canonum præscripta testari, & dispone-
 re. Speramus tamen eos, confinium, quæ com-
 munis patriæ, adeoque totius Christianitatis pro-
 pugnaculum sunt, ut piissimæ causæ in testamentis
 memores futuros. Si defunctus Prælatus, nec Ca-
 pitulum habeat, nec membrum sit Capituli alicu-
 jus, in eo casu Diœcesanus, in cujus Diœcesi bene-
 ficium obtinuit, vel residentiam habuit, is, qui ob-
 iit, vel certe Capitulum propinquius aut Conven-
 tus vicinior, prædicta omnia per Ecclesiasticas per-
 sonas ad id deputatas, exequi curabit. Cum autem
 servitores mortuorum hæc forsitan ulla ratione
 impedire, vel rapinis sese tradere præsumpserint,
 executores testamenti, vel ad inventarium confi-
 ciendum destinati, eos ad plenam usque satisfa-
 ctionem, invocato brachio seculari, etiam in perso-
 na detinendi potestatem habeant. Mandantes id-
 circo, & serio præcipientes universis, & singulis præ-
 sentibus, & futuris Regni nostri Hungariæ Palatino
 Iudici,

Iudici, Curia Comitibus, Camera nostrae Hungariae Officialibus, Praesidiorum Supremis, ac Vicecapitaneis, atque liberarum Civitatum Magistratibus, aliisque omnibus nostris, & Regni nostri Hungariae subditis, & fidelibus cujuscunque status, gradus conditionis, vel praeminentiae extiterint, ut saepius memoratos ejusdem regni nostri Vngariae Praelectos, eorundemque Capitula, & Dioecesanos, atque magis vicina Capitula, & Conventus, imposterum perpetuis futuris temporibus, Praescripta testandi, & mobilia defunctorum praetorum relictis curandi, & dispensandi potestate, ratione, & ordinatione pacifice, quiete, & sine omni impedimento, vel molestia, plene uti frui, & gaudere sinant, nec non eisdem etiam, atque iis, quibus cura hujusmodi executionis demandata fuerit, quotiescunque requisiti fuerint, juxta hujus clementissimae nostrae annuentiae tenorem, & contenta, ad talia in omnibus, & singulis punctis, clausulis, articulis, sententiis, & verborum expressionibus, ad convenientem effectum perducenda, decentem operam ferant, & quantum necessitas exegerit, serio assistant, idemque ab aliis pariter fieri sedulo curent. Si quis autem contra hoc nostrum Regium diploma, & ejus contenta quicquam attentare temerarie ausus fuerit, is nostram, & haeredum, ac successorum nostrorum Hungariae Regum indignationem, & poenam gravissimam se noverit ipso facto incursum. Haec testimonio litterarum manu nostra subscriptarum, & sigilli nostri Regi appensione munitarum. Datum in civitate nostra Regia Spronensi, die undecima mensis Decembris, anno Domini 1625. Regnorum nostrorum, Romani septimo, Hungariae, & reliquorum octavo, Bohemia vero anno nono.

Fundatio Collegii Iauriensis pro Patribus Societatis Iesu

NOs Ferdinandus, &c. Memoria commenda-
mus tenore presentium significare, quibus
expedit universis. Quod considerantibus nobis,
quibus potissimum adminiculis, fides, & Religio
Christiana à tot retro annorum sæculis, ad hæc us-
que tempora, inter genus humanum non solum
propagata, sed & conservata extiterit, rerum etenim
per universa Orbis Christiani regna, tam alias ra-
dices figendo, in tantum, & tam late patentum sui
splendorem, atque potentiam excreverit, inter alia
divinæ providentiæ subsidia, animadvertimus.
Principes pios, ipsiusque Religionis Christianæ stu-
diosos, & amantes, præcipue autem eos, penes
quos nonnunquam summa quoque rerum orbis
potestas stare solebat, in ea cum impensius dilata-
ta, & ornata, tum vero defensa, & ad nostram aia-
tem usque transmissa, plurimum semper momenti
attulisse: nam si sacras veterum historias evolvi-
mus, pietatem in Deum, quæ ex sola veræ fidei co-
gnitione provenit bonorum semper, & piorum
Principum tempore floruisse; regnorum vero gu-
bernaculis ad impios delatis, innumeris persecu-
tionibus, sæpissime fuisse obnoxiam compertimus,
& quam tandem continua quadam Christiano-
rum, & piorum Principum successionem factum sit,
ut eas sibi vires, eam potentiam præstitit, quibus, ut
cernere licet, universum pene Orbem suis subdidit
legibus, inter alia plurima orbis ipsius Christiani
regna, Hungaria quoque, Deo Opt. Maximo gentis
illius quoque salutis misericorditer prospicere vo-
lente, suavissimo ipsius Fidei Christianæ iugo col-
lum præbuit. Quo facto cum à Divis quondam
Hungariæ Regibus, nostris prædecessoribus, pie
memoræ, non minorem in augmentanda, & or-
nanda,

nanda, quã conservanda Religione ipsa factum esse videamus diligentiam: Eorum vestigiis nos quoque insistere volentes, quum videamus plurimis hæresibus infecto, perditissimoque hoc seculo honesta liberalium artium studia, ad extirpandas hæreses ipsas, vel impii illius Cæsaris apostatæ Christianorum liberos, à frequentandis liberalium disciplinarum scholis, publico edicto prohibentis testimonio, plurimum conducere, ut ea in regno quoque nostro Hungariæ florere, uberesque cum pietatis, tum etiam cultiorum morum fructus, passim edere possit; ad gloriam in primis Dei omnipotentis, deinde vero Catholicæ quoque Fidei profectum, Regni quoque nostri Hungariæ commodum, Collegium Societatis Iesu, quæ nostris temporibus in erudienda juventute, cum circa Religionem veram, & Catholicam, tum etiam honesta literaria studia summam facere dignoscitur diligentiam, in præsidio nostro Iauriensi ereximus, & fundavimus ad rationem nostram certis domibus, & ad ædificandum idoneis spatiis in præfato præsidio sitis: primo quidem domo à provido Thoma Stahel, cui ab Oriente adjacet spatium, in quo olim egregii quondam Vincentii Gregoroczii domus extructa fuisse dignoscitur. Secunda, quæ prædictæ domui Stahel ab Occidente adhæret, à provido Ioanne Mereo. Tertia denique quæ secundæ a parte Occidentis contigua est, à nobili Helena, filia egregii quondam Gregorii Grebechkii, certorum peditum in dicto præsidio Iauriensi Ducatoris, consorte autem egregii Ioannis Dalles Vicecomitis Comitatus Iauriensis, pro certis pecuniariis summis coemptis, & comparatis, prælibato quoque spatio domui memorati Thomæ Stahel jam venditæ ad Orientem adjacenti, pro commodiori fabricæ structura; deposito tamen prius apud

Cc 6

magistra.

magistratum precio, quod jurati & periti æstima-
tores justum decreverint, ut hæredibus, aut succes-
soribus, quibus nimirum, aut cuinam ex determi-
natione, & edicto Iudicis, sententiaque deinceps
locus ille, siquidem in lite versatur, acquisitio ejus-
dem fundi, & spaci, cessurus est, assignetur, con-
verso, & deputato Ecclesiæ, Collegio, & scholis
inibi erigendis, uti nimirum de commoda mansio-
ne, in erigendo templo, collegio, & scholis ipsis
provisum existente, ejusdem Societatis Patres in-
ibi jugiter Deo famulari, ac erudiendæ juventuti,
continuum operam dare possint, & valeant: prædi-
cta domorum, & spaciolorum loca ad rationem no-
stram, uti promissum est, coempta, & comparata,
memorato Collegio Societatis Iesu, in prædicto
præsidio nostro lauriensi per nos noviter fundato,
erecto, & constituto in perpetuum dedimus dona-
vimus, & contulimus, ita, & tali conditione, ut
sufficientes Societatis illius viri Religiosi in colle-
gio illo continuo resideant, ut ea, quæ ad peragen-
dum rite cultum divinum, erudiendamque in pie-
tate, & honestis literis pubem Pertinent, fideliter,
diligenter, & sollicitè obeant. Imo damus, & con-
ferimus, jure perpetuo, & irrevocabiliter, cum o-
mnibus juribus, & privilegiis, quibus antiqui pos-
sessores præfatarum domorum, & spaci adjacentis,
usi sunt, ac uti potuerunt, harum nostrarum, qui-
bus secretum sigillum nostrum, quo ut Rex Hun-
garie utimur, est appensum, vigore, & testimonio
literarum. Datum per manus fidelis nostri nobis
dilecti Reverendi Stephani Semyey de Kis Sennye,
Episcopi Vaciensis, Consilarii nostri, & Aulae no-
stræ per Hungariam Cancellarii, in civitate nostra
Vienna Austriæ, die vigesima mensis Septembris,
anno Domini millesimo sexcentesimo, vigesimo
septimo. Regnorum nostrorum, Romani nono
Hunga

61.
Hungarici, & reliquorum, decimo, Bohemiæ vero
anno undecimo.

Confirmatio foundationis Collegii Posoniensis.

NOs Ferdinandus, &c. Memoriam commenda-
mus tenore præsentium, significamus, quibus
expedit universis. Quod considerantibus nobis,
quibus potissimum adminiculis, Fides, & Religio
Christiana, à tot retro annorum seculis adhuc us-
que tempora, inter genus humanum non solum
propagata sed & conversata extiterit, verum etiam
per universi Orbis Christiani regna, tam altas ra-
dices figendo, in tantum, & tam late patentem sui
splendorem, atque potentiam excreverit, inter alia
divinæ Providentiæ subsidia animadvertimus,
Principes pios, ipsiusque Religionis Christianæ
studiosos, & amantes, præcipue autem eos, penes
quos nonnunquam summa quoque rerum orbis
potestas stare solebat, in ea cum impensius delata-
ta, & ornata, tum vero defensa, & ad nostram æta-
tem usque transmissa, plurimum sæpe momenti
attulisse. Nam si sacras veterum historias e-
volvimus, pietatem in Deum, quæ ex sola veræ
fidei cognitione provenit, bonorum semper, &
piorum Principum tempore floruisse; regnorum
vero gubernaculis ad impios delatis, innumeris
persecutionibus sæpiissime fuisse obnoxiam compe-
rimus, & quam tandem continua quadam Chri-
stianorum, & piorum Principum successione fa-
ctum sit, ut eas sibi vires ac potentiam parant,
quibus ut cernere licet, universum pene Orbem,
suis subdidit legibus, inter alia plurima Orbis i-
psius Christiani regna Hungaria quoque Deo Opt. Ma-
ximæ gentis illius quoque salutis misericorditer pro-
spicere volente, suavissimo ipsius Fidei Christianæ
jugo collum præbuit. Quo facto, cum à Divis

quendam Hungaria Regibus, nostris prædecessori-
 bus, pia memoria, non minorem in augmentan-
 da, & ornanda quam conservanda Religione ipsa
 factum esse videamus diligentiam; eorum vestigiis
 nos quoque insistere volentes, quam videamus
 plurimis hæresibus infecto, perditissimoque hoc
 seculo honesta liberalium artium studia, ad extir-
 pandas hæreses ipsas, vel impii illius Cæsaris Apo-
 stata, Christianorum liberos, à frequentandis libe-
 ralium artium scholis, publico edicto prohiben-
 tis testimonio plurimum conducere, & ea in regno
 quoque nostro Hungaria florere, uberesque tum
 pietatis, tum etiam cultorum morum fructus pas-
 sim edere possit. Hinc est, quod ex clementi annu-
 entia, & voluntate nostra, ad gloriam in primis Dei
 Omnipotentis; deinde vero Catholice quoque
 Fidei profectum, regni quoque nostri Hungaria com-
 modum, Collegium Societatis Iesu, quæ nostris
 temporibus, in erudienda juventute, tunc circa
 Religionem veram, & Catholicam, tum etiam ho-
 nesta literarum studia summam facere dignosci-
 tur diligentiam in civitate nostra libera Posonien-
 si, Comitatusque ejusdem existente, erigendum, &
 fundandum esse duximus. Pro cujus quidem Col-
 legii erectione, & perpetua conservatione, fidelis
 noster nobis sincere dilectus Reverendissimus in
 Christo pater Dominus Pazmanus, Archiepiscopus
 Ecclesie Metropolitanae Strigoniensis, &c certam
 foundationem, iuxta formam, & modum hisce lite-
 ris nostram insertam fecisse dignoscitur tenoris in-
 fra scripti. Nos Petrus Pazmanus miseratione Divi-
 na Archiepiscopus Ecclesie Metropolitanae Strigo-
 niensis, Legatus natus. Primas Hungaria, summus
 Secretarius, & Cancellarius, ac Sacratissimi Prin-
 cipis, & Domini, Domini Ferdinandi Secundi, Dei
 gratia Electi Romanorum Imperatoris semper
 Augusti

Augusti, ac Germaniæ, Hungariæ, Bohemiæ, &c.
 Regis, &c. intimus Consiliarius; Damus pro me-
 moria : Quod cum pro pastoralis nostræ obliga-
 tione, de refarciendis Catholicæ Religionis in
 Hungariæ ruinis assidue coram Deo cogitaremus,
 nullum nec præsentius, nec magis necessarium oc-
 currit tantis malis remedium, quam si studioso iu-
 ventus in ætate teneriore, suavi ductu, & ad Fi-
 dem ac pietatem una cum literis inbibendam, per
 pios, & sedulos operarios informaretur. Et quo-
 niam peculiari quodam divinæ largitatis munere,
 sancta Societas Iesu, ad erudiendam juventutem,
 sancto, & salutari zelo felicissime incumbit, tene-
 rasque & adhuc flecti faciles, nec in malo ob-
 rigescentes plantulas, cœlesti olim Paradiso fe-
 liciter inferendas, indefesso studio excolit, sum-
 mopere semper necessarium judicavimus, ut do-
 micilium ipsis in hac Regia civitate Posoniensi,
 honestaque sustentatio assignaretur. Quamob-
 rem, posteaquam Capitulum venerabile Posonii
 constitutum, ac ipsa quoque civitas Posoniensis in
 tanta hujus loci angustia, situm haud incom-
 modum ad diligentem Sux Majestatis Cæsareæ, ac
 Regiæ, nostramque instantiam, Collegio concess-
 runt, certis conditionibus, in originalibus literis
 declaratis: Nos quoque inducti Dei amore, ac Re-
 ligionis Catholicæ promovendæ studio, peculiari-
 que affectu, quo prædictam Societatem, sicut ani-
 mam nostram amplectimur, eisdem Patribus Socie-
 tis Iesu, pro erigendo, & in perpetuum conservan-
 do Collegio Posoniensi, quinquaginta millia flo-
 renorum Rhenensium, ex propriis mensæ nostræ
 proventibus, Viennæ in loco securo, ac dictis P.i-
 doneo depositos; de facto damus, donamus, & in
 perpetuum conferimus; nullum jus, nullamq; pro-
 prietatem eorum nobis, vel successoribus refer-
 vando,

vando. Litteras etiam originales omnes ad prædictæ summæ censum, & capitale spectantes, eisdem Patribus una cum hisce literis foundationis per manus tradimus. Illud unum per expressum caven-tes, quod si successivis temporibus, ex occulto aliquo irascentis Dei iudicio, Patres Societatis Iesû, Collegium hic Posonii continuare non possent, illo casu tantisper donec Societas iterum Posonium redire possit, summam illam capitalem, ejusque censum vel bona stabilia, si quæ forte illa pecunia emerentur, teneantur in usum Hungarorum, extra Hungariam studentium, ac ad statum Ecclesiasticum aspirantium, bona fide convertere. Deum Opt. Max. humillimo, instantique affectu oramus, adoretur hoc sacrificium bonæ voluntatis nostræ, & ea quæ de manu ipsius accepimus, ad nominis sui obsequium convertamur, eumque ex hac tenella foundatione, in utilitatem Ecclesiæ Catholice, & fructum redundare velit, quem tanta necessitas afflictæ patriæ exigit, & ego ex animo voveo. Datum Posonii in curia nostra Episcopali, die undecima mensis Septembris, anno Domini millesimo, sexcentesimo, vigesimo sexto. Nos itaque pro hugarari nostra in Deum pietate, zeloque & affectu, erga incrementum Religionis Catholicæ salvicæ, in isto quoque Regno nostro Hungariæ, ejusmodi foundationem acceptamus, ratam habemus, ac in perpetuum duraturam confirmamus, & diplomate hocce roboramus: ac ut tam tempore felicis nostræ gubernationis, & regiminis dicti Regni nostri Hungariæ, quam etiam successorum nostrorum, legitimum scilicet Hungariæ Regum, ab omnibus, & singulis, quorum interest, ratum firmum, & validum ut habeatur, benigne, ac firmiter habere volumus, statuimusque & decernimus, In quorum robur & firmamentum, hæc

hasce literas nostras, secreto sigillo nostro, quo ut Rex Vngariæ utimur, inpendenti communitas, dandas duximus, & concedendas. Datum per manus fidelis nostri Reverendi Stephani Sennyei de Ky: Sennye, Episcopi Vacienfis, Consilarii nostri, & Aulæ nostræ per Hungariam Cancellarii, in civitate nostra Vienna Austriæ, die decima sexta mensis Iulii, anno Domini millesimo sexcentesimo, vigesimo octavo.

*Confirmatio foundationis Seminarii in civitate Tyrnaviensi,
pro juventute Nobili per Dominum Archiepi-
scopum Strigoniensem erecti.*

NOS Ferdinandus Secundus, &c. Memoria commendamus, &c. Quod Reverendissimus in Christo Pater Dominus Petrus Pazmannus Archiepiscopus Ecclesiæ Metropolitanæ Strigonienfis, &c. nostram personaliter veniens in præsentiam, exhibuit, & præsentavit nobis quasdam literas novæ foundationis Seminarii liberi nobilium Hungarorum, in civitate Tyrnaviensi à se erecti, cum perpetua assignatione annuorum quinque millium florenorum Hungaricorum, supplicavitque nobis humillime, ut quemadmodum Sanctissimus Dominus noster Urbanus divina providentia Papa Octavus huic foundationi assensum præbuit, ita nos quoque easdem literas novæ foundationis Seminarii, omniaque & singula in eis contenta, clementer ratificare, & confirmare dignaremur. Quarum quidem literarum tenor est talis. Nos Petrus Pazmanus miseratione divina Archiepiscopus Ecclesiæ Metropolitanæ Strigonienfis, locique ejusdem Comes perpetuus, Primas Regni Hungariæ, Legatus natus, Summus Secretarius, Cancellarius, ac Sacratissimi Principis, & Domini,

mini, Domini Ferdinandi Secundi electi Romanorum Imperatoris semper Augusti, ac Germaniæ, Hungariæ, Bohemiæ, &c. Regis, &c. intimus Consiliarius, Damus pro memor. Quod cum ad officii Pastoralis curam, ac sollicitudinem, illud vel maxime pertinere intelligamus, ut Catholicæ Religionis, ac honestarum disciplinarum ruinas, quas vel bellorum strages, vel hæresium fraudes intulerunt, quantum Deo auxiliante valemus, pristino nitore restituamus: Idcirco conatus omnes eo direximus, ut vias, ac rationes avitæ Religionis, ac eruditionis in integrum restituendæ sollicitè indagaremus, atque inter hos ipsas intestinorum motuum clades, pro viriis, ac facultatum nostrarum tenuitate, incunctanter, Deo Duce, arriperemus. Cum igitur anima ivertamus, ut in semine spem mellis, ita in juventutis proba educatione, Religionis Catholicæ, & probitatis resarciendæ summam consistere, diu multumque anxie laboravimus, ut modum adinveniremus, quo nobilis juvenus, tenuioris præsertim fortunæ, in Religione, ac eruditione, ita educeretur, ut ætate maturescen-
te, ornamento esse possit, & subsidio patriæ: Ecce Deus Optimus, pro singulari sua clementia, desiderio, ac precibus nostris occurrens, modum ostendit, quem optare magis, quam sperare, poteramus. Nam licet à Sanctissimæ Hungariæ Regibus, ex monetae cusione, certi quidam, nec contemnendi redditus Archiepiscopo Strigoniensi fuerint assignati, ita quod ex singulis argenti, aurive cusi, vel non cusi marci, Pisetum unum, hoc est, quadragesima octava pars marci, certo, ac infallibiliter assignaretur: Tamen hos redditus ab anno Domini 1573. quo diem suum obiit felicis memoriæ Antonius Verantius Archiepiscopus Strigoniensis usque ad annum 1623. per quandam usurpationem Camera Cremni-
censis

census percipiebat, nihil quicquam predecessori-
 bus Archiepiscopis, intra hos quinquaginta an-
 nos, ex eo proventu representando, verum invi-
 sibilissimus Imperator ac Rex Hungariæ, Ferdinan-
 dus Secundus, visis authenticis, ac aliquot seculo-
 rum continuo usu roboratis Archiepiscopatus pri-
 vilegiis, habito etiam respectu fidelium obsequio-
 rum nostrorum cum alias semper tum in hinc su-
 perioribus patriæ meritis exhibitorum, ex innata
 sua clementia redditus Fiseti Archiepiscopatus re-
 stituit, eo libentius quod intelligebat Maiestas sua
 bonam horum reddituum partem nobilium juve-
 num seminario erigendo à nobis destinari. Quod
 igitur Deus præpotens ad sui nominis æternam
 gloriam, ad Ecclesiæ Catholicæ incrementum, ad
 utilitatem afflicte patriæ nostræ, bene feliciterque
 vertat, accedente Sanctissimi Domini nostri Urba-
 ni Papæ Octavi, ac suæ Sacræ Cæsareæ Regiæque
 Majestatis, nec non venerabilium fratrum nostro-
 rum Capituli Ecclesiæ Metropolitanae Strigoniën-
 sis consensu, pariter & assensu, ex redditibus Fiseti
 Cremniciensis, per nos recuperati, annis singulis
 quinque millia florenorum Hungaricorum, ad ho-
 nestam sustentationem nobilium juvenum Vnga-
 rorum, in perpetuum applicamus: ita ut quolibet
 anno ad festum Purificationis Immaculatæ Virgi-
 nis Mariæ bis mille quingenti floreni Ungarici, ad
 festum vero Assumptionis ejusdem Despatae Patro-
 næ Ungariæ, alii bis mille quingenti floreni Vnga-
 rici, certo & infallibiliter, pro usu seminarii in
 manus Regentis represententur, vel Tyrnaviæ, vel
 quo transferri contingeret seminarium, in casu
 mox declarando. Ad quam summam recte, fide-
 literque persolvendam, non solum sub pœnis Ec-
 clesiasticis, in Bulla Summi Pontificis specificatis,
 sed etiam sub Indignationis Regiæ vinculo, in ap-
 proba-

probatione hujusce erectionis declarato, successor-
 res Archiepiscopi teneantur, & sint obligati: ita
 quidem ut juxta Pontificis Maximi assensum, ac
 Regis Majest. asssecurationem, futuris semper tem-
 poribus Reges Vngariæ, tacto in Camera Cremni-
 censi Pisci arresto, in duplo dictam pensionem
 ab Archiepiscopo exigēt qui ad præfixos terminos,
 expressam antea pecuniariam summam, in manus
 Regentis seminarii non assignarent, hujus vero
 seminarii Tyrnaviæ in domo ad id specialiter depu-
 tata, per nos erecti administrationem totalem, ac
 integram ad modum Reverendis Statibus Societa-
 tis Iesu Tyrnaviæ commorantibus, infra scriptis
 conditionibus committimus. Primo, ut ad hoc se-
 minarium nemo recipiatur nisi nobilis, & ex par-
 tibus Coronæ Hungariæ subjectis oriundus, ad
 minus duodecim annorum. Et hi quidem majori
 quo potuerunt numero honeste alantur: Nec ullo
 sub prætextu redditus seminarii istius, sive per nos
 assignati, sive per alios impofterum assignandi, in
 ullos alios etiam pios usus convertantur, quam
 ad prædictam honestam juventutis sustentatio-
 nem Secundo ut nulli alii ad cujusquam commen-
 dationē recipiantur: nisi quos Archiepiscopus pro
 tempore existens, vel sede vacante Capitulum Stri-
 gonienſe Patribus præsentaverit. Si qui autē ex præ-
 ſentatis deprehenderentur, vel ad studia inhabiles,
 vel moribus nexii, poterunt illos honeste dimitte-
 re; ne tamen id levibus de causis aut præcipitan-
 ter fiat, cavendum erit. Tertio, de solovictu hujusce
 providendum erit ex seminario, nisi forte aliqui
 adeo tenuis fortunæ essent, ut nullo modo per
 suos illis provideri possit, & alioquin spei non con-
 temnendæ apparerent. Quarto obligationem
 nullam habebunt juvenes, præter eam solam, ut
 in timore Dei pie vivant, diligenter studeant,
 dum

dum in seminario versabuntur, ac tandem patriæ, & nationi suæ fideliter serviant; leges autem, & ordinationes, quæ vel pietatis exercitia, vel studia litterarum, vel domesticam disciplinam, vel status pro fundatore Diocæsi Strigoniensi orationes fundendas spectant, Patres Societatis Iesu ordinabunt. Quinto, si (quod Deus avertat) Patres Societatis in Vngaria permanere non possent, in eo casu liberum sit Patribus Viennam transferre seminarium. Ibiq; observatis conditionibus memoratis prædictam summam quinque millium florenorum Vngaricorum ex Piseto percipient, ac nihilominus Vngaricam nobilitatem, modo superius expresso alent, ac erudiant. Quod si vero ne alibi quidem integrum esset Patribus Societatis Iesu seminarium huiusmodi erigere & administrare, in eo casu venerabile Capitulum Strigoniense, teneatur juventutis eradiendæ curam suscipere, ac prædictam quinque millium florenorum summam in usus seminarii impendere, tantisper donec prædicti Patres iterum suo munere libere fungi possint. Tunc enim rursus seminarii administrationis curam, modo, antea declarato Patribus Societatis committi volumus; Rogamus autem, atque sub internominatione tremendi iudicii obsecramus, non solum hujus sedis nostræ Archiepiscopalis successores, verum etiam Venerabile Capitulum Strigoniense, adeoque Patres ipsos Societatis Iesu, ut hujus nostræ foundationis tenorem, in omnibus suis punctis, ac clausulis observari faciant. Et ne hujus foundationis memoriam ulla temporum longinquitas obliteret, tria exemplaria novæ hujus erectionis seminarii, confici curavimus, quorum unum Patribus Societatis Iesu alterum Capitulo Strigoniensi, tertium Capitulo Posoniensi assignavimus. Datum Posonii, die 20,

die 20. Augusti, Sancti Regis nostri Stephani natali,
anno Domini 1524. Nos itaque pro ea Catholica
Religionis promovendæ cura, quam rebus omni-
bus potorem habemus, præque peculiari nostro
affectu in nationem Hungaricam, non solum spon-
te, ac libenter, prædictam Reverendissimi Domini
Episcopi fundationem, in omnibus suis punctis,
clausulis, & articulis acceptamus, approbamus, ra-
tificamus, & confirmamus, verum etiam Regiæ
munificentia argumenta extare cupientes, in hoc
seminarium nobilitat Hungaricæ ex Camera no-
stra Cremnicensi, annuatim bis mille florenos
Vngaricos eidem seminario in perpetuum assigna-
mus, ita quod ad festum Purificationis B. Virginis
mille, ad festum assumptionis ejusdem Deiparæ a-
lium mille floreni Hungarici certo & infallibiliter
Regenti seminario assignentur. Addecernimus item
prædictum Reverendissimum Archiepiscopum, &
dictam seminariam nobilitatem, siue dum Ty. navia
retineat, siue quando in casibus specificatis alio
transferretur, quod nos, & Successores nostri legiti-
mi Reges Vngaricæ Archiepiscopi Strigonienses
pro tempore existentes, ad prædictam quinque
millium florenorum Vngaricorum summam, se-
minario nobilitatem ex P. s. eo applicatam, totaliter,
& integre in terminis specificatis persolvere adi-
gentes, ita quidem ut juxta Summi Pontificis or-
dinationem, etiam cum v. r. s. p. s. i. in duplo ex-
olveri faciemus, si quid pro termino debito solutum
non fuerit. In quorum omnium firmitatem, ac ro-
bur perpetuo valiturum, has literas nostras, manu
nostra subscriptas, sig. Illo muniri iussimus. Quocirca
tibi fidei nostro, moderno, ac futuris temporibus
constituendo Camergravo Cremnicensi, eorum-
que Officialibus, ac vicis gerentibus harum serie
firmiter committimus, & mandamus, ut vos quoque
prædictam

prædictam bis mille florenorum Hungaricorum
 summam, ex proventibus Camerae nostrae Cremni-
 censis, in terminis specificatis; dicti seminarii Præ-
 fectis, quotannis plenarie, & absque defectu red-
 dere, & administrare modis omnibus debeatis, &
 teneamini, secus non facturum præsentibus perle-
 ctis exhibenti restitutis. Datum in civitate nostra
 Vienna Austriae.

EX CANCELLARIA
 REGNI BOHEMIÆ,

Et Marchionatus
 MORAVIÆ.

FERDINANDVS SECVNDVS

Ad Principem Carolum Liechtenstein.

POSTeaquam favente Deo civitatem Pragensem *Determinat S.C.*
 feliciter subegimus, & ad obedientiam nostram *M. ut*
 reduximus, C. T. clementissime mandare volui. *T. P. Soc.*
 mus, quatenus curet, ut Praga Societatis Iesu Pa- *Iesu Pra-*
 tres, aut eorum ibidem Rector Reverendus Valen- *gar est i-*
 tinus Coronius, in antiquum eorum Collegium, *tuantur.*
 debito, uti patet, modo, ac honore reducantur:
 eorumquæ res omnes, ab iis, qui eas abstulere, re-
 stituantur, & compescentur; nec non imposterum
 debitum eis auxilium præstetur, quemadmodum
 id præstare sciet C. T. cui nos gratiose addi-
 cti manemus. Datum Viennæ, 7. Decem-
 bris, 1620.

FERDI-

FERDINANDVS SECVNDVS

Cardinali de Dietrichstein.

Mandat **R**everendissime Princeps, Amice dilecte, absque
S.C.M. longiore prateritorum repetitione, notum du-
ut PP. bio procul est C. V. quia ratione seditiosi subditi no-
Societ. Ia. stri in Marchionatu Moraviae inter cetera male fa-
sum anti- eta, ac iniurias, statim rebellionis initio Societatis
qua Colli- Iesu PP. cum omnibus suis, sub prae-textu quod in-
gia Mora- ventionibus malis provincias turbarent ac regna;
via cum dissensionum plurimarum, atque adeo sanguinis
honore re- profusionis auctores essent, publico decreto, dato
ducantur. 6 Maii, 1619. ignominiose, ac in perpetuum
 proscribere e provincia attentarint. Quae omnia
 quandoquidem calumniae merae sunt, nec un-
 quam, vel minimum probata, sed solummodo
 ad odium adversos eos in populo concitandum,
 antesignanorumque suorum furias, minusque be-
 ne consideratum propositum palliandum sunt ex-
 cogitata; quin illis ipsis, atque adeo omnibus in
 provincia contentis, Religionem praefatam, mode-
 stam, ac pacificam vitam ducere, iuventutem etiam
 instruendo, conciones, ac exhortationes habendo,
 Populum ad debitam superioribus legitimis
 obedientiam praestandam incitare, ac denique in
 Divinorum officiorum administratione sedulam,
 ac indefessam se probare, ideo C. V. requirere vo-
 luimus, quatenus vigore huius nostrae commissio-
 nis provideat, ut praedictae Societatis PP. in antiqua
 Collegia, ac loca haereditaria nostrae Marchionatus
 Moraviae debito cum honore reducantur, eaque o-
 mnia, quae ex mobilibus iisdem ablata sunt apud
 quoscunque tandem inveniantur, nec non etiam
 fructus ex iis, ad detentionem acquisiti, restituan-
 tur, ac compensentur, ac tandem in omnibus con-
 scientibus debitum eis auxilium praestetur, quem-
 modum

admodum præstare optime sciet C.V. cui nos inprimis clementissimo affectu addicti manemus. Datum Viennæ, 23. Ian. 1621.

FERDINANDVS SECVNDVS

Ad Principem Liechtenstein.

ACquisito Dei omnipotentis gratia meliori regni nostri Bohemiæ statu inprimis, ac ante omnia teneri nos in conscientia agnoscimus, ut abolita, suppressa, ac jacentia aliquo tempore divinorum officia mysteriorum, atque illo spectantia, denuo restauremus, ac promoveamus. Testatum autem est Orbi jam universo, quo pacto inter abominanda reliqua, quæ durante vi occupato per duellum regimine, patrata sunt, esset antiquissimum, ac summum Arcis Pragensis templum rapinis, incursionibus, sacrarum ejectionibus imaginum, ac reliquiarum, aliisque similibus à sacrilegis Ecclesiarum inuasoribus, ac direptoribus excogitatis inventisque modis spoliatum devastatumque sit; quod vel spectare solum coram oculis grave nobis ac molestum foret. Ideo C. T. curet, ut templum Arcis nostræ, honore Optimi, Sanctorumque Regni Patronorum: quoad fieri poterit rursus exornetur, & excolatur. Præcipue vero, ut tam è præfati templi choro, quam ante Arcis portam, ablata, dejectæque Crucis, ac Salvatoris, Crucifixique Domini nostri imagines, denuo magnifice erigantur, & ad id necessarii sumptus suppeditentur, ut cum feliciter advenerimus, divinis in prædicta Ecclesia officiis majori animi voluptate interesse possimus, ac vacare. Quemadmodum etiam hac de re, quantum quidem ad Ecclesiam Arcensem attinet, efficaciter Archiepiscopo Pragensi scripsimus, cum quo hac de re colloqui, ac de omnibus convenire sciet C. T. cui nos gratiose addicti manemus. Datum Viennæ 29. Ian. 1621.

*S.C.M.
mandat
templum
Arcis
Pragensis
excolatur.*

FERDINANDVS SECVNDVS

Principi Lichtenstein.

*Decernit
S.C.M.
Prædican-
tes Calvi-
ni & Bohe-
mia ejici-
endos.*

INteleximus benignissime ea, quæ nobis C. T. ra-
tione pellendorum è provincia Calvinistæ in-
fectorum prædicantium, transmissit, placetque sen-
tentia, videlicet ut omnes ii, qui Calvinistæ, & alio-
rum antehac in regno nostro vetitorum, etiam pe-
ssimam illam Picardicam doctrinam, & er-
rores docent, dilatantque prædicantes, publicis
decretis è regno nostro Bohemiæ relegentur, ac ex-
pellantur; eo potissimum nomine, quod ii homi-
nes, & auditores suos à legitimo Domino alienent,
ac deficere faciant; nec non ut peregrinas, & inau-
ditas doctrinas (quemadmodum id hætenus re i-
pse compertum est) suscipiant; facem iis præbeant,
inducantque, ne à malis consuetudinibus, ac in-
ventionibus abstineant: quemadmodum optime-
rem agere sciet C. T. cui nos gratiose addicti ma-
nemus. Datum Viennæ, 13. Martii. 1621.

FERDINANDVS SECVNDVS

Principi Lichtenstein.

*PP. Collec-
gii Gla-
censis re-
sistenti-
dos in pri-
stinum
S.C.M.
mandat.*

TRansmittimus una C. T. ea, pro quibus Reve-
rendus Collegii Glacensis Societatis Iesu Re-
ctor humillime nobis supplicando institit, ratione
videlicet justissimæ restitutionis, mandamusque
clementissime expeditam circa eandem ordinatio-
nem quatenus præfatæ Societatis PP. utpote qui
prætextu confictarum quarundam calumniarum
à rebellibus ex mera malitia, ac petulantiâ, sine ullo
jure, vel potestate, quemadmodum ex aliis in Bo-
hemia, & Moravia locis, ita etiam, ex Glacensi Col-
legio abacti expulsi sunt, per certos denuo
commissarios nostros omni honore, in perpetuum.

in Col-

in Collegium, aliaque ad illud spectantia loca in-
troducantur, ac in integrum restituantur: de iis et-
iam, qui petulantias illas in templo, vel Collegio
exercuerunt (uti ex ad longum in supplici libello
continentur) iustitia statuatur, & ut convenientem,
debitamque restitutionem faciant, mandetur,
quemadmodum id optime præstare sciet C. T. cui
nos gratiose addicti manemus. Datum Viennæ, 19.
Martii. 1611.

FERDINANDVS SECVNDVS

Principi Lichtenstein.

DVm nos sæpe recentem illam victoriam, quam *Dæcernit*
ante Pragam Deus præpotens evidenter iuvan- *S. C. M.*
do; ac ad sistendo largitus est, grati consideramus, *ut templa*
reperimus semper non modo nos ad perpetuas *Catholicæ*
laudes, ac gratias referendas teneri, verum etiam, *tradatur,*
ac ante omnia alia, ad ea, quæ ad honorem Dei, *prædican-*
& Sanctæ ejus Ecclesiæ propagationem, & in- *tes Calvi-*
crementum faciunt, diligentissime, ferventissime *nicos, vel*
que procuranda. Quandoquidem ergo præsens oc- *Picar' cos*
casio causam nobis, modumque offert, colla- *errores, &*
pæ, extremaque in hæreditario nostro Bo- *fautores*
hemix regno jacentis Catholice Religionis, quan- *Friderici*
tum fieri non potest erigendæ, nulla ratione con- *ejiciantur*
venit, ut elabi sinamus oblata; quin potius statim, *ex Bohæ-*
& præcipue in civitate Pragensi initium aliquot in- *msa:*
nomine Domini faciamus. Quod autem C. T. ante
aliquot hebdomadas indicavit, se Pragæ tribus
templis, videlicet S. Nicolai, S. Ægidii, & S. Henrici
sectarios removisse prædicantes, & in eorum locum
pro tempore ordinatos substitui curasse Sacerdo-
tes, id probe factum est. Ut vero hoc grave, ac san-
ctum opus magis ac magis eveniat, post eorum o-
mnium diligens, ac accuratum examen, quæ tam
scripto nobis, quam ore tenus hanc in rem sua sa-

Dd 2: sunt,

sunt, judicavimus hac vice sine mora hæc debere inchoari. videlicet ut statim duo Picardita absque ullo titulo, vel jure aliquo tempore possessa, & uti intelleximus, diu jam occlusa templa dicta in Bethleem, & corporis Christi, & si eodem modo cum templo S. Adalberti in Potskal (uti etiam nobis insinuatum est) fieri possit, Catholicis tradantur; ab Archiepiscopo reconcilientur; & divina officia proxima occasione in iis celebrentur. Quod ad alia templa in singulis civitatibus tradenda Catholicis, & præsertim, unum etiam templum in Thein, situm in antiqua civitate) quandoquidem adversarii nostri, ipsum etiam Arcis nostræ, nec non alia præcipua templa de facto invadere attentarunt,) jam statim occupari possint, C. T. cum prædicto Archiepiscopo conferat, ac tandem, quod omnibus bene diligenterq; consideratis, optimum factu videbitur, exequatur. Præter hæc constituimus, ut horum executione peracta, scilicet altera, vel tertia die, publicis edictis (de quibus C. T. dudum ante nobis scripsit, & nos respondimus) omnes ac singuli prædicantes, professores, ludimagistri, qui Calvinianos, vel Picardicos errores publice docuerunt, vel in Imperio, & ubique prohibitis nefariis sectis adhæserunt, quive perduelliones in cathedris, ac scholis promoverunt aut Friderici, qui se Comitem Palatinum Rheni nominat, irrita, ac nulla vota, tanquam legitima; nostram vero in Regem Bohemiæ susceptionem tanquam iniquam proclamarunt, protexerunt, præfatum Fridericum coronarunt, perjuris rebellium consultationibus in Collegio Carolino interfuerunt, omnes hi, ac singuli ex hæreditario regno nostro Bohemiæ, omnibusque illi incorporatis nostris provinciis proscribantur; concessio brevis aliquo termino, & expressa hac comminatione addita, quod si quis elapso

pſo tempore præſinito ex reis quocunque alio præ-
textu in provincia manſerit, & diligenti inquiſitio-
ne facta deprehenſus fuerit, ſeveris contra illum
mediis procedetur: neque id Religionis, ſed per-
duellionis cauſa fieri. Quod ſi amplius etiam ali-
quid ad bonum Catholicæ Religionis fieri poſſe
videatur, id totum prudentiæ, ac diſcretioni C.T.
relinquimus, cui nos gratioſe addiſſi manemus.
Datum Viennæ, 3. Iunii, 1621.

FERDINANDVS SECVNDVS

Principi Lihtenſtein.

PERCEPIMUS ſuſe ex literis 14. huius datis, C.T. ac S.C.M.
aliorum adiunctorum Commiſſariorum deſide- *decernis*
ratam opinionem, & habita ea de re conſultatione, *T.P. Soc.*
invenimus rationes, ac motiva, dilationem cauſæ *leſu in*
concernentia non fuiſſe valde incongrua; Ideo an- *eorum*
te omnia C.T. latere nolumus, quod nos ad tollen- *Collegium*
dum ulteriorem è provincia timorem, terrorem, ac *Tragare-*
deſperationem certas patentes literas conſtitueri- *ſtituendos*
mus (quæ quamprimum etiam tranſmittendæ *eſſe.*
ſunt) in quibus ſevera executione finita, omnibus,
ac ſingulis ex ſtatibus noſtris, ac ſubditis, (exceptis
iis duntaxat, qui condemnati fuga elapſi ſunt, &
qui etiam, nunc pertinaces in rebellionem perma-
nent, & apud hoſtes, ac adverſarios noſtros com-
morantur) univerſalem veniam, ac captivitatis, ho-
noris, & vitæ cautionem clementiſſime largiri de-
crevimus, ne autem proſus impune abeant ii, qui
bina aut plura etiam iuramenta violarunt, item qui
operam ſuam in variis Aulæ officiis, commiſſioni-
bus, cauſis bellicis navarunt, aut alias gravius deli-
querunt, nec tamen longiori proceſſu juridico ne-
ceſſe habent, clementiſſime nobis viſum eſt, me-
dium optimum fore, ut ii à C.T. ſine juridica cita-
tione convocentur, & coram idoneis aliquibus per-

sonis (quas nobis C. T. quamprimum nominabit) illinc delictorum, ac poenæ, quam infallibiliter incurrerunt, gravitas, hinc nostra clementia, ac gratia, qua erga eos, si modo se dignos reddant, uti decrevimus, nostro nomine expresse, ac omnibus circumstantiis adhibitis proponatur: praesertim vero quod si clementissimus hic procedendi modus, ac ratio ab eis non acceptetur, juridicum processum debeant expectare; ac tandem juxta uniuscujusque delicti rationem certa in bonis, ac pecunia multa, ac poena imponatur. Ut id autem meliori cum fundamento, ac constantia inchoetur, ac exequatur, C. T. statim ac sine ulla mora suam super hac re sententiam ac personarum nomina, nec non opes eorundem, & quem ad finem res perducì queat, perscribet. Eodem modo C. T. in singularum communitatum delicta, & in qua re potissimum eorum consistat potentia inquireret, nosque certiores reddet, quo pacto ita singularum debilitari possit potentia, ut tamen non omnino sustentatione sua praevenitur.

Tertio, quo ad seditiosos, ac perniciosos praedicantes attinet, placet, ut Generales terminus omittatur: si autem in particulari; ii ad minus, qui sub initium statim rebellionis, è publicis cathedris Pragæ edictum proclamarunt; & vetita conventicula in Collegio Carolino confirmarunt; promoverunt; item qui coronationis actum compleverunt, aut alias populum notorie commoverunt, peculiari decreto, uniuscujusque delicta continente, à provincia exterminentur, judicamus neminem habere posse locum cogitandi ad Religionis gratia factum, sed potius ex justitia, cuius testimonium publicum duntaxat decretum esset, illud autem formandi modum, ac rationem C. T. consilio committimus.

Adhac

Ad hæc necessarium etiam est, ut omnia publica exercitia Calvinistica, ac Picardica sectæ quamprimum interd cantur. Quod vero ad jura patronatus, & collaturas attinet, nihil dubitamus C. T. juxta priorem nostram ordinationem, bonorum confiscationes, oppignorationes, venditiones, ubique excepisse, ac nobis reservasse. Similiter, quid de aliis collaturis in genere, utpote quæ alias ad nos devolutæ, & pariter de confiscatione, ac Parochiarum repletionem inchoarituto, ac commode possit, C. T. cum Archiepiscopo Pragensi tanquam loci ordinario, nec non Theologis, ac Religiosis viris diligenter consulat, ac communem omnium sententiam nobis quam primum transmittat. De cætero C. T. gratiose addicti manemus. Viennæ, 26. Julii, 1621.

FERDINANDVS SECVNDVS

Principi Liechtenstein.

Quædoquidem in omnibus, quæ nobis feliciter eveniunt, Dei omnipotentis singulare auxilium, ac gratiam agnoscimus, impellimur indies magis magisque ad honorem cultumque ejus peculiari fervore, ac diligentia propagandum; & quia hac occasione commode ad Dei gloriam reformatio institui potest in civitate Thabor, quæ paucis ante diebus ad debitam nobis obedientiam redu-
 S. C. M. Statuit civitatem Thabor reformatam
 cta est, ideo perspectæ C. T. discretioni, & prudentiæ id committimus: sciet illa negotium ita caute incipere, ac etiam perficere, ut Catholice ordinatus Sacerdos, ac Parochus in civitatem inducatur, & simul in quiete, ac pace omnes permaneant. Cæterum C. T. semper gratiose addicti manemus. Viennæ, 8. Decembr. 1622.

Dd 4

FERDI-

FERDINANDVS SECVNDVS

Ad Cardinalem Dietrichstein.

*Mandat
S.C.M.
ne in Mo-
ravie ex-
cursiones
fiant.*

Reverendissime Princeps, Amice dilecte. Postquam certiores facti sumus, qua ratione in Regiis nostris civitatibus, ac præcipue Brunæ, ac Olo-mutii ad peregrinas conciones contumaciter, & ob id (quemadmodum exempla testantur) tumultus graves, & omnigenæ seditiones suscitentur, & id sine ulla habita facultate fiat. Ideo ad conservandum bonum ordinem, & ad firmandam pacem ac tranquillitatem in provincia, necessarium omnino esse judicavimus C. V. hac de re scribere, ac committere, ut in prædictis civitatibus Marchionatus nostri Moraviæ, nomine nostro celerrime mander, quatenus tales excursiones sub gravissima, ac irremissibili pœna inhibeantur, ac interdiciantur; ac debite in eos advertatur, qui præsumptuose, ac contumaciter contraire attentarent. Quemadmodum C. V. præstare id optime sciet. Cui nos Cæsarea, ac Regia gratia addicti semper, ac singulariter manemus. Viennæ, 19. April. 1622.

FERDINANDVS SECVNDVS

Ad Cardinalem Dietrichstein.

*Mandat
S.C.M.
orphanes,
extra pro-
vinciam
Marchio-
natus Mo-
ravie
missos ad
Calvini-*

Intelleximus clementissime ea quæ nobis C. V. ratione pupillorum, ac orphanorum, quibus in Marchionatu nostro Moraviæ male provisum est, denuo scripsit, quia ergo voluntas nostra clementissima, uti dudum ante, ita nunc etiam ea est, ut educationis orphanorum, tanquam rei summae necessariæ, ac utilis, diligens, & singularis cura habeatur, omnino C. V. sententiam approbamus, estque clementissima voluntas nostra, ut omnibus tutoribus, qui creditos sibi orphanos extra provinciam ad Calvinisticas scholas mittunt, in quibus à

juventute

juventute statim rebellionis, ac adversus legitimos superiores contradictionis virus imbibunt, atque in primis Hoffmaniensium, Buchlabianorum, Boriticensiumque orphanorum tutoribus, loco & nomine nostro demandetur, ut prædictos ac omnes hujusmodi orphanos, statim ac sine ulla excusatione revocent, & C. V. præsentent; nec eis imposterum liceat ullum orphanorum sine C. V. ac nostro in primis scitu, ac voluntate, extra provinciam ad scholas, vel alio mittere, ut hac ratione omnis perniciosissima Calvinistica sectæ via intercludatur. Ad hæc quod C. V. rebellium nonnullos orphanos ad tempus ad Olomucense seminarium miserit, recte, ac bene factum est, donec ulterior de iis dispositio fieri possit. Hæc erant quæ C. V. rescribere voluimus, cui nos Cæsarea, ac Regia affectione semper ac singulariter addicti manemus. Datum Sopronii, 2. Augusti, 1622.

*sticæ
scholas, re-
vocari,
nec in po-
sterum
passe eos
alio mitti
sine licen-
tia.*

FERDINANDVS SECVNDVS.

Illustri affinis, Princeps, fidelis nobis dilecte. Celare Dilectionem tuam volumus, nos maximis gravissimisque & propriam conscientiam nostram tangentibus de causis, ac motivis, prout ex dilectioni suæ Cardinali à Dietrichstein partim significatæ sunt, omnimodam dimissionem, ac exemptionem omnium Anabaptistarum è Marchionatu nostro Moravia, neve posthac ullitain in hæreditariis nostris regnis, & provinciis, quam in Sac. Rom. Imp. esse, vel veritari liceat, imperasse, ac demandasse, ac proinde minime dubitamus, quandoquidem paucis in tuis quoque prædiis, ac fundis, ut intelligimus, nonnulli eorum tolerati fuerunt, quin Dilectio tua Dei honorem, & bonam politiam exiguo lucro, ac redditibus, quin æconomia ab induratis hujusmodi hominibus per-

*Principi à
Liechten-
stein exa-
cto Ana-
baptista-
rum, &
ut aliis
hac in re
bono ex-
emplo
præstat,
deman-
datum.*

cipi possent, præpositura, & mandato nostro clementissimo convenienter, memoratos Anabaptistas exigendo, aliis quod imitentur statutura, & bono exemplo præitura sit, quod tuæ Dilectioni ad notitiam, & directionem suam ex peculiari erga eandem benignissimo affectu & amore hisce sigillatim insinuare voluimus, cui de cætero gratia nostra Cæsarea semper bene favemus. Viennæ, 8. Septembris, 1622.

FERDINANDVS SECVNDVS

Cardinali Dietrichstein.

Mandat
S. C. M.
ut se.
Et Ana-
baptista-
rum eje-
ctæ S.
R. I. et
iam ejeci-
a'ur e
Moravia
& aliis
provinci-
is, & re-
gnis ipsius
S. C. M.

Nolumus C. V. latere, qua ratione inter gravissimas, ac continuas sollicitudines nostras, quibus honorem, cultumque Dei, nec non bonum, ac constantem ordinem in regnis ac provinciis nostris constituere, ac promovere laboramus, illud etiam occurrit, quod toto Sac. Rom. Imp. proscripta Anabaptistarum secta, tantas in Marchionatu nostro Moraviæ radices egerit, ut paucorum annorum spatio, ac in dies adhuc, magis magisque sese extendat, nec paucos è simplici, rudique plebecula attrahat, imo ex remotioribus etiam partibus, infectis, & graviter inhibentibus superioribus, suffunderetur, & ex provincia educat. Movit ergo nos, imo impulit conscientia nostra, ut quando ex voto S. R. Imp. expulsi sunt; nec non plurimos tam indigenarum, quam extraneorum decipiunt, in super nulli superiorum, ex Dei præcepto, uti patet subjicere se volunt; multosque damnatos, & è proprio duntaxat cerebro confictos errores docent; & denique, quia horum hominum acta omnia, & proposita, Deo, Divinisque legibus contraria sunt, illa neque in Marchionatu nostro Moraviæ, nec ullis aliis Regnis ac provinciis nostris, & æque parum, ac in Imperio, diutius esse, ac manere patiamur. Et itaque nostra

nostra matura, ac bene expensa supremaque vo-
luntas, ut C. V. quam citissime edicta publica con-
fici, ac affigi curet, quibus omnes omnino utriusq;
sexus Anabaptistæ, sicut omnes pariter eorum af-
seclæ infra præscriptum breve temporis spatium,
ab omnibus fundis, & agris, in quibus sedem fixe-
runt, abscedere jubeantur, addito, ut nemo sub a-
missione vitæ in posterum: vel ultra, sive in prædicto
Marchionatu nostro Moraviæ, sive aliis regnis, aut
provinciis nostris inveniatur; sed illa prorsus, ac o-
mnino deserant, nec ultro accedant, contrarium a-
gentes irremissibilem in caput suum pœnam ac-
cersant. Quod si aliquis, aut aliqui ab erroribus
suis deduci se patiantur, illis omne auxilium præ-
stetur: quemadmodum id optime præstare sciet
C. V. cui nos Cæsarea ac Regia affectione semper
ac singulariter addicti manemus. Viennæ 17. Se-
ptembr. 1622.

*Ut secun-
dum prio-
ra man-
data S. C.
M. in om-
nibus Pa-*

FERDINANDVS SECVNDVS
Principi de Lichtenstein.

Illustri affinis, Princeps fidelis, nobis dilecte.
Meminerit adhuc Dilectio V. quid ad eam ante
hac jam aliquoties ratione parochiarum in hæredi-
tatio regno nostro Bohemiæ, quas una cum bonis
confiscatis vendi contingeret quid de iis fieri vel-
lemus jubentes perscripserimus. Quandoquidem fuerunt,
ergo tantum hætenus rescisserimus, ab iis à Catho-
licis, qui diversa confiscata bona coemunt, & ac-
quirunt, nullas iam reversales amplius, quibus i-
psi, & futuri possessores ad Catholicos legitime ab-
Archiepiscopo, & aliis Episcopis ordinatos Paro-
chos in ejusmodi bonis constituendum sese obli-
gatos, de iunctosque fateantur, deponi; imo secta-
rios, & quod amplius est, extorres jam ante prædi-
cantes suscipere, ac promovere. Idcirco V. Dilectio: illis.

*rochiis,
que una
cum bonis
confiscatis
vendita
fuerunt,
Parochos
Catholicos
constituat
de consen-
su Archi-
episcopi,
ejectis
prædican-
tibus.*

non id tantum, ne contra bonam politiam ejusmodi aliquid in posterum committatur, attendere, sed & inquiri diligenter facere, si quid tale commissum fuerit, quamprimum, & sine dilatione ulla emendandum curare sataget, ut nimirum omnes bonorum confiscatorum emptores. & possessores susceptos prædicantes quantocyus dimittant, & reversales pro se, suisque hæredibus, de statuendo in posterum in ejusmodi suis Parochiis Catholicos Sacerdotes, deponant; prout tua Dilectio hac in re, quod conveniens erit, facere sciet. Cui de cætero, &c. Viennæ, 14. Julii, anno 1623.

FERDINANDVS SECVNDVS

Ad Archiepiscopum Pragensen.

Ad requisitionem Nuntii Apostolici S. C. M. scribit Archiepisc. Pragensi, ut etiam à pagis prædicantes hæreticos opiciat.

Nolumus te latere, quo pacto non modo à Nuntio Apostolico, sed ab aliis etiam, & diversis editi sumus, quod è regni nostri hæreditarii civitatibus proscripti hæretici prædicantes, circa civitates in pagis & præcipue in districtu Pilsnensi, & Leucomericiensi, quemadmodum etiam in Schvvanbergenibus bonis morentur, ad quorum conciones ii, qui nec dum Catholicis accedere, accurrunt per quas plebs misera decipitur, & à susceptione sanctæ Catholicæ Religionis, nec non clementissima, ac salutari intentione nostra retardatur. Ut igitur huic malo tempestive occurratur, ac ne forte peiora fiant novissima primis, clementissime mandamus, ut ratione officii tui, in prædictos, ac etiam alios prædicantes diligenter inquiras, ut huic malo opportune occurratur. quatenus tandem subditi nostri ab hujusmodi erroribus liberentur. Quem in finem nos etiam Principi de Lechtenstein clementissime scripsimus, & ut tibi in hujusmodi casibus auxiliarem manum porrigat, ac assistat, mandavimus. Hac in re implebitur clementissima voluntas nostra, & nos manemus tibi gratiose addicti. Viennæ, 25. Septemb, 1623.

FER.

FERDINANDVS SECVNDVS

Principi Liechtenstein.

POSTEAQUAM non modo à Nuntio Apostolico, sed ab aliis etiam certiores facti sumus, quo pacto è Regiis nostris, ac hæreditariis regni Bohemix civitatibus proscripti prædicantes prope civitates in pagis, ac præcipue in Pilsnensi, ac Leutomiriciensi districtu, sicut etiam in bonis Schyvambergensibus morentur, ad quorum conciones ii, qui nec dum Catholici, accurrunt, & ea ratione populum seducant, & à Religione Catholica, nec non clementissima nostra intentione retardent: Ideo malo huic commode occurrere volentes, ne forte novissima primis pejora fiant, Archiepiscopo Pragensi scripsimus, ut ratione officii sui in huiusmodi prædicantes inquirat, ac operam det, ut huiusmodi mala avertantur, & subditi nostri à tam perniosis erroribus liberentur. Quia vero prædictus Archiepiscopus absque brachii secularis auxilio difficulter id ad exitum perducere poterit, ideo C. V. ad petitionem Archiepiscopi, assistentiam, & auxiliarem manum in casibus occurrentibus præstare sciet. De reliquo manemus C. V. Casarea, & Regia gratia addicti. Viennæ, 25. Septembris, anno 1623.

FERDINANDVS SECVNDVS

Archiepiscopo Pragensi

REVERENDISIME Princeps, fidelis dilecte. Cum iterum jam ad nos non modo à residente ad Aulam nostram Nuntio Apostolico, sed aliis quoque deferatur, quemadmodum exacti è civitatibus regni nostri hæreditarii Bohemix hæretici prædicantes, æque ac ante circa civitates nostras Pragenses observentur, ad quorum conciones Catholici

D d 7

conflue-

Ad
stantiam
Nuntii
Apostolici
Principi
Liechten-
stein man-
dat S. C.
M. ut aux-
ilium
præbeat
Archie-
piscopo
Pragensi,
ut etiam
è locis
prope ci-
vitates
ejiciantur
prædican-
tes.

Ad Ar-
chiepisco-
pum Pra-
gensensem
ratione
exactionis
prædican-
tium ex
Bohemia,
quod

*que ad d
Princo, s
de Lick-
enstein
assidere
ssi debe-
at.*

confluere, & vulgus seduci, ac à sancta Religione, & nostro salutari propositio evocari dicantur: Idcirco, ut huic malo mature occurratur, neve posteriora deteriora fieri prioribus contingat, jam iterum hisce dicimus, ut ex officio in delatos, aliosque prædicantes diligenter inquiras, & operam des, ut huic incommodo tempestive obvietur, & removendum curetur, tum ut subditi nostri ab ejusmodi pernicio, & erroribus liberati vindicentur, quem ad finem ad Principem de Lichtenstein etiam perscribimus, id quod ex adjunctis literarum exemplaribus latinis percipietur facturum, quemadmodum nostram benignissimam voluntatem hac in re exequaris. Viennæ, 27. Aprilis, anno 1624.

FERDINANDVS SECVNDVS

Archiepiscopo Pragensi.

*Archie-
piscopus
Pragensem
ratione
expulsio-
nis prædi-
cantium
monet.*

REverendiss. &c. Quod ad te nuper rime ratione interdictorum civitatibus regni nostri hereditarii Bohemiarum prædicantium, ut in eos diligens inquisitio fieret, ut proficiscens ab iisdem malum, & pernicies averteretur, quo nostri etiã subditi ab omnibus perniciosis erroribus liberari, ac securi permanere possent, clementer scripseramus, id absque dubio bene in memoria etiam nunc habebis. Quandoquidem ergo posterius fide digna relatione docemur, præter exactos, tam in propriis civitatibus, arcibus, pagisque nostris, quam aliorum nostrorum subditorum, & incolarum regni alios superesse, Per quos idiotæ in suis erroribus non confirmantur modo, sed quotidie magis etiam seducantur, & à Religione Catholica avocentur, à quibus toto mundo palam est, quemadmodum ab ejusmodi seductoribus hominibus detestabilis illa in memorato regno hereditaria Bohemiarum orta rebellio causam suam habuerit: Idcirco ut huic malo, ac

lo ac pesti, ad quam pro viribus avertendam teneti agnoscimus, ex fundamentis remedium adhibeatur, neve posteriora prioribus fiant deteriora: Idcirco jam iterum clementissime dicimus, ut secundum prius nostrum mandatum, ex officio in delatos, ceterosque predicantes omnes, diligenti facta inquisitione, quocunque loco deprehensi illi fuerint operam des, ut inde nulla interposita mora missi fiant, ac nisi resipiscere, & ad Catholicam Religionem convertere sese voluerint, non modo inde ubi fuerint, exigantur, sed ipso regno omnino pellantur, ut ad hunc modum quies, pax, & concordia in terris cōservetur, neve ulla ratione animi maioribus perturbationibus involvantur, & ejusmodi rebelliones in posterum vitentur, ad quem finem ad Principem Liechtenstein, prout ex adjunctis literarum copiis videre habes, perscripsimus, ut ad omnes casus auxilio tibi sit. Et in his omnibus perficitur clementissima nostra voluntas, & propositum. Viennæ, 18. Maji, anno 1624.

FERDINANDVS SECVNDVS

Principi Liechtenstein.

Illustri affinis Princeps, fidelis dilecte. Quod ad tuam Dilectionem de dato 27. Aprilis proxime, ratione predicantium civitatibus hereditarii nostri regni Bohemix interdictorum, ut in ipsos diligens inquisitio fieret, & procedens ab iis malum, & perniciēs averteretur, & hoc modo subditi nostri ab omnibus perniciosis erroribus defendi, & eximi possent, perscripseramus, id nondum ipsi absque dubio exciderit.

*Ut Archi
episcopo
auxilio sit
in exigon-
dū radi-
cantibus
hæreticis.*

Quando ergo posterius fide digna relatione docemur, præter exactos alios adhuc tam in propriis regiis civitatibus, vicis, arcibus, & pagis nostris, quam subditorum, & incolarum regni super-

esse,

esse, per quos idiotæ in suis erroribus non confirmantur, sed indies magis seducantur, & à Catholica Religione avocentur; à quibus toti mundo palam est, quemadmodum per ejusmodi seductores homines detestabilis in prædicto nostro hæreditario regno orta rebellio causam, & ortum suum habuerit.

Idcirco, ac ut huic malo, & pesti, ad quam pro viribus avertendam teneri nos agnoscimus, ex fundamentis remedium adhibeatur, neve posteriora prioribus deteriora fiant, (tot) Archiepiscopo Pragensi scripsimus, ut ex officio in delatos prædicantes facta diligenti inquisitione, quocunque loco deprehensi illi fuerint, nulla interpolita mora moveantur, ac si resipiscere, & ad Catholicam Religionem convertere se noluverint, inde, & ex toto regno pellantur; quo sic quies, pax, & concordia interna conservetur, neve ulterioribus erroribus animi implicentur, ac ut rebellio huiusmodi impofterum præcaveatur. Quandoquidem autem præfato Archiepiscopo id absque auxilio & assistentia brachii secularis effectu dare difficile erit; Idcirco Dilect. V. ad ipsius (Archiepiscopi) implorationem, eidem hac in re suppetias ferre, & manum auxiliarem porrigere sataget. Cui de cætero, &c. Viennæ; 18. Maji, anno 1624.

FERDINANDVS SECVNDVS

Ad Principem Liechtenstein.

Statuit S. C. M. ut in omnibus ci. vitatibus hæreditariis suis regni Bohemæ **N**olumus C. T. latere, quo pacto solliciti simus, & modos omnes, ac media inquiramus, quibus miseros subditos nostros, qui in omnia errorum ac hæresum genera inducti sunt, è quibus nihil præterquam deplorandæ calamitates oriuntur, rursus ad viam rectam, ac veram Catholicam Fidem reducere possimus. Quia vero ad promovendum hoc adeo salutare opus, inter cætera, hoc quoque non ultimum

ultimum esse judicamus, ut in posterum, nemo non Catholicos, in ulla hæreditarii regni nostri civitate, in civem assumi possit; ideo clementissima, ac seria nostra voluntas est, ut C. T. juxta perspectam nobis discretionem, certam, ac infallibilem, nomine nostro mandet, ut in posterum in civitatibus præfatis ii solum, qui veræ, ac Sanctæ Religionis Catholicæ addicti sunt, in civium numerum admittantur; alii vero rejiciantur. Hac in re implebitur clementissima voluntas nostra. Cæterum manemus C. T. Cæsarea, ac Regia gratia semper, ac singulariter addicti. Viennæ, 24. Martii, 1624.

mi nullus in civem, qui non sit Catholicus, recipiatur.

FERDINANDVS SECVNDVS

Principi de Liechtenstein.

Illustri affinis, Princeps, fidelis dilecte, Humiliter recordabitur V. Dilectio, quemadmodum Jampridem nos determinaverimus, eidem etiam non semel perscripserimus, mandantes, ut omnes, & singulos prædicantes ubicunq; locorum deprehensos amovere, & penitus è toto regno hæreditario Bohemiæ pellere, & nullum aliud præterquam Catholicæ solius salutiferæ Religionis exercitium permittere satageret. Quando ergo per adjunctas litteras ab Archiepiscopo Pragensi humiliter docemur, quosdam è subditis nostris esse qui prædicantes suos clamoribus suis insulis aliisq; inconvenientibus attentatis, apud vulgus alia super alia mala, quantum in ipsis est causantes, hætenus detinere apud se audeant, quinimo cum certi deputati Commissarii templa, in quib. prædicantes medio hoc tempore refugium suum habuissent, & virus suum pestilens in populum sparsissent, ex dato sibi mandato, clausa obsignassent, ejusmodi templa propria auctoritate iterum resecarint, & prædicantibus ad continuandam proterviam, & poenis

Ut Trinceps Liechtensteinus ad exigendos prædicantes praebeatur auxilium.

poenis omnibus dignissimam temeritatem, tradi-
derint, ejusmodi ausus suos, quod amplius est, in
contemptum, & exauctorationem nostram omnis
generis vanis, & ad spectum confictis causationibus
protegere minime verentur: Idcirco, & quia nobis
hujusmodi insolentias, & nequitias nullatenus
tolerare integrum est, sed prædictum nostrum de-
cretum firmiter & constanter adimpletum, firma-
tumque volumus, denuo jam serio, & finaliter
mandamus Dilectioni tuæ, ut in omnimodam exa-
ctionem sæpe memoratorum prædicantium jam
finaliter, & ultimo intendat, ut sine respectu cujus-
cunque persone procedens, ad omnes occurrentes
casus requirenti hoc Archiepiscopo Pragensi, tam-
quam loci Ordinario hoc in tam pio, & ad salutem
totius Christiani Orbis negotio, omnera assisten-
tiam necessariam, & præsidium præstet, prout suo
in rem Christianam zelo convenienter, beneque
agere sciet, & exequetur hac in re clementissima,
seria item, & finalis nostra voluntas, & intentio.
Viennæ, 26. Novembris, anno 1624.

FERDINANDVS SECVNDVS

Cardinali Dietrichstein.

*Ratione
exactionum
prædican-
tium ha-
reticorum
ex Mar-
chionatu
Moravia.*

EX literis V. Dilectionis de dato 12. currentis
mensis ad nos perscriptis, & adjunctis copiis in-
telleximus, qua ratione, accepto mandato clemen-
tissimo nostro ad reliquos in hæreditario Marchio-
natu nostro Moravia prædicantes removendos, &
exigendos, certos commissarios deputarit, addita
necessaria instructione ad insinuandas superiori-
bus, ut Principum, Baronum, & nobilium statibus
nostras ad hunc finem paratas patentes. Quando
ergo hæc res in primis ad gloriam, & honorem O-
mnipotentis Dei, tum ad firmam, stabilemque pa-
cem, tranquillitatem, & salutem memorati Mar-
chionatus

Marchionatus nostri Moraviae, & fidelium subditorum
 nostrorum pertinet, nos quoq; publicatę jam semel
 generali determinationi nostrę, à nemine prorsus,
 quisquis ille sit, qui in prædicto Marchionatu no-
 stro Moraviae fuerit, obstaculum fieri, remoram ob-
 jici, sed firmiter, & constanter servari volumus:
 Idcirco jam iterum Dil. V. hujus rei admonendam,
 eiq; benignissime, & serio mandandum duximus,
 ut quod ad amotionem, & expulsionem prædican-
 tium attinet, id negotii, quo modo cœptum; sine
 personę cujuscunque respectu perurgere, & re ipsa
 omnino absolvere satagat; & si forte (quod minime
 speramus) aliquis est, qui contra se temere oppone-
 re præsumeret, & auderet; eum, eosve inobedien-
 tię, patrięque reos, & pro acceptis à nobis hæc-
 nus beneficiis, & gratis ingratos peragat: in prædi-
 cantes vero declaratis in patentibus nostris pœnis
 animadvertat. Et quo facilius id à V. Dilectione
 effectum reddatur, mandatum, quod his inclusum
 est, ad Principem Maximilianum Liechtensteinium
 expediendum curavimus, benigne jubendo, ut ipse
 cum V. Dilectione ex composito agat, & ubi opus
 fuerit, & res postulaverit, copiis suis militaribus
 auxilio, & præsidio sit, quod mandatum V. est Dilect.
 ad ipsum perferendum curabit, & quod in cæteris
 expedientissimum videbitur, id aget, & sic exequu-
 tus erit in his benignissimam & finalem nostram
 voluntatem & intentionem. De cætero, in eam
 Casaream Regiamq; affectionem nostram eandem
 gerimus. Viennę, 27. Decemb. anno 1624.

FERDINANDVS SECVNDVS

Ad Principem Carolum Liechtenstein.

Illustri Affinis, Princeps fidelis, dilecte. Noverit
 absque dubio Dilectio tua quemadmodum jam
 ante expresso facto decreto omnes, & singulos præ-
 dicantes

*Ad Prin-
 cipem Ca-
 rolum, &
 in simili*

*ad Maxi-
milianum
Liechten-
steinium,
de sup-
perius se-
rendis
Cardinali
in expul-
sione pra-
dicantiū.*

dicantes hæreticos, qui in Marchionatu nostro hæ-
reditario Moravia commorati sunt, amovendos, &
penitus inde exigendos jusserimus, ob id, ut hoc
exequeretur, Dilectioni suæ Cardinali Dietrichstei-
nio mandatum dedimus.

Quando igitur nunc intelligimus esse nonnul-
los subditorum nostrorum in præmemorato nostro
Marchionatu Moravia, qui contra decretum no-
strum, sub prætextu omnis generis vanarum, nul-
liusque momenti causarum, & effugiorum prædi-
cantes, quibus hætenus usi sunt, ulterius retinere
præsumant, nosq; necessarium inprimis ducimus,
ut hi temerarii poena condigna reprimantur. Idcirco
hiscæ Dilectioni benigne mandamus, ut in hoc nego-
gotio Dilectioni Cardinali Dietrichsteinio ex com-
posito obsecundet, & in casus omnes perenti ipsi
cum copiis suis militaribus suppetias ferat, modo
quem T. Dil. convenientissimum, & ad explendam
voluntatem, & intentionem nostram optimum ju-
dicabit. Cui de cætero, &c. Viennæ, 27. Decembris,
1624.

FERDINANDVS SECVNDVS

*S. C. M.
mandat
præsiden-
tibus in
Bohemia,
ne ulli,
nisi sit
Catholi-
cus, nu-
bere, con-
sedant.*

Illustissimi, Illustres, Generosi, ac Nobiles, Dile-
cti fideles. Ex litteris fidelissimis vestris, vigesimo
tertio hujus fere finiti mensis ad nos datis, fusius,
& clementissime percepimus, quid nimirum, ob
Martinum Schmertosen, & alios Catholicæ Reli-
gioni non adscriptos, in nostris regni civitatibus,
partim pupillos, partim viduas, nubere volentes,
vestramque nostro nomine annuntiationem am-
bigentes, vobis faciendum sit sollicitatis.

Quamobrem, cum nobis nihil magis, quam so-
lius Catholicæ Religionis incrementum curæ sit,
vobis clementissime semel pro semper præcipimus,
ut nulli (quisquis sit) Catholicæ Religionis non ad-
scripto, & si illud per certas Religiosas personas fi-
de di-

de dignas probare, aut monstrare non possit, ullum
nostro nomine consensum ad tales in civitatibus
nuptias detis, multo minus promoveatis. Ita ju-
bet, ac mandat nostra clementissima voluntas. Da-
ta Viennæ, 30. Iulii, anno 1614.

FERDINANDVS SECVNDVS

Dilecti, fideles, &c. Ex inclusis litteris latius per-
cipietis, quid Martinus Schmertosen civis anti- *S. C. M.*
quæ urbis Pragensis humillime supplicando ad *repetit*
nos venire fecerit, se nimirum ante duos annos, *suam de-*
certæ cuidam pupillæ de Leitmeritz, matrimonii *termina-*
votum dedisse, vehementissime flagitans, ne ad *tionem*
hoc (tanquam pupillo. um supremus tutor) no *contra*
strum Casareum, & Regium consensum denega *Præsiden-*
remus, ut nuptias ordinario modo finire, & in opus *tus in Bo-*
dirigere valeret. *hemia,*

Enimvero absque ullo dubio vobis notum est, *videlicet*
cujus determinationis ante hac fuerimus, & in *ne ulli*
specie particulariter ob istum Martinum Schmer- *absque*
tosen, & alios, sub dato vigesimi noni Iulii, anni *anteacta*
currentis millesimi sexcentissimi vigesimi quinti, *Confessio-*
vobis clementissime scripserimus, sed nunc fusius *ne, &*
ad nostras aures venit, prædictum Martinum *Commis-*
Schmertosen in sua hæresi usque nunc pertinaciter *nione*
hære. *nubere*

Quapropter, nos etiam suarum nuptiarum cau *concedant,*
sa in nostra priori determinatione omnino hære- *multo mi-*
mus, & volumus, ut nec huic Martino Schmerto- *nus pro-*
sen, nec ulli alii, cujuscunque conditionis unicum *moveant.*
matrimonium copulatio, vel nuptiæ concedantur,
vel admittantur, nisi manifeste, & certissimo con-
stet, illos Catholico legitime ordinato Sacerdoti
esse confessos, & Sacram Eucharistiam suscepisse,
omnino ad Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam
rediisse, novumque vitæ genus re ipsa sequutum
esse,

Pro secundo; Erudimur à fide dignissimis, aliquos hoc in tempore, contra expressam nostram determinationem, nominatim quemdam Norimbergensem, in nostra antiqua Pragensi civitate, matrimonium contraxisse, publicasque nuptias, absque antea acta debita confessione, & communione, instituisse.

Quæ cum omnino à nobis aliena sint, clementissime mandamus, ut vos de persona hujus Norimbergensis, & aliorum, quam diligentissime inquiratis, ubi, quomodo, apud quem, cum quibus istæ nuptiæ actæ fuerint, bene indagetis, quæ omnia bene inquisita ad nostram Bohemiam Cancellariam mittatis siquidem benefacere nostramque clementissimam voluntatem adimplere volueritis. Datum Viennæ, octavo Januarii, anno 1626.

FERDINANDVS SECVNDVS:

Cardinali Dietrichstein.

*Illustriss.
Card. ut
pupillos de
suis tuto-
ribus ac-
cipiat. Et
in posteriũ
nullos op-
pignorari
concedat.*

Reverendissime, &c. Cum omni reverentia sumus certiores aliquos in nostro Marchionatu Moraviensi pupillos vexari, quorum tutores hæreticos existere, ac propterea in variis erroribus extra Religionem educari, alios, ut dicti pupilli una cum bonis oppignorari, more antiquo possent, supplicare. Nos quidem, quo ad oppignorationem bonorum, id fieri pro tempore, reservato tamen clementissimo nostro iudicio, admittimus: sed quia ex singulari amore, & paterno studio, quo omnibus nostris pupillis sumus affecti, illorum animarum salutem, in summo periculo positam non libenter videremus; ob id, ut dicti pupilli in sancta Religione melius instrui, & ad veram Catholicam Fidem reduci queant, ordinamus clementissime, ut R. S. R. similes pupillos de suis tutoribus exposcat, aut accipi

accipi faciat, & in Catholica Religione educari operam dabit, etiam nec in posterum, nec hos, nec alios Catholicæ Religionis non addictos pupillos oppignorari ulla ex parte statuat, & concedat, uti R. S. R. prudentissime ordinare; & in opus dirigere, compertum habebit. Datum Viennæ, 28. Februarii, anno 1626.

FERDINANDVS SECVNDVS

Dilecti fideles, &c. Quas literas propter Marti-
num de Hurta, causa Reformationis in civita-
tibus, villis, pagis nostri hæred tarii Bohemæ regni,
in omni obedientia ad nos transmisistis, nostram
que clementissimam determinationem sollicita-
stis, illud fuisse, & secundum omnem necessitatem
nobis relatum fuit.

Quamobrem non dubitamus, compertum ha-
bere, nos qualiter ex vere Christiano, & fervente
animo, & paterna cura Casareas, & Regias nostras
intentiones eo semper direxerimus, nobisque
summæ curæ sumpserimus, & in omnibus nostris
hæreditariis Bohemæ regnis, & provinciis, ante o-
mnia summi Dei honor promoveatur, vera Catho-
lica Fides in illis partibus, & locis, ubi perversa
tempora, & homines decrevit, iterum inesse erigi,
& nostrorum subditorum, per varias hæreses, & er-
rores seductæ, & conturbatæ animæ ad rectam, &
veram viam salutis trahi, & reduci possint. Ad quem
finem antehac etiam in nostro Archiducatu Au-
striæ superioris, salutiferum Reformationis opus
institui, perfici, & publicata diplomata (ut ex co-
piis hic inclusis percipere est) ad cunctorum noti-
tiam promulgari permisimus. Quapropter expul-
sis tandem aliquando hæreticorum prædicantibus,
libenter, & clementissime sciemus, an salutiferum
hoc opus Reformationis, auxilio, & gratia O-
mnipotentis

innipotentis, suum optatum & felicem finem acqui-
 siverit, necne. quare proposuimus prædictæ pa-
 tentæ copiam includi ad vestram recensionem cu-
 rare, juxtaque clementissime mandare, ut vos præ-
 sente Archiepiscopo ibidem Pragæ tanquam loci
 Ordinario summa cum diligentia illam revideatis,
 & perpenſis, opinionem veram nobis remittatis,
 Reformationis opus in dicto nostro hæreditario
 Bohemiæ regno, uti factum in Austria superiori,
 vel alio meliori modo institui, ac perfici possit.
 Hisce omnibus bene consulere, nostramque cle-
 mentissimam voluntatem facere scietis. Datæ

SC. M. Viennæ, 20. Martii anno 1626.

communi-
 cat Reue-
 rendiss.

FERDINANDVS SECVNDVS

Cardinali ab Harrach.

Cardi. &
 Archiep.
 Tragensi
 responsio-
 nem pro-
 pter pa-
 tratas

Reverendissime Princeps, Amice dilecte. Quid
 nobis nostri Præsidentes Pragæ ad nostras quin-
 to Ianuarii elapso transmissas clementissimas lit-
 teras, propter admissas hæreticorum copulationes,
 cum omni reverentia rescripserint, R. S. R. ex in-
 clusa copia percipere habet.

prohibitæ
 copulatio-
 nes, cum
 mandato
 ne fiat
 impossi-
 rum, &
 pro opini-
 one, quo
 modo de-
 linquen-
 tes sint
 puniendi.

Quandoquidem in nostra antiqua, & suscepta
 determinatione hæreamus, R. S. R. eo melius hoc
 opus, & clementissimam nostram ordinationem,
 jubente insuper nostro mandato, ac ferventius
 curæ habere poterit, & nos de uno, & de altero, uti
 cum nominatis copulationibus progressum fuit,
 obedientissime certiores faciet, in posterum vero,
 nulli, cujuscunque conditionis, ante factam prius
 Confessionem, & Communionem, susceptionem-
 que Catholicæ, & Apostolicæ Religionis, ulli ma-
 trimonii sponsionem concedere.

Quoad illos vero, qui se, hic vel illic, copulari
 permiserunt, eaque de causa ad carceres ducti tan-
 dem præstita debita cautione à Præsidentibus sunt
 remissi,

remissi, de his R. S. R. cum Præsidente nostro, certo
indicto die conferre poterit; & nobis, quomodo
istæ nobis specificatæ personæ, & alii similia per-
petraturi sint puniendi, prudentissimam vestram o-
pinionem, ad nostram capeßendam ultimam de-
terminationem, in Regiam Bohemæ Cancellaria
transmittere festinetis. Cui instare, nostram-
que clementissimam voluntatem adimplere sata-
getis. Data Viennæ, octavo Aprilis, anno 1626.

FERDINANDVS SECVNDVS

Cardinali ab Harrach.

Dilecte fidelis, &c. R. T. R. absque ullo dubio o- *Reveren-*
ptime delaratum habebit, Nos antehac ad ma- *diss. (ar-*
jorem Dei gloriam, ad majus sanctæ Eccl. siæ, & A *dinali de*
postolicæ Religionis incrementum, de nunc ad se- *Harrach,*
curiorem nostrorum subditorum, miserrime, se- *propter*
ductarum animarum salutem, in nostro hæredita *reforma-*
rio Bohemæ regno salutiferam Reformationem *tionem in*
instituisse, ac præ manibus accepisse. Et quamvis *Bohemia.*
de nostris, & constitutis Præsidentibus Pragæ lon-
ge ante acceperimus prædictum Reformationis o-
pus auxilio, & adjuvante Divina clementia, & no-
strorum sublegatorum Commissariorum fidelissi-
mo labore, & diligentia, notabilem progressum
habere, & adeo quidem, ut extra Pragenses, & alios
paucos, omnes fere residuæ civitates ad sanctam
Catholicam, & Apostolicam Fidem sint conversæ:
percipimus tamen aliquos ex nobilibus, & Princi-
pibus regni, mala accepta informatione (quam in-
formationem per litteras replicavimus) perinde ac
si hoc reformationis opus non tam magnum in se-
seipso foret, ut iste hætenus observatus in impo-
nendis militibus modus, ac jus emigrandi tam
strictè observaretur, tristes fuisse, nos vero ea de
causa inceptum Reformationis opus, ac Deo acce-
ptissimum

ptissimum negotium suspendere, ac omittere non possumus.

Quare R. T. R. tanquam loci Ordinario, comitante Principe Carolo de Lichtenstein, prædictam Reformationem committere, ac instructionem antehac in nostris tam superioris, quam inferioris Austriæ Reformationis Commissarios expeditam transmittere atque mandare nobis visum fuit, ut dictam instructionem, cum nominato Principe Carolo de Liechtenstein, bene & profunde consideret, quo facto cum tali Reformatione, in quantum status loci permittit, procedat: ante omnia vero incredulis inhabitatoribus (ante facta insinuatione) ad conversionem duos menses denominet, in quibus religiosos, & bene dispositas personas, ad illorum particularem informationem mittat, ac sic probe, an blandis tractatibus ad veram Sanctam Catholicam, & Apostolicam Religionem reduci queant, sin minus, elapso termino ex provincia discedendum annunciet, ista tamen conditione, ut unusquisque non solum sua debita particularia, & communia civitatis solvat, sed etiam causa rebellionis debitam poenam nostro Regio-Fisco præstet.

Cæterum, ne subditi in civitatibus impofterum militum insolentia aggraventur, ordinavimus ex nostra bellica Cancellaria Capitaneo Breiner, ut inter suos milites, quibus, poscente necessitate, in isto opere uti possumus, bonum regimen, illosque eo disponat, ut extra illud, quod ad illorum sustentationem ordinatur, subditos minime molestant. Quod R. T. R. ad meliorem notitiam revicere volumus: eaque confidentia sumus, R. T. R. in ista Reformatione, cognita laudabili R. T. R. diligentia, & fervore, omnem conatum adhibituram, & ita curæ sumpturam, ut nostra ad majorem Dei gloriam

riam directa intentio effectum suum habere valeat, in perficiendo isto opere ea moderatione utatur, ne civitates regni aut quisquam alius conqueri causam habeat, uti bene rebus prospicere, & quod in hoc minuendum, vel melius ordinandum videbitur, referre non ignorabit. cui de reliquo cum Cæsarea, & Regia gratia manemus semper bene affecti: Data Vienna, vigesimo nono Aprilis, anno 1626.

FERDINANDVS SECVNDVS

Qualiter R. S. R. quinto hujus propter instantem Reformationem in nostro Bohemia regno ad nos scripserit, præcipue, quod ob Mansfeldi tentatam depredationem Silesiæ, in qua hæretici, tam in Bohemia, quam rustici in superiori Austria acriter sunt animati, tam cito progredi non potuerit, & qualem patentem, per quam Princeps Carolus de Liechtenstein illis fugitivis personis ad sua bona reverti tres menses denunciavit, promulgaverit; demum propter restitutionem translatorum, de civitatibus nostri hæreditarii Bohemia regni, bonorum ob rebellionis delictum in memoriam reduxerit; illud omne fuisse, lateque nobis relatum fuit. Quare R. S. R. clementissime respondemus, dictam Reformationem nos multo libenter ad optatum, & bonum finem perductam velle, quia vero nobis R. S. R. indicat, istum hætenus observatum modum, communi plebi aliquid odiosum, & omnino acrem videri, ea propter de blandioribus, & lenioribus remediis cum Reverendiss. Card. & Principe de Dietrichstein, conferre statuisse cum quibus demum procedi posse. Nos igitur expectamus vestram conclusionem. Quod vero attinet ad publicatam de Principe Carolo de Liechtenstein patentem propter fugitivas de Praga personas, illud

Ab Ar.

chiep.

Tragonf.

S. C. M.

querit

quia faci-

endum de

hæreticis

illis, qui

insecuti

sunt

Mansfeldi-

dum,

tam de

Bohemia,

quam de

Austria

superiori.

Ec. 2.

cum

eum nostro præscitu, & mandatum factum est, non absque gravibus instantibus causis, quare etiam sic permittatur.

Ad restitutionem bonorum, nullam quidem certam determinationem proposuimus, sed nobis ad aliam occasionem reservamus; intercessionem tamen R. S. R. pro civitatibus insertam nos in Cæsarea, & Regia tenebimus memoria.

Quod R. S. R. rescribere, & ad meliorem notitiam declarare statuimus, cui cum omni Cæsarea, & Regia gratia manemus bene affecti. Viennæ, vigesimo sexto Septembris, anno 1626.

FERDINANDVS SECVNDVS

*S.C.M.
determinat
contra
pertinaces
hereticos
Bohemia
pro alia
reforma-
tione com-
missiones
mittere.*

Dilecti fideles, &c. R. S. R. & vobis satis clarum est, quod in hæreditario nostro Bohemiæ regno, ad maiorem Dei gloriam, & ad solius Sanctæ Catholicæ, & Apostolicæ Religionis incrementum, diversâ clementissima mandata, rectosq; ordines, tam R. S. R. quam nostris ibidem Præsidentibus transmissimus.

Et si certissimo speravimus talem Reformationem progressum habituram, nostrosque subditos se instruere de suis erroribus (quibus obæcati hætenus in hæserunt) ad solam veram Catholicam, & Apostolicam Religionem (in qua ipsorum parentes, ac maiores multos centenos annos felices, & bene vixerunt, etiam haud dubie cum illa feliciter de hoc mundo migrarunt) reduci se permitturos, suamque salutem non adeo negligentemodo, sed altius consideraturos.

Audimus tamen nostram ex clementissimo, & paterno affectu progressam, & boni æstimatam opinionem, apud multos obstinatos, & pertinaces, nullum fructum habuisse, sed illos nihilominus in sua hæresi obstinate hæsisse,

Quapropter

Quæ propter ad omnem superfluitatem, ex sola singulari amore, & cura, qua omnibus sumus affecti, aliam reformationum commissionem institueret, illamque R. S. R. & vobis in Cæsarea, ac Regia Majestate committere consentaneum visum est, ad quem finem, certam instructionem, quomodo nimirum in talibus Reformationis commissionibus procedendum sit, exarandam R. S. R. & vobis illam quæ citissime transmittendâ curavimus, clemētissime mandātes, ut R. S. R. & vos illā bene revideatis, talemque commissionem, quam proxime in opus dirigatis, & cum illa, secundum cognitam vestram diligentiam, & prudentiam, procedatis. Quæ in re laborantes, nostram voluntatem adimplere non ambigatis. De cætero R. S. R. & vobis cum omnī Cæsarea, & Regia gratia manemus inclinati. Datæ Viennæ, quinto Febr. anno 1627.

FERDINANDVS SECVNDVS

Instructio, & mandatum in Reverendissimum, & Illustres, nobiles nostros dilectos fideles, Dominum Ernestum Adalbertum, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Sacerdotem Cardinalem de Harrach, Archiepiscopum Pragensem, nostrum Consiliarium, dilectum amicum, & Principem, &c. Ivaslaum Borizam, Comitem de Martinitz in Schinetchna, & Hagen-Rorff, nostrum à secretis Consiliarium, & supremum provinciæ Camerarium nostri hæreditarii Bohemiæ regni, Fridericum de Talmbergk in Marchin, Domaſchin, Nambshels, supremum provincialem Iudicem nostri hæreditarii Bohemiæ regni, & Præsidentem super appellationes Pragenses, nostrum Camerarium, & Christophorum Vratislaum de VVittrovvitz in Bozezin, nostros Consiliarios, & provincialem supremum Scribam nostri hæreditarii Bohemiæ regni, &c.

Ecce

Quæ,

Quæ, & qualia ipsi nostri, in nostro hæreditario Bohemix regno, ad reformationis negotium ordinati Commissarii. omni cum sinceritate, maximo cum studio, atque clementissime volumus adhortatos, exsequi debeant.

Cum nos hætenus, etiam post ingressum Cæsareum regimen, in nihil aliud curam nostram potius intenderimus, quam ante omnia Dei honorem promovere, atque lapsam in nostris regnis, & hæreditariis provinciis sanctam solum salvificam Catholicam Religionem erigere, nostros obsequentes subditos, ab increbescantibus, & nimium invalescentibus perniciosis Fidei erroribus avertere, & ad veram viam salutis reducere, prout in hunc finem diversa clementissima mandata, & ordinationes publicari fecimus, nihilominus tamen (ut accipimas) apud plerosque nulla appareat fere obsequentia:

Hæc circo nos pro Cæsareo, Regioque nostro officio, atque singulari paterna cura, & amore, quo omnibus nostris obsequentibus, & fidelibus subditis constanter favemus, demum, ad finem mantentionem nostrorum ante hac promulgatorum, tam Cæsareorum, quam Regiorum mandatorum, & ordinationum gravissime attentatam Religionem Catholicam, pro nostro extremo posse, annuente Divina Omnipotentia adjuvare, & ad hunc finem in nostro hæreditario Bohemix regno præclaram commissionem instituere, consultum duximus, prout præfatos nostros commissarios ad eam deputavimus, ut virtute nostre commissionis, illisque tradita potestatis, seu vero Cardinalis, & Archiepiscopi dilectiones, in rebus Ecclesiastica concernentibus ratione Episcopalis officii, sicut omnes pro sua quisque autoritate hoc commissionis negotium aggrediantur.

Postquam

Postquā vero in primis necessitas plane deponat, ut alia magis severa media erga seductos subditos adhibeantur; propositam reformationē, necessaria instructio, & informatio præcedat. Prædicta Cardinalis, & Archiepiscopi Dilectio ante omnia curabit, ut ex Religione cujuscunq; ordinis, meliora subiecta, quæ in Bohemix regno reperiēda, atq; huic negotio melius adhibenda videbuntur, particulariter vero illos, qui hæten^{us} in præfato nostro hereditario Bohemix regno in convertendis Lutheranis sedulā navarunt operam, etiam concionando, docendo exercitati, & in controversiis sunt periti, accipiantur, & hinc inde in provinciis, quantum necesse erit (quod consilio, & rationi suæ dilectionis reliquimus) pro instructoribus constituent, iisdemque certam instructionem, quomodo nimirum cum instruendis sectariis inhabitatoribus nostri hereditarii Bohemix regni procedere debeant, tradant: ut tandem in commissione pro uniuscujusque loci constitutione adhiberi queant.

Ordinatis talibus instructoribus nostri ordinati, & deputati Commissarii non negligant cum aliquo idoneo Secretario convenire, uniuscujusque provincix, & civitatis, vel oppidi, vel proxime adiacentis pagi superiores una cum suis subditis, sicut & Parochis, & Ecclesiasticis (non omnes tamen uno die, sed secundum distributionem in ipsorum consilio positam (unum post alterum ad se citare, litteras commissionis, atque nostrum serium, & finale mandatum, & quod Religionis reformationem certo promotam, & in omnes delatam velimus, sicut etiam civitatum Magistratibus, ubi se nostri Commissarii per sortem reperient, declarare, & patefacere, ipsi que per diversa efficacia motiva ante oculos ponere, quam magna nimirum utilitas sit proveniura, si nostro obediverint man-

*S.C.M.
mandat,
ut eligantur do-
ctissimi
viri, & in
provinciis
mittantur
pro refo-
rmatione.*

*Pro refo-
rmatione
idoneum
Secreta-
rium eli-
gant.*

dato, & è contra, quæ poena ipsorum tergo incum-
bat, si neglexerint, sicut etiam, quam magno amo-
re, & paterna cura nostris sumus affecti subditis, &
tandem, quo zelo instituendam curaverimus istam
reformationem, omnes & singuli profunde indu-
cant animo, quæ tandem in ista Reformatione im-
pedimenta oriri, vel occurrere possint, uniuscujus-
que loci superiores audiant, vel à Parochis scilci-
rentur.

*Tardos
& duros
ad con-
versionem
admonen-
des esse.*

Et si forsan præfati nostri Commissarii notarent
unum vel plures ad Sanctæ Catholicæ, & solum
salvificæ Religionis conversionem tardum, aut o-
mnino obstinatum se exhibere, talem, vel tales ad-
hortando serio admonerant terminumque ad con-
versionem, aut ad Regni emigrationem (nostri ta-
men commissarii hac in parte sua utantur pruden-
tia) & secundum rei constitutionem in uno & al-
tero loco hujusmodi terminos constituent & præ-
figant.

*Præterea
quaque
Parochia
duo in-
structores
relinquân-
tur: quod
si Paro-
chus fue-
rit idone-
us, sufficit
unus.*

Porro nostris Commissariis virtute hujus hoc
quoque mandatum volumus, ut impedimenta,
quæ huic commissionis negotio obistere possent,
loci superioribus intimetis, ut pro posse occurrât,
ac juste percuntentur ab eis, quales in unoquoque
loco Parochiæ, & quales redditus Parochi habeant.
(quorum omnium consignationem in scriptis pe-
tant,) ut præcipuos instructores in eisdem locis u-
bi convenerint, quotidie concionari permittant:
quibus deinde discedentibus, unus, vel duo instru-
ctores relinquantur, Parochisque insinuetur, ut u-
na cum instructoribus, (quod si forte Parochus in
uno loco foret idoneus de uno solo instructore
provideri poterit) sedulam suam operam non o-
mittant. Proinde nostri Commissarii superioribus
uniuscujusque loci severe mandabunt, cum ista
duntaxat Reformatio nostro nomine, nostroque
clemen-

clementissimo velle sit instituta, diligentissime prospiciant instructores, omni ex parte auxilientur, subditos ad debitam obsequentiam stricte urgeant, annexa comminatione, quod si obedire recusant, severiora media fore adhibenda.

Quomodo tandem nostri Commissarii meliori modo ad consequendum propositum commissionis negotium aggredi poterint, ipsorum solito consilio pro rei circumstantia committendum penitus duximus. Totius autem operis principum in nostra civitate erit inchoandum, & nostri Commissarii in hunc modum sua in unoquoque loco executi Commissio in alium proficiscantur, ubi simili modo, donec totius Bohemiae situm peragrarint, procedere satagent.

Vt demum potius Reformationis negotium magis promoveri, & ad optatum finem traduci queat, nostris Commissariis potestate hujus plenipotentiam concessam volumus, ut discessuri unum, vel duos vel quantum loci situs postulaverit, idoneas Catholicas personas, quorum vita integra, subdelegant, ac derelinquant, ipsi vero instructores ante omnia edoceantur, ut nostris Commissariis singulis mensibus sinceram relationem de uniuscujusque loci Reformationis successu transmittant, ut Commissarii talem postmodum relationem, aliasque suas expeditione, de mense in mensem absque mora, adjuncta ipsorum opinione, ad nostram Regiam Bohemiae Cancellariam transcribere, nostramque ad facilitandas difficultates, ordinatio nem praestolari habeant.

Vbi etiam instructores adverterint, quod si in aliquo loco aliquid occurreret informationi obnoxium, id nostris Commissariis, particulariter, si prolongationes terminorum necessariae vel spes ulla foret, intimant. Quo facto si Cardinalis, aliquis

Et s

adjuncti

Reformatio incipi-

enda à

civitate

Praga, &

prose-

quenda

per totum

regnum

Singulis

mensibus

relationes

esse facio-

endas de

reforma-

tione per

instructo-

res com-

missariis

per quos

trans-

mittatur

ad Regiam

Cancella-

riam Bo-

hemiae.

Conditio-

nate ter-

minum

posse pro-

longari.

adjuncti Commissarii consultum opinarentur, hujusmodi promulgationem, ista tamen conditione concedant, ut elapso temporis concessi termino, nisi ad conversionem se disposuerint, tales contumaces, & repugnantes ad sistendum petantur, nec istos in suo errore morientes sepelire, vel viventes Canonum pœnis afficere statuatur.

*Numerus
instructo-
rum com-
mittitur
Card. &
Archie-
piscopo.*

Quod spectat ad instructorum numerum, quando nimirum, & quot isti operi sint adhibendi, aut qui hinc inde disponendi, hoc Cardinali, & Archiepiscopo, eorundemque judicio totum committitur.

*Contrare-
formatio-
ni resi-
stentes
milites
emiscan-
tur.*

Porro si nostri Commissarii adverterent, quod huic Reformationis negotio in aliquo loco vis inferretur, ad illorum intimationem nostro Generali confestim mandabitur, illos hinc inde militibus, in nostro hæreditario Bohemix regno jacentibus, quantum necesse habuerint, adjuvare, nostri tamen Commissarii bene advestant, ne causa auxilii novus tumultus fiat.

*Quid a-
gendum
contra no-
biles alien-
res prad-
cantes.*

Quia vero inter alia erudimur, in nostro hæreditario Bohemix regno adhuc Dominos nonnullos, & nobilium status à facta nuper sectariorum prædicantium expulsionem, nihilominus similes, aliosque hujusmodi seductores, sub pretextu alicujus officii, sustentare; nos tales controversias, ratione quarum vulgus de uno errore in alium ductum, sæpius ad novas rebelliones, aliosque tumultus allicitur, incitaturque, in nostro hæreditario Bohemix regno exercitari nullo modo cogitamus, quare Commissarii nostri diligentissime inquirent, præsertim in eisdem locis, ubi utque modo morantur, picantur: cujus rei postquam certam habuerint cognitionem, unum vel alterum nobilem ejusmodi farinae homines, vel ludimur, vel alere, tales, vel talem, primo sub amissione ipsorum Ecclesiarum

clesiarum, pro secundo sub certa poena, & privatione alicujus partis, vel omnium ipsorum bonorum, si vero adhuc nihil efficerent, talesque antedictos homines dimittere recusarent, & ultra deprehenderentur, nobis insinuetur, ad constitutam positæ poenæ executionem ordinandam.

Quod deinde ad cives cujusque civitatis attinet, sequenti modo hoc in Reformatione observatum, & processum volumus, ut si antegressa sufficienti instructione, Reformationi aliquis se publice contumacem ostenderet, & ita quidem ut cæteri scandalizentur; talis e vestigio provincia emigrare jubetur, attamen si alii, licet Religionem non susceperint, absque scandalo sese continerent, suosque liberos, vel consanguineos in Catholica Religione informare permitterent, similes diutius sustineri poterint, & longior terminus eis concedi.

Ut etiam omnes nostri obsequentes subditi nostrum paternum amorem, & curam, & quod clementissime illis velimus, videre, & cognoscere possint, erga sæpe nuncupatos nostros Reformationis Commissarios in Cætarea, & Regia gratia nos declaramus, quod si unus vel alter se ad Catholicam converterit Religionem, & à Cardinali Archiepiscopo hac ipsa de conversione certiores facti erimus, omnium ratione rebellionum, & delictorum totaliter veniam dabimus unicuique civitati sua propria bona restituentur, non minus processus contra privatos cives, qui se ad Catholicam Fidem applicuerunt, prorsus tollentur, quod nostri commissarii in administranda commissione unicuique loco, & civitati intimare, & notificare scient.

Deinceps, quod Catholicorum Dominorum, & nobilium subditos concernit, sive sint in civitatibus, aut pagis, tales, si post antegressam informationem

*Publicos
haereticos
illico ejiciendos*

*Haereticis,
qui ad Fidem convertuntur
et si sint
rebelles,
indulgentiam,
si
militer
civitati-
bus.*

*Catholicorum
Dominorum*

*recogant
subditos
ad edu-
candos fi-
lios in Fi-
de Catho-
lica.*

tionem adhuc pertinaces se exhiberent, per de-
centia media coacti ipsi & ipsorum liberi in Catho-
lica Religione educantur.

Commissarii præterea nostri ante omnia, sicut
& Magistratus ipsi, singulariter considerabunt, ut
omnibus in locis, si non præceptores, saltem Ca-
tholici Ecclesiarum Scribæ suscipiantur, etiam de
Parochis pueri in Cathechismo diligentissime
instructi, parentesque suos liberos, & si non Catho-
lici, ad instruendos mittere, vel ab aliis accipere,
mandabunt.

*Cum Do-
minis le-
corum se-
ctariis
quid a-
gendum.*

Quo ad sectariorum Dominorum subditos, nul-
la prorsus utatur differentia, sed unum, post alium
loci situm aggredi, & tantum cū Lutheranis, quan-
tum cum Catholicis procedere habebunt: præser-
tim cum apertissime constet, multos Catholicorum
Dominorum subditos propter confines Luthera-
nos vicinos ad Religionem se convertere reculare.

*Officiales
Sectarios
removen-
dos.*

Quia etiam experientia docet, per sectarios Of-
ficiales hinc inde in nobilium bonis, & territoriis
degentes, plus, vel ad minimum tantum, quantum
per ipsos prædicantes, subditos seduci, incremen-
tumque Catholicæ Religionis impediri, quod nos
in nostro Bohemæ regno, connivere, & ita fieri ne-
quaquam cogitamus. Quapropter nostri Reforma-
tionis Commissarii, etiam hac in parte diligentissi-
mam navabunt operam, & in exequenda sua Com-
missione huiusmodi homines demigrare quamprî-
mum faciant, atque ipsorum loco Catholicos impo-
nendos sedulo curabunt, ubi quoque constitutione
termini opus erit, quæ solitæ Commissariorum
prudentiæ committimus. Quod si vero aliquis de-
bitam obsequentiam præstare recusaret, nostrumque
Commissariorum mandatum sperneret, vel omni-
no recalcitraret, Commissarii nostri nobis innuent,
ut securius remedium adhiberi possimus.

Rursus cum aliqui alii adhuc nostrum hæreditarium Bohemiarum regnum inhabitent, qui immobilia bona habent, uti rustici, in provinciarum tabulis quoque participes, & alii Emphiteutæ Regis dicti, cum similibus sicuti cum civibus, observatum volumus.

Et quamvis consultum, & Reformationi, etiam incremento Catholicæ Religionis idoneum, & efficax existere videamus, si unus, aut duo Episcopatus in nostro Bohemiarum regno instituerentur, id tamen nostris Commissariis ad deliberandum commisimus, clementissime jubentes, ut quid de hac re agendum, consilium faciant, ipsorumque opinionem nobis transmittant.

Quid dein ad sectariorum sepulturam, desponsatarum personarum copulationem, orationes, jejunia, & libros sectarios spectat, ipse Cardinalis Archiepiscopus ratione Archiepiscopalis officii providere sciet. Quia vero illis in Religione nondum informatis copulatio per Catholicos Sacerdotes denegari, minus infantum Baptismiratione carentium Catholicorum propatrum recusari nequeant. Nostri Commissarii, specialiter Cardinalis Archiepiscopus, cum similia magis suum concernant Episcopale officium, diligenter quid hac ex parte faciendum considerabit. Tandem & ultimo, cum non parum vitæ exemplaris Ecclesiasticorum interfit, ut suis à Deo, & superioribus commissis omnibus tam verbis, quam actibus interioribus, exterioribusque præluceant & ad imitandum invitent, præcipue Cardinalis Archiepiscopus quatenus loci Ordinarius providebit, & in Ecclesiasticos suam curam intender, ut omnibus ob defectum Ecclesiasticorum lamentantibus qualificatis personis succurratur, & tandem omne id, quod servitiis divinis, hanc Reformationis negotio, &

Propositio
S.C. M.
si in Bo-
hemis
unus vel
duo Epi-
scopi de-
bent esse.

Determina-
ti S.C.
M. quid
agendum
de sepul-
tura, ora-
tione, je-
juniis, &
delictis
sectariis,
copulatio-
ne secta-
riorum
quid de
baptismo
Bonum
exemplum
Ecclesia-
st. corum
commen-
datur.

in incremento Catholicæ Religionis obnoxium , a-
vertatur, & tollatur. Ita facturos speramus, nostra-
que clementissima complebitur voluntas , & in-
tentio. Viennæ, quinto Februarii, anno 1627. Fer-
dinandus. Locus Sigill. Otto Nostiz Ad mandatum
Sacre Cæsareæ Majestatis proprium. Ioan Ca-
spar, &c.

FERDINANDVS SECVNDVS

*Mandat
S. C. M.
ut sicut
cum sub-
ditis, ita
cum do-
minis in
reforma-
tione pro-
cedatur
in Bohæ-
mia.*

D'ilecti fideles, &c. Scietis nos elapsis tempori-
bus, in nostro hereditario regno Bohemiæ, ad
majorem solius Dei gloriam, ad amplificationem
solius Catholicæ, & Apostolicæ Religionis, salutif-
erum Reformationis opus instituisse, & ad perfici-
endum illud certos Commissarios ordinasse, nos-
que nihil plus desiderare, nec querere, quam sa-
lutem, & felicem nostrorum subditorum even-
tum. Etsi illius clementissima spei fuerimus, om-
nes, & singulos nostros subditos, clementissimæ
nostræ voluntati absque ulla difficultate applica-
turos; Percipimus tamen summa cum displicentia,
adhuc apud residuos nostri hereditarii Bohemiæ
regni hæreticos, illud perniciosum cum nostris
adversariis, & hostibus versari, finem non acqui-
visse. Quare facile judicare licet, quod si non cum
dicta Reformatione procedamus, nullam constan-
tem pacem, & sinceram unitatem inter nostros
subditos esse expectandam.

Quapropter nos, ut ante propter civium, &
subditorum statum, si jam propter Equitum, &
Dominorum statum decernimus, ut inter dictos
Equites, & Dominos cum incepta Reformatione si-
militer procedatur. Quæ ut omnibus nostræ cle-
mentissima voluntas melius pateat, certas paten-
tas expediri, illasque vobis transmitti curavimus,
clementissime jubente, ut vos more regni antiquo
illas

illas in consuetis locis publicari ordinetis, nostrisq;
delegatis Reformationis Commissariis ad perficiendum hoc opus omnem assistentiam & promotionem praestetur. Vt nos nostrae in nos positae clementissimae confidentiae satisfacere, & poscente necessitate prosequi compertum habebitis. Vienne, vigesimo sexto iulii, anno 1627.

FERDINANDVS SECVNDVS

Dilecti, fideles, &c. Tuis dilectionibus, & vobis plus nimio notum est, quomodo antehac clementissime decreuimus in nostro hereditario Bohemiae regno, ad maiorem Dei gloriam ad incrementum solius Catholicae & Apostolicae Religionis, non minus etiam ad conservandam pacem, & unitatem, inter nostros fideles subditos; salutiferum Reformationis opus perficere, ad quod assequendum T. DD. & vos pro Commissariis deputasse, & ordinasse, vobisque unam instructionem, quomodo nimirum procedendum sit, tam in Caesarea, quam Regia maiestate tradidisse.

*Mandat
S.C.M.
Commissariis Bohemiae
Reformationem
Dominorum &
Equitum,*

Verum, consideratis considerandis omnibus, expresse videmus, nisi cum civium & subditorum statu, etiam Equitum, & Dominorum status ad solam sanctam Catholicam, & Apostolicam Fidem conformiter reducatur, ac convertatur, illique subditis exemplo prae luceant, praesensum trami-tem, & scopum difficillime nos assecuturos, praecipue maximo cum animi dolore percipientes perniciosum, & severe puniendum illud agere cum nostris aduersariis, & hostibus inter nostros adhuc existentes haereticorum assecclas, finem non acquisisse.

Qua de re clementissime decidimus, inter nobiliorem, uti Dominorum, & Equitum, statum. saepe dictum Reformationis opus, absque ulla ulteriori prolon-

prolongatione, instituere, ac promovere, & ne ullus quasi clementissimam nostram mentem ignorasset, se excusare possit, certam patentam concipi curavimus, nostrisque Præsidentibus ad publicandum clementissime mandare jubemus. ut T. D. & vobis in ista Commissione omnem assistentiam præstare non dedignentur.

Quibus omnibus sepositis, est nostra clementissima voluntas, ut tua Dilectio, & vos inceptæ Reformationi cum summa diligentia, jubente instructione, insistatis, & ad exequendam nostram de novo publicatam, & in Dominos, ac Equites extensam Patentam eo semper confiderent, ut in determinatis sex mensibus, pro termino Equitum, & Dominorum edictis, constituti in provinciis instructores, omnes Dominorum & Equitum personas de iis, per quæ à Sancta Romana Catholica, & Apostolica Ecclesia ceciderunt, bene, à & fundamento instruant, & ad veram cognitionem veritatis deducant.

Ut vero progressum hujus salutiferi negotii, & quid in contrariam partem nobis faciendum, scire possimus, mandamus, ut T. D. D. & vos de mense in mensem fuse, & plene relationem faciatis, quomodo nimirum unus, vel alter Equitum vel Dominorum status ad suscipiendam Religionem se applicet, vel si ei sit contrarius, & alias de sancta fide sentiat, quomodo occurrere possimus, vestram opinionem transmittatis, quibus dein respondere, ulteriusque nos declarare incumbet. Hoc volumus strictæ. Datæ Viennæ, 26 Julii anno 1627.

*Diplo-
ma, quo
precipitur
nobilitas*

Ferdinandus Secundus. Omnibus, & singulis nostris subditis, & inhabitatoribus omnium quatuor partium nostri hereditarii Bohemiarum Regni nostram Cæsaream, ac Regiam gratiam, & omne bonum,

Dilecti,

Dilecti, fideles, &c. Omnibus, & singulis luce
 clarius constat, nostrum hereditarium Bohemiarum re-
 gnum, nullis temporibus, in meliori, ac prosperiori
 statu esse versatum, quam sub regimine nostri pre-
 decessoris Cesaris Caroli IV. laudabilis, ac felicitis
 memoriae, &c. idque singulariter ea de causa, quod
 ex singulari cura, & amore, quo erga vestros paren-
 tes, & totam patriam fuit affectus, omnino pruden-
 tissime, & optime providerit, ne discrimen, & dis-
 ceptatio in Religione, aliquo in regno esset, nec ul-
 lam constantem pacem & veram obedientiam, tam
 erga suos Superiores, quam inter ipsos subditos
 habere, nec erigere valerent.

Quare in dicto nostro hereditario Bohemiarum re-
 gno certas leges, & ordinationes instituit quarum
 unam omnibus suis, tam Ecclesiasticis, quam secu-
 laribus Officialibus & Consiliariis tradidit, man-
 davitque, ut neglectis omnibus rebus, quam dili-
 gentissime attenderent; ne extra Sanctam Catholi-
 cam, & Apostolicam Romanam Ecclesiam (ab illo
 enim tempore, à quo dictum regnum ab idolola-
 tria reductum fuit, nulla alia Fides, nisi sola Catho-
 lica, & Apostolica, usque ad Imperium Regis
 VVenzelai Quarti, in dicto Bohemiarum regno reperi-
 re fuit) ulli errores, hæreses, falsæ doctrinæ in re-
 gnum introducerentur, nec introduci concederen-
 tur. Quare etiam sole clarius est, adhuc imperante,
 & existente Cesare Carolo IV. predecessore nostro,
 & regnante Rege VVenzeslao (ex aliquo concur-
 rente forsan errore (multas hæreses atque errores
 irrepsisse, ex quibus postea seditiones, discordiæ,
 non solum inter subditos, verum etiam rebellio-
 nes contra ipsos superiores exortæ, atque auditæ
 sunt, & tales quidem, quas omnes succedentes
 fere Reges passi sunt. Postremum deinde sub im-
 perio Cesaris Rudolphi, & Matthiæ, felicitis me-
 moriæ,

regni Bo-
 hemia, us-
 que sex
 menses
 Catholicæ
 Religio-
 nem sus-
 cipiant,
 sin minus,
 à regno
 discedant,
 & eorum
 bona ven-
 dere co-
 nearint.

morix, initium resumpserunt, at nostro tempore plane, & ita grassari coeperunt, ut etiam nostri subditi in dicto nostro hereditario Bohemix regno contra nos, nostros heredes, Reges succedentes, ac totam Austracam domum se erigere, ac pro dicto regno, suisque provinciis certare, omnique jurisdictione (contra Auream Bullam nominati Caesaris Caroli IV.) nos private, & tentare fuerint ausi.

Enimvero, ut saepe dictum nostrum hereditarium Bohemix regnum, pristinum suum statum, in quo tempore praedicti nostri praedecessoris Caesaris Caroli IV. versabatur, adipisci queat, nihil plus, nihil magis ab illo tempore, in quo Pragensem victoriam, Deo adjuvante, contra nostros adversarios sumus consequuti, vehementer optavimus, quam ut exemplar clarissimum antecessoris nostri Caroli IV. (qui suo sub Imperio pro patre patriae existimabatur, illudque in effectu demonstrabat) in defensione, ac manutentione solius verae Catholicae, & Apostolicae Religionis insequi, & imitari possimus. & uti is nullas haereses nec errores in dictum nostrum regnum inspergere, vel si subdole fieret, statim tales Catholicae Religioni contrarias doctrinas, errores imo & ipsos seductores, summo cum fervore funditus eradicare, & illos severe punire statuimus. Ita quia & nos maxima cum molestia percipimus, apud nostros Bohemix incredulos, nullam praeferimus studium in prensando perniciosum aliquod nobis & nostris obsequentibus, nec firmam habere velle cogimus tam pro ratione Regii Officii, quam debito curae animarum nostrorum subditorum, (pro quibus summo Iudici stricte rationem sumus reddituri) tum etiam pro incremento inter ipsos subditos amantissimae pacis, quinimo ad securiorem manutentionem nostrae jurisdictionis, & nostrorum heredum

redum succedentium Regum, erga sæpe dictum Bohemiarum regnum, ad hunc finem institutiones, & ordinationes facere, ac promulgare, ut sæpe dicti nostri increduli, & perniciosissimis suis erroribus hærentes subditi suas susceptas; post Casarem Carolum quartum, hæreses abdicant, & se ad solam veram Sanctam Catholicam, & Apostolicam Religionem convertant, maxime cum urgente nostra conscientia, nullum in posterum tam ex superiori, quam ex inferiori statu utriusque sexus, in suis erroribus, ac hæresi consistere permittemus; sed magis convenientius divinisque legibus magis consentaneum existimavimus, ut omnes, & singuli nobis obsequentes subditi, antiquissimæ Romanæ Catholicæ Religioni (in qua nostri, & illorum parentes bene, & optime viventes, Divina adjuvante gratia feliciter Deo extremum vitæ spiritum reddiderunt) unanimiter nobiscum consentiant Quapropter adhuc ante tempus instituendæ, ac promovendæ Reformationis, operis quamprimum necessariissimi, ac Deo acceptissimi, certos Commissarios constituimus, quibus in Casarea, & Regia potestate mandavimus, ut tam per se ipsos, quam per suos subdelegatos instructores omnem diligentiam adhibeant, ut sæpe dicti nostri obsequentes, & fideles subditi optime, & ex fundamento Catholica Fide instructi, ex manifestis suis erroribus, & hæresi in veram viam Sanctæ Romanæ Catholicæ, & Apostolicæ Ecclesiæ reduci possint. Insuper ipsi Commissarii præcepimus, ut Dominorum, & Equitum statum (in quos nostrum clementissimum diploma singulariter est directum) post publicationem ejusdem, intra sex menses pro termino sufficiente constituto, citari curent illos, & per se ipsos, aut per subdelegatos in sæpe dicta Romana Catholica, & Apostolica Fide informant, & e-

ilapso

lapso deinde termino, quomodo unus & alter ad
 exhibendam Omnipotenti Deo, ejusq; Sanctæ Ro-
 manæ Catholicæ, & Apostolicæ Ecclesiæ obedi-
 entiam, ex nostro, atque ad illorum animarum salu-
 tem clementissimo, & omnino paterno mandato, se
 accommodaverit, & instrui permiserit, certam, &
 sinceram relationem faciant. Quapropter opti-
 me facturos nos arbitramur, si omnes, & singulos
 nostros subditos Dominorum, & Equitum status
 clementissime, & plane paterne adhortaremur.
 (nam quod ad Regias, nostræque amantissimæ
 Conjugis Romanæ Imperatricis usque ad mortem
 addictas urbes, atque ad subditos nostrorum pro-
 priorum Dominorum, & tandem ad omnes alios
 regni inhabitatores spectat, quo modo scilicet illi
 ad Catholicam Religionem reduci queant, relin-
 quimus, ac in nostra ante acta, & emanata deter-
 minatione permanemus) ut omnes illi deputatos à
 nostris Commissariis instructores, progredientem
 ex corde informationem, summo cum fervore, &
 sincero corde benevole acceptent, se ipsos ad suam
 salutem, & majus commodum ferventer accom-
 modent, & in omnibus se nobiscum Sanctæ Ro-
 manæ Catholicæ & Apostolicæ Ecclesiæ assimulēt,
 & conforment; si vero in contrariam partem ali-
 qui invenirentur, qui intra constitutum terminum
 illorum sex mensium Catholicæ, & Apostolicæ
 Religionis se applicare nollent, omnino statuimus,
 atque potestate hujus Cæsarei Diplomatis ultimo
 declaramus, ut elapsis sex mensibus, nulli omnino,
 in dicto nostro hæreditario Bohemæ regno ha-
 bitare, nec bona sua propria persona possidere
 concedatur, nec statuatur, sed ex nostro regno
 discedere, bona possidentia suis sanguine conjun-
 ctis, aut aliis Catholicæ, & Apostolicæ Religionis ad-
 dictis vendere teneantur. Ad quem finem ordina-

mus, & ultra alium terminum aliorum sex men-
 sium, ad vendenda bona, constituimus. Ne vero
 quisquam existimet id nos agere pecuniarum so-
 la cupidine allectos, non honorem, nec laudem O-
 mnipotentis, ac salutem nostrorum subditorum
 querere, omnibus & singulis in potestate Cæsarea,
 & Regia declaramus, ut si quis nostræ clementis-
 simæ, & finali voluntati (quod tamen non spera-
 mus) non obsecundaverit, tali, vel talibus, disces-
 sus, & emigratio regni absque ullo reddendo cen-
 su, liberrime concedatur, ac permittatur. Quinimo
 ultra concedimus, ut omnis ad vendenda sua bo-
 na, ad deposcenda sua in regno debita (ad quæ
 consequenda, quam primum possibile nos adjutu-
 ros sciant) aliquem suorum cognatorum, vel alio-
 rum Catholicorum possit eligere, atque potesta-
 tem tradere: quamvis quidem nihil carius, nec gra-
 tius nobis foret, quam ut illa antiquissima, & cla-
 rissima stemmata, quorum prædecessores, & paren-
 tes in nostro hæreditario Bohemæ regno, tam lon-
 gis temporibus ante exortas hæreses, unanimes
 in Catholica Religione bene, & laudabiliter
 vixerunt, etiam impofterum in tali unitate in re-
 gno retineri, ac conservari possent. Adhortamur
 igitur omnes, & singulos nostros obsequentes pa-
 terne, & clementissime, ut unusquisq; hæc in pro-
 priam suam salutem altius perpendat, suamq; con-
 scientiam examinet, ne iusto aliquando permissu
 divino, non solum temporalia, verum & æterna
 (quæ nulli optare debemus) tam ludicre, & negli-
 genter amittat, sed libentius suos errores, ac hæreses
 per quas illi, & sui prædecessores seducti clarissi-
 mum regnum ad extremum fere exitum tulere)
 agnoscant, illasque abdicent, seque ad antiquam
 Romanam Catholicam Fidem convertant, & no-
 biscum tandem in sancta Religione conformare
 sollicitent,

sollicitent, quibus omnibus adimpleretur nostrae
clementissima voluntas, & impermutabilis in-
tentio. Datis in nostra civitate Vienna, Sabbato S.
Ignatio Sacro, Anno 1627.

*Quoad
proceres,
& equites
S. C. M.
prorogat
tempus
pro refor-
matione,
& instru-
ctione in
fide, cum
aliquibus
conditioni-
bus.*

Ferdinandus Secundus. Omnibus & singulis sub-
ditis nostris, & incolis omnium quatuor sta-
tuum hereditarii nostri regni Bohemiae gratiam
nostram Caesarem; & Regiam, & omne bonum.
Fideles dilecti: Notum vobis est, quemadmodum
ex singulari, ac paterno clementissimo amore, &
solicitudine, quam pro vestra salute, & utilitate
gerimus, in hereditario hoc nostro regno Bohemiae
generalem quandam, perquam necessariam, ac
salutarem reformationem instituendam, Caesareis,
Regisque nostris patentibus, maxime quoad Pro-
cerum, Equitumque statum concernit, sub dato
festo S. I. natii, qui ultimus fuit praeteriti mensis
Iulii, labentis anni, ad omnium notitiam publi-
candam curaverimus; in universum paterne, beni-
gneque vos omnes adhortantes, ut vos huic salu-
tari reformationi ad propriam animarum vestra-
rum salutem introductae, & conversioni ad veram
Fidem aptare velitis. Ab hoc facto jam semel à no-
bis Christiano, finalique decreto tamen si minime
recedere cogitemus, sed in votis optat sique potius
habeamus omnes, & singulas obedientium, & fi-
delium subditorum nostrorum errantes animas,
ad Deum, à quo conditae sunt, & cui de his ratio-
nem nos reddere aliquando oportet, reduci, per-
ducique, quamvis omnibus etiam & singulis vobis
ad ulteriorem conversionem, & meliorem, rectio-
remque informationem capiendam terminum suf-
ficientem praefigentes indulserimus, firma spe, ut
in se quisque descenderet, & quod sibi optimum,
& expedientissimum animadverteret, avidissime
amplexurus esset: Nihilominus elapso jam paene
termino,

termino, quod nollemus, intelligere cum maximo
 nostro animi dolore; huic nostro proposito multos
 subditorum nostrorum nondum obsequutos, sed
 vana spe ductos, præfixum terminum operum fru-
 stra in animum duxisse, minime pensum habentes,
 omnibus, qui hætenus veram; sanctam Catholi-
 camque & solam salvificam Religionem nostram
 amplecti neglexerint, solum venire per nostras
 publicatas jam ante parentes ad nostram benignissi-
 mæ voluntatis expletionem impositum esse. Beni-
 gne tamen considerantes, multos ex illis, non hu-
 militer, & instanter tantum nobis, ut ulteriorem
 sibi terminum indulgere velimus supplicasse, sed
 ad informationem & instructionem capiendam in
 vera sancta Catholica Fide se obtulisse, quare &
 spem concepimus, his similia ceteros quoque fa-
 cturos, & considerata diligenter paterna, benignis-
 simaque & ad salutem propriam suam directa in-
 structione, Catholice Ecclesiæ salutarem doctrinam
 falsis suis, veræque Christianæ Fidei (ad quam
 Bohemiarum regnum ipsorumque majores à gentilitate
 conversi sunt). contrariis plane erroribus sincere
 antelaturus esse. Idcirco ex Casarea, Regiæque
 clementia faciendum nobis duximus, ut præfixum
 terminum, quoad Baronalem, & Equestrem statum
 attinet, ex abundanti, atque solius informationis, &
 instructionis capiendæ ergo, aliquanto longius,
 idque ad finem usque mensis Maji anni 1628. pro-
 ximi, ultimo, finaliter & peremptorie extendere-
 mus hac tamen conditione, ut intra hoc tempus
 unusquisque non tantum informationem præliba-
 tam admittere, & ad Commissariorum nostrorum
 citationem libenter, & prompte sistere sese, verum
 tandem etiam sua sponte se præsentare, & præfatis
 se instruendos dare, & ad veram Catholicam,
 solamque salvificam Fidem accommodare sine re-
 luctatione

Iudatione teneatur; cum hac apposita declaratione, ut si unus alterve post lapsum præstituti temporis spatium se minus accommodabunt; is, iive ab illo jam tempore in hoc hæreditario nostro regno Bohemix amplius tolerari minime debeant: sed secundum præallegatas publicas patentas nostras, bona sua ibidem divendere, aut divendenda per alios curare, & solum vertere teneantur; spe omni prorsus sublata termini, post ultimum, & peremptorium hunc elapsam, ullius ulterioris impetrandi, sed in eos, si ultra statutum tempus moram in hæreditario hoc regno nostro diuturniorem trahant, alia irremissibili seria demonstratione animadvertatur. Regentes tamen Capitanei, & administratores bonorum, aliique Officiales, tam in propriis nostris, quam aliorum statuum dominiis, & bonis, benefici ex hac termini prorogatione capiendum nihil habeant, sed post expirationem præscripti in prædictis patentibus nostris temporis, intra bimestre, id est ad certum proximi mensis Martii diem, regno prorsus exire teneantur, & debeant.

Ad pupillos quod attinet, eos in regno omnes permanere, eorumque bona à tutoribus, personis aliis Catholicis, quos tutores dabimus, cum rationem reddendi onere legitime administranda tradi volumus, ipsique rationem de administratione sua dare debeant; quod idem viduis, quæ ad Religionem converti nolunt, & in suo errore persistere, & e regno hoc nostro hæreditario Bohemix emigrare, & abire malunt, quo ad omnia observari jubemus, volentes, ut ab illis tam pupilli ipsi, quàm bona eorum, quorum administrationem ipsæ habuerint, Catholicis tutoribus modo quo supra memoratum, in commodum pupillorum dentur, tradanturque. Ad quod se omnes, & singuli fideles, & obedientes nostri

nostri subditi se dirigere, suaque propria tam temporalia, quam æterna commoda, & salutem attendere habebunt. Et in hoc explebitur benignissima, & finalis nostra voluntas, & intentio. Pragæ, 6. Decembr. anno 1627.

Ferdinandus Secundus. Omnibus, & singulis *S.C.M.*
subditis nostris, & incolis omnium quatuor *precipit,*
tum hereditarii nostri Marchionatus Moraviæ *ut in*
gratiam nostram Cæsaream, & Regiam, & omne *Marchio-*
bonum *natu Mo-*

Fideles dilecti, ubique locorum, ac gentium *avia Pro-*
notum est, in florentiore, melioreque statu, nullo *ceres, E-*
unquam tempore, hereditarium nostrum regnum *quites, ac*
Bohemiæ una cum Marchionatu Moraviæ ei adjun- *subditi*
cto, fuisse, quam Divo antecessore nostro Carolo *non Ca-*
IV. Imperante; idque eam maxime ob causam, *tholicæ*
quod ex singulari, ac paterna erga majores vestros, *intra sex*
& charam patriam amore & studio sapienter admo- *menses ad*
dum prospiciens, in dissentione, & dissidio Reli- *Fidem Ca-*
gionis firmam, veram, sinceramque obedientiam, *tholicam*
ac fiduciam tam erga superiores, quam subdito- *conver-*
rum inter se fundari, aut conservari posse, in me- *tantur a-*
morato regno Bohemiæ, & Marchionatu Moraviæ *liter emi-*
certas leges, & constitutiones condidit, omnibus & *grent è*
singulis magistratibus, Officialibus, & Consiliariis *Moravia*
districte præcipiendo, & mandando, ut semper, & *bona*
ante omnia pervigili oculo attenderet, caverentq; *alteri*
ut nulla præterquam sancta Catholica, & Apostoli- *vendant.*
ca, solaque salvifica Christiana Romana Religio, *Item ut*
extra quam inde à prima regni Bohemiæ, & Mar- *pradican-*
chionatus Moraviæ à gentilitate ad Christianam *tes ejici-*
Fidem facta conversione ad Venceslai hujus no- *antur, &*
minis quartæ tempora, nullam aliam fuisse depre- *fructus*
henditur, exclusis aliis seductoriis, hæreticis ex- *juris pa-*
crabilibus erroribus, sectis, & hæresibus, introdu- *trionatus*
ceretur, aut permittetur, sicut è contra non minus

*Catholicis
Parochis
distribu-
antur.*

Compertum clarumque est, posteaquam existent e-
in vivis etiam tum cum memorato Carolo sub præ-
fati etiam Regis Venceslai regimine, ex nimia
forte secunda confidentia omnis generis errores, &
hæreses in hereditarium nostrum regnum Bohe-
miæ, & Marchionatum Moraviæ irrepserunt; mox
omnis generis dissidia, similitates, factiones inter
subditos ipsos, tum perniciosos quoque tumultus,
& rebelliones contra superiores oriri, & pullulare
cœpisse, quæ sub omnibus fere consequentibus
Regibus fota, deinde sub Divorum antecessorum
Rudolphi, & Matthiæ maxime imperio renovata,
nostris demum temporibus eo insolentia, licen-
tiaque pervenere, ut subditi quoque Marchiona-
tus hujus nostri Moraviæ nos hæredesque & succes-
sores nostros, Reges, Marchiones Moraviæ, totamque
adeo Domum Austriacam regno Bohemiæ, & in-
corporatis eidem provinciis, Bullæ Aureæ præfati
Cæsaris Caroli Quarti contraveniendo, & ad hunc
modum hereditario iure omnino deturbare præ-
sumpserint, ut autem tam hereditarium nostrum
regnum Bohemiæ, quam Marchionatus Moraviæ
ad pristinam illam, quo sub Divo Carolo IV. ante-
cessore nostro fuit, incolumitatem denno perveni-
re possit, ideo felici de rebellibus, perduellibus,
hostibus, & inimicis nostris Dei omnipotentis au-
spiciis obtenta victoria Pragensi, nihil magis fi-
xum, pensumque nobis fuit, quam ut ad exem-
plum præclarum, omnique laude dignissimum lau-
datissimi Cæsaris Caroli IV. (quem patrem patriæ
suo tempore, & nuncupatum esse, reque ipsa fuisse,
scimus) sanctam, solam salvificam, Catholicam
Religionem actualiter protegentes conservare-
mus, & contra eam nullas hæreses, vel erroneas o-
piniones in prædictum nostrum regnum heredi-
tarium Bohemiæ, & Marchionatum Moraviæ scien-

ter introduci pateremur, aut si id nobis clam factum esset, omnes, & singulae Religioni contrariae sectae, & errores laudabili zelo abolendas, & severe puniendas statuimus, eodem modo, nec non quia haud mediocri nostra cum indignatione, & dolore intelligimus, nullum etiam nunc finem, in perniciem nostram, & omnium fidelium, ac obedientium subditorum nostrorum vergentibus machinationibus, reliquis Catholicis Marchionatus nostri Moraviae incolis imponi; Idcirco pro Regii, ac principalis officii ratione tenemur, tum etiam propter subditorum nostrorum incolumitatem, & animarum salutem (de qua nos Omnipotenti Deo rationem reddere aliquando oportebit) demum etiam fundandae, & propagandae firmae pacis, amoris, & concordiae, nec non ad severe conservandam nostram & haeredum nostrorum futurorum Regum Bohemiae, & March. Moraviae, ad saepe dictum March. Moraviae hereditariam successionem, coacti sumus legibus, & constitutionibus nostris efficere, ut praememorati nostri a diversis haeresibus distracti subditi ab iis erroribus, qui post laudabilis memoriae Caroli IV antecessoris nostri mortem irrepererunt, revocati ad sanctam solamque salvificam Catholicam Apostolicam Romanam Ecclesiam, & Religionem convertantur, quem ad finem jam ante Reverendissimo in Christo Patri, nec non Illustrissimo Principi Domino Francisco Cardinali a Dietrichstein Episcopo Olomucensi, Regiae Bohemiae Capellae Comiti; nostro Consiliario arcano, & dilecto affini, committentes tanquam loci Ordinario injunximus, eumque benigne adhortati sumus, uti non praedicantes solum, a quibus omne malum suam originem, ipsaque adeo perniciosissima, & execrabilis rebellio, maxima ex parte causam habuit, prorsus amovendos & exigendos cura-

ret, verum Reformationem, tam superiorum, quam inferiorum statuum aggredieretur, clementer eisdem permittentes, ut omnes, quibus jus patronatus in collaturis competiit, ii post denunciata ipsi prædicantium exactiorem, suæ Dilectioni, tanquam loci Ordinario idoneos Catholicos animarum curatores sub pœna amissionis juris sui intra certum terminum offerre; vel eosdem ab ipso loci Ordinario petere teneantur. Ad quam clementissimam nostram admonitionem cum singulari solatio nostro, & lætitia libenter sane percepimus, omnes tam mares, quam fœminas præfati nostri Marchionatus civitatum incolas (quod DEO laus) jam tum ad solam salvificam nostram Fidem nomina dedisse, eandem zelotes modo profiteri, nec non alia quoque complura loca Catholicorum, superiorum ditioni parentia, eodem itidem producta; sicut è contra cum summo dolore, & conturbatione nostra experiri debuimus, paternam hanc nostram curam, & sollicitudinem apud superiores duos status politicos (contra quam speraveramus) parum profecisse, parvique factam esse, & non ipsos tantum, quoad suas personas huic voluntati nostræ minime paruisse, subditos suos à cognitione veræ Fidei, quantum in ipsis fuit avertendo, metu quoque & observantia objecta specie pronos jam ad accommodandum sese revocando, nullos item Parochos Catholicos præsentando, nec acceptando, verum etiam amotis, & expulsis prædicantibus, expresso nostro mandato directe contravenientes (contra quos transgressores hisce peculiarem nostram animadversionem reservatam volumus) refugium, & latebras præbuisse, eorumque una exercitia admittentes permisisse. Quando igitur, tum prædictas ob causas, cum conscientia ergo, neminem cujuscunque tam superioris,

perioris, quam inferioris status, mas ille, siue fo-
 mina fuerit, in prædicto Marchionatu nostro Mo-
 ravia in inuestis illis hæreticis erroribus, & sectis
 diutius tolerare possumus; sed æquum magis, & ju-
 stum, Deique voluntati, & præceptis convenientius
 arbitramur, ut nobiscum omnes & singuli fideles
 nostri subditi in antiquissima Romana Catholica
 Religione, in qua nostri, ipsorumque majores re-
 cte, & bene viventes per Dei misericordiam pie ex
 hoc seculo migrarunt, unanimiter conveniant: Id-
 circo ad ulteriorem promotionem ejus tam neces-
 saria, saluberrima, Deoque gratissima reforma-
 tionis, inter alia ante nominata Dilectioni suæ
 Domino Cardinali, & Principi Dietrichstainio de-
 nuo id quoque clementer, & serio mandantes
 commisimus, ut judicio proximo provinciali (quod
 in hebdomadam post Dominicam Reminiscere in-
 cipit) in civitate Brunensi indici solet, pro sua parte
 adhibitis tum spiritualibus, tum temporalibus
 motivis, & rationibus, tam Baronalem quam Eque-
 strem Ordinem (quos hoc edictum nostrum ma-
 xime spectat, quique præsentis futuri sunt) non
 permovere tantum niteretur; sed & obeundo per-
 sonaliter Circulos singulos ad se evocare, & in-
 struere vellet, cui suæ Dilectioni, eo quod ipsa ob
 alia gravissima negotia nostra, huic operi diutius i-
 bidem vacare, sed ad pauculos solum dies in Cir-
 culis morari poterat, alios reformatores, & Com-
 missarios ex Ecclesiastico, & seculari statu delectos,
 experientiaque & doctrina instructos viros nostro
 nomine substituimus, omnes, & singulos obedien-
 tes, & fideles nostros subditos fundamentaliter
 in Catholica Fide informare, & ab imbibitis hære-
 ticis erroribus vindicare, ac in rectam viam veræ,
 soliusque salvificæ Religionis, & sic ad obedien-
 tiam Sanctæ Romanæ Apostolicæ, Catholicæque

Ecclesie reducere, ac restituere, idque intra proximum semestre à dato hujus edicti nostri publicati computando quodque pro termino sufficienti hisce præfigimus, dicimusque, quocirca omnes & singulos, obediētes, & fideles nostros subditos Baronalis, ac Equestris Ordinis in Marchionatu nostro hæreditario Moravia hisce benigne, & paterne admonendos duximus, ut pro se quisque Consiliario nostro arcano dilectoque affini & Principi, Dilectioni suæ Cardinali Dietrichsteinio, ei que successuris subdelegatis instructoribus, & Commissariis aurem adhibentes, eorum benevolam instructionem ardentis desiderio, ac animo propenso accipiant, suaque sponte ad suam propriam salutem, commodum, & utilitatem inflectentes sese, tandem nobiscum, & cum universali Christiana Apostolica Romana Ecclesia sensum recipiant: si autem intra præfixum semestre nobiscum in sancta Catholica Fide convenire quispiam negligeret, jam tam fixum, ratumque habemus, nec non Cæsarei, Regique nostri edicti tenore virtuteque decernimus, ut elapso præstituto semestri termino nemini prorsus in prænominato Marchionatu nostro hæreditario Moravia ulterius habitare, suave bona ibidem personaliter possidere liceat, verum ex illo tempore è memorato Marchionatu nostro Moravia ipsi exire, sua vero bona consanguineis suis, aliisve Catholicis incolis vendere teneantur, & debeant: quam ad rem ut distractio hæc bonorum peragi possit, iisdem terminum alium peremptorium sex mensium præfixum, datumque volumus. Ac ut ne quis forte suspicari possit, pecuniam, bona ve temporalia, non vero Dei Omnipotentis honorem, & laudem solum, tum etiam præfatorum nostrorum subditorum salutem sub hac specie intendi; hisce nos, & harum virtute erga eosdem pro Cæsarea nostra,

nostra. Regiaque benignitate, & clementia declaramus, quod si al quis esset (quod minime speramus) (qui huic benignissimæ, & finali voluntati nostræ obsequi detrectaret, huic, vel his liberum sine exactiōe omnis posteræ (ut vocant) discessum, & emigrationem permissum iri, quemadmodum hisce itē permitimus, ut unusquisq; ad divēdenda bona sua, necnon ad æs alienum recuperandum, & fidejussionum dissolutionem (quam ad rem ipsis intra præstitutum sex mensium tempus, quo ad e-
jus fieri poterit, implorantibus iudicis auxilium promptum erit) è consanguineis suis, aliamve Catholicam personam plenipotentiariam nominare, & constituere possit, ac debeat.

At quoniam nihil nobis optatius, magisque in votis est, quam antiquas illas, nobilesque familias, quarum majores tandiu, antequam in Marchionatum Moraviæ errores, & diversæ sectæ inducerentur, ibidem in unitate Catholicæ Religionis bene, beateque vixerunt, florueruntque, porro in simili Religionis concordia conservari, ac teneri. Idcirco obedientes, & fideles nostros subditos Baronalis, & Equestris Ordinis hisce paterne, plane, benignissimeque admonitos, & adhortatos volumus, ut unusquisque propria salute, commodisque & emolumentis suis hac in re diligenter consideratis, secum ipse agat, videatque ne præter temporalia hæc, æterna quoque bona, quod nollemus, ex iusta punitione, & permissione divina amittat, sed desertis potius erroribus, & hæresibus suis, per quos ipsi, patresque ipsorum seducti, & in extremum omnium malorum coniecti sunt, ad antiquam sanctam Catholicam Fidem redeant, & nobiscum in Religione convenire satagant, & in his omnibus clementissima nostra finalisque & invariabilis voluntas, & intentio exequetur.

FERDINANDVS SECVNDVS.

*Luthera-
nos tam
nobiles, &
Equites,
quam ci-
ues, &
rusticos
per Com-
missarios
citandos,
& admo-
nendos
pro refor-
matione,*

Dilecti fideles, &c. cum summa necessitas requi-
rat, ut ad meliorem progressum, & promotio-
nem nostri regni hereditarii Bohemix ob opus in-
ceptum Reformationis quamprimum salutaris, in
cunctas Regiones, certi subdelegati, & informato-
res à nobis delegentur, qui non solum plebem &
populum civilem, verum etiam duos status supe-
riores, veluti Dominos, & equites in nostra sancta
Romana, atque Catholica sola vera Fide, quam di-
ligentissime instruant, simul & nos pro majori, atq;
meliori efficacia, & respectu, æqui, bonique duxe-
rimus, nostros certos, atque gravitate insignes
Commissarios ad incrementum operis istiusquam
salutiferi, præcipue vero vestras personas in provin-
cias ablegare: Qua de causa nostra Cæsarea, atque
Regia potestate, vobis mandamus, ut vestra nego-
tia ita dirigatis, & ordineris, ut vosmetipsi ad di-
ctas provincias quamprimum in persona profici-
scamini postmodum tam rusticos quam cives pro
tempore adhuc in Lutheranismò versantes, præ-
sertim ex nobilium, ac Equitum stemmate, utrius-
que sexus, aut ad provinciarum urbes, aut ad com-
modiorem magis locum, uti videbitur, ad vos cita-
re, illis nostram Cæsaream, & ultimam voluntatem
indicere, illosque omnibus, & efficacibus verbis,
& causis eo disponere curetis (ut nullo excepto) o-
mnes se à subdelegatis & informatoribus, virtute
hujus instructionis benevole, & ad necessitatem
informare, atque dirigere permittant: & ad hoc se
ad dictam nostram solam sanctam Romanam Ca-
tholicam Religionem plene profiteantur, & ita in
debita obligatione, & obedientia divinæ Majesta-
tis, & nostræ, illis ad illorum majus commodum
existimatum Cæsaream, & ultimam nostram vo-
luntatem

luntatem adimpleant. Quibus omnibus, habita
Cæsarea in vos confidentia, atque bona discretio-
ne vestra, optime facturos, nostramque ultimam, &
Cæsaream voluntatem, & beneplacitum adimple-
turos non dubitamus. Pragæ, decimoquarto men-
sis Decembr. anno Domini 1627.

Ferdinandus Secundus. Omnibus, & singulis no-
stris subditis, & inhabitatoribus quatuor par-
tium nostri regni hereditarii in Bohemia, nostram
Cæsaream, & Regiam gratiam, & salutem, &c.

Dilecti fideles, &c. facta ante Pragam, in monte
Albo, felici contra nostros adversarios, & hostes
victoria, semper summo studio, & affectione omni-
no paterna, hoc consideravimus, ut in dicto nostro
regno hereditario Bohemix, omnes sectæ, & hare-
ses, veluti vera zizania plane eradicentur, & e con-
tra, sola sancta, & vera Romana Catholica Fides
planteretur, amplificetur, & apud omnium provin-
ciarum inhabitatores, unaq; apud illorum subdi-
tos, vera hujus cognitio, & Sanctæ Romanæ Eccle-
siæ edificetur: attamen major pars illorum nostrā
benevolam, & paternam Cæsaream admonitio-
nem spernens, in suis erroribus obstinato animo
perseverat. Quapropter nequaquam intermittere
potuimus, quin majori auctoritate illos ad brati-
tudinem, salutis tamen impellere permitta-
mus, eaq; de causa, aliquos præclaros Reformatio-
nis Commissarios ablegavimus, qui obrenta à no-
bis Cæsarea potestate & accepto mandato, non so-
lum in civitatibus Pragæ, isto cum salutifero Refor-
mationis opere sedulo laborent, verum etiam, ut
in provinciis quoq; fructus fiat, Reverendum no-
strum Consiliarium dilectum, & fidelem, Joannem
Ernestum Plaitesen de Plattenstein, in Huinan-
dorff, Canonicum Olomucensem, & Bresla-
viensem pro Commissario constitutus, illum-

*Commis-
sar i ere-
am in
provinciis
destinan-
tur pro-
reforma-
tione, &
illius auxi-
lium præ-
bitorum.*

que cum aliis Reverendis, & secularibus personis, in Pilsnensiū, Pragensiū, Pognensiū, Theslensium, & Chrudnensium provincias ordinavimus, ut (jubente sic nostra Cæsarea voluntate) omnes ibi inhabitatores cujuscunque status, aut dignitatis sint, utriusque sexus, imo & illorum subditos, de hæresi ad veram sanctam, & solam amplectendam Catholicam Romanam Fidem, veraci, & bona doctrina trahant. Insuper omne illud, quod necessarium, & efficacius ad salutiferum Reformationis istius opus videbitur, accepta, & data certa instructione à dicto principali Commissario instruere, ordinare, atque perficere debeant. Ut vero prædicta omnia fructuosius profectum habeant, Mandamus omnibus & singulis Provinciarum Præfectis, ut supradictis Commissariis, debitam reverentiam, & respectum exhibeant, ut Fidei erroribus ad veram Fidem eo citius se subditi retrahant, & isto modo, nostræ Cæsareæ voluntati, & mandato, quam obedientissime se accommodent. In omni vero alio eventu, ubicubi tandem aliquid necesse, vel de hoc, vel de alio, præsertim vero de provinciarum Capitaneis habuerint, bonam assistentiam, & auxilium præstent, quo facto nostra Cæsarea voluntas, & mandatum adimplebitur. Datum Pragæ, decimo octavo mensis Octobris, anno Domini 1627.

*Libros
damna-
ros ab Ec-
clesia
Catholicis
collendos
subcæna,
& jura-
mento.* **I**N Nomine, ac pro parte Sacræ Romana Cæsareæ, etiam Vngariæ, & Bohemiæ Regiæ Majestatis, &c. Domini nostri clementissimi, ad Reformationem quam bene ordinatis Commissariis in gratia denuntiandum.

Cum ad seductionem personarum, non solum majoris, & humilioris status, verum præcipue subditorum, & plebis etiam, libri hæreticorum non minima causa sint, in quibus contra sanctam, solam veram Catholicam, & Apostolicam Religio-
nem,

nem, & illorum additos, multæ falsitates, & mala innumerabilia reperiuntur, docenturque: Hinc est quod cum dictæ S. C. M. urgente conscientia, malo huic occurrere in omni parte incumbat, voluerit prædictis Dominis Commissariis, potestate hujus hoc adjungere, & mandare, ut ad executionem voluntatis Cæs. Majest. atque ad instructionem illis ante hac traditam, tam Pragæ, & in omnibus aliis civitatibus, in Bohemiæ regno, quam etiam in aliis provinciis, & terris, omnes, & singulas conciones, postillas, orationes, & alios de Romana Catholica Ecclesia damnatos libros, & tractatus, per certas subdelegatas personas, de omnibus inhabitatoribus, & subditis deposcant, & ad domum consilii, aut ad alios certos locos deportari curent, adhuc tales, & hujusmodi libros habere, aut legere, sub gravi, & inevitabili pœna prohibeant, hac conditione, ut omnes, & singuli sub juramento, & obligatione, omnes tractatus similes, de Catholica Ecclesia prohibitos, promere, & benevole tradere, teneantur, & omnino bona habita dexteritate, & discretionem dictæ Cæsareæ Majestatis, clementissimam, propriam, & ultimam voluntatem facere, & complere sciant. Pragæ, 10. Maji, 1628.

FERDINANDVS SECVNDVS

Dilecti fideles, &c. In memoria habebitis, quam vehementer, & sedulo laboremus, permissu Divinæ omnipotentis, ob nostrorum parentum peccata in nostro regno hæreditario Bohemiæ ipsam partim Religionem pro posse multiplicare, & si quidem omnino speraveramus, nostram præhabitam, & boni existimatam intentionem per adhibita remedia suum omnino optatum effectum habituram, seque omnes obedientes, & fideles subditos, omnipotentis Dei, & nostræ clementissimæ voluntati,

*Mandat
S. C. M.
novum
diploma
publicare
pro reformatione
in provinciis Bohemiæ.*

voluntati, accommodaturos: Audimus tamen, majorem horum partem, nostram paternam curam, & amorem, (quo sumus erga illos affecti) atque ad hunc finem publicatas Reformationis patentas, omnino ludicre, & indebite negligere, ventoque tradere, & se nec in Religione informare, neque ad suam conversionem, certam & constantem spem monstrare. Imo quod plus est publicatas nostras Reformationis patentas in dicto nostro regno hereditario Bohemiarum usque nunc transgredi, quare ex sola innata nobis Casarea, & Regia affectione move-mur, novas patentas ultra insuper publicare, juxta etiam nostros ante ordinatos principalis Reformationis Commissarios, in omnes & singulas predicti nostri regni hereditarii Bohemiarum provincias certos Commissarios deputare, illisque per expeditionem unius instructionis quo modo nostra clementissima, & ultima voluntas sit facienda, impetare. Quapropter expeditas istas patentas juxta conceptas litteras ad deputatos Commissarios (quia vero illarum personarum, quarum ex nobilium, & Equitum stemmate meliori modo, locum Commissarii administrare possint non pareant) vobis, absque subscriptione tamen, secure hic transmittere volumus: clementissime mandantes, ut predictas nostras patentas more solito publicare velitis, etiam eo semper consideretis, ut in omni provincia duarum personarum una delegendur, & quantum possibile, altera ex Dominorum, altera ex Equitum statu accipiatur, precipue cum idcirco in ingressu istarum litterarum, predictorum Dominorum, & Equitum titulum intermiserimus, & solum dilectos fideles scribere mandaverimus, vos igitur litteras istas intitulatas scribere, illisque quamprimum transmittere curabitis, & quia Charorachizanschi de Equitum stemmate benevole se obtulerit.

tulerit, huic operi sedulam operam navare, cur illi tractare poteritis, ut in duabus saltem, aut tribus provinciis nostram clementissimam voluntatem perficiat, quare litteræ illi ad tales provincias pertinentes tradantur. Comiti Choleven Libstainschi de Cholovart vero in Hautmetizensium provinciam Commissio indici poterit, uti vos exequi, & bene ordinare bona deliberatione vestra, non ignorabitis. Zenoimæ, die vigesimo quarto mensis Iunii, anno Domini 1628.

FERDINANDVS SECVNDVS

Instructio, & mandatum in Reverendissimum in Christo patrem, etiam Illustrissimos, & generosos nostros dilectos fideles, Dominum Albertum Sacræ Romanæ Ecclesiæ Presbyterum Cardinalem de Harrach, Archiepiscopum Pragensem, Iaroslauum Bozitam Comitem de Martiniz, nostrum à secretis Consiliarium, &c. Fridericum de Talmbeig, & Christophorum Vratislaum de Metrovitz, nostros Consiliarios, & Cubicularios, publicatis quamprimum huiusce patentis, omnes istos (qui alius patentis usque in istum diem aurem non præbuerunt, & se Pragæ vel in confinibus proximis, scilicet Chavernavensium, & Sclavensium provinciis detinent) ad se venire faciant, & petitionem talem in nostra clementissima, severa, & ultima voluntate fundent, ad illos, qui valetudinis, vel paupertatis causa ad locos determinatos venire non possunt, Commissarii nostri ceriores prius de citatis facti, aut delegare, aut ut venire possint, auxilio adesse debent. Illis vero qui apparere noluerint, & si certo cõstet apparere nolle, Commissarii nomine nostro mandent, ut spatio sex dierum, quorum primi tres pro primo, alteri duo pro secundo, & ultimus pro ultimo, & peremptorio termino denunciatur, sub-

arrestatione suarum personarum, & aliis severioribus poenis, quæ iudicio nostrorum Commissariorum, & nostri hereditarii Bohemiarum regni, urbium ordinatorum Praefectorum stabunt, ex regno & ex eisdem incorporatis provinciis discedant. Quapropter ordinavimus, ut in omni casu nostri Capitanei, qui in dicto regno nostro hereditario Bohemiarum militibus praesunt, Commissariis auxilio adesse, & ad petitionem illorum succurrere debeant, cum illis autem petitioni nostrorum Commissariorum satisfaciendum discrete procedatur, ita tamen, ut advertant nostram severam, & constantem determinationem, ut auxilio unius, & alterius, ad informationem commoveri possint, opereque ipso monstrent, se ad conversionem esse inclinatos, ad quem finem, si benevolos, & promptos ad informandum se declaraverint, aptus illis informator, qualem ipsi affectant) certo praescripto ad informationem termino, qui mensem non excedat (infra tamen esse poterit) eligatur, si vero ad informationem se accommodare non vellent, & multo minus commoneri possint, idem processus, qui supra de illis, qui apparere nollent, habeatur.

Informatores autem singulis hebdomadis, vel etiam singulis tribus diebus praedictis nostris Reformationis Commissariis relationem sinceram faciant, in quo modo se res reperiant, aut quomodo se informandi accommodent.

Ad viduas quod attinet, ita in nostris patentis illis est prospectum ut quamdiu non fiant Catholicæ, tandiu educatio liberorum, regimen subditorum, administratio bonorum, illis subtrahatur: cui rei nostri Reformationis Commissarii diligenter providebunt consilio, & iudicio illorum apud urbium Praefectos eo rem dirigant, ut bona interim per certos, & tales homines, quibus fidendum (Et qui

qui sciant illis planam rationem esse reddendam) administrentur, liberi etiam in Catholica Religione educari, singuli pro illorum poscente aetate tractentur, & habeantur.

Sic etiam reperirentur viduæ, quæ non solum pertinaces in sua hæresi manerent, sed ultra etiam familiam, & alios voluntario modo à Religione detinerent, tales ante elapsum terminum ex provincia, aut si visum fuerit, aliis pœnis, quoties peccaverint, vel nostro mandato contradixerint, afficiantur.

Quoad alias viduas, quæ se tacitæ, & absque ullo scandalo continent, illæ solummodo propter hoc, quod intra determinatum tempus Religionem acceptare noluerint, ex provincia ante lapsum tempus discedere non jubeantur, sed elapso termino, de uno, & de altero decretum accipiant. Quibus omnibus, habito vestro consilio, satisfacere, & clementissimam nostram voluntatem, atque intentionem adimplere non nescietis. Zenoimæ, vigesimo Junii, anno Domini 1628.

FERDINANDVS SECVNDVS

Dilecti fideles, Notum habebitis, absque amplificatione rei, quam clementissime, & quam paterno hætenus affectu institerimus, nostri hæreditarii Bohemæ regni, illiusque inhabitatorum, salutem, & commodum, mediante in primis salutiferæ & summæ necessariæ Reformationis opere, promoveri, illudque ad antiquissimam sanctam Catholicam Fidem, in qua prædictum regnum aliquot centum annos omnino laudabiliter, & optime versabatur, unanimiter reducere, quare non intermisimus nostram clementissimam, & paternam voluntatem, atque intentionem, tam per vos, quam per nostros Reformationis Commissarios, non solum
Determinat S. C. M. denuo monendos esse portiones ad conversionem.
oretenus,

oretenus, sed & per publicas patentas singulis, & omnibus declarare, ac demonstrare.

Et licet per Ordinationes nostras clementissimas, ac per media salutifera, auxilio omnipotentis (cui grates immortales) multæ seductæ animæ lucrata, in viam veritatis reductæ, & ab æterna perditione fuerint defensæ; percipimus tamen, quod pars inhabitatorum nostri hæreditarii Bohemæ regni inveniat, quæ in sua hæresi obstinata permaneat, publicatis patentis nullam aurem præbeat contra quales, etsi severiora media arripere, sufficientem causam haberemus, eo tamen ex innata nobis Cæsarea & Regia bonitate nos delibetamus nostram determinationem ultra & altere vice per novas publicas patentas publicandam curare, beneque nos facturos, si instructionem aliquam, quomodo nimirum cum illis, qui nostris hætenus clementissimis publicatis mandatis aurem non dederunt, & se ad nostram solam veram Catholicam Religionem non converterunt, sit procedendum, promulgetur, unum deinde exemplar, in omnes provincias, Commisariis inibi deputatis transmitteremus, quorum unum quoque vobis quantum ad Kaverschinensium, & Schlaverensium provincias attinet, includeremus, clementissime mandantes, ut vos cum nostro urbis Præfeco Pragæ relicto, (cui nominatas patentas, simul & dictas supra instructiones publicandas transmissimus) simili modo communicetis, & in uno, & altero, uti prædictæ, nostræ clementissimæ instructiones docebunt, debite procedatis. uti vos hæc omnibus boni consulere, nostramque clementissimam voluntatem, & beneplacitum supplere compertum habebitis. Zenoimæ, vigesimo tertio Iunii, anno 1628.

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS

Omnibus, & singulis nostris subditis, ex quatuor
 partibus nostri regni hæreditarii in Bohemia *Fertinaces*
 nostram Cæsaream, & Regiam gratiam, & salu- *esse citon-*
 tem. Cum nobis hætenus nil magis incubuerit, *des, &*
 quam ut nostrum hæreditarium Bohemix regnum *ultimo*
 ad Catholicam solam veram Religionem, ac pristini *monen-*
 num statum, in quo reperiebatur ante ortam in Ro- *das.*
 mana Catholica Ecclesia sub Cæsare, & Rege Ca-
 rolo Quarto felicitis recordationis prædecessore no-
 stro, seditionem, & discordiam, reducere possimus,
 & ideo ex clementissima nostra sollicitudine, quam
 erga nostrum hæreditarium regnum habemus,
 singulis, & omnibus, sub dato S Ignatii festo,
 (quod erat ultimo Iulii) & dein sub dato sexto De-
 cembris proximi elapsi millesimi sexcentissimi vi-
 gesimi septimi anni, nostram clementissimam in-
 tentionem, quomodo videlicet cum dicta Refor-
 matione sit procedendum præsertim, quo ad Baro-
 nes, & Equites, nos insuper nil aliud, quam salu-
 tem, & commodum nostrorum subditorum deside-
 rare, per publicas patentas dedimus promulgan-
 dum.

Quamvis quidem, per gratiam Omnipotentis
 nostri adhibitis remediis tantum effecerimus, ut
 major pars Baronum, una cum suis subditis veram
 sanctam Catholicam Ecclesiam profiteatur, illam
 amplectatur, & tandem, quam clementissime, &
 quam paterno semper animo fuerimus illis affecti,
 & quod in suis erroribus, ad illorū maximam per-
 ditionem hæssent, si non clementissime, & omni-
 no paterne providissemus. Quod insuper discordiæ,
 & seditiones in isto regno grassatæ finem optatum
 nunquā habuissēt, plusquā aperte illis pateat; quo-
 tidie tamē percipimus, aliquos adhuc nostram cle-
 mentissimam voluntatē, affectum & amorem qui-
 bus

bus ad nostros subditos nostri regni hereditarii sumus inclinati, non agnovisse, nullamque penitus nostris publicatis mandatis executionem præstis-
 sisse, immo aliquos ultra ex sæpe dicto nostro hereditario regno in alias regno nostro incorpora-
 tas nobisque proprias provincias se immiscuisse, multos præterea pupillos & innocentes secum ab-
 duxisse, quinimo à diversis viduis sumus humilli-
 me rogati, quia se nec domi, nec alibi ullos scanda-
 lizare, suos illis inservientes, & illarum societate
 utentes, de Catholica Religione non detinere, je-
 junia quoque de Romana Catholica, & Apostolica
 Ecclesia imposita non violare, cibos de sancta Ec-
 clesia prohibitos non manducare, suos ad Catholi-
 cam Ecclesiam ad Sacrum audiendum, & concio-
 nem mittere, illas ipsas hoc facturæ, si clementissi-
 mum terminum illis prolongaremus, quæ de cau-
 sa, ut nostra clementissima voluntas, & intentio (ad
 acquirendum supra, & in aliis patentis propositum
 finem) tandem omnibus pateat & omnes se dispo-
 nere sciant, ita nostris Commissariis mandavimus,
 ut istos, qui nostris hætenus publicatis mandatis
 non sunt obsequuti, & adhuc nostras provincias
 inhabitant, ad se venire, & quomodo ex parte illo-
 rum simus deliberati, & habere velimus, annun-
 cient, & declarent.

Mandamus igitur omnibus, & singulis nostris
 subditis clementissime, & severe cujuscunque tan-
 dem dignitatis, status, aut officii sint, qui nostro re-
 gno hereditario Bohemix, & sanctæ Catholicæ Re-
 ligioni, usque in istum diem non sunt adscripti, ut
 quamprimum ad citationem nostrorum Commis-
 sariorum se sistant, nostram clementissimam deter-
 minationem, & intentionem percipiant, talique o-
 bedientissime obsequantur.

Ut autem nullus excusationem haurire possit,
 perinde

perind, ac si nostras elapas, & antegressas patentas in omnibus punctis non intellexisset, quid nimirum nostra clementissima voluntas propter emigrationem regni in illis dicere vellet, talibus manifestius, & clarius pronunciamus, ut illi, qui propria sua pertinacia, ad ostendendam suam expressam inobedientiam saepe dictis patentis non obdixerunt, sed ex regno discedentes, alias nostro regno incorporatas provincias, ubi, quod receter audimus, nostram bonam intentionem pessime interpretati, animos obedientium obstinatos reddere conantur) contra nostram intentionem, & voluntatem inhabitant.

Antedictarum viduarum autem petitionem humillimam, propter existentes rationes in gratia acceptantes, clementissime nos deliberamus, & potestate, ac auctoritate kujus nostræ Regiæ patentæ manifestamus prædictis viduis, terminum in sex menses esse prolongatum; ita tamen, ut conditionibus jam narratis satisfaciant, & si se Catholicæ Religionis non accommodaverint, administratio bonorum, regimen subditorum, educatio liberorum in nulla parte esse concedendum.

Quod spectat ad alios, qui ex nostro hæreditario Bohemix regno discesserunt, & pupillos (quorum tutor nos supremus) secum abduxerunt, illi sub amissione omnium eorum bonorum, quæ in Regno Bohemix prætendunt, sub perditione omnium suarum actionum, & litium, tales remittant. Ita vult, & jubet nostra clementissima, & ultima voluntas, cui rei singuli se scient accommodare, & se secundum nostram voluntatem gubernare. Data Zenoimę, vigesimo primo Junii, ann. Domini 1628.

FERDINANDVS SECVNDVS.

Omibus, & singulis nostris subditis, & inhabitatoribus quatuor statuum nostri hæreditarii

Mar-

Marchionatus Moraviensis, nostram tam Cæsaream, quam Regiam gratiam, & omne bonum, &c.

*Per hoc
diploma
declarat
S. C. M.
quid a-
gendum
pro refor-
matione
in Mora-
via.*

Dilecti fideles, &c. non ignorabitis, nos clementissimo & paterno amore, & studio (quo vestra salutem, & commodo fuimus semper affecti) tamen etiam ad conservandam inter vos nostros fideles, & obsequentes subditos pacem, & unitatem (quæ alioquin in tantis fidei differentiis libenter, & plerumque laudicat) impulsos in nostro hæreditario Marchionatu Moravia, salutiferum, & necessarium Reformationis opus instituisse, ac per nostras, tam Cæsareas quam Regias patentas, (singulariter quod ad duos nobiliores status) sub dato diei Iovis, ipso festo sanctorum Confessorum, atq; primorum Episcoporum Olmutiensium, supremorumq; Apostolorum nostri Marchionatus Moravia, Sancti Cyrilli, & Methodii, istius millesimi sexcentissimi vigesimi octavi anni, ad omnium, & singulorum cognitionem publicari fecisse: vos insuper omnino clementissime, ac paterne fuisse adhortatos, ut salutiferum hoc opus (salutem animarum vestrarum continens) benevole ac omnino lubentes suscipiatis. Et si talem nostram publicatam voluntatem ulla in parte mutare non cogitemus, sed maximo cum fervore, & animo avidissimo petamus, & optemus, ut omnes seductæ nostrorum subditorum animæ Omnipotenti Deo, à quo vitam habent, & cui strictissime rationes nobis sunt reddendæ, reducantur & convertantur. Quamobrem omnibus, & singulis ad conversionem (ad informandum semelius, & cum majori fundamento) sufficiens termino præscripto, & promulgato, omnino ea certissima spe fuimus, unumquemque, propriam suam conscientiam altius exanimaturum, & illud, quod illi utile, & bonum, capturum, & ele-

cturum

Eturum. Verum termino constituto jamjam fini ap-
 propinquante, maximo cum dolore audire debe-
 mus, partem nostrorum subditorum in nostro Mar-
 chionatu Moravienſi ſe non applicaſſe, ad finem præ-
 ſcripti termini, cum vana ſpe, & abſque ullo fructu
 expectare, licet merito conſiderare deberent om-
 nes poteſtate ſupradictarum noſtrarum patentia-
 rum, ſingulos Sanctæ Romanæ Catholicæ, & Apo-
 ſtolicæ Eccleſiæ contrarios ex provincia diſcedere,
 noſtramq; clementiſſimam intentionem adimplere
 debere, attamen omnib. hiſce ſepolitis, ſi perpen-
 damus, plurimos quoque humillime ſuppl. cando
 ad nos veniſſe, nō ſolum pro termino protrahendo
 obedientiſſime deprecatos; verum etiam ſe infor-
 mare, & in Catholica & Apoſtolica Fide ſe inſtrue-
 re permiſſuros obtuliſſe; eam ſpem habemus, alios
 ſecuturos, & noſtram, ad illorum ſalutem exiſtima-
 tam, clementiſſimam intentionem altius in corde
 ſumpturos, documenta Apoſtolicæ Eccleſiæ ſuis
 erroribus, Catholica Religioni (ad quam Marchio-
 natus Moraviæ, & eorum prædeceſſores ab Idolola-
 tria ſunt cōverſi) expreſſe contraſtantes antepoſituros.
 Quapropter, tam in Cæſarea, quam in Regia pote-
 ſtate benefacturos nos opinati, ſi conſtitutum ter-
 minum (quoad duos nobiliores ſtatus) ob infor-
 mationem, & inſtructionem melius capeſſandum,
 aliquid prolongaremus, & uſque ad finem Martii,
 huius milleſimi ſexcenteſimi vigefimi noni anni,
 ubi terminus vendendorum bonorum ſimiliter ter-
 minatur, finaliter, & peremptorie daremus: ita ta-
 men, ut omnes hoc in tempore, non ſolū informa-
 tionem ſuſcipiant, & ſe ad citationem Reverendiſſi-
 mi in Chriſto Patris, ac illuſtriſſimi Domini Cardi-
 nalis, & Principis de Dierrichſtain Episcopi Olo-
 mutienſis, Regiæ Capellæ in Bohemia Comitſ no-
 ſtri, Marchionatus Moraviæ Capitanei Generalis,
 Conſi-

Consiliarii nostri à Secretis, & nobis dilecti, &c. parati, & prompti appareant, sed etiam dictum Reverendissimum Cardinalem ipsi visitatum adeant, ab illo se informare, ac Catholicæ, & Apostolicæ Religioni applicare permittant. De cætero, qui Ecclesias suas, aut possidentes patronatus hætenus occlusos tenuerunt, claves tradant, Catholicos Sacerdotes, quos Illustrissimus, & Reverendissimus Cardinalis, & Princeps de Dietrichstein, ut loci Ordinarius illis per modum provisionis procuret, & provideat (salvis tamen illorum, si se ad Catholicam Religionem verterint, juribus patronatus) absque ulla contradictione suscipiant. Et quia prolongationem termini solummodo ex Cæsarea & Regia, ac nobis innata Austriaca bonitate, ut omnes eo melius se Catholicæ, & Apostolicæ Fidei conformare queant; concessimus ea propter, iterum, & ultimo nos declaramus, si forte unus, aut alter in determinato hoc tempore, ad veram Catholicam, & Apostolicam Religionem se non convertisset, illum in nostro Marchionatu Moraviæ diutius non retinendum, sed virtute prædictarum nostrarum patentiarum; bona possidentia vendere, aut per alios curare id faciendum, postremum ex provincia absque ullo longiori expectando termino esse discedendum.

Si autem aliquis cujuscunque dignitatis, aut conditionis foret, qui se in isto tempore indecenter gereret, & vel verbis, vel opere scandalum monstraret, aut suos subditos, aut alios à Catholica, & Apostolica Religione averteret, tali non solum determinatus terminus denegetur, sed contra illum, cognito facto, uti etiam contra alios, qui ultra edictum terminum in nostro hæreditario Marchionatu Moraviæ se continerent, cum severa poena procedatur, prædictus insuper terminus nequaquam

quaque in Regentes, Capitaneos, Praefectos, & Officiales Dominorum est directus, quare cum illi se nulla in parte excusare possunt, elapso in prioribus patentis praescripto termino, & duobus mensibus, hoc est, ut ad finem proximi Novembris à provincia abeant, & emigrent.

Ad pupillos quod spectat, mandamus, ut omnes tam masculini, quam foeminini generis in provincia maneant, & illorum tutores bona quae habent, aliis Catholicæ Fidei personis (cum praescripto Reverendissimi & illustrissimi Cardinalis, & Principis de Dietrichstain, tamquam ordinati nostri Capitanei Generalis, consignent, & quos pro tutoribus edixerint, accepta, & audita prius à discedentibus ratione, libèrè tutelam suscipiant, ante omnia vero attendant, ut pupilli in sancta Catholica, & Apostolica Religione educantur, qua ratione nos etiam, virtute, & potestate istius nostræ Patentæ, omnibus, & singulis subditis totius Marchionatus Moraviæ significatum, & mandatum volumus, ut omnes libros in quibus de Fidei Articulis tractatur, & qui sanctæ Romanæ Catholicæ, & Apostolicæ Ecclesiæ adversantur, Illustrissimo Cardinali, & Principi de Dietrichstain, vel Commissariis ab eodem ordinatis, promant, ac tradant Nec ulli, cuiuscunque dignitatis, aut conditionis sit, ex Marchionatu Moraviæ extra provinciam ad audiendas aliis in locis hæreticorum conciones, atque ad cohabitanda, & administranda illorum exercitia, sub quo tandem prætextu, aut quali specie contingere possit, proficisci liceat, sub gravi, & certissima poena, & summæ indignationis apud nos Quare omnes, & singuli nostri fideles subditi animum inducant, & suam tam temporalem, quam æternam salutem perpendere, & inquirere sciant, hisce completur, nostra clementissima, & ultima volūtas, & intentio, Data secundo Septemb. An. 1628. FER.

FERDINANDVS SECVNDVS

*Diploma
donationis
status ec-
clesiastico
Bohemia
35. Cruci-
ferorum-
subra ga-
bella salis
facta ab
Impera-
tore.*

A Ttestamur hisce litteris, nostro, haredumque
ac posterorum nostrorum Regum nomine, post-
quam ad Dei ter Optimi Maximi honorem pro-
movendum, nec minus propagandam solam sa-
lutiferam, Catholicamque Religionem, & Eccle-
siam, potissimum vero, ut Clericalis status, & ut res
Catholica in hoc nostro hareditario regno Bohe-
miae rursus efflorescere incipiat, ac tandem omni-
no in integrum, ut antea erat, restituatur: in primis
necessarium esse, rati sumus, ut Ecclesiastico statui
de competentibus proventibus pro ejus sustenta-
tione prospiciatur, in hunc ergo finem nonnullas
fundationes fecimus, & fieri curavimus, quae ta-
men, ut res in comperto est, adhuc non sufficiunt,
quamobrem zelo Christianae Religionis, & sacrae
Catholicae Fidei solidissime erigendae, propaganda-
que, compulsi sumus huic Ecclesiastico statui de
pinguioribus proventibus prospicere, nos autem
hoc facturos esse virtute praesentium facimus sa-
lam omnibus, talivero modo: postquam constitu-
tum negotium salis in hoc regno suum feliciter
sortitum fuerit effectum, idem itemque Serenissi-
mus Dux Bavariae Romani Imperii Elector pro
Gmundtmarico salis negotio sufficienter satisfa-
ctus, idemque pro pecuniarum summa, quae ipsi de-
betur, contentatus fuerit: tum nos ultra taxam in
sale factam ad Cruciferos quadraginta quinque
pro tensam, pro quolibet magno modio Gmundt-
maricis salis in hoc regno invehendi, imo etiam
aliunde allati, addemus adhuc Cruciferos quin-
decim: quantum tamen id fieri poterit sine viola-
tione, & diminutione privilegiorum, compactio-
numque vicinorum Electorum, & Principum, qui
etiam jura sua in hoc salis negotio habent, eamque
accres-

accretionem annuorum proventuum in utilitatem Cleri, totiusque Ecclesiastici status convertendam in manus Reverendissimi in Christo Patris, qui à secretis consiliis est, amici & Principis nostri per dilecti Domini Ernesti, S. R. E. Presbyteri Cardinalis ab Harrach, hoc tempore Archiepiscopi Pragensis, ejusque successorum, tamdiu consignabimus annuatim, donec bonis stabilibus, aut alta commodiori ratione æquivalenti ipsis providere possimus quam tamen etiam cessante negotio salis, ut dictum est: ad debita loca consignabimus, juribus omnibus abdicando nos actum in Regia nostra Arce Pragæ, decima tertia Junii, anno 1628. Romani Regni nostri nono, Vngarici undecimo, Bohemici duodecimo, &c.

FERDINANDVS SECVNDVS

Reverendissime Princeps, amice per dilecte, posteaquam ab ingressu regiminis nostri usque in præsens cordi nostro magis nihil infederit, quam in hæreditario nostro regno Bohemiæ divini cultus promotio, ac publicæ justitiæ administratio, itidemque ut tandem aliquando omnia hujus hæreditarii nostri regni in eum redigerentur statum, in quo fuere, antequam pestifera hæc lues hæresis regnum invaserit: Quamobrem media debita, quibus intentum nostrum consequi possemus, excogitavimus, eaque omnia haud sine maturo consilio iterum, iterumque ac denuo trutinata, ponderataque in nostro hæreditario regno publicari fecimus.

Itaque quemadmodum hisce in præscriptionibus, ac statutis Ecclesiastici status, magnifice memores illius dignitatis fuimus, non solum regni nostri hæreditarii statibus conferendo, sed & cæteris omnibus præferendo, necnon in reliquis, quæ ad majorem unius solius salutiferæ, Catholicæque

Religionis propagationem apprime facere videbantur ipse prospiciendo.

Ita ne prædicto statui, quod ipsi officere posset, aliquid accidat ex dispari intelligētia, cum C.T. de punctis nonnullis ad Ecclesiasticum statum spectantibus, regni nostri statuta simul approbando, gratiosæ menti nostræ consona dilucidationem meliorem expetierit.

Ideo hæc sub sequenti tenore gratiose nos resolvere volumus.

Ad primum, Quod posthac bona Ecclesiastica, etiam absque nostra, & posterorum nostrorum, tamquam Regum Bohemix, relationi Tabulæ Statuum sæpe nominati regni nostri inscribi possint, C.T. postulat. Quod nos tali modo explicamus, tametsi in novis nostris ejusdem regni statutis nihil reperiat, quod contra hoc pugnet, nihilominus gratiose assentimur, quod bona Ecclesiastica in posterum, aut ab Ecclesiasticis emptæ, aut ab eis alio quovis justo titulo obtenta, aut denique etiam (præcedentibus tamen canonicis requisitis) ab ipsis alienata fuerint, Statuum Tabulæ inscribi possint: ea tamen lege, nempe, quod ea omnia, quæ in novis nostri regni statutis circa hoc ordinata sunt; locum habeant.

Ad alterum, Ex singulari cura, quam erga Ecclesiasticum statum pollicemur, & in testimonium, quod quæramus aliud nil, nisi eius protectionem, hanc provisionem fecimus in regni nostri statutis gratiosam. Quod ubi in monasterio Abbas decesset, aut nullus Regularis conventus reperiretur, cœnobiaz illa, ne desolata consistant, per procuratorem Cameræ nostræ perspiciatur, porro ne quispiam suspicetur de nobis, quod bona illa Cameræ nostræ consignemus, & attribuamus; volumus, quod persona ab Archiepiscopo, tamquam loci

Ordinatio

Ordinario procuratori huic addatur. Deinde cum arbitraretur C. T. satius esse, quod talis personæ adjunctio à visitoribus, ac Provincialibus cujusque Ordinis fiat, neutiquam hoc nobis displicet, adjungatur, hæc persona, quæ una cum procuratore Cameræ nostræ ipsos protegat, & in eorum necessitatibus suppetias ferat à cujuslibet Religionis Visitoribus, Provincialibusve.

Tertium, quod C. T. elucidari pervellet, concernit judiciale forum Ecclesiasticorum, id ita intelligi volumus, etiam si in nostris statutis Bohemicis subinde plura verba, quam in Moravicis sint. Sensum tamen Bohemici regni statutorum talem esse nos volumus, qualis Moravicis subest. & quemadmodum conformitas semper grata nobis fuit, ita etiam quoad hoc punctum gratiose concedimus, quod verba inserta statutis Bohemicis, quæ alioqui perplexa videntur, aliter non intelligantur, quam ut sonant in Moravicis.

Quarto, denique æquissimum fore arbitramur, neq; alia unquam apud nos intentio vixit, quam quod Religiosis, sicut & cæteris statibus, si fortasse testimonia à regni nostri civitatibus peterent; ea minime ipsis denegari debeant. Hæc C. T. ad puncta nobis distincte proposita responsi loco damus, ut tandem C. T. imo totus Ecclesiasticus status juxta ea sese dirigere, & in omnibus emergentibus occasionibus pro necessitate sua, sibi que consulere possit & C. T. Cæsareis, regalibusque gratiis ad dies vite devincti permanemus. Actum in civitate nostra Vienna, 19. Junii, anno 1628 regni nostri Romano nono, Vngarici decimo primo Bohemici 12.

EX CANCELLARIA
ARCHID. AVSTRIÆ

DVC. STIRIÆ.

CAR. ET CRAN.

& aliarum Provinciarum, quæ sunt hæredi-
tariæ Domus Austriacæ.

FERDINANDVS SECVNDVS

*Patenta
in Carin-
thiam.*

*In simili,
mutatis
mutandis
in Cran.*

OMnibus & singulis in nostro Principatu Carin-
thiæ habitantibus subditis, vassillis, provincie
incolis, cæterisque cujuscvis dignitatis, nostrum ge-
nerale mandatum lecturis, vel legi audituris, no-
stram Cæsaream gratiam, ac omne bonum

Vobis probe notum est, ac manifestum, quales,
& quantos ad extirpandos, expellendosque secta-
riorum ludimagistros, ac eorum errores, & contra
ad exaltandam nostram solam salutarem, ac vitam
Catholicam Religionem, antehac, & usque in ho-
diernum diem, labores, curas, & diversa remedia
adhibuerimus, quæ in aliquibus nostræ superioris
Austriæ provinciis, ad nostram singularem conso-
lationem, Divina mediante clementia succedere,
quoniam vero accepimus, ob non continuatam
inceptam Religionis Reformationem, in dicto no-
stro Principatu Carinthiæ varia inconvenientia ra-
tione Religionis fuisse exorta, & ideo aliquos præ-
dicantes, ac ludimagistros, vel loco ipsorum secta-
rios Præceptores, aut provisores concionatorum
officio furgi in omnibus privatis attentasse: ab hæ-
reticis Dominis, ac Provincialibus susceptos in-
super, & defensores quorum subditi ad similes con-
ciones invitati, allecti, ducti, & nobis à Deo conces-
sa, ac communis creaturæ à Catholica, & a vita no-
stra Religione fuerunt seducti. Et quia nostris sub-
ditis

ditis in communi sincera, ac paterna affecti sumus
 charitate, quo minus temporalem, ac perpetuam
 ipsorum felicitatem promovendo negligere, ac su-
 perfedere ex conscientia scimus, ac agnoscimus, so-
 lum ex corde optantes, ut eo minus nostram affe-
 ctionē spernant, quo minus mala nostra voluntas
 existit: Ideo, ut supradictis plus nimio invalescenti-
 bus dissentionibus obvieniatur, conformitas rerum
 observetur, ac debita Deo obedientia plantetur;
 matura habita deliberatione, novam Generalem
 Reformationem in nostro Principatu Carinthiæ in-
 stituendam consultū duximus, ac pro nostris Com-
 missariis, Reverendum Principem nostrum à secre-
 tis Consiliarium, dilectum, devotum, & superioris
 Austriæ Regiminis Præsidentem, Leonardum
 Episcopum Lavantensem, tanquam directorem, &
 nobilem, ac generosum nostrum dilectum fidelem
 Christophorum Davidem Vrienbock Baronem, &c.
 nostrum Consiliarium Cubicularium, & provin-
 ciæ totius Capitaneum, &c. Ioann. Baptistam Pi-
 scatorem nostrum etiam Consiliarium delegimus,
 ac ordinavimus, quibus inter alia, peculiarem hu-
 jus potestatis, ac mandati tradidimus instructio-
 nem, ut expellentes præsertim illos, qui in suis ex-
 oribus pertinaces fuerint, aut huic reformationis
 negotio se opposuerint, in omnibus occurrentibus
 Religionis punctis, sine licentia quorumcumque
 superiorum locorum, & nullo habito discrimine,
 aut conniventia, in facto ipso procedere queant, ac
 debeant, considerando nos, nostro Ducali officio, &
 à Deo accepto Magistratus munere teneri, ta-
 lem Reformationem erga nostros à Divina poten-
 tia commissos, ac concessos subditos, pro extremo
 posse debere instituere, ut illi & ab erroribus suis re-
 vocentur, & ad veram viam salutis traducantur. &
 ideo omnia huic negotio adversantia remove-

procurabimus, & maiorem quietem, securitatem, ac obedientiam procurare.

Quare huiusmodi nostræ Reformationi plane, ac totaliter erunt subiecti omnes illi, qui à nostra incepta præfata Reformatione, & in fine ejusdem, pro provincialibus suscepti, quamvis antiquæ stemmatis, multo magis nostri Consilarii, Officiales, qui effectu ipso extant, vel extiterunt: item nobiles, vel ignobiles, & omnes apud alios Barones seu Dominos officiis fungentes, cujuscunque dignitatis, aut conditionis, excepto si aliquis nostro præfatu Provincialis munus adeptus, singulari nostro consensu esset munitus, præterea nostri Commilitariu habeant potestatem, ut huiusmodi reperiis sectariis personis, juxta antehac factæ ordinationis certos terminos ad conversionem, vel è provincia emigrationem assignare, & continuantes in pertinacia, & inobedientia omnino provincie emigrationem, solutionemque decimi nummi præscribere possint ac debeant, nec sibi supplicatione, excusatione, minus muneribus, aut promissionibus corrumpendo, persuadere permittant, aut ullo modo conniveant. Et quamvis hætenus inter nostros antiquos Provinciales, nostræque Catholicæ, & avitæ Religionis non adscriptos Barones, seu Dominos, & inter vulgus in nostræ Religionis Reformatione discrimine aliquo usi, dictos Provinciales, ac Dominos immolestatos permittimus, nunquam tamen nostra voluntas, vel scienter à nobis concessum fuit, ut in suis domibus, arcibus, vel habitaculis cum sectariis exercitiis essent exempti, vel liberi pronuntiati: multo minus, ut privatim, vel publice ludimagistros, & sectariæ Fidei protectores, aut alios concionatorum munere fungentes Officiales, Præceptores alere, suos Fideicommissos, ac subiectos subditos, vel servos, ad audiendas similes pri-
vatas

Vatas conciones legendas postillas, aliaque nobis, nostræque Catholicae fidei adversantia, nec blandis, nec severis verbis allicere, persuadere, vel cogere possent, vel valerent. Immo nobis relatum est, ob nostram istam tolerantiam, ac ducalem mansuetudinem, multis in locis, plerisque abusibus introductis, nostræ Reformationis Ordinationes multipliciter violatas, & observatas non fuisse. Ideo nostris Commissariis mandamus, ut in supradicta privata sectaria exercitia diligenter attendere, extirpare, & efficacia media sine respectu, aut personarum astimatione, juxta nostram instructionem, adhibere studeant, quare omnes nostros antiquos Dominos, & Provinciales clementissime adhortamur, ne se nostris in exequendo Reformationem Commissariis opponant, nostra erga ipsos mansuetudine non abutantur, nec ad impediendum Reformationis hujus opus in minimo conentur, attententque, si severiora remedia effugere, & evitare voluerint. Et sic clementissimæ erga illos in communi confidentiæ sumus, unumquemque utriusque status se applicaturum, & illa sibi magis profutura electurum. In quo exequetur nostra clementissima voluntas, & finalis resolutio. Datum in nostra civitate Viennæ, 26. Aprilis, 1625. Imperii Romani 6. Hungarici septimo, & Bohemici octavo anno.

Cranz
Neosladii
 19. Augusti, anno
 no 1625
 in mand.
 fterio Lint.
 gens.ldr.
 15. Junii
 anno
 1627.

FERDINANDVS SECVNDVS

Licet, aliquibus abhinc annis, diversas præclaras Commissiones ad reformandam Religionem, ac Fidei negotium, in nostro principatu Carinthiæ instituerimus, de repertis inibi sectariis prædicantibus, ac ludimagistris, illorumque affectis, ad nostram summam consolationem purgaverimus, bonam partem post diuturnas admonitiones, ad Catholicam,

*Instructio
Commis-
sariorum
pro refor-
matione
religionis
in Princi-
pato Ca-
rinthia.*

*Anno
1627.
15. Iunii
Ista in-
structio i-
tatum
fuit expe-
dita, &
loco Baro-
nis Wof-
gangus
Baron
Avers-
burgens
in Scem-
berg.*

cam, & avitam nostram Religionem se convertere
rénuentes ex provincia expulerimus; aliasque ad
consequendam universalem Religionis Reforma-
tionem, quam maxime necessarias ordinationes at-
tentantes; ea clementissima spe fuerimus, inhabi-
tatores prædicti Principatus Carinthia, ab eo tem-
pore magis magisque ad veræ Fidei agnitionem se
disposuisse: Nos tamen, quanquam probatis, atten-
tatisque ad proseguendum, ac insistendum huic o-
peri salutaris mediis, sentimus, ac erudimur, ni-
hilominus perniciosas Fidei discordias denuo in-
crebescere, non solum multos expulsos subdole se
immittere; verum etiam tam superiores, quam in-
feriores personas privatim sectarias audiendo con-
ciones, aliaque exercendo prohibita, absque ullo hor-
rore se fatigare, quinimo illicitas, memoratæque re-
formationi omnino contrarias disordinationes, ac
inobedientias fere publice in usu habere. Quæ cū
ratione incumbentis officii ulterius fieri statuere,
nec queamus, nec possimus; conclusimus ad maio-
rem Dei gloriam, veræ Catholicæ & Apostolicæ Fidei
incrementum, manutentionem, ac tutelam nostra-
rum ante hac publicarum Ordinationum, ac mā-
datorum, Reformationi inceptæ, quantum possibi-
le, divina auxiliante clementia, majori cū efficacia
insistere, ac urgere, ad cuius rei progressum, com-
missionem novam ablegare, ac Reverendo Principi
nostro Consiliario à secretis, superioris Austriae Re-
giminis Praefecto, ac dilecto devoto Leonardo Epi-
scopo Lavantensi, &c tamquam Directori, &c. No-
bili nostro dilecto fideli Christophoro Davidi Vr-
schenbeck Eatoni in Petschahk, V Varten. & Liech-
tenstain &c. nostro cubiculario, ac Capitaneo Pro-
vinciali in Carinthia, & Ioanni Baptista Piscatori,
de, & in Moasback, nostro quoque Consiliario, ac
in Carinthia Provinciali, &c. committere, illius-
cle-

clementissimæ & certissimæ confidentiæ, illos, cognito optimo illorum Christiano zelo, non solum istum laborem benevole acceptaturos, sed etiam omne illud, quod de puncto in punctum mandabitur summa cum diligentia, maximo cum fervore, notabili ac sincerissimo affectu aggressuros, ac effecturos.

Et primo, cum non parum vitæ exemplaris ecclesiasticorum interfit, ut in administrandis suis à Deo, & superioribus commissis onibus, tam Dei timore, quam externis signis, modestia, virtutibus, prælucentes, ad insequendum alliciant: loci ordinariis scribi curavimus, ut Reformationis initium apud Ecclesiasticos captarent, clerum in bonam disciplinam, & ordinem dirigerent, quamobrem Commissariorum nostrorum officium erit, si in administranda commissione, minimas querelas, accusationes, difficultates contra Ecclesiasticos, Pastores animarum curatores, audiant, vel videant, loci Ordinarios singulis vicibus certiores facere, ut provideant, illis ratione commissionis, ac nomine nostro possibile auxilium offerre, etiam præsentem necessitate præstare, ac exhibere: prout etiam uniuscujusque loci Archisacerdoti, Decano, vel aliis Ecclesiasticis Officialibus, per ordinarium serio mandetur, quod si in Religione errantes forent, blando modo adhortentur, admoncantur, ac instruantur: illos, qui se fruitione sacramentorum participes non facerent; libros prohibitos haberent, ac legerent, alique Sanctæ Fidei, ac Romanæ Catholicæ, & Apostolicæ Ecclesiæ, nostrisque hactenus publicatis mandatis adversantia exciterent, absque mora prohibeantur, & ordinariis ad providendum insinuetur.

*Ratione
Ecclesiasticorum*

*Ratione
magistratum in
civitatibus.*

Secundo, nostris Commissariis mandatur, ut in omnibus civitatibus, ac locis, ubi reformandum erit, Magistratum ad se venire curent, de Religio

Gg. s. ne

ne examinent, ubi si aliquem nostræ Catholicæ Religionis non adscriptum adverterent, suo officio subito deponant, ejusque curæ accuratissimæ sint, ut semper Magistratus, Iudex, Notarius civitatis, Catholici existant: præcipue tamen, ut civitatis Notarius juramentum præstet, se nulla in parte sectariis consiliis, aut tractationibus, nobis tamquamistarum provinciarum Principi obstantibus, siue in prophanis, siue ecclesiasticis rebus, non solum non consensurum, sed etiam, si tale quid occurreret, vel de civibus attentaretur, Commissariis vel nobis ipsis mature notificaturum, ac declaraturum.

*Ratione
illius, qui
sub præte-
xtu effi-
cialium
provincia
calamo
male
utuntur.*

Tertio, Commissarii ante omnia contra illos suum zelum, ac fervorem serio monstrent, qui apertas, seu occultas, sub specie, quod sint provincie Officiales, practicas exercent, & hujusmodi repositos præscripto termino; absque ulteriori habito respectu provincia discedere faciant. Quare Commissariorum discretionis, ac judicio committimus, ut cognitis rebus, vel dicta vel alia media, ad talem finem necessaria accipere, illisque uti possint, singulariter istud in nostra civitate Labaci necessitas requirit, quoniam (uti habemus) ibi tam inter cives, quam inter magistratum multæ hæreticorum, ac sectariorum professiones vagantur.

*Qui una
vice sunt
expulsi.*

Quarto, si forte tales personæ, quæ ad primam jussionem provincia non discederent, vel rursus sine licentia eandem ingressæ, veram Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam cum veritate non profiterentur, illos nostri Commissarii nulla prorsus habita conniventia denuo ejiciant, ac in nostris territoriis nullo modo versari sinant, verum prius ob inobedientiam, ad aliorum exemplum, si consultum duxerint, castigent & nos quoque providebimus, ut omnes terminorum prolongationes abbrevientur,

brevientur, & absque consilio, ac voto nostrorum Commissariorum imposterum novæ non concedantur. Insuper, ut omnium eorum, qui se Catholicam Religionem assumpturos declarant, magis securi simus, nostri Commissarii illas personas benigne adhortentur, & concionibus, privatis admonitionibus, de suis erroribus, possibili cum diligentia, maximo cum fervore, ut desistant, conentur, quare certum tempus, ac terminum assignent, quo elapso, si instructionem conversionemque suam, parum cordi sumant, aut nulla fervoris, aut sollicitudinis signa monstraverint, absque mora contra illos procedant.

Quinto, nostris præterea Commissariis mandatur, ut in reformandis quoque provinciarum Officialibus, qui non sunt Provinciales, nullatenus cessent, aut desistant, licet, (ut factum in aliis, præsertim in Generali Reformatione) varias excusationes prætendant, præsertim per discessum, ac emigrationem Officialium, provincias maximum damnum passuras, & ideo nullo modo esse dimittendos. Quas frivolas excusationes nostri Commissarii rejicient, considerando provincias inter talem terminum, sufficiens alteros sibi æque tam aptos providendi spatium habere, cum jam non careant viris Catholicæ Religionis adscriptis, qui talium Officialium locos, ac munera administrare possunt, quod si vero contra nostram spem accideret, ut defectus notaretur, poterint constitutum terminum prolongare; hac tamen conditione, ut Provinciales Carinthiæ de aliis sibi aptis personis circumspiciant, ne hoc neglecto alios providere nostra Majestas cogatur.

Abdicatio provinciarum Officialium.

Sexto, Nostra seria voluntas est, ut nostri Commissarii sedulam scholarum curam habeant, in quibus si præceptores, vel hæreticos, vel ambiguos

Schola.

in Fide hinc inde fluctuantes reperiant, subito illis dimissis, Magistratum, vel alios, quibus intererit, pro remedio admoneant, doctosque pro scholis homines inquirant. Cum vero aliquibus in locis ludimagistris modice, aut nihil studuerint, ac ad profitendum in scholis parum qualitatatis habeant, nostri Commissarii procurabunt, ut in omnibus urbibus, ac pagis qualitates præceptorum in scriptis declarentur; ubi si aptos, aut idoneos judicaverint, confirmare, sin minus, abdicare licebit aliis. dein ratione scholarum apud Magistratum factis, statutis omnes obedire sint obstricti.

Quod ad Præceptores suscipiendos attinet, volumus ac jubemus, ut (exceptis illis qui in nostra civitate Labacensi suscepti, examini Patrum Societatis Iesu submittebunt se sciunt) semper eo in loco Archisacerdoti, aut Patrocho ibidem degenti sistantur; qui tamen nullum absque præscitu, ac consensu Ordinarii suscipere potestatem habeant. Quare insuper ordinamus, ut præceptores omnium locorum, tam Germanicam, quam Latinam linguam proficiscentes, certo die in hebdomade parvum Catechismum doceant, suosque illorum fidei commissos in eodem quam diligentissime instruant, ita ut juvenus à primis statim annis in Catholica, & Apostolica Fide imbuta excreseat, quamvis autem Parochis in Ecclesia Catechismum docere mandatum sciamus, tamen illud, vel parum observatur, vel ruri degentes festis, ac Dominicis diebus ad eum audiendum parum conveniunt.

*Pupillo-
rum tu-
tores.*

Septimo, mandamus, ut nostri Commissarii in omnibus urbibus, ac pagis stricte attendant, ut pupillis Catholici tutores constituentur, atque in Sancta Catholica Fide educatis fidelissimam curam omnemque necessitatem præbeant, hoc insuper addito, ut omnes tutores, ubi ipsorum pupilli reperiantur,

reperiantur, quid agant, quā vita vivant, superiori-
bus denuncient.

Octavo, Cum perceperimus, mulieres artificum *Sectarias*
in oppidis, & pagis occulta conventicula agere, so- *mulierum*
cietates inire, suis demum sociabus, ex una postil-
la aliquot annorum retro parietem forte latitata
prælegere, vel aliis instructionibus invicem occur-
rere, & absque timore attentare; nostris Commis-
sariis serio mandamus, ut sectarias istas mulieres
de similibus desistere admoneant, & si hoc in ne-
gotio pertinaciter se gerere, taliaq: facitare nihil-
ominus notaverint, quamprimū provincia expelli
jubeant. quoad illas, quæ matrimonio sunt jun-
ctæ, illarum maritis indicare poterunt (cum diffi-
cillime separandæ sint) & postea sub inevitabili cer-
ta pœna tales professiones mulierum interdican-
& in specie postillas legere, invicem disputare o-
mnino prohibeant.

Nono, Nostris Commissarii diligentiam adhibe-
ant, ut in quadragesima, & aliis a Sancta Ecclesia *Comestio*
institutis jejunis, omnes, & singuli venditione, & *carnium;*
comestione carniū abstineant, præsertim hac in
re exercitatos abusus interdican-
ac inobedientias
cum omni severitate castigant, in hospit. is particu-
lariter attendant, & inspiciant, ut in eisdem, prohi-
bitis jejuniorum, & abstinentiarum diebus, nemo
sive nobilis, sive ignobilis externus, sive incola, cu-
juscunque tandem Religionis, carnibus vescatur;
exceptis illis, qui à suis superioribus, qui præstare
possunt, licentiam habent.

Iuxta mandent Dominicos, ac festos dies, plus
quam hætenus factum, observare, Sacrum, Cōcio- *Observa-*
nes audire, Vesperis devote interesse aliisq; Sanctæ *tio festo-*
Romanæ Catholicæ, & Apostolicæ Ecclesiæ legi- *rum.*
bus fidelissime obedire. In Ecclesia Senatores, ad
aliorum bonū exemplum, mature, in cōsuetis suis
locis

locis se præsentent, harum rerum diligentem curam Parochi, vel alii Ecclesiastici habebunt.

*Nundinas
festivis
diebus non
agere.*

Cæterum cum insuper accipiamus, tam in Principatu Carinthiæ, quam alibi perniciosum hunc abusum increbuisse, quod in urbibus, & pagis, qui magnis gaudent privilegiis, nundinas semper fere prohibitis festis diebus, ac Dominicis instituant, durante adhuc officio divino merces exponant, vendantque, quibus, & similibus, non minima pars plebis in hospitiiis, comedendo, bibendo, citharædis, lusoribus, aliisque indecentibus rebus tempus inutiliter terit: Ideo nostri Commissarii sub severissima pœna prohibeant, ut festis ac Dominicis diebus celebrandarum nundinarum res ante finem divini officii non solum non exponantur, aut vendantur, sed etiam omnia alia exercitia, & actiones, divino officio adversantes, & impediētes sub hoc tempore prorsus inhibeantur, & interdican- tur, ut nos per generales patentas in omnibus nostris hæreditariis provinciis promulgari curabimus.

*Libros se-
ctarios
non con-
cedere.*

Decimo, Cum notorium sit, sub istis hætenus exercitatis inobedientis multos prohibitos sectarumque scatentes libros latere, damus nostris Commissariis potestatem, ac simul volumus, ut sub expressa gravi pœna (quam iudicio, ac discretioni nostrorum Commissariorum relinquinus) hujus farinae libros deposcant: quos si forsitan aliquis promere benevole denegaret, potestate suæ commissionis, ac nostri injuncti, ac traditi mandati, abreptos publice igne comburi faciant. Quia vero libri historici à sectariis scriptoribus compositi, per multas sæpenumero excogitatas narrationes contra nostram Catholicam, & Apostolicam Religionem, illique addictos Theologos, ac superiores, in lucem depromunt, ac ea de causa legendos su-
prema

prema Ecclesiastica authoritas interdicit: nostri Commissarii tales libros in Concilio Tridentino ejusdemque Catalogo annotatos, prohibitos sectarios, vel alios pessimos contra bonos mores, nullo modo permittant: sed contra illos, qui vel ipsi habent, vel ab aliis haberi sciunt nec patefaciunt, severius tamen contra illos, qui similes in provincias portare, vendere, vel aliter negotiari cum illis contumaci modo conarentur, severissimis poenis omnino procedant. Caterum in combustione librorum animadvertent, ne ante transmissum ad Clangefurtense Patrum Societatis Iesu Collegium illorum catalogum, comburantur.

Vndecimo, Nostri Commissariis injunctum volumus, ut in tribus artificum suam habeant singularem attentionem, accurent, ut illa à nobis confirmatae ordinationes, in observandis divinis officiis, extruendis Ecclesiarum picturis, ac vexillis, iterum instituantur, ut in festo venerabilissimi Sacramenti, ad majorem Dei omnipotentis gloriam, illis ipsis ad feliciorum rerum successum, omnis tribus cum suo vexillo compareat, & se praesentet.

Duodecimo, quamvis bonum, & forsitan necessarium ob potentiam haereticorum esset, ut nostri Commissarii in omnia Ecclesiarum aedificia suam haberent quoque singularem curam, quomodo, hinc & inde constituta, an renovatione melioratione ve indigerent, quales ornatus, vel Ecclesiastica suppellex reperiretur, & si in uno, aut alio defectum notarent, percunctarentur, cujus intersit, vel quis reficere deberet, percunctatis dein admonendo injungere, ut omnibus necessariis provis, ac coeptis refectionem, meliorationemque absque ulteriori dilatione in opus dirigerent, curarent insuper, quomodo in uno, vel alio loco cum Ecclesiarum urbano, earumque redditibus, ac decimis

*Artificum
tribus*

*Aedificia
ecclesiarum.*

se

se res haberent, an videlicet secundum necessitatē foret provisā, sin minus, quo modo, vel ubi succurrendum, atque auxiliandum esset: quia vero ad ista particularia omnibus in locis attendere nostris delegatis Commissariis, tam publicis quam privatis negotiis occupatis, difficillimum esset, & cum alioquin huiusmodi res loci ordinariis, eorundemque Visitatoribus, Ecclesiastico jure incumbat, ac conveniat: admonere fecimus, ut omnes loci Ordinarii apud suos commissos clericos, aut Beneficiatos curent, ut quisque illorum significet, quomodo cum urbano, redditibus, vel bonis ad Parochiatum suū pertinentibus se res habeat, quid, qualia, aut quanta sint alienata, quis alienator, quis impediat recuperationem, & similia significavimus quoque, ut dicti ordinarii similes de suis fideicommissis annotationes declarationesque nostris Religionis Commissariis benevole communicent, ut una cum ipsis loci ordinariis, remotis impedimentis omnibus, illatis damnis, quantum possibile, inderi procurēt. Si vero in aliquibus occurrentiis, magis difficultibus majori potestate opus haberent, nobis, vel superioris Austriae Regimini indicent, ut eo facilius, magisque efficacius res succedat, cum aliqui provinciales adeo sint avidi, ut sub specie suae Praefecturae: (uti à fide dignis habemus) in Ecclesiastica bona se immiscentes suae ditionis faciant.

*Hospita-
lia.*

Rursus Commissarii nostri commendata habebant hospitalia, Lazaretha, ut simili modo in bonum directa ordinem, tam ecclesiastica, quam secularia bona, & redditus diligenter habeant. ubi sedulo attendant, num pauperes, conformiter fundationi, suam accipiant sustentationem; aut redditus alio modo inutiliter impendantur, aut commodum Magistratus, civiumque adhibeantur.

Decimotertio, Cum haecenus mos tulerit, ut omni-

nni

mini anno, quando Clangifurti novus electus consul, tam ille, quam omnes inter annum suscepti cives, particulare juramentum, vel homagium prestent imperanti Domino, ac provincie Principi se submittebant agnoscant, quod cum aliquibus in annis sit omissum, nostri Commissarii summo studio, ac serio provideant, ut denuo introductum nunquam in posterum intermittatur.

*Cran Labaci.
Juramentum consulis.*

Decimoquarto, Et quia percepimus, quod sub ordinati officiales in Carinthia, ante hac Magistratui inhibuerint, interdixerintque, ut à nobis vel à nostris Reformationis Commissariis, litteras vel mandata in rebus religionis ipsi magistratui transmissa non aperirent, sed occlusa ipsis subordinatis Officialibus transportarent; quod cum nostra voluntas nunquam extiterit, ideo mandamus nostris Commissariis, ut dictos subordinatos de facta antehac Magistratui Clangefurtensi inhibitione nostro nomine ore tenus reprehendant, tale in posterum prohibentes sub comminatione severissimæ poenæ: Clangefurtensibus vero significant, quod aperire litteras possunt ad nutum, tamen absque ulla oppositione obsecundare mandatis nostris debeant, sub comminatione ejusdem poenæ.

*Littera
Magistratui
transmissa.*

Decimoquinto, Præterea nostrorum Commissariis riorum munus erit, sciscitari, quales & quanti redditus, vel decimæ Parochiæ Labacensis sint alienati, quis hoc tempore possideat, & quando alienatio facta fuit, item quales, ratione istarum, lites inter Parochum & Magistratum Labacensem exortæ sint, in quibus terminis reperiantur, & ultimo, quæ sit dispositio fundationis Parochiæ, & quo modo observetur.

*Alienata
bona Ecclesiastici.*

Decimosexto, Quoniā à Fide dignissimis habuimus, multis abhinc annis quendam V Velzerum fundationem decem millium florenorū, ad sustentandos

*Welzerum
fundationem
pendendos.*

tandos aliquos studiosos, reliquisse, eamque pecuniarum summam deinde existentes VVelzeros in suis manibus retinuisse, ac singulis annis ad provinciae Cameram sexcentos florenos pro interesse solvere solitos esse, de quibus non studiosi, sed alii non nostrae Religionis Dominorum, & Provincialium famuli venatores, & ipsi stabularii pro eorum salario persolvebantur: immo de novo habuimus, praesentes VVelzeros istam capitalem pecuniarum summam consensu sectariorum subordinatorum, ad praefatam foundationem determinatam, ad se omnino traxisse, & decem millia florenos in longa moneta ad provinciae cameram persoluisse, pro quibus ex provinciali Carinthiae Cassa deinceps in bono semper valore sexcentos florenos singulis annis impendendos fore; quae omnia non solum voluntati, ac intentioni fundatoris adversantur, sed etiam in longa moneta pro re capitali (praesertim cum stipendium in bona moneta institutum sit) magnum damnum patiatur, nec Catholici harum pecuniarum, sed nostrae Religionis adversarii participes existant.

Ideo jubemus, ut nostri Commissarii litteras fundatoris exquirant in originali, aut earundem fide dignissimam copiam, & cum omnibus circumstantiis, qualiter, quomodo, quare fuerint detractae istae pecuniae una cum eorum voto, ad nostrum superioris Austriae regimen transmittant.

Decimo septimo, Nostri Commissarii statim mandent, ut a Magistratu Clangefurtensi omnium liberorum, seu pupillorum Catalogus, ubi sint, qui agant, qua vita vivant, exaretur, & si aliquos in sectariis locis viventes reperirent, subito revocatos ad Catholicos locos, scholasque transmittant. Similis ordinatio poterit etiam in aliis Carinthiae urbibus institui, ubi non minus quoque, siue civis,

siue

*Civium
liberi ac
pupilli
hinc &
inde trans-
mittendi.*

sive nobilis, sive ignobilis sectarium pro instruendis ipsorum liberis præceptorem in sua domo, vel alibi teneret, statim mandetur, ut expellatur.

Decimooctavo, Nostri Commissarii in urbibus percunctabuntur, an stipendia, vel aliquæ foundationes ad sustentandos pauperes studiosos, & si reppererint fide dignas de fundatorum litteris copias, accipiant, diligenterque considerent, an ad nutum exequantur, & si minimum defectum notarint, serio remedium adhibeant, præsertim videant, ut semper in Catholicos talia stipendia erogentur. *Stipendia in urbibus.*

Ultimo, nostris Commissariis dicimus, ut ab omnibus Parochis, singulis annis, annotationem illorum, qui legibus Catholicæ, & Apostolicæ Ecclesiæ, ad festum Paschatis non obediverunt, ac se Communione, & Confessione participes non fecerunt, exposcant, ac in similes inobedientes, quandoque hæretici de superioribus Ecclesiasticis non curarent, severe animadvertant. *Communiones. Confessiones.*

Et cum non omnia particularia, ac in ista Reformatione durante occurrentes casus, providere queant, opusque ipsum, quid fieri debeat, in speciem declaraturum, volumus omnia ad hunc finem fructuosa, & efficacia, nostrorum Commissariorum, ac Reformationis directorum, prudentissimo arbitrio, ac iudicio, diligenti studio, cognito fervori, & sedulæ providentiæ commissa relinquere, sin vero contra spem nostram in uno, & altero aliquid occurreret, ex quo rei amplificatio oriri possit, vel ratione qualitatæ negotii ad nos tanquam provinciæ Principem pervenire necesse videretur, nostri Commissarii, cum omni circumstantia, annexaque sua diligenti, deliberataque opinione, absque mora transmittere festinabunt. *Generalis potestas ad Commissarios.*

Cæterum licet clementissime non dubitandum quoque teneamus, istud de novo inceptum, ac reassumptum,

sumptum, salutiferæ Reformationis opus, nihil rigoris, vel severitatis necesse habiturum, sed omnia tranquillo plane modo successura, cum tamen dubitandum sit, ne ratione diversarum jurisdictionum, difficultates surrectarum sint, eaque de causa brachium seculare ordinarium in casu necessitatis sufficiens non erit, nostrisque Commissariis debitam assistentiam præstare non poterit: nos ad evitanda similia, ac facilitandam hanc commissionem, singularia quædam generalia expediri curavimus, quarum potestate nostri Commissarii in omnibus occurrentibus punctis plenariam habentes facultatem, absque omni superiorum scitu procedere, servatis tamen servandis, possint, ac valeant.

Ut vero nostri Commissarii, totumque opus majorem habeat auctoritatem, in illorum arbitrio erit, pro rei nutu, & loci, ac personarum qualitate, hisce generalibus (quas præsentibus hic habent) poscente necessitate, uti, vel omittere. nostra semel pro semper clementissima voluntas, & omnino serium mandatum est, ut istud negotium bona cum deliberatione, & auctoritate statim, quantum possibile erit, incipiatur, & non cessanter, vel somnolenter cum illo procedatur.

*De illis
qui huic
reformationi
sunt
subiecti.*

Huc demum ita constitutæ Reformationis Commissioni, omnes (exceptis senioribus principalibus, qui à nostra Generali Religionis Reformatione, pro Provincialibus sunt suscepti, prout sunt nobiles) cujuscunque dignitatis, plenarie sunt subiecti, nisi forte unus, vel alter cum aliquo nostro clementissimo mandato in contrarium se muniret.

Nostris præterea Commissarii talibus Reformationi subiectis personis, conformiter factæ antehac ordinationi, certum terminum præscribant, antequam lapsus, adhuc reperta ipsorum pertinacia,
emigra-

emigrationem provinciarum, solutionemque decimarum nummi infallibiliter indicent, nec sibi ulla supplicatione, excusatione, minus muneribus, promissionibus, persuadere permittant, nec conniveant, nisi sincerissimum, absque ullo dolo, fervorem, ac voluntatem ad Catholicam Fidem monstrarent. in quo etiam diligentissime attendent. nos de cetero determinati sumus, quod si forte aliquis dilationem termini, aut gratiam sollicitare apud nos conaretur, nostrorum Commissariorum, ad securiorem nostram determinationem, votum audire: quod illi statim transmittent, nihil aliud nisi solius Dei omnipotentis gloriam, ac incrementum Catholicæ Religionis promovere curantes.

Et pro rei conclusione, cum, uti superius mādavimus, certis quibusdam de causis concluderimus, ut huic Reformationi seniores Domini, ac Provinciales non sint subiecti, sed cum illis, in hætenus usitata conniventia, ac tolerantia (absque certo tamen concessio privilegio) continuetur; volumus tamen, ut ista tolerantia si de die in diem hæreticorum more, in abusum, & maiorem licentiam traheretur; tollatur, & istius Reformationis processus cum istis Dominis, ac Provincialibus per nostros Commissarios instituatur & ita quidem, ut neq; privatas, neque apertas in propriis domibus conciones, copulationes, sumptiones suorum æstimatorum Sacramentorum, comestiones carniū, ac in itinere, prohibitis jejuniorum diebus, hospites ad eas coquendas invitent, nec urgeant, cogitve. omnes insuper prohibitiones nobis, nostraq; Catholicæ, & avitæ Religionis cōtrarias, in nostris supra expeditis Generalibus fusius declaratas, observent. Qui vero inter nominatos Provinciales opinaretur suæ conscientiæ difficillimum futurum, suis superioribus hoc in negotio accommodandi; talis sciat, sibi.

De antiquis Dominis, & Provincialibus.

uti

uti reliquis, concedentibus Imperii constitutionibus, ac pace Religionis, emigrationem e provinciis liberrime patre. Quapropter si impofterum in fape dicto nostro Principatu Carinthiæ ullus cujuscunque dignitatis, Nobilis, vel Provincialis, nostris legibus, bonique existimatis opinionibus, præfumptuose se opponeret, hinc & inde scandalizaret, debitamque obedientiam præstare nollet; talis jure merito nostra in hoc conniventia frui non poterit, sed contra illum, tanquam violatorem, & turbatorem quietis publicæ constitutis pœnis, & emigratione e provincia procedatur. Quibus omnibus ita ordinatis de nostris delegatis, ac constitutis Reformationis Commisariis, clementissime confidimus, illos in curâs nostræ finali intentioni, Sanctæque Catholicæ, & Apostolicæ Religionis incremento fervientibus, in minimo non defuturos: sed cognico ipsorum laudabili fervore, adhibitam, ac in isto negotio inceptam ferventem diligentiam continuaturos, poscente negotii gravitate, communi consilio, una cum Ordinariis, aliisque Catholicis, & Ecclesiasticis theologis officia mutuo habituros, & alterum alteri efficacem assistentiam præstituros. Caterum si casus singulares multi momenti occurrerent, nostrisque Reformationis Commisariis difficillimum videretur, in tales se immiscere, ad illorum factam declarationem, nostram Cæsaream assistentiam una cum bona rei instructione, ac ordinatione expectabunt, de quibus omnibus nos de uno, & altero, obsequentissimæ executionis felix initium, felicius medium, felicissimum finem, juxta fufam cum omni circumstantia relationem clementissime præstolabimur, in quo Omnipotenti Deo gratissimum exhibebunt opus, & nos in Cæsarea Majestate, ac gratia, qua bene inclinati sumus, agnoscemus. Datæ in nostra civitate:

Nesradis
19. Aug.
gufti, an.
1625.
In Cran.
In mona.
sterio S. in-
genfeldt,
15. Junii,
1627.
Nesradis
regno
rum, &c.

civitate Viennæ, vigesimo sexto Aprilis, à Christi nostri redemptoris Nativitate, millesimo sexcentesimo vigesimo quinto, Imperii Romani sexto, Hungarici septimo, & Bohemici octavo anno.

Nos Ferdinandus, &c. Omnibus, & singulis, nostris fidelibus subditis Provincialibus, vasallis, aliisque provinciæ inhabitatoribus, cunctisque Gubernatoribus, & Rectoribus, istarum nostrarum hæreditariarum, ac Principatum, Styriæ, Carinthiæ, Cranz ad quos nostrum Generale pervenerit mandatum, nostram Casaream gratiam, & omnia bona. Clementissime vobis significamus, longo admodum ab hinc tempore, & hastenus quali quotidie relatum esse, juventutem ex nostris ipsis provinciis ad locos sectarios, externasque universitatis cumulationem transmitti; cum tamen quotidiana doceamur experientia, juventutem in aliquibus sectariis locis, nec in litteris proficere, nec moribus aliud discere, quam quæ ad vitia serviunt, & ad pejora inuitant. Quare nos tamquam loci supremus Princeps talia indecentia fieri prohibere, illisque mederi omni ex parte determinavimus. Omnibus itaque potestate nostri Generalis mandati, tantum clementissime, quantum serio mandamus ac stricte volumus, ne in posterum, nec Provincialium, nec nobilium, seu ignobilium liberi, minus pupilli, ex provincia, ad alios hæreticorum locos, aut provincias, sive universitate absque singulari, & speciali nostro consensu, ullo modo transmittantur, verum pupillorum provisus Catholicis tutoribus serio injungatur, absque nostra clementissima licentia, & præscitu nullos ad alios hæreticorum locos prorsus ablegare, sed à nostris Vice-Gubernatoribus, hac de re edoctis, nostram clementissimam ordinationem, ulterioremque expectare resolutionem. quare si quis contra egerit, nostro-

*Domino
Episcopo
de Gurge
tanquam
ordinario.
In simili
mutato
stylo.
Omnibus
Archisacerdotibus
& Ecclesiasticis
superioribus in Carinthia.
Horum
sexaginta
expediantur.*

nostroque generali mandato se opposuerit; talis se non evasurum severam punitionem sciat. Ideo omnes se disponere, cavere, suoque providere commodo procurent. Hoc volumus, jubemus, & stricte mandamus. Viennæ, vigesimo sexto Aprilis, anno 1625.

*Generale
mandatum
ne durate
offi. 10 di-
vino ali-
quid ven-
datur.*

Nos Ferdinandus, &c. Omnibus, & singulis nostris urbibus, oppidis, & aliis nobis fidelibus subditis, nostrorum hereditariorum Principatum, cujusvis dignitatis, status, vel conditionis, nostram Casream gratiam, & omnia bona. Vobis clementissime significamus, nos cum maximo nostro dolore audire, in nostris hereditariis provinciis pessimum hunc abusum increbuisse, ut in civitatibus, & oppidis, Casareis privilegiis provis, nundinæ statuis semper Dominicis diebus, ac festis instituantur, ac mane sub officio divino res expositæ vendantur, & iis plebem occurrentem de Ecclesia, ac auditione sacræ Missæ detineri, non minimam partem in hospitiiis potando, ludendo, saltando, tempus inutiliter transigendo. Quod cum minime sit tolerandum, mandamus vobis nostris Viceregentibus, quatenus curare velitis, ut in posterum Dominicis, ac festis diebus non solum Nundinæ, sed etiam omnes aliæ actiones divinum officium impediētes, contrariantes, vel alio modo scandalum præbentes, ante finem Divini officii prorsus cohibeantur, interdicianturque, contra facientes, nostrumque generale mandatum temerarie transgredientes, in corpore, vel bonis, secundam qualitatē personæ, vel delicti, puniantur. Quod si vero nostri subordinati Viceregentes in hoc conniverint, suumque non administraverint officium, non statim ut sciverimus, æquali poena contra illos certissime procedi ordinabimus, prout modo

modo clementissime, ac stricte jubemus & mandamus. Datum Viennę, 26. Aprilis, anno 1625.

Nos Ferdinandus, &c. Omnibus N.N. Nostriſ subditis sub nostris Principatibus, & provinciis jura patronatus, & beneficia habentibus, cujuscunque dignitatis, status, conditionis, ad quos hoc generale Mandatum pervenerit, nemine excepto, nostram gratiam & omnia bona. Quamvis nos sciamus anno 1574. & postea 1598, & 1599, nostrum venerandum patrem Archiducem Carolum felicissimę memorię, publica generalia ratione concedendarum vacantium de jure patronatus Parochiarum, & beneficiorum imprimi, illaque observari mandasse, ejusque tenoris fuisse, ut quoties Parochus, aut animarum curam habens, in alterius Domini, aut Provincialis, Ecclesiastici, seu secularis dominio, vel jurisdictione moreretur, loci Dominus nec bona mortui relictā invadere, nec parum, aut multum demere, suęque ditionis facere deberet, sed defuncto Parocho, vicario, aut quolibet altero beneficiato, inventarium institnere, beneque id conservare teneretur, isto modo, ut omnibus, & singulis ad ea justas, & æquivalentes causas habentibus usque ad illorum plenariam contentationem, integra, & intacta manerent, quibus solutis demum veri hæredes, si forent, aut alii per testamentum nominati suas dividere, & accipere partes jus haberent: insuper talium Parochiarum, ac beneficiorum domini, vel patroni, recognita Parochi morte, intra duos menses, alium aptum, & idoneum Parochum nominarent, repetitumque ac provisum loci Ordinatio ad confirmandum, ac instituendum præsentarent ac denominarent: interea vero vacantium beneficiorum bona, subditos, redditus bonaque mobilia ad ipsorum quasi propria, & de jure pertinentia manus trahere.

*Mandatum
Generale
Præfectu-
ras con-
cernens*

*150. Ex-
emplaria*

re, sibi que vindicare prorsus intermitterent.

Tamen quia certiores facti sumus, ob decursum longi temporis has bonas ordinationes, ac leges oblitae in abusum venisse, immo multipliciter violatas, ac parum fuisse observatas, ad summum Ecclesiarum Parochiarum, ac beneficiorum damnum; ideo nos incumbente officio, nostroque ex debito bene facturos existimamus, si ad averrendos indecentes, & erga Divinam omnipotentiam non defendendos abusus, novas ordinationes, antiquis haud dissimiles expediri, & ad cunctorum notitiam, melioremque observantiam imprimi curaremus: quare omnibus stricte mandamus, ut in futurum nullus in ecclesias, beneficia, Parochias, quarum jus patronatus sive ex hereditate, aut emptione cum universitate bonorum, aut aliis concessis modis, ac bono titulo acquisivit, defuncto Parocho, animarum curatore, aut Beneficiato, ejusdem relictæ mobilia & immobilia, aut redditus occupet, nec ab aliis occupari mandet: sed succedente vacatione beneficii, loci Dominus patronus subito cum præscitu, subsidio, ac præsentia ordinarii, vel ejus Vicarii, sub cujus diocesi beneficium erit, inventarium instituat, inventata, seu pauca, sive multa, secure servari mandet, videatque ut defuncti Parochi familia quamprimum debite & absque ulla querela soluta dimittatur. Dimissa familia, usque ad ulterius Parochi adventum, omnes non necessarij sumptus caveantur, bonaque defuncti relictæ intacta prorsus relinquantur, nisi adforent, qui justas ad ea petenda causas haberent.

Quia etiam nobis relatum fuit, aliquos Præfectos suis coemptis, vel ex hereditate obtentis Præfecturis nimium abuti, ita, ut sibi ipsis jura patronatus,

natus, bona ecclesiastica, imo Parochias, & beneficia appropriant, suo placito disponant, insuper rationes ecclesiarum suo arbitrio, absque scitu loci Ordinarii, aut ejusdem potestate fungentis, suscipiant, residuum ad suas manus accipientes, suis subditis pro nimio centu mutuum concedant, & è contra quando aliquid ob summam necessitatem in ecclesiarum ornatus, fenestras, altaria expendendum foret, se excusando differant, aut omnino negligent, vel saltem suo placito id facere, ac mandare non erubescant: Ideo cum hæc, & illa ornandis, decorandisque ecclesiis obstantia, administrationem sacramentorum impediunt, ipsisque ecclesiis ac beneficiis damnum inferentia tollenda interdicensque judicemus; volumus, ut nullus superior, vel Præfectus plus sibi attribuat, quam quod de jure bona conscientia sibi attribuendum sciat, & cognoscat, etiam nos ipsos tamquam supremum Præfectum in locis, & finibus, in quantum jus nostrum se extendit, non aliter facturos esse compertum habeat.

Si etiam Parochia, aut beneficium ob mortem Parochi, aut Beneficiarii, vacaret: Dominus, ad quem jus patronatus de jure spectat; intra constitutum de Ecclesiastico jure tempus, loci Ordinatio alium denominans præsentet; nisi serio cavebit, ne munera, aut corruptiones admittat, aut crimine Simoniacæ conscientiam suam oneret: Si vero talis præsentatio ad constitutum tempus non fiet, nostrumque mandatum transgredietur, jus patronatus dominus à suo cadet jure, quod devolvetur ad loci Ordinarium; ita ut impositio Parochi, una cum confirmatione, ac institutione in suo erit arbitrio. Quare omnes ecclesiasticos Ordinarios, qui in hujusmodi beneficiis jus confirmandi habent, admonemus, ac petimus, ut ad nostri mandati ob-

servationem diligentissime attendant, & si apud quosdam nullam apparere obsequentiam notarint, nobis absque ulla personarum estimatione mature insinuent, quia ulterius severum remedium adhibebimus. Ceterum renovatione horum mandatorum antiqua in reliquis suis punctis huc non pertinentibus, maneant incorrupta, ac valida, quorum omnium de singulis futura satisfactionem, nostræque elementissimæ intentionis speramus executionem.

*Generale
Contra a-
lienatio-
nes Eccle-
siastico-
rum bo-
norum
150. Ex-
emplaria.*

NOS Ferdinandus, &c. Omnibus, & singulis nostris Viceregentibus, subditis fidelibus, cujuscunque dignitatis, aut conditionis, in cunctis nostris hereditariis provinciis, ad quos hoc nostrum pervenerit mandatum, nostram gratiam, & omnia bona. Vobis in memoriam reducendum, quam summe necessarium judicamus, quod etsi noster Venerandus Dominus, & proavus, Cæsar Ferdinandus Primus, suo sub Imperio, diversis vicibus, & peculiariter anno 1563. sicut etiam noster Venerabilis Pater Archidux Carolus amborum felicissimæ memoriæ, 1574. anno scilicet generalia publicari curarint, prohibendo quam maxime, ne ulla Ecclesiastica bona: absque peculiari habito consensu, alienari, aut alio quovis modo transmutari deberent, & nos credidimus, cunctos nobis dilectos Provinciales, Dominos, & subditos talibus constitutionibus, ac mandatis debito modo debitam præstitisse obedientiam: tamen qui percepimus contra nostra generalia, multa ad ecclesias monasteria, pertinentes subditos, & bona immobilia ad aliorum pervenisse manus: & cum nos nostro incumbente officio, tanquam ecclesiarum, ac monasteriorum supremum defensorem, obligatos agnoscamus, omnes hac in re illicitos exercitatos actus plane interdicere, ac dicta monasteria, & ecclesias

da

ad suum jus, & statum restituere: Ideo pro aliorum
 meliori notitia, & pro singulari necessitate, anti-
 quas leges, & statuta renovanda, ac fusioribus isto
 tempore occurrentibus casibus amplificare existi-
 mavimus quare clementissime, & pro primo volu-
 mus, ut omnes in nostris hereditariis provinciis
 Episcopi, Prælati, Abbates, Abbatissæ, Præpositi,
 Priores, Priorissæ, Decani, Conventus, Capitula,
 Parochi, Beneficiati, sive sint regulares, sive secula-
 res, de suis dioccesibus, Monasteriis, Prælaturis, aut
 aliis bonis Ecclesiasticis nulla immobilia bona,
 subditos, redditus, alienent, minus duplicibus
 censibus aggravent, aut longius tempus, quam jura
 Ecclesiastica concedunt, possidenda aliis commit-
 tant, nisi fieret cum uniuscujusque supremi Eccle-
 siastici superioris, etiam nostro tamquam provin-
 ciæ Principis, expresso præscitu, & consensu, etiam
 requisitis, ac statutis in sacris Canonibus præscri-
 ptis. Ceterum si aliqui ob Ecclesiastica bona con-
 tractus per ullum (quisquis esset) instituerentur,
 tales hic invalidos declaramus, ac edicimus isto ul-
 tro annexo mandato, in nullo iudicio, seu jure, nec
 peritorie, nec possessorie procedi, vel judicari, aut
 cognosci posse, & bona illa contra jus vendita, vel
 dicto modo alienata quamprimum absque ullo ju-
 diciali processu suæ Prælaturæ, ecclesiæ, monaste-
 rio, Parochiæ, vel beneficio, cum omnibus appertin-
 entiis ex omni causa restitui debere, & imposte-
 rum intacta relinqui: venditori vero incumbere
 acceptas fore ob mutuata bona pecunias iterum
 reddere, & absque ullo Ecclesiæ, vel loci damno re-
 stituere.

Et quia contra dicta generalia plura Ecclesiasti-
 ca bona sunt alienata, atque in alias manus vene-
 runt; omnibus præsentibus, & futuris Prælatibus,
 Præsidentibus, Parochis, ac Beneficiatis, virtute, ac

Hh. 3.

potestate.

Monast.
 II, 19.
 Augusti,
 1625.

*Monaste-
riu, Lil-
ungfeldt,
15. Iunii,
1627.
Decre-
tum S. C.
M. ut in
Archidu-* potestate istius novi mandati, talia ab alienata bo-
na Ecclesiastica, de inhabitatoribus possessoribus-
que absque censu persolvendo repetere, & illis
tradere, ac reddere nobis præservamus, ipsis suisq;
successoribus serio mandantes, ut ad tales prohi-
bitas alienationes diligenter intendant, & de suc-
cessu alienatione cognitionem, & recuperationem
amice, vel per ius sollicitent apud nostræ Cameræ
Consilium.

*catu Au-
stria su-
pra Ona-
sumo.
nnesix
stati us
Domino-
rum, &
equitum
Augusta-
ne confes-
sioni ad-
dicti in-
tra tres
menses,
vel ad
conversio-
nem ad
veram fi-
dem, vel
ad emi-
grationem
a provin-
cia se dis-
ponant
venditi
bonis vel* Omnibus igitur, & singulis præfatis nostris fide-
libus subditis clementissime mandamus, ut istam
huius mandati renovationem firmiter observent,
nec contrarium agant, nec ab aliis sibi subiectis
contra agere mandent. in quo exequemini no-
stram clementissimam & simul severam volunta-
tem Datum in nostra civitate Viennæ, 25. Aprilis,
Anno 1625.

*equitum
Augusta-
ne confes-
sioni ad-
dicti in-
tra tres
menses,
vel ad
conversio-
nem ad
veram fi-
dem, vel
ad emi-
grationem
a provin-
cia se dis-
ponant
venditi
bonis vel* SVA Sacra Cæsarea, etiam Hungariæ, & Bohemiæ
Regia Majestas, Dominus Ferdinandus Secun-
dus, Archidux Austriæ, &c. Noster Imperator cle-
mentissimus, Rex, Dominus hæreditarius, & loci
Princeps, &c. Omnibus, & singulis Prælatiis, Domi-
nis, Equitibus, & civitatibus quatuor statuum o-
mnia optando bona, suam Cæsaream adjungit
gratiam.

Reverendi in Christo, Illustres Domini, Domi-
ni Nobiles, strenui Domini Magni fidei, prudentes.

Sua Cæsarea Majestas pro paterna, & plane Du-
cali cura, & alie perpensa intentione, quæ cæser-
vationem, & prosperitatem suorum hæreditario-
rum regnorum, provinciarum, subditorumque
quammaxime desiderat, & extremis viribus pro-
movere conatur, ante oculos habens miserabilem
& prorsus devastatum tam bellis, quam aliis variis
modis sui Archiducatus Austriæ supra Onasum
statum, in quem incidit sub moderna hominum

adhuc

adhuc memoria , diversis vicibus hostium exter-
 norum vi,) quod ferendum adhuc fuisset, nisi per-
 nicioſæ ſeditiones, totique provinciæ obnoxie re-
 belliones moventibus ipsis , & ultra urgentibus
 inhabitatoribus ſeſe aſſociarent, per quos etiam
 tumultus , non ſolum loci Principi debitus reſpe-
 ctus, & obedientia, contra jura divina, & humana,
 & leges ſublata, ſed etiam fideles, & obſequentes
 ſtatus, ac inhabitatores, abſque ulla habita cauſa,
 ad injuſtas & non ferendas contributiones coacti,
 ſuis privati, & ſpoliati bonis, incendiis, devaſtatio-
 nibus ad extremum reducti ſunt imo ſuæ Majeſta-
 ti fideles Electores , & Principes , ad graviffimas
 bellorum expenſas inducti , venerabilis patria in
 tale nunquam recompensandum , ac reſtauran-
 dum damnum præcipitata eſt, ut extra ulteriorem
 providentiam, aliud nihil, quam totalis hujus rui-
 na, interitus, devaſtatio, ac omnium rerum extre-
 ma deſolatio, oculis videnda, ac ore pronuncianda
 atteſtandaque ſe obſciat.

tutoribus.
 Catholicis
 relictis.

Conſideravit proinde (Deo tam pro bono, quam
 pro malo ſtatu omnium provinciarum rationem
 redditura) tantarum exortatarum rebellionum, ſo-
 lam, & unicam extitiſſe cauſam, diſparitatem Re-
 ligionum, uti ipſa præterita exempla, imo ipſorum
 auctorum confeſſiones manifeſte ſatis approba-
 runt, ex iſta enim diſparitate tanquam ex quadam
 origine. omnes diſſidentie, ſeditiones, ac reliquæ
 rebelliones, provenerunt, & confluxerunt, ita ut
 extra unicam uniformitatem Religionis , nulla
 vera, pacifica, & conſtans animorum ſinceritas, &
 ſincera fides inter ſtatus, & inhabitatores unquam
 erit ſperanda, minus promittenda.

Idcirco , ut in poſterum iſte tam fertilis Aultriæ
 Archiducatus una cum incolis in vera & conſtanti
 pace, ac bona fide permaneat, & contra pernicio-

la diffidentia funditus evulsa posthac præcaveri possint; Sua Majestas, quatenus Dominus hæreditarius, clementissime eo se determinat, & jubet, ut illi, ex ambobus dominorum, & Equitum statibus Augustanæ confessioni addictis, siue sint intra, vel extra provinciarum partes, spatio trium mensium, aut ad Catholicam Religionem, aut ad provinciarum emigrationem se disponant, suaque domicilia alibi ponere prospiciant.

Et quia suæ Sacræ Cæsareæ Majestati nihil carius, optatiusque accidere posset, nisi tam antiqua nobilissima Provincialium stemmata, quorum majores sub pacifico Austriæ regimine, & protectione, in unitate Religionis tot annis vixerunt, in provincia conservare, cum illis devastatum, destructum fere Austriæ Archiducatum erigere, & sub paterna tutela, unanimique religionis conformitate conservare; ideo omnes ex ambobus statibus, Augustanæ confessioni adscriptis clementissime vult admonitos, ut rem serio perpendant, omnem humanum respectum seponant, ne ob assumptam malam fidei opinionem tam æterna, quam temporalia amittendo, sero nimis postea sapiant.

Quod si vero, contra spem, aliqui se non accommodaverint, sed potius emigrare cogitaverint, talibus Sua Majestas (ut omnibus pateat illam non amore pecuniarum, sed solo amore conservandæ unionis in Austriæ Archiducatu, reformationem Religionis instituere) omnem per solvendum censum ex sola Cæsarea gratia donat, atque etiam clementissime concedit, ut illi provinciales, qui bona in inferiori Austria possident, ibidem omni cum respectu erga superiores, absque ullo tamen ipsorum exercitio, habitare possint; ita etiam, ne ullus juste conqueri queat: Sua Majestas emigraturis, ad vendenda bona, tempus, hac tamen conditione, clemen-

clementissime concedit, ut talia bona Catholicis
tutoribus commendata, ab iisdem administrentur.

Hæc juxta traditas credentiales Sua Cæsarea
Majestas statibus denuncianda clementissime no-
bis commisit, ea clementissima spe, & confidentia,
omnes Augustanz confessioni adscriptos, ex am-
bobus statibus talem deliberationem capturos, ad
summam Sux Majestatis consolationem, ipsorum-
que tam temporalem, quam æternam, qualem Sua
Majestas unice, & ex corde desiderat, & intendit,
prosperitatem. De cætero Sua Majestas ambobus
statibus bene manet affecta. Nos vero ad exhiben-
da obsequia illos adhortamur.

FERDINANDVS SECVNDVS

Instructio, & mandatum, quid Reverend. etiam Illustres nobis dilecti fideles, Antonius Abbas in *pro Resor*
Cremsmunster Sacrosanctæ Theologiæ Doctor, *matrone in*
noster à secretis Consiliarius, &c. & Georgius *Archidu-*
Teuffel Baro in Gundersdorff, noster Camerarius, *catu Au-*
vel urbis Vicepræfectus, &c. Nostro nomine pro- *siria fu-*
vincialibus. Dominorum, & Equitum Status, Au- *pra Onasū.*
gustanæ confessionis, in nostro Archiducatu Au-
strix supra Onasum oretenus intimare, & declarare
debeant.

Cum hætenus manifesta experientia nimium probaverit , multas & magnas in præfato nostro Archiducatu Austriæ supra Onasum, diversis vicibus toti provinciæ perniciosissimas seditiones , ac rebelliones fuisse auditas , per quas nobis , tanquam vero Domino hæreditario , & loci Principi debita obedientia, per fas, & nefas ablata, nostra Ducalis, & summa jurisdictio corrupta, status fideles, & obsequentes inhabitatores ad gravissimas, & minime durabiles contributiones coacti , à rebellibus, suis privati, & spoliati bonis: sicut etiam

non minus nostri Electores, & Principes per similes tumultus, in maximos sumptus, & belli expensas inducti, totaque provincia in tantam rerum ruinam, lamentantibus, & gementibus subditis, præcipitata fuit. Quorum omnium, prout notavimus, non minima causa fuit differentia, & disparitas Religionis in provincia, ex qua juxta supra narrata gravamina, magnæ, & perniciosæ diffidentia sunt exorta, quare ut in posterum hujusmodi rebelliones, & controversiæ caveantur, &, versa vice, vera, & pacifica unio, etiam sincera invicem fides replantetur, & noster Archiducatus, una cum ipsius incolis, in constanti pace permanere, ac perseverare possit: nobis ex sola paterna, & clementissima intentione, qua semper nostris à Deo nobis commissis subditis favemus, optimum factu visum fuit, in præfatis Augustanæ Confessionis adscriptis statibus, in Archiducatu Austriæ supra Onasum, gravissimis urgentibus motivis, Reformationis religionis opus quamprimum incepere, & promoveri.

Ideo cum istud opus totam concernat provinciam, & commodissime supra Onasum tractandum, Abbas à secretis Consiliarius, & Vicepræfectus urbis, nostri ad hoc deputati Commissarii, absque temporis dilatione Lynceum proficiscantur, omnes sectarios provinciales ad certum determinatum diem per litteras in domo provinciali citent, præsentibus bona forma, & blando sermone nostram clementissimam intentionem, & deliberationem oretenus insinuent, juxta quoque notificando, ut sub dato factæ intimationis inter sex menses, Catholica Romanæ solum salutaris Religionis, uti optamus, & ad eam omnes una clementissime admonitos volumus, præsertim antiquiores, sub nostra protectione conservare tantum paterne, quantum

tum clementissime optaremus; certo, & infallibiliter se concordent, vel si contra spem nostram id facere recusarent, e provincia elapso termino emigrent, venditis omnibus bonis, absque ullo censu, ex mera gratia donato, alibi domicilia sua figere quarant, & solis illis provincialibus, in Austriæ Archiducatum infra Onasum migrantibus, inibi habitare, (absque ullo tamen exercitio sectario) concedendum erit, qui bona provincialia ibi possident; aliis vero omnibus nulla inibi bona habentibus, licet sint provinciales, nullum prorsus domicilium permittendum mandamus, ut autem sua bona supra Onasum commode vendere valeant, illis assignamus annum, & diem pro termino: hac tamen conditione, ut jam statim bona Catholicis hominibus provisa, ab iisdem administrent, prout in uno, & altero, ad exequendam nostram clementissimam voluntatem, uterque status obsequentem se monstrabit, nostrique Commissarii executione ad nos absque mora, uniuscujusque provincialis, aut ad emigrationem, aut ad conversionem inclinatum animum relaturi, conferant. quibus de cætero omni tam Cæsarea, quam Regia gratia innixe favemus. Datum in nostra civitate Viennæ, 29. Martii, anno 1627. nostrorum regnorum, Romani octavo, Hungarici nono, Bohemici decimo.

Nos Ferdinandus, &c. Cunctis, & singulis nostris fidelibus subditis provincialibus, vasallis, aliisque provinciarum inhabitatoribus, sicut universaliter omnibus quoque superioribus interioris Austriæ hereditariorum Principatum, & provinciarum Stiriar, & Carinthiar, & Cranz, ad quos hoc nostrum pervenerit mandatum, nostram Cæsaream gratiam, omniaque optando bona, clementissime vobis denunciamus, nobis maximo cum nostro

*Generale
mandatū
in Cranz,
Stiriā, Carinthiam,
pupillos,
excursiones,
& pupillorum
tutores cō-
cernens.*

dolore , & displicentia satis certo relatum esse, quod aliqui, licet sub dato vigesimo sexto Aprilis, anni millesimi sexcentissimi vigesimi quinti, hac ipsa de causa edita , & ad universalem cunctorum notitiam, generalia mandata publicata, ac promulgata fuerint, nihilominus contra facere, suosque liberos, sicut & ipsorum fidei commissos pupillos ex istis nostris interioris Austriæ hæreditariis Principatibus, ac provinciis, uti antehac exercitatum, ad externas non nostræ religionis universitates, atque provincias transmittere audent, quibus tamen in locis nihil, nisi sectaria dogmata, totique patriæ periculosissima; atque ad damnosos excessus incitantia facta discunt, atque inbibunt. Pari-ter quoque accepimus, & ipsi advertimus, ex istis hætenus actis excursionibus ad alias confines sectarias terras, pro Baptismo infantum, copulatione desponsatarum personarum, tam nobilium, quam ipsorum provincialium, aliisque sectariis exercitiis de die in diem in pejus ire, nostrisque in mandatis nullam prorsus obsequentiam apparere: quinimo tam per hæc, quam per prædictas transmissiones pupillorum, salutiferam ad nostram solum salutarem sanctam Catholicam, & Apostolicam religionem, conversionem notabiliter impediri, & econtra nostros subditos in fidei, aliisque rebus, ad ipsorum animarum perditionem quotidie seduci, tam in rebus Ecclesiasticis, quam secularibus, prout quotidiana hætenus, prohi dolor, experientia in nostris hæreditariis regnis, ac provinciis satis manifeste docuit, ostenditque istas perverissimas rebelliones, & alia nostris provinciis summa, & gravissima inferre damna.

Nos ex clementissima, & plane paterna cura, & amore erga nostros subditos universaliter, non minus pro Ducali officio, & à Divina clementia ac-
cepto

cepto magistratus munere, huiusmodi perversas, ac
 toti patriæ periculosas actiones, opera, & exercitia
 avertere, & è contra illud, quod ad animarum sa-
 lutem, & ad omnium provinciarum meliorem
 constantioremque pacem, ac unionem profutu-
 rum inferere, sufficientem causam habemus. Qua-
 re in hunc finem, non solum antedictum manda-
 tum volumus renovari, sed etiam insuper ultra ex-
 presse addere, ac statuere tantum clementissime
 quantum severe, ne in posterum, nec Provincia-
 lium, neque aliorum nobilium liberi, & pupilli, &
 innocens juvenus ex nostris interioris Austriæ hæ-
 reditariis Principatibus, atque provinciis, ad secta-
 rias externas non nostræ religionis provincias, vel
 universitates sine nostro præscitu, & speciali con-
 sensu transmittantur, verum liberi, pupilli, ac ju-
 ventus, quantum possibile, à Catholicis tutoribus
 provisi, tales habeant, qui sine nostro, vel nostro-
 rum Viceregentum, habito speciali consensu, nul-
 lum pupillum in externas regiones mittant, sed vel
 nos, aut nostros Viceregentes debito modo antea
 certiores faciant, nostramque ulteriorem deter-
 minationem, & ordinationem habeant expectan-
 dam, ad hoc constituimus, ponimus, ac ordinamus
 similiter clementissime, & stricte, ut omnes, & sin-
 guli Provinciales, universaliter omnes nostri fide-
 les subditi, & provinciarum inhabitatores in no-
 stris interioris Austriæ terris hæreditariis utriusq;
 sexus, juvenes, & senes, Comites, domini, Equites,
 vel inferioris status, magnæ, sive parvæ dignitatis
 officii, quomodocunque tandem nominari, sive
 nuncupari poterint, nemine prorsus excepto, o-
 mnibus in posterum infantum baptismis, despon-
 sationibus, copulationibus, aliisque exercitiis se-
 ctariis in locis prorsus abstineant, nec sectarios
 prædicantes ad Catholicos locos eos ad ea perfi-

ciendum conscribant, vel venire faciant, & sic omnia Ecclesiastica exercitia in nullo a'io, nisi Catholico loco, & Ecclesiis administrentur, & perficiantur Praesertim tamen, quod attinet ad infantum baptismum, desponsatarum personarum copulationes unusquisque in sua convenienti Parochia, cui est adscriptus, vel cum licentia Parochi, vel aliorum Ecclesiasticorum Superlorum licentia illorumque consensu, in aliis Catholicis locis, per Catholicos Parochus, vel Sacerdotes more Ecclesiae Catholico exequi curabit.

Si quis contra ager, nostroque generali mandato non obsecundabit, talis nostrae majestatis laesionem, quam nobis pro constitutione personarum, & delicti circumstantia praeservatam tenemus, se incidisse sciat, quatenus contra talem subito ipsa cum effectuali demonstratione, ac severo impetu, ita procedemus, ut alii majus certo exemplum habere, atque accipere, sibi que cavere queant.

Hinc mandamus Illustrissimo, & dilecto fideli Joanni Vldarico, Duci in Cromavv, & Principi in Egeberg nostro Consiliario à secretis, Camerario, & tamquam plenipotentiaro nostrorum interioris Austriae Principatum, & provinciarum, uti in ejusdem absentia, nostris Graeciae relictis Consiliariis à secretis, simili modo interioris Austriae nostro regimini, & omnibus aliis nostris Officialibus, ut hujus nostri generalis mandati observantiam omni serio studio, & fervore urgeant, & utrum eisdem omnibus in partibus obtemperatum erit, diligenter attendant, & si unus, vel alter, nobilis, sive ignobilis, summi, vel infimi status id negliget, tales inobedientes, & reluctantes personas statim absque ullo habito respectu, in effectu severe puniant, ut quid faciendum omnes noverint, & sibi ante propria damna praecavere possint, & sic in hoc
exequen-

183
exequetur nostra clementissima voluntas, & finalis determinatio. Datum in nostra civitate Viennæ, ultimo Aprilis, anno millesimo sexcentesimo vigesimo septimo, Nostrorum Regnorum, Romani nono, Hungarici decimo, Bohemici undecimo.

Nos Ferdinandus Secundus &c. Declaramus o *Mandatū*
mnibus, & singulis in nostris Austriæ interio- *generale*
ris hæreditariis Principatibus, & provinciis degen- *ob non im-*
tibus secularibus provincialibus, aliisque incolis, *petēdos*
cujusvis dignitatis status, vel conditionis: Cle- *de Divi-*
mentissime nobis relatum esse, qualiter subditi à *no officio*
suis superioribus ea de causa particulariter à Divi *subditi.*
nis officiis removentur, quia ipsi superiores pro-
vinciales Dominicis, ac festis diebus venationes,
piscationes aliasque recreationes instituere solent:
& licet sæpius à prandio primum agitentur, tamen
subditi eo die ecclesias, vel conciones visitare non
possunt, cum ut plurimum longe à locis, in quibus
familia sunt exercenda, distent; eaque de causa ma-
ne ante diem viam arripere debeant, ut locum de-
stinatum attingere, poenamque evitare queant.
Secundo, pariter aliquos Barones, & provinciales,
Dominicis, & festis diebus varias actiones incipe-
re, quibus subditi, ad hujusmodi citati, necessaria
dina officia relinquere, atque negligere cogantur.
Tertio, Dominicis, ac festis diebus subditos ad
transportanda hinc & inde bona mandari, & able-
gari. Quare cum necessitas ad promovendam Ca-
tholicam religionem exposcat, talibus mederi;
considerantes nos ista omnia, non solum Catho-
licæ, & Apostolicæ Ecclesiæ statutis, & legibus ad-
versari; verum etiam cæteris Catholicæ religioni
adscriptis maximum scandalum inde provenire;
pro his evitandis ad universalem notitiam per pu-
blica mandata sub gravi poena prorsus prohibere
voluimus, ideo mandamus, ne Dominicis, ac festis
diebus

diebus aliquid simile impofterum, quod fubditos de eorum devotione, & Ecclefia detinere valeat; à fupradictis Baronibus, & provincialibus mandetur, fed iisdem diebus in futurum vifitando Ecclefias, audire Miffas, & fimilia colere permittantur. Quare omnibus mandamus, ut, ad maiorem Dei gloriam quotidie magis promovendam, omnes huic noftro decreto parere fine aliqua repugnantia contentur, & vos fuperioris, vel inferioris ftatus diligenter attendere velit, ut contra illos cum debita poena fecundum unicuique delictum procedere valeamus. Ita eft noftre clementiffimæ voluntas. Datum in noftre civitate Viennenfis, 10. Iulii, anno millefimo fexcentefimo vigefimo feptimo, &c. Noftorum regnorum, Romani octavo, Hungarici nono, & Bohemici decimo.

FERDINANDVS SECVNDVS.

*Mandatum
contra
prædicantes,
& illo-
rum fau-
tores in
Archiduca-
tu Au-
ftriæ infra
Onafum.*

Satis clarum, & manifefturn eft, feftarios illos prædicantes, qui fe in noftro Auftriæ Archiducatu, infra Onafum Auguftanæ confefioni addictos nuncupant, fub specie, & prætextu Auguftanæ confefionis exercitii, (quod à nobis, duobus fuperioribus politicis ftatibus Auguftanæ confefionis tempore rebellionis, & fervente bello, ad illorum humillimam, & ferventiffimam follicitationem conceffum fuit) in fuis concionibus, adhortationibus, etiam ceremoniis, damnofum Calvinif dogma adeo fpergere, fibique de populo in communitantum concurfum ciere; ut illi, qui ingenuo fe Calvinos profitentur, libentiffime ad illorum prædicantium conciones vadant, aperte abfque horrore aufcultent, ipforum putativa facramenta, vel quafi, ab illis fument, feque illis maxime contentos declarent, per quæ fubditi, ex tantis fidei controversiis, quas feftarii prædicantes fub præ-

textu

textu Augustanæ confessionis introducunt, adhuc in majores errores allecti, ipsam Divinam Majestatem, ac suos superiores, atque præpositos Magistratus negent, perjurent, atque in perpetuam suæ animæ perditionem ducti pereant; prout ipsi supranominati prædicantes in præfatis suis concionibus, adhortationibus, scriptis, & aperte in typis editis libris, & tractatibus contra nostram solum salutarem Catholicam religionem, & nos ipsos, alioque tam Ecclesiasticos, quam seculares, summi, & interioris status, audacissime, nullo prorsus habito respectu, pessimis calumniis, pejoribus adhuc illusionibus utentes, nostros à Deo subiectos, & commissos subditos, ad nullam nostris mandatis, & legibus obedientiam obligatos esse adhortantur, perniciosisque toti patriæ confederationibus, prohibitis conventiculis, malis correspondentiis, & rebellionibus, causam præbentes, illas ipsas pro illorum posse urgeant, & promoveant, in super iam aperte, quam occulte, omni hostili vi, nobis exitium minantur, suos fidei affectus, ad invocandum à nostris hostibus auxilium, impellant, nobis debitam obedientiam, & respectum demere conantur; idololatriam nos exercere, & idololatrias nuncupare absque ullo terrore etiam publice non erubescunt, subditos illorum Parochiis non adscriptos, tam in urbibus, quam ruri, nulla prorsus habita licentia, sed contra nostram, nostrorumque antecessorum expressissimam prohibitionem, & ad Ordinariorum maximum gravamen, & præjudicium, ad ipsorum exercitia alliciunt, invitant, ipsosque nullum sacramentum facere posse, nec velle, continuo clamitant, concionantur, publiceque orant, vulgum adhortantes, ut Sua Divina Majestas nostris hostibus victoriam impertiri velit, imagines SS. Petri, & Pauli per ipsorum ludimagistrum

magistrum comburere fecerunt ; denique de Augustana confessione nihil aliud observant , quam quod ipsorum vagabundo spiritui placet , & acceptabile existit , maximas animorum pertinacias contra nos tamquam Dominum, & Ducalem Principem causantes, Catholicosque omnibus in locis pessime, & injuriose persequentes.

Quare nos clementissima & paterna providentia, præsertim pro Ducali nostro officio, & accepto à Deo Magistratus munere , nostrum à Deo nobis commissum hæreditarium Austriæ Archiducatum in tranquilla unione , vera , & sincera confidentia servare clementissime cupientes, ex supra narratis, & aliis de causis, clementissime decrevimus, ut omnibus, & singulis in nostro Austriæ Archiducatu, infra Onasum degentibus sectariis prædicantibus, illisque addictis ludimagistris, à dato hujus nostri publici mandati, ne in arcibus, oppidis, pagis, villis, molendinis, aliisve in locis ubicunque consistis, sua putativa sacramenta administrent , juventutem instruant, vel alia suæ sectæ exercitia faciant, quamprimum serio sub severissima pœna interdatur, prohibeaturque: pariterque ut supradicti omnes prædicantes à dicto dato nostri Generalis mandati usque ad 24. Septembris ex memorato nostro Archiducatu infallibiliter sub severissimis pœnis arbitrio nostro infligendis discedere debeant & ubicunque illis placuerit (exceptis omnibus nostris regnis, & hæreditariis provinciis,) domicilia sua figere in posterum. & ideo, ut securi emigrare valeant, ex singulari clementissima, & Ducali iusta gratia concessum volumus, ut illis sectariis prædicantibus, & ludimagistris, qui in partibus sylvæ Viennensis inferioribus degunt à N. Magistratu, & iudice nostræ civitatis Neostadii , qui in superioribus sylvæ Viennensis partibus , à Magi-
stratu

stratu, & iudice nostræ civitatis S. Poldten, aliis vero, qui in inferioribus montis Mainhartenfis partibus à civitate nostra Cornenburgo, & qui in partibus Mainhartenfis montis, à Senatu nostrarum civitatum Krembs, & Stain legitimæ litteræ nostro nomine dentur, & consignentur, prout jam omnibus dictis Magistratibus mandavimus. Quare omnibus, & singulis nostris provincialibus, & unicuique in specie, apud quos hætenus hujusmodi prædicantes se continent, tantum serio, quantum clementissime, strictè jubemus, ut ipsi, vel quilibet alius tam masculini, vel foemini sexus sub nostra gratiæ amissione, & severissimis pœnis præfatis prædicantibus nullum prorsus exercitium suæ sectæ exercere, & administrare concedant, nec ultra constitutum tempus, sive aperte, sive occulte, nec unica quidem nocte manere consentiant. Quod si aliquis deprehendetur, qui ultra positum terminum aliquem ejusdem conditionis hominem prædicantem, vel ludimagistrum publice, vel privatim detinuerit, aut aliquid ob expulsionem sectariorum prædicantium attentaverit, post causæ cognitionem mobili, & immobili bono, ad aliorum exemplum privandus erit.

Et quia nobis peculiariter quoque relatum est, in ipsa nostra Viennensi civitate, & in aliis limitaneis locis periculosa nostris hæreditariis subditis, omnino non decentia conventicula, sub prætextu, & specie alicujus actionis supradictæ sectæ instituta, ac celebrata fuisse, quæ non solum nobis tanquam ipsorum Duci, & Principi adversantur, sed etiam totius Germanicæ nationis extremum periculum, ruinam, & damnum infallibiliter gignere possunt: Ideo similia summe noxia conventicula, & confederationes, sub quovis prætextu instituenda, totaliter volumus prohibita, omnibusque

busque cujusvis dignitatis, & conditionis in nostro Austria Archiducatu infra Onasum degentibus insinuamus, & serio mandamus, ut in posterum sub poena amittendorum omnium bonorum, aliarumque poenarum à talibus abstineant. Datum in nostra civitate Viennensi, 14. Septembris, anno 1617. Nostorum Regnorum, Romani nono, Hungarici decimo, Bohemici undecimo anno.

*Mandatum
in Pa-
rochis, e-
jectis pra-
dicantibus,
Sacerdo-
tes & ceteri
instituti
sunt.*

Nos Ferdinandus Secundus, Omnibus & singulis Augustanae Confessionis adscriptis, & incunctis quatuor partibus nostri Archiducatus Austriae infra Onasum existentibus provincialibus, qui ius patronatus ecclesiarum filialium, & beneficiorum proxime suis bonis adjacentium habent, nostram gratiam, & omnia bona.

Non dubitandum tenemus, vobis constare, qualiter gravissimis de causis sub dato decimo quarto huius, per publica nostra Caesarea, & Ducalia generalia mandata clementissime ordinaverimus, mandaverimusque, ut omnes, & singuli sectarii praedicantes, atque ludimagistri ad vigesimum octavam huius (quem terminum ob tantas pluviarum inundationes usque ad sextum proxime instantem Octobris distulimus) ex praefato nostro Archiducatu Austriae infra Onasum discedant, & ubicunque illis placuerit (exceptis omnibus nostris regnis, & hereditariis provinciis) domicilia sua figere possint.

Cum igitur necessitas requirat, ut apud omnes Parochias, & earum filiales Ecclesias, in quibus praedicti praedicantes erant, ipsorum loco alii bonae conditionis Ecclesiastici, & Catholici Sacerdotes, qui vulgus in vera doctrina instruere, & docere possunt, imponantur, & sic ad animarum salutem, & bonum, vera sacrosancta Dei officia debito modo iterum introducantur, atque instituantur.

Vobis

Vobis supramemoratis, & unicuique in specie clementissime, & serio mandamus, ut in omnibus Parochiis, & earum Ecclesias filialibus, aliisque Ecclesiasticis beneficiis, in quibuscunque provincia locis sitis, nullo excepto, post elapsam sexti proxime venturi mensis Octobris, prædicantibus, & ludimagistris ad emigrandum positum terminum, intra sex sequentes hebdomadas, loci ordinariis idoneos Catholicos Sacerdotes, antiquo Archiducatus Austriæ more debite præsentetis, vel si plane in tanto brevi temporis spatio Catholicos Sacerdotes habere non poteritis, pro assistentia, & auxilio intra dictum tempus insinuetis, & si in constituto termino non præsentaveritis, aut supramemorato modo insinuaveritis, nos tamquam cunctarum Ecclesiasticarum foundationum supremus patronus, & defensor ex nostro officio Ordinariis locorum Catholicos Sacerdotes præsentare non omitteremus. Datum in nostra civitate Viennensi, 24. Septembris anno 1627. Nostorum Regnorum, Romani nono, Hungarici decimo, & Bohemici undecimo.

FERDINANDVS SECVNDVS.

Fideles dilecti, &c Notum vobis est, nos sub dato *Rackers-*
 primo Martii elapso 1610. per publica edicta, o *purgenfi-*
 mnes sectarios prædicantes ex nostro interioris *bis, ne se-*
 Austriæ Principatu, & provinciis ita expulisse, ut si *ctarios*
 ultra istam expulsionem rursus in nostris Principa *Tradican-*
 tibus, & provinciis deprehenderentur, non solum *tes ita ir-*
 ad carceres ducti, verum etiam in corpore, & amif. *repere si-*
 sione bonorum absque ullo habito respectu acer. *nant.*
 rime punirentur, quod vobis similiter, & singula-
 riter de dato 28. Ianuarii 1613. anno, quando prædi-
 cantes ex Hungaria, visitando hebdomodarias
 nundinas sub prætextu aliquid emendi, subdole se
 immiserunt, scriptum, atque mandatum fuit.

Quando-

Quandoquidem vero à fide dignis nobis relatum est, tales iterum isto tempore toti provinciarum perniciosas sectarias personas, de circumjacentibus Hungaricis locis, utpote Olmitz St. Martino, & de Battianis cumulatim ad vos Rackerspurgenses se conferre, & suo non solum placito inibi vendere, emere, sed etiam apud Hungaros hinc inde disputare, sanctæque Catholicæ Religionis illudere.

Cui rei indulgere ob exoriunda hinc non minima pericula, & connivere minime volumus, præsertim cum vobis quammaxime, tam ratione transmissi mandati, quam vestro ex debito, ad hoc attendere decuisset: Ideo vobis strictè mandamus, ut ad exequendum præfatum jam transmissum, & nunc repetitum mandatum, in tales irrepen-tes sectarios prædicantes, omni summo studio, & cura intendatis, illosque forsan repertos absque ullo habito respectu, quamvis cuicunque Hungarico Provinciali inservirent, quamprimum apprehendi, incarcerari, & nobis sine ulla mora, ad ulteriorem clementissimam determinationem significare velit; ad quem effectum nos per nostrum Hungariæ Palatinum apud circumjacentes Hungariæ Provinciales ordinari fecimus, ut sectariis prædicantibus eorum sectæ exercitia, tam apud vos, quam apud alia interioris Austriæ loca serio interdican- tur, & si aliquis illorum in posterum deprehenderetur, ut se verissime castigetur. Datum in Regia nostra arce Pragensi, decimo octavo Januarii, à Christi nostri Redemptoris nativitate anno millesimo sexcentesimo vigesimo octavo, nostrorum Regnorum, Romani octavo, Hungarici nono, & Bohemici decimo anno.

FERDINANDVS SECVNDVS.

Reverende Princeps, illustres, dilecti, devoti, & fideles, &c. Ex litteris duodecimo hujus ad nos datis,

*Cōsiliarius
à secretis
Grecii, ob
expellēdos
e Carin-
thia cer-
tos Luthe-
ranos.*

latis, Clangefurtensis Parochi redditus, ac annuas decimas, sicut etiam sectariorum in nostro Ducatu Carinthiae, particulariter vero in praefata Clangefurtensi civitate, nimium invalescentem reluctantiā, atque inobedientiam, probe accepimus, perspectamque habuimus.

Ideo mandamus stricte, & vestrae prudentissimae opinioni, & nostrae institutae reformationi conformiter, ut tam denominatum sectarium ludimagistrum, & Hospitalis Praefectum Clangefurti, quam etiam provinciae Officiales, & advocatos una cum omnibus illis civibus ibidem, qui Catholicae Religionis non sunt adscripti (nisi inter sex hebdomadas, & tres dies ad Catholicam Religionem se converterint) provinciam relinquere, & decimo pro censu nummo soluto discedere faciatis. In quo exequemini nostram Caesaream voluntatem, & intentionem. Datum Viennae, 24. Aprilis, 1622, nostrorum regnorum Romani tertio, Vugarici quarto, Bohemici quinto anno.

Nos Ferdinandus Secundus, &c. Omnibus & singulis nostris fidelibus provincialibus, vassallis, subditis, & aliis provinciae inhabitatoribus nostri Archiducatus Austriae infra Onasum Augustanae Confessioni addictis, nostrum hoc generale mandatum lecturis, vel legi audituris, nostram Caesaream gratiam, & omnia bona vobis denunciandum duximus, nobis à fide dignissimis relatū esse, quod aliqui post nostram decimoquarto Septembris proxime elapsi 1627. anni, ordinatam sectariorum praedicantium, & ludimagistrorum ex nostro Austriae Archiducatu infra Onasum expulsionem, partim praefatae Augustanae Confessioni adscripti provinciales, atque ipsorum Officiales & famuli, sectarios prohibitos libros lectitare attentent, suos subditos, ad eos audiendum convocent,

& non

*Mandatū
de obser-
vantia di-
erū festo-
rū, & ali-
orū, & de
aliis ad
reforma-
tionem re-
ligionis
spectanti-
bus.*

Et non minus ipsi provinciales, atque ipsorum subditi ad alios confines sectarios locos se conferentes Baptismo infantum, copulatione desponsatarum personarum, aliisque exercitiis, sectario more uti non erubescant: immo ipsi provinciales suos subditos, ad hujusmodi impietates cogant, ex quibus miserrimi subditi à sancta Catholica, & Apostolica religionem non solum notabiliter removen-
tur, verum etiam in rebus fidei ad ipsorum animarum certissimam perditionem pessime seducuntur, quin ultra tam ecclesiasticis quam secularibus rebus (uti proh dolor manifesta plus nimio, tantarum nuper in nostris hæreditariis regnis, & provinciis gementibus, & lamentantibus piis, & innocentibus, exortarum rebellionum devastacionum, ipsi aspectui miserabilium, ad summum nostrarum ditionum damnum experientia docuit) damna, & calamitates omnes toti patriæ perniciosissimæ hac de causa introductæ sunt. Ideo cum ex clementissima paterna cura, qua omnibus nostris subditis affecti sumus, & ex accepto à Deo Magistratus munere, & Ducali officio, similes damnosæ, & periculosas actiones, & exercitia extirpare, & è contra ea omnia, quæ tam ad animæ salutem, quam ad constantiorem altioreque patriæ unionem, pacem, & prosperitatem promovere, & urgere possunt, inducere debeamus; omnibus præfatis provincialibus, vassallis, subditis, & inhabitatoribus, memorati nostri Austriæ Archiducatus infra Onasum utriusque sexus, senibus, juvenibus, sive Comitibus, Equitibus, vel minoris status, in quibuscunque officiis, dignitatibus, conditionibus existant, nemine prorsus excepto, mandamus, & stricte jubemus, ut in futurum à legendis sectariis libris, & concionibus, in arcibus, domibus, molendinis, villis, cunctisque aliis locis omnino abstineant, Baptismis infantum,

fantum, sponſionibus, copulationibus, aliorumque; more ſectario exercitiorum caeremoniis, non ſolum intra, verum etiam extra Provinciam ſectariis in locis, vel ſectariorum Prædicantium, aliarumque huiusmodi perſonarum Parochia non amplius utantur, ſed omnia Eccleſiaſtica exercitia Catholicis in locis, & Eccleſiis faciant, provinciales ſuos ſubditos ad Catholicas Eccleſias ad audiendas conciones mittant, & quilibet Baptismata infantum, ſponſiones, copulationes deſponſatarum perſonarum in ſua convenienti Parochia quærat, & accipiat, vel ad minus cum licentia Parochorum, vel aliorum ſuperiorum conſenſu, & antegreſſa ſalutatione, aliis in Catholicis locis per Sacerdotes ritu Romano legitime ordinatos debito Catholico more id faciat. Pariter Dominicos, & feſtos dies, ut decet, omnes celebrent, & venerentur, in diebus à Catholica Romana Eccleſia prohibitis carnes non comedant, nec coquant, ſimiliter Dominicis, & feſtis diebus venditionibus ante divinum officium in hebdomadariis, ſive annuis nundinis prorsus abſtineant, ſuosque ſubditos Domini, & Provinciales illis præſatis diebus, ad venationes, piſcationes, aliasque huiusmodi actiones, & recreationes cogere, vel aſtringere omittant, ſub noſtræ gratiæ amiſſione, & aliis pœnis, quas pro unicuique qualitate, & conditione, aut delicti culpa nobis reſervamus.) & quia ad vulgus pertinaciam ſectarii libri non minima exiſtunt cauſa, cum contra noſtram Catholicam, & Apoſtolicam Religionem, illique addictos, multa mala, & falſiſſima in illis iſis proferantur; ideo omnes ſectarias conciones, poſtillas, aliosque à ſancta Catholica, & Apoſtolica Eccleſia proſcriptos libros, & tractatus in dicto noſtro Austriæ Archiducatu, ſub ſeveriſſimis pœnis omnino volumus eſſe interdictos: omnesque ſectario

no admonemus, ne ullus impofterum fimilibus libris utatur, immo quilibet ftatim tradat ad petitionem illius, quem loci Ordinarius ad hoc elegerit, & conftituerit. Quare omnes cavere, fuumque damnum evitare ftudebunt. Datum in noſtra Regia arce Pragenſi, 10. Aprilis, 1623, noſtrorum regnorum, Romani nono, Hungarici decimo, & Bohemici undecimo anno.

*Mandatum
de dimittendo quoque
provincialibus.*

NOs Ferdinandus Secundus, &c. Omnibus, & ſingulis provincialibus Equitum, & Domino- rum ſtatus, in noſtris interioris Austriae hereditariis provinciis, Stiriae, Cranae, noſtrum hoc generale mandatum percepturis, noſtram Caſaream gratiam, & omnia bona. Notum, & manifeſtum eſt vobis omnibus fere, & ſingulis, quali debito Chriſtiano zelo, & pro ducali officio, etiam à Deo accepto Magiſtratus munere, poſt acceptum noſtrarum interioris Austriae hereditariarum provinciarum regimen, in nihil aliud curam noſtram potius intenderimus, quam ut increbeſcentibus, & invaſeſcentibus nimium pernicioſis fidei diſcordiis, & ſeditionibus mederemur, & omnes nobis à Divina Omnipotentia ſubjectos, & commiſſos ſubditos ab errore averteremus, & ad veram viam ſalutis reduceremus, prout in hunc finem in noſtris hinc inde civitatibus expulſionem ſectatorum praedicantium, & ludimagiſtrorum, per quos vulgus notabiliter ſeducum, & in errorem immerſum fuit, & paulo poſt tam inter nobiles perſonas, quam inter cives ſalutiferum reformationis opus inſtitui, & paulatim ſalutis fera generalia, ac ſpecialia diverſa mandata, ne aliquis ad ſectarias vel quaſi, confeſſiones, Communiones, baptizandi cauſa infantes, copulandarum deſponſatarum perſonarum gratia, ruſ ſe conferret, & denique noſtris provincialibus, vel aliarum perſonarum pupillis Catholici;

cōtutores constituerentur, nec juvenus ad locos
 sectarios, vel ejusmodi universitates hac, & illac
 transmitteretur, publicari neo recenter renovari,
 augeri que fecimus omnia, cum summa eiga no-
 stros provinciales Equitum, & Dominorum. itatus
 solita mansuetudine, & tali quidem, ut praefata: n
 Reformationem inter ipsos instituendam clemen-
 tissime intermiserimus, hac sola certissima, ac cle-
 mentissima spe freti, illos, & ex supra narratis, &
 ex aliis nostram ex corde bene existim. tam inten-
 tionem alius apprehenturos, suam tam tempora-
 lem, quam perpetuam felicitatem omni studio,
 maximoque cura fervore sedulos perpensuros,
 suorumque majorum, ac praecessorum antiquissi-
 morum vestigia secuturos, ut in nostris interioris
 Austriae hereditariis provinciis, unio Fidei animo-
 rumque concordia, iterum introduceretur, & o-
 mni in parte melior confidentia, ac sinceritas plan-
 tari, conservari que posset. Iam vero, quanquam
 haec nostra ad majorem Dei gloriam, nostrorumque
 provincialium commodum, & ad felicitatem, tam
 temporalem, quam perpetuam clementissima in-
 tentio, & plane paterna providentia ita successerit,
 ut ad nostrum singulare solamen magna pars no-
 strarum civitatum, & oppidorum, civium, & inco-
 larum ad vitam, veram & solam salvificam Roma-
 nam, Catholicam, & Apostolicam Religionem se-
 converterit: tamen cum aliquorum adhuc nume-
 rus remaneat, apud quos huic nostrae clementissi-
 mae, illisque optime eximatae sollicitudini nulla
 prorsus appareat obsequentia, nec se ad conversio-
 nem, minus ad veram Fidei cognitionem, post tan-
 tam tamen, ac tam longam habitam tolerantiam,
 ac conniventiam, disponant; & cum tam pro Duca-
 li à Deo accepto officio, quam pro nostro debito, ac
 nostra conscientia (tam pro ipsis, quam pro aliis à
 Deo

Deo nobis concessis, & commissis subditis) rationem reddere, nos teneri agnoscamus, ut omnes ex nostris hæreditariis provinciis sectarias fides abdicemus, & expellamus, nostramque è contra antiquissimam solum salvificam Catholicam Religionem promoveamus; præsertim etiam, cum ex clementissima, & plane paterna charitate, qua semper, & peculiariter istis provinciis, in quibus, volente Divino numine, nati, majorem quoque vitæ partem transégimus, affecti existimus; non libenter videremus, ut illa nobilissima stemmata, quæ pro patria, majoribusque nostris, tantis præclaris, cum maximo sui corporis discrimine, multiplicibusque memoriæ inculcandis factis, plus nimio stupenda, ac eximia se probarunt, quin imo singulariter in istis præteritis aliorum nostrorum regnorum, ac provinciarum exortis rebellionibus, exercitatis inobedientiis, rebusque extreme hinc inde fluctuantibus, (quantum nobis constat) ubique se fideli ac sincera constantia exhibuerint, in isto periculosissimo, sub nostro moderno Imperio, & post etiam, statu, ad suæ certissimam animæ perditionem perseverare permitterentur: verum illis præter temporalem in hoc mundo laudem, etiam in illo æternam mercedem ante omnia clementissime non invideremus. Quare ad hoc melius æsequendum, tam ex his, quam ex diversis magnis causis, jure cogimur nostros sectarios provinciales, Equitum, & Dominorum status, masculini, & feminini generis, qui adhuc sectariæ Religionis sunt adscripti, potestate nostri generalis in specie in illos directi mandati, ante aliquod jam tempus institutæ, ac publicatæ Reformationi simili modo submittere, prout omnes in communi, tali Reformationi Religionis totaliter subjectos, clementissime volumus, siquidem nos toti patriæ, & singulariter

his

his nobilissimis stemmatibus, ratione dictorum
 præclarissimorum gestorum, nullum majus, utilius
 memorie signum, testimoniumque antedictæ pa-
 ternæ erga illos affectionis, ac gratitudinis tradere,
 ac relinquere possumus, quam ut eis securam suæ
 æternæ salutis demonstramus viam. Quapropter,
 nos,, nihil libentius, nihil charius cerneremus, o-
 ptaremusque, quam ut se suis majoribus in istis
 nostris interioris Austriæ hereditariis Principati-
 bus, ac provinciis longo admodum tempore, ante-
 quam isti errores sunt auditi, in unione Catholicæ
 Religionis, imprimis optime versatis, ac constitu-
 tis, æquales gererent, & ad suam tam temporalem,
 & perpetuam felicitatem, quam etiam in provincia
 ulteriorem permansionem, se intra unius anni
 spatium (quod illis ab hoc dato ad sufficientem sa-
 tis longum, & peremptorium terminum ponimus,
 ac declaramus) ferventi corde, magna animi cupi-
 ditate, suæ quærendæ salutis se accommodarent, ac
 in sancta totum salutari Catholica fide habitarent,
 & cum sancta Apostolica Romana Ecclesia con-
 formes præsentarent, seque hac ipsa de causa no-
 stro Consiliario, intimo Camerario, ac Plenipo-
 tentiario dictorum nostrorum interioris Austriæ
 Principatum, ac provinciarum Gubernatori, Du-
 ci in Cromavv, & Principi in Eggenberg DD. & in
 ejusdem absentia nostris Grecii delectis intimis
 Consiliariis sisterent, ipsamque conversionem de-
 clararent: ne si aliquis ad determinatum, & præ-
 scriptum terminum contra nostram clementissi-
 mam spem, se nobis, sanctæque Catholicæ, & Apo-
 stolicæ Religionis conformare renueret; alia, & se-
 veriora media attentare cogeremur: Ideo declara-
 mus hujusmodi homines contumaces elapso u-
 nius anni spatio in nostris interioris Austriæ hære-
 ditariis principatibus, ac provinciis habitare, bona

1. sua possidere, nos passuros non esse, nec concessuros; eorumque bona ibidem existentia oro possibili ac convenienti pretio coacturos vendere, quæ si tanto, ac constituto in tempore vendere non poterunt, talium alienationem, post elapsos infra sex menses suis in provincia manentibus amicis, vel aliis Catholicis provinciae inhabitatoribus (arbitrio suo) derelinquerent, ista conditione, quod si bona etiam in concessis istis sex mensibus, post discessum per suos in provincia permanentes consanguineos, vel alios ibidem consistentes Catholicos non erunt vendita, talium venditio per nostros Viceregentes ex officio ordinari debeat, inter quæ tamen fideicommissa nullo modo erunt vendenda, sed volumus, ac ordinamus clementissime, ut ea in suo esse permaneant, illisque ex provincia emigrantibus ususfructus concedatur.

Et si vero ab emigraturis plenariam haberemus libertatem decimum suorum bonorum nummum exigendi, tamen in clementissimam traximus considerationem, omnes in scripius dictis interioris Austriae hereditariis nostris provinciis, erga nos, nostramque Austriacam Domum fideles, ac fervidos se monstrasse, nec quicquam contra nos (quod constet) vel præfatam Domum Austriacam unquam attentasse. Ideo ob tantam nobis probatam fatis fidelitatem, & ex singulari gratia, clementissime insuper nos declaramus, nostros prædictos sectarios provinciales, non solum absque persolvendo decimo nummo posse emigrare, sed etiam ad consequenda sua in provinciis debita, sicut etiam administrationem fidei commissorum bonorum, ac prosecutionem suorum in judiciis hinc inde processum supra insinuatibus amicis, vel quibuslibet aliis Catholicæ Religionis personis ordinanda, ac regenda omnia, tradere posse, ac licere, quapropter

propter nos clementissime ordinabimus, ac providemus, ut expeditionem difficilium processuum, ad talia illorum debita consequenda, aliaque citius illorum lites exequendas active, & passive quamprimum venire valeant.

Verum enim vero cum tam pupillorum, quam etiam ecclesiarum, monasteriorumque cura, ipsorumque constitutio pro nostro posse considerata nobis incumbat, & cum certo sciamus, aliquos, non nostro religionis provinciales, pupillorum tutelis esse provisos, & nonnullos Ecclesiasticis prefecturis, unde facile conjiciendum, illos fundationis, vel alias Ecclesie litteras, sicuti quoque aliquid de redditibus ecclesiasticis in ipsorum potestate habere.

Ideo mandamus, ut non solum aliquis suæ fidei commissos pupillos (ubi in specie innocentiores, quorum pater mortuus, licet videtur mater, intelligimus) secum extra provincias conducere, attente, verum etiam illi ipsi sectarii provinciales similibus prospecti, tutelas quamprimum resignent, & ante eorum ex provincia discessum rationem reddant, residuumque plenarie persolvant, non minus sub sua existentes potestate ecclesiarum litteras reddant, si alia severiora media effugere, suaque bona non sequestrari ament. Sicut etiam potestate hujus nostri publicati mandati ulterius, & in particulari ordinatum ac mandatum volumus, ut omnes illi utriusque sexus, sive Barones, Equites vel alii nobiles aut ignobiles, cujuscunque tandem dignitatis, ex istis nostris interioris Austriæ Principatibus, ac provinciis, post elapsum illis constitutum terminum, ob insperatam ipsorum pertinaciam, & sic ordinatam Reformationem, si se ad Catholicam Religionem non converterint, nullam mansorem habeant, minus sua agere, aut do-

micilia figere possint: immo illis omnes hic, & illic in nostris hæreditariis regnis, Principatibus, Provinciis, præfectiones, absque nostro, nostrorumque Viceregentum habito speciali consensu, totaliter interdicantur.

Quare omnes, ac singulos religionis causa ex nostris provinciis discessuros, serio & clementissime admonitos volumus, ut tam in vendendis bonis, quam in omnibus aliis nostris positis legibus: omnibus sub pallio collusionibus, vel aliis falsis sub prætextu verisimilibus actionibus, quocunque tandem modo fieri possent, ita abstineant, ne certa nos in contrarium severa punitione usuros sentiant, mandamus ideo præfato nostro plenipotentiarario Gubernatori Duci in Cromavv, ac Principi in Eggenberg DD. & in ejus absentia nostris Grecii relictis Consiliariis intimis, ut T. D. D. & vos non solum in nostrum hoc generale mandatum, nostro nomine diligentissimam intendatis curam, verum etiam ad omnem possibilem hujus observantiam, ac executionem cunctos adstringatis, nec contra opinionem, ac clementissimam confidentiam nostram secus agatis, aut conniveatis, vel statuatis, sed contra illos, vel illas, sicuti etiam contra illorum bona, ipso facto stricte procedatis, & exequamini. Et ita quid faciendum ad nostram tam paternam admonitionem omnes mature consideretis, idque eo minus vos intermissuros speramus, quo minus illis ad ipsorum deliberationem, ac rei profundam perpensionem non brevem concesserimus terminum, ac simul ad omnem necessariam ipsorum instructionem, & informationem, optima commoditas apud omnes hinc, & inde ruri ecclesiasticæ personæ, & Catholici Parochi, & monasteria non sint defutura, in quo exequetur nostra clementissima voluntas, & finalis determinatio. Datum

rum in nostra civitate Viennæ, 1. Augusti, anno 1628.
nostrorum regnorum, Romani nono, Hungarici
undecimo, Bohemici duodecimo.

FERDINANDVS SECVNDVS.

Reverende Princeps, Illustris, nobiles, perdocti,
dilecti, & fideles. Cum Sux Sanctitatis in no-
stra hac curia existens Nuntius, ad propositam
in Austria interioris Principatibus Cisterciensium
Monasteriorum Visitationem, brachii secularis
auxilium petierit, atque nos hac in parte in nostra
ante octavo Maji expedita, vobisque transmissa de-
terminatione maneamus; vobis clementissime in-
sinuare volumus, ut vos ad electi Visitatoris inti-
mationem, ulteriorem necessitatem ordinare, &
bene conformare velitis, in quo exequemini no-
stram clementissimam voluntatem, & intentio-
nem, vobisque juxta cum Casarea gratia affecti
persistamus. Datis in nostra civitate Viennensi, ter-
tio Augusti, à Christi nativitate 1628, nostrorum
regnorum Romani nono, Hungarici undecimo,
Bohemici duodecimo anno.

*Cōsiliarius
à secretis
Greci ad
præbendū
Sux San-
ctitatis
Nuncio
brachium
seculare
pro visita-
tione Mo-
nasterii
Cisterci-
ensium.*

FERDINANDVS SECVNDVS.

Illustrissime, dilecte, fidelis, &c. A nostro devoto
dilecto Methodio Terlecki Ordinis Sancti Blasii
oretenus tuus percipies, qualiter de Ecclesiasticis
superioribus in Croatenſium, & Slavoniensium
fines dimissus, ibidem magis idonea, efficacioraq;
media circumspēcturus, quibus schismatenses
Vallones de tuo errore ad nostram solam saluti-
feram Catholicam religionem magis blandiori,
securiorique modo allici, ac commoveri valeant.

Quod cum in primis sanctum, Deoque plane
gratissimum existat opus, nosque nostra ex parte in

*Slavoni-
ensi Cap-
itaneo de
Trautmanſ-
dorff. In
simili,
Croatenſi
Capitaneo
Vi Me-
thodio
Terlecki
Ordinis
S. Blasii*

*in sua cō
missione
omnem
possibilem
assistentiā
assent.*

nullo defuturos prorsus simus deliberati; clemen-
tissime id tibi significare cogitavimus, ut tu prefato
Methodio Terlecki Sacerdoti, Ordinis Sancti Bla-
sii, in exequendo, quod illi commissum est, nostro
diplomate, omni prorsus possibili modo, ac via, pro
rei necessitate, tuam actualem assistentiam, au-
xilium, defensionem, & promotionem prestare
non dedigneris: & ita quid dictante tuo cognito
Christiano zelo faciendum scies. in quo exqueris
nostram clementissimam voluntatem, & intentio-
nem. Tibi de reliquo cum omni Cæsarea gratia o-
prime affecti manemus. Data in civitate Enzer-
storff, 19. Septembris, à Christi nativitate 1628. no-
strorum Regnorum, Romani decimo, Hungarici,
undecimo, ac Bohemici duodecimo anno.

I N D E X.

Reformationis Mandatorum, atque decre-
torum, quæ in Austria infra Onasum de annis 1621,
22, 23, 24, 25, 26, 27, usque 28 sunt expedita,
& sunt sequentia, &c.

Magistratui Padaviensi N. N. missum est manda-
tum ob excursions ad sectarias conciones in
Festavv, & Tribesvunckel interdicendas, 15. Fe-
bruarii, anno 1621.

Monasterio ibidem, ut suis Parochiis, de exem-
plaribus Catholicis Sacerdotibus, expulsis secta-
riis ludimagistris, providerent, 12. Martii, ann. 1621.

Archiduci Leopoldo, ad Patribus Societatis Je-
su Parochiam Harrensem concedendam, 16. Febr.
anno 1621.

Ioanni VVilhelmo Dezelkring, pro restitutione
amborum Filialium VVeissenkirchen, & VVesten-
dorff, 14. Februarii, anno 1621.

Domino

Domino Doctori Schaffler, ut sectariis civibus Eisenstat jus civile non concedatur, 10. Februarii, anno 1622.

Domino Ioanni Baptistæ, & Domino Petro Berda, ad sectarium prædicantem in Parochia Vunckendorff, Vunckel, & Straß dimittendum, 23. Octob. anno 1622.

Domino Melchiori Præposito in Turstain, & Danieli Zenoni comm. ob restorationem amborum Filialium VVeissenkirchen, & VVestendorff, 18. Maji, anno 1623.

Christophoro Perckhaimer, ob renovationem ad officium clavium pertinentium ad subditos, 14. Iulii, 1623.

Ioanni Andreæ de Stadel, ratione dimittendi prædicantem, ac sectaria exercitia intra arcis Capellam in Gravenvorth 18. Aprilis, anno 1623.

Paulo Iacobo de Starnberg, ut prædicantem in Truebels VVunckell expellat, violatamq; in Baden jurisdictionem integram restituat, 24. Augusti, 1622.

Domino Ioanni VVilhelmo de Zelcking, ob restitutionem amborum Filialium VVeissenkirchen, & VVestendorff, 18. Maji, anno 1623.

Paulo Ioanni Bairn, ut sectarium prædicantem in VVeslau, & per Parochum in Baden accusatum non differat dimittere, 24. Augusti, 1623.

Domino Præposito in Turnstain, ac Decano in Krembsch, ut effectuale restitutionem amborum Filialium VVeissenkirchen, & VVestendorff D. Prælato ad Sanctum Florianum statim procuret, 5. Decemb. 1622.

Ioanni Ioachimo Aspann Baroni, ut sectaria, in Fordtsoph instituta exercitia intermittat, 25. Iunii, 1623.

Ad belli curiam Viennæ, ob illius opinionem, quali, & quo modo Reformatio in civitate Raab

in Hungaria foret instituenda , 19. Iulii, anno 1623.

Ioanni Ioachimo de Aspann , ob dimittendum sectarium pradicantem ex Fortschoph, ac interdicienda inibi instituta sectaria exercitia, sicut etiam ob reversum, quod in perpetuos annos nulla velit amplius instituere, 21. Iunii, 1623.

Domino Doctori Schaffler, ob Religionis Reformationem oppidi Langenvveiss, 18. Augusti, 1625.

In simili, P. Rectori Societatis Iesu in Krembs, ut duos Patres in Langenvveiss ableget, 18. Augusti, 1625.

Casparo de Neuhauss, ob expellendum sectarium pradicantem ex oppido Langenvveiss, 18. Augusti, 1625.

Principi Carolo de Liechtenstain, ob expellendos ex Veldisperg, aliisque locis degentes schismaticos, 27. Martii, anno 1624.

In simili, Domino Cardinali de Dietrichstain.

Domino supremo Hoffmarschalko, mandatum inhibitionis, ob excusiones ad alias conciones, 8. Decembris, anno 1624.

Domino Berchtoldo, & D. Hildenbrando, ambobus Iuris Doctoribus, mandatum commissionis ob accipiendas de aliquibus civibus ex Baden preter Religionis informationem, inquisitiones, 12. April. 1625.

Archiduci Leopoldo, ob Reformationem Religionis in provincia supra Onasum, item consecrationem prophanarum Ecclesiarum Filialium, aliarumque capellarum, uti etiam altarium, ceterorumque ecclesiasticorum paramentorum promotionem, 9. Decemb. 1626.

VVolffgango Georgio de Botting, ut Reformationem apud subditos Domini Hackenburgg instituat, 29. Decemb, anno 1626.

Domino

Domino N. Reſtori, ac Vniuerſitati Vienneniſi, ut ſupplicationes pro civibus ſectariis relinquant, & Reformationem Religionis apud eoſdem incipiant, 26. Decemb. 1626.

Domino Chriſtiano Schaffler Doctori, ob convertendum oppidum Langenvveiff, 15. Decemb. 1626.

Patri N. Guardino, ac conventui monaſterii Franciſcanorum in Langenvveiff. Item ob conversionem certarum mulierum, 25. Februarii, 1626.

Magiſtratu in Langenvveiff, ob continuationem in Catholica fide, 15. Decemb. 1626.

Caſparo de Neuhaus, ut ſuſceptionem diſcedentium ſectariorum civium totaliter intermitat, 15. Febr. 1626.

Domino Chriſtiano Schaffler, & D. Martino Naſſner Reformationis Commiſſariis in Prunn, Enſerſtorff, Nelzendorff, Erckerſtorff, Laniz, Giſſibel, & in Prielin, ut in Reformatione procedant, nec quidquam ſe impedire permittant, 11. Maji, 1626.

Credenciales litteræ pro Domino Schaffler, & Haſſner, 11. Maji, 1626.

Patri Reſtori in Krembs, ut Domino Præpoſito Hagenburg, ad informandos in ſancta religione ſubditos, duo Patres adjungantur, 26. April. 1626.

Duobus Politiienſibus ſupra Onaſum ſtatibus Auguſtanæ confeſſionis, ob replicatam Reformationis patentam, ut S. M. præcedenti inhæreant deliberationi, ad proſequendum hujus Reformationis opus, 9. Febr. 1626.

P. Reſtori Viennæ civitatis, ad petitionem Ordinarii, ut ad reponendas Filiales omnem aſſiſtentiam præſtet, 19. Octobris, anno 1627.

In ſimili, Dominicanorum Ordini ibidem.

Supremo Regiminis ſatelliti, ut ſectarium præ-

ceptorem in Sinzendorf ipso effectu incarceret, 26.
Octobris anno 1627.

Dominæ Kevenhillerin, ut ab hastenus exercita-
tis inconuenientiis in Prun, & aliis in locis suæ ju-
risdictionis prorsus abstineat, 30. Octobr. 1627.

Christophoro Arnoldo, Ioanni Eberhardo, ac
Tobix Lundern, an sectarii Ludimagistri Sux Ma-
jestatis determinationem ad plenariam emigra-
tionem perceperint, percunctatio, 30. Octobr. 1627.

Domino Palatino in Hungaria, ut prædicantes
in Forchtenauv commorantes expellat, 1. Octobr.
1627.

Officiali VVainerensi, ut idoneos, ac qualifica-
tos Sacerdotes ad petitionem sectariorum Provin-
cialium procuret, 4. Octobris, 1627.

Interioris Austriæ Regimini, ut non nostræ Re-
ligionis pupillis tutores Catholicos constituat, &
de sectariis locis in Catholicos locos transferat,
28. Febr. 1627.

Andreas Kaindl Postilioni, &c. ut inquiret an in
Pralenkirchen sectarii ludimagistri reperiantur,
28. Decembris, anno 1627.

Interioris Austriæ Regimini, &c. ut Bibliopolæ
sectarii, qui de Lünz Presburgum iter constituere
cogitant, transire prohibeantur, sed cum omnibus
impressis suis operibus in Arresto ponantur, 28.
Decemb. 1627.

Domino Palatino Hungariæ, &c. ut in memoria
seruet, quod sectarii in Hungaria degentes homi-
nes, unum Bibliopolam de Lünz ad se venire cura-
runt, qui etiam viam suam illuc tendere cogitet, 28.
Decemb. 1627.

In simili, Domino Urbis Præfesto in Lünz.

Viennensibus intimis, atque deputatis Dominis
Consiliariis, &c. ut scribant opinionem suam, quo-
modo, & qua forma Reformatio in Hunga-

ria Altenburgi sit instituenda, 15. Ianuarii anno 1628.

Viceregentibus, &c. ut suis commissis Canzel-
stis breve n. ac peremptorium terminum deat, illa
cum annexione, ut inter talem se ad Catholicam
Religionem convertant, aut licentiati, suisque offi-
ciis sint privati, 19. Iulii, 1628.

In simili, curia belli, &c.

In simili, Magistratui Viennensi, &c.

In simili, inferioris Austriae Regimini, &c.

Domino Hoffmarschalcko administratori Vien-
nensi, &c. ut in praesenti annotatione nominatas
personas ad se citet, & quae Catholicae Religionis
acceptationem renuerint, sua negotia occludat, li-
bertatesque ipsorum exposcat, 6. Maji, anno 1628.

Viennensibus à secretis, ac deputatis Consilia-
riis, &c. ut opinionem suam declarent, quomodo,
& qua ratione Sua Majestas ob discedentes in
Hungariam Lutheranos, talium emigrationem i-
bidem quoque instituere possit, 20. Maji, an. 1628.

In memoriam reductio Domino urbis Praefecto
in Lunz, Suam Majestatem statibus supra Onasum
ipsorum terminum usque ad Dominicam Iudica
prolongasse, & pro vendendis bonis sex menses
concessisse, 15. Febr. 1628.

Inferioris Austriae Regimini, &c. ut consilium
det, quomodo magis commode de Catholica re-
ligione prohibitos libros, & tractatus accipere
possimus, pro primo, pro secundo, ut Consul in hac
urbe se immisceat. Tertio ut ordinetur apud bi-
bliopolas, ne libellos precatorios jaculatorios pro-
hibitos vendant, 3. Maji, 1628.

Doctori Iacobo VVasserman, & Andreæ Kaindl,
ut sectarium Iudici magistrum in VValdthausen u-
na cum sua muliere cum satellitibus comprehen-
dat, 24. Maji, 1628.

Infe-

Inferioris Austriae Regimini, propter visitationem librorum, 6. Maji, 1628.

Inferioris Austriae Regimini, propter excursiones ad alias sectarias animarum curas, 20. Maji, 1628.

Gubernatori in territorio Seefeldt, ut quamprimum Ecclesiae claves Parocho in Hoders reddat, 20. Maji, 1628.

Domino Ioanni Iacobo de Kuffitain, quod Domini à secretis, atque deputari Consilarii Iacobum VVasserman, & Andream Kaindl in VValdthausen ob ibi existentem praedicantem miserint, utq; Dominus de Kueffitain omnem assistentiam, si indigerent, praestet, 24. Maji, 1628.

Georgio Bickel Satelliti, ut ad dictum VVasserman proficiscatur, atque ibi existentem praedicantem in Arresto accipiat, 24. Maji, 1628.

Domino Georgio Teuffel, D. Ioanni Ernesto de Rueffitain, Christiano Schaffler, & Doctori Pacher, ut consultant an in Hungariam, quia adhuc nulla Reformatio incepta, proficiscentibus habitatio concedenda, an magis prohibenda, 27. Maji, 1628.

Andreae Kaindl, propter affigenda S. Majest generalia, 27. Aprilis, 1628.

In simili, Christophoro Arnoldt, Ioanni Egghardt, & Tebiae Lundinern, &c.

D. Rodorico de Sontelier Baroni & Canonico Passaviensi, ut Parochiae in Trautmandorff de aliquo docto Sacerdote provideat, 17. Ianuarii, 1627.

Consuli Viennae civitatis, ut inquirat, quis iste Tranberger in Hungaria modo captus, cuius artis, aut conditionis sit, 26. Ianuarii, 1628.

D. Georgio Teuffel Baroni, D. Henrico de Salburg, D. Ioanni Paulo Spinellern, Doctori Hassnem, & D. Pacher, &c ut consultant quomodo Reformatio in Hungaria aggredienda sit, 20. Ianuarii, 1628.

Christia-

Christia-

Christiano Schaffler, & Martino Haffner, propter reformandam Prunn in Priel, 19. Iulii, 1623.

R. P. Rectori Societatis Iesu Viennæ, ut duos exemplares Sacerdotes Doctoribus Schaffler, & Haffner ad reformandam Prun in Priel ordinet, 8. Octob. 1625.

In simili, D. Guardiano S. Hieronymi Viennæ, &c. Credentiale pro D. Commissariis missum est 28. Iulii, 1627.

D. Præposito in Herzoburg, ac Iudici apud S. Boldtin, ob reformanda Dominia Zacking, Prottebrun, & Hautneck, 13. Iulii, 1627.

VVolfango VVilhelmo Pavvicher, ut sectarium in pago ludimagistrum quamprimum dimittat, nec imposterum exercitia sectaria ulla constituat, 9. Iulii, 1627.

VVolfango VVilhelmo Pannicher, ut suo in pago existentem prædicantem nobis sistat, interim tamen sua bona conserveat, April. 1626.

Maximiliano Burlacher sectarii prædicantis filio, ut libros, ac scripta, sicut etiam scriptas conciones occlusas huc transportet, 20. Maji, 1626.

Domino Georgio Teuffel, & D. Christiano Schaffler, ut VVolfgangum Pavviger, ob suum prædicantem, audiant, narrata notent, illique injungant, ut dictum prædicantem huc portet, seque hic contineat, exercitiaque sectaria interim inhibeat, 4. Maji, 1626.

Doctori Berchtoldo, ob poenam Berchtoldstorffensis supremi auctoris, 28. Maji, 1623.

Petterstorffensibus, ut Iacobo Berchtoldo, & Ioanni Hittendorffer contra inibi rebelles cives benevolam monstrent assistentiam, 23. April 1623.

Viennensibus D. D. à secretis, & Deputatis Consiliariis contra rebelles cives in Petterstorff, quod si se impositæ poenæ non traderent, ut in destinato processu

processu procedant, ac sententiam ad ulteriorem resolutionem suæ Majestati transmittant, 6. Maji, 1626.

D. Doctor Fanzman, ut declaret, qualis constitutio cum rebellibus civibus in Petterstorff sit, 19. Febr. 1623.

Suæ Majestati constitutio rebellium in Petterstorff declaratur.

D. Jacobo Berchtoldo, & Ioanni Hittendorffer, ut resolvant de rebellionē Petterstorffensium, & quid conveniat in specie contra Valentini Schenckeri tanquam rei auctorem, 21. Julii, 1623.

Cæsarea determinatio ad factam Commissariorum relationem in causa rebellium civium in Petterstorff, 22. Septembris, anno 1623.

Ad S. Boldten credentialia pro D. Præposito in Herzoburg, & D. Doctore Schafflern missa 12. Decemb. 1622.

D. Præposito in Herzoburg, & D. Christiano Schaffler, ut deliberatam Reformationem apud S. Boldten promoveant, 12. Decembr. 1622.

Præposito ad S. Boldten, ut propter informandos sectarios ibidem cives in Fidei articulis, duos Patres Societatis Iesu, de hypocausto, ac cistis provideat, 12. Decemb.

Ad Boldtenses, ob excursionē ad alias conciones, uti etiam ad notificandum illos, qui huic inhibitioni non obsequuntur, 16. Febr. 622.

Iterum ad eosdem, ad exhortandum illos, qui Catholicam assumpserunt Religionem, ad majus incrementum, & continuationem, 14. Septemb. 1623.

D. Præposito de Herzoburg, & D. Doctori Schaffler, ut cum dimissione Paschingeri civis in S. Boldten procedant, 21. Maji, 1623.

D. Præposito in Herzoburg, & Doctori Schaffler, ut cum Reformatione in S. Boldten progrediantur, & tres

& tres Senatores instruant, vel in contrarium de Senatus sessionibus suspensis, illorum negotia inhibeantur, 9. Febr. 1623.

Præposito ad S. Boldten, &c. ut Iesuitis, ut decet, omnem sustentationem reddat, illosque ad necessaria petenda alloquatur.

Præposito in Herzogburg, & Christiano Schaff-
er, propter reformandam civitatem S. Boldten 2.
Martii, 1623.

Præposito in Herzogburg, & Doctori Schaff-
er, ut Doctorem Hoffer ad S. Boldten admoneant, ne
ullum à Catholica Religione detineat, 4. Febr.
1623.

Ad Boldenses, &c. ut excursions ad sectarios
locos, & animarum curas interdican, etiam nulli
heretico jura civilia concedant, 4. Maji, 1623.

In simili, ad Berchtoldtsdorfer & Eruckenses,
juxta Leutha. &c.

Domino Georgio Teuffel, Domino Henrico de
Salburg, D. Heggenmiller, & Domino Doctori
Schaffern, &c. ut consulant, obsecra in V. Bai-
nerensis Officialis, contra Harnalferensem se-
ctarium prædicantem, mentionem, 6. Martii, an-
no 1624.

Viennensibus, ut prædicanti heretico suum ex-
ercitium in civitate inhibeant, 16 Martii, 1624.

Domino Casparo de Stadion, Capitaneo urbis
militum, &c. ut ordinet apud suæ fidei commissos
ut sub urbis portis advenientes sectarios prædican-
tes discedere faciant, 15. Maji, 1624.

Domino Præposito in Ardenkehr, & Parocho in
Ibbs, propter reformationem civitatis Ibbs, 29.
Maji, 1624.

Ad Magistratum ibidem, ob prohibendis ex-
cursionibus

Cursiones ad alias civitates sectarias, etiam reddendos parochiales redditus, 22. Febr. 1622.

V. Wolfgang Ernesto Facci, ut apud illos in H. excursionibus severe inhibeat, 11. Junii, 1622.

I N D E X

**Exeditorum Reformationis Mandatorum,
& Decretorum in Archiducatu Austria supra
Onasum, de annis 1624, 25, 26, 27, usque
que 28, & sunt sequentia.**

E Lectori in Bavaria, & urbis Praefecto Lunzii expulsio sectariorum praedicantium, & ludimagistro:um totaliter committitur, 20. Augusti, 1624.

Vrbis Praefecto in Lunz mandatur, ut intra octo dies sectarios praedicantes, & ludimagistros ex provincia supra Onasum expellat, 30. Julii, 1624.

Casareum decretum, & generale mandatum propter expellendos sectarios praedicantes, & ludimagistros ex Archiducatu Austria supra Onasum, 4. Octob. 1624.

Vrbis Praefecto Lunzii declaratur, Suam Majestatem, Dominum Praelatum in Gottvvain, & Ioannem Baptistam Spundleren, ipsi Praefecto ad Reformationem ordinasse, 27. Febr. 1624.

Vrbis Praefecto in Lunz declaratur Suam Majestatem ob insistendum Reformationi cito se deliberaturam, 30. Ianuar. anno 1625.

Domino Abbati in Kremsmunster, Domino Georgio Teuffel, Domino Henrico de Salmburg, Domino Ioanni Ruperto Heggenmiller, Domino Doctori Schaffler, & D. Doctori Haffner mandatur, ut consultant, quomodo Reformatio supra Onasum expulsi praedicantibus sit instituenda, & continuanda, 7. Ianuarii, 1625.

Refor-

Reformationis diploma, ad datam Commissariis instructionem, 20. Augusti, 1625.

Litteræ urbis Præfecto in Lunz, propter renovandum Magistratum ibidem ex Catholicis approbatis hominibus, & expellendos sectarios, 25. Febr. 1625.

Vrbis Præfecto Lunzii, & suo Consilio committitur quibus inter Officiales, & servos prolongationem termini concedere velit.

Domino Prælato in Gotting, &c. ut quamprimum se in Austriam super Onasum ad exequendam Reformationem conferat, 1. Septemb. 1625.

Archiduci Leopoldo, &c. ut denominet eos, qui sparserunt, Suam Majestatem statibus supra Onasum liberum exercitium concessuram, vel ipse puniat, 25. Martii, 1625.

Vrbis Præfecto in Lunz, &c. ut in reponendis Ecclesiasticis Parochiis, & beneficiis de Passaviensi fundatione nihil præjudiciale immisceri permittat, sed omnes vacantes Parochias juxta proponendum aptum subjectum, Sux Majestati declaret, 14. Martii, 1626.

Eidem urbis præfecto, &c. nunciatur, non nostræ Religionis status pro prolongatione termini se insinuasse, eamque Suam Majestatem totaliter dene-gasse Suamque Majestatem de reliquo instructione manere, 6. Martii, 1626.

Vrbis Præfecto in Lunz, &c. denunciatur, Suam Majestatem antiquioribus supra Onasum Provincialibus, & provinciarum statibus, absque instituendo ulla tamen exercitia, dilationem termini concessisse sicuti etiam civibus, si se sub Catholicas provincias sint collocaturi, de cætero provinciales ob reddendum censum ad Suam Majestatem mittat, & ad vendenda illorum bona duos annos constituisse declaret, hac tamen semper conditione, ut ante dis-
fessum

sum & adventum, apud suos superiores se inſi-
nuent, 30 Martii, 1626.

Vrbis Praefecto in Lunz, &c. ut declaret, quomo-
do Reformatio succedat, 20. Decemb 1626.

Diploma, quod sub urbis Praefecto in Lunz eſt
promulgatum, cui duodecim diverſa puncta ſunt
inſerta, 23. Martii, anno 1626.

Vrbis Praefecto in Lunz, &c. ut ſua Majestati inti-
met, quid, & quomodo propter petitam Refor-
mationis termini prolongationem de Antonio
Eckhardten ſit determinandum, 6. April 1626.

Administratori Paſſavienſi, &c. ut ordinet, ne
Altaria, & Eccleſiaſtica paramenta diutius non be-
nedicta, reconciliata mancant, ſed Decanis, & Pa-
rochis ſolita licentia dentur, 6. Aprilis, 1626.

Vrbis Praefecto in Lunz, ut cum militum, apud
(ut dicitur) novum ferrum; Capitaneis pro com-
moditate Reformationis Religionis diſponat, 18.
April. 1626.

Godefrido de Salmburg, &c. ut expellat prae-
dicantes in VValſen, apud S. Petrum, & ad Pagum,
28. Julii, 1627.

D. Georgio Acatio Comiti in Loſſenſtain, ut a-
pud ſuum ſectarium praedicantem ordinet, ne ul-
lus ad ipſius conciones admittatur, 26. Novemb.
1624.

Vrbis Praefecto in Lunz, ut omnes perſonas, con-
ciones ſectariorum praedicantium tam acriter de-
ſendentes, Viennam intra quatuor hebdomadas
ad ſupremam Auſtriae Cancellariam tranſmittat.

Vrbis Praefecto in Lunz, ut cum Reformatione
Religionis ſummo cum fervore procedat, & ſi ſe-
ctarii inhabitatores ſe non converteant, intra
quatuor hebdomadas de provincia diſcedere fa-
ciat, 4. Febr. 1627.

Georgio Gundi Acker ſcriba, &c. ut ableget, &
prorſus

profus dimittat apud se in Hidervalfer existentem sectarium prædicantem, 28. Iulii, 1627.

Vrbis Præfecto in Lunz, ut dimissionem sectariorum prædicantium, scribarum, Præfectuum, Officialium suo nomine, solummodo tamen in Lunz, instituat, 8. Martii, 1627.

Commissariis supra Onasum, &c. ut de Ioanne Christophoro Deutlein pro debito censu sufficientem accipiant cautionem, 2. Augusti, 1627.

Vrbis Præfecto in Lunz, &c. ut Paulo Geyrman suæ Majestatis determinationem insinuet, 15. Septembris, 1627.

Diploma ratione dimittendorum omnium sectariorum præfectuum, scribarum, civium, servorum, qui se, durante rebellionem, in provincia Onasi contulerunt, 26. Martii, anno 1627.

Delegatis Confessionis Augustanæ declaratur, suam Majestatem in incepta, & deliberata semel Reformatione persistere, 5. Augusti 1627.

Instructio pro Domino Abbate in Kremsimünster, & D. Georgio Teuffel, quid apud Commissarios Augustanæ Confessionis illis sit peragendum, 29. Martii, 1627.

Vrbis Præfecto in Lunz, &c. ut ordinet, in litteris patentibus sectariorum poni, illos ob Religionem discedere, Provinciales vero absque ullo dando censu liberrimi permittantur, 30. Martii, 1628.

Vrbis Præfecto in Lunz, &c. ut in Reformationis diplomata diligentissime attendat, illaque observanda serio præcipiat, & si fortasse accideret, ut quis aliquid ignominiosum contra loqueretur, similes bilingues acriter puniat, atque provinciales qui dilationem termini exposcunt, suæ Majestati insinuet, 27. Iulii, 1627.

Intimationis decretum D. vrbis Præfecto Lunzii,

zii, concessi non nostræ Religionis statibus usque ad primum diem Martii, termini, 17. Ianuar, 1628.

Statui Prælatorum supra Onasum declaratur, ut in suis conventibus idoneos Sacerdotes eligant, ut in finibus, & locis ubi necesse erit succurrere, atque auxiliari possint, 1 Febr 1628.

Vrbis Præfecto in Lunz , &c. ut Catharinam Reichlern sine censu discedere permittat, 15. April. 1628.

Decretum concernens dilationem termini Provincialium supra Onasum , usque ad Dominicam Iudica, 12. Februarii, anno 1628.

Delegatis supra Onasum denunciatur , Suam Majestatem Augustanis in communi , terminum usque ad Dominicam Iudica prolongasse, 12. Febr. 1628.

Decretum pro Commissariis Augustanæ Confessionis, Suam Majestatem in ante concessio termino, sicut etiam huc illucque proficiscendo, deum de vendendis bonis totaliter persistere , 18. Martii, 1628,

CANCELLARIA

Camerae Aulicae.

Fl. Ct n.

M Alii, Bostii, antea Houchhauser nominatos ex concessione Caesarea tenent.

10474.43.2

R. R. Patres Dominici ad Sanctam Mariam Magdalenam.

Commorzanzkii antea Sturm spectantia tenet.

D. Abbas in Koningaal, qui solvit supra ea. 2333. tal. Milcko antea ad Germanos de Hodiegovva 20. cr spectantia tenet.

D. Abbas de Strohoff, vel monte Sion.

Ziclono antea ad Carol. Iorger spectantia tenet.

Dominus Abbas de Strohoff, supra quæ sol. 10000. vit

Zittenirn antea à V Vilhelmo de Rupav possessa tenet.

Dominus Praepositus de V Vischerhad.

Rareroke antea ad Ioannem Griesbeckin spectantia tenet.

Dominus Abbas de Plas.

Karlovvitten antea ad Ioannem Griesbeckin spectantia tenet.

Dominus Abbas de Plas.

Chotez & Ibrifani antea ad Georgium Magel spectantia iam tenet.

Pragense Capitulum ad omnes Sanctos in Pragensi arce propria.

Rochovcz Trezeniovves, mediam partem Aufsch. & Liebeschiz antea ad Fratres de Aufsch pertinentia.

Kk

Domi-

Dominis Reverendis Patribus Societatis Iesu Pragæ Sua Cæsareæ Romana Majestàte ad 400000. raleri donatæ fûdationis relictæ per N. Civitas Theim, quæ antea una Regia civitas fuit.

Ezerovne (quæ ante hac Ioannî de Neu Reichenavv) Krezvian.

Rosenthal, antea ad Florianum Griesbeckin spectantia tenet.

Ista bona omnia Dominus Archiepiscopus Pragensis.

Holostrzevvî, & Beneshavv, ante hac ad Ioannem Bartholomæum Schmudunger spectantia tenet.

Abbas de Kladravv, propter aliquos pagos ad Dominium Episcopi Teinîz, taxata. 11206. tal. 20. c.

Quæ, & quantæ pecuniæ Ecclesiasticis, & Religiosis Pragæ ad meliorem sui sustentationem elargiri concessæ sint.

Monasterio Sancti Iacobi, singulis septimanis concessi sunt 20. flor. facit per annum 1040.

Item singulis hebdomadibus unum dolium alba cerevitiæ, unus saccus tritici per annum, facit 900.

Porro pro alendis duodecim Franciscanis juvenibus, per annum facit 1400.

Monasterio S. Annæ singulis annis gratis 116. 40.

Monasterio Sancti Thomæ pro sustentando certo numero Religiosorum, singulis annis 1750.

S. Mariæ ad Nives, ex gratia singulis annis 944. 40.

Reverendis D. Capucinis singulis annis 305. 20.

S. Mariæ Magdal. nova additio singulis annis 3500.

R. R. Dominis Iesuitis per singulos menses 500

500 taleri pro adificiorum necessitate, per annum facit

7000.

Porro propter educandam, & instruendam juventutem singulis mensibus 200 taleri, per annum facit

2800.

Item illis ipsis Patribus, qui antea ex Domino Chemez fuerunt soluti, jam vero per singulos annos concessi sunt

2333.20.

Porro Personis servientibus apud Pragensem arcem, utpote Sacristano, Vicario, sex Musicis, Præceptoribus, 2. Cappellanis, duobus Capellæ servis, Organistæ, ipsique addictis, item pulsatori, Discantistis, & duobus ceras porrantibus, ex gratia concessi, singulis annis 858 flor. qui antea nunquam fuerunt expensi, id est,

858.

D. Præfato, & Capitulo Pragensis Arcis Ecclesiæ per annum antea ab urbe soluti, nempe,

350.

Pauperibus in Hospitalibus supra Rothschin ultra annum deputatum singulis annis sunt concessi.

1274.

R.R. Dominis Patribus Societatis Iesu Praga relictæ à Domino Stephano Fabio Imperiali Quæstore 3000 flor. cum censu.

4035.

Reverendis patribus Capucinis Viennæ, ab aliis in testamento deputati

1400.

Beatissimæ Virginis Eull, ratione antiquorum reddituum

1201.

Dominis Iesuitis Praga, loco salarii

2121.

Pro sustentatione Ecclesiasticorum, & solutione fundationum.

In Ecclesiasticos, & fundationes apud Pragensem arcis Ecclesiam Cathedralem dati sunt

8301.49.1.

899.6.4.

item

Kk 2

D. Fran-

D. Franciscanis apud S. Iacobum in antiqua urbe Pragæ	Fl. Cr. n. 2617.23.3.
Item	1609.29.
Virginum Monasterio apud S. Annam Pragæ, in antiqua ibidem civitate	165.6.4.
Dominis Franciscanis ad S. Mariam ad Nives Pragæ in urbe antiqua	8819 17.4.
Item	1707.30.
Dominis Capucinis	1521 56.1
Item	1040.19.2.
Religiosis ad quatuordecim Auxiliatores in Kaadan.	1131.54.1.
Religiosis ad S. Agnetem in antiqua urbe Pragæ	480.50.
tem	35.
Párocho, Cantori, & Scholaribus in Cometavv	651.7.
Item	968.22.2.
Reverendis Dominicanis apud S. Mariam Magdalenam Pragæ in parva civitate	1899.20.
Item	3996.20.
Reverendis Patribus Iesuitis ibidem	19366.40.
Reverendis Patribus Iesuitis in Cometavv	11191.34.3.
Hospitali in Ratschin	365.32.
Item	2198.
Dominis Augustinianis in parva urbe Pragæ	291.40.
Item	11.40.
Eleemosinario	1246.40.
Item	600.
Item servientibus personis apud Cathedralē Pragensem Ecclesiam	2347.40.

Varix Expensæ.

D. Præposito in Vvischerad, rationē acceptarum ad fortificandam urbem vindemiarum	1166.40.45.
ad x.	

	Fl. Cr. n.
Ad ædificium Ecclesiæ S. Mariæ ad Nives	1934.20.1.
Religiosis S. Francisci strictioris observantiæ, ad Ecclesiæ ædificium in Pilsen.	116.40.
Cappellano ad Divam Virginem in Alten- purzel	116140.
Ordinatis Vicariis, Sacristanis, Organis, atq; hujusmodi officialibus apud Pragensem Ca- thedralem Arcis Ecclesiam, quædam donatio ob eorum parvum solarium	593.20.
RR. PP. Iesuitis Pragensibus	583.20.
Pro Hospitalibus, & pauperibus, diversis vi- cibus	233.20.
Pro vestiendis aliquibus novitiis apud S. Ia- cobum in antiqua urbe Pragæ	116.40.
Patribus Cappucinis, pro ædificio Monasterii	175.
D. Patri Provinciali ad S. Mariam ad Nives, propter necessario adhibendam medicinam	100.
Monasterio S. Iacobi, donationis ergo	150.
Monasterio S. Agnetis	60.
Monasterio S. Thomæ	---
DD. Capucinis in Prux, pro ædificanda Ec- clesia, solutioneque unius parvæ domus	490.
Monasterio S. Annæ Pragæ	128.50.
Dominicani in Pilsen.	200.
RR. PP. Franciscanis apud S. Mariam ad Ni- ves Pragæ, pro quadam donatione	200.
Ad ædificium Monasterii Capucinorum Vi- ennæ	12000.
Abbati in Emaus novæ civitatis Pragæ	4233.20.
Decano & Capitulo arcis Pragensis Ecclesiæ	350.
Conventui apud S. Agnetem Pragæ, pro ro- gata per hebdomadam sustentatione	350.
Religiosis apud S. Iacobum pro emendis lignis	300.
Fr. Ioanni Baptistæ Savotanti Hospitalium	
Commissario in Bohemia, pro quadam additione	475.

RR. PP. Iesuitis profecturis in Thabor civi- tatem, pro viatico	140.
Magistro Andreæ Clementis Canonico S. Michaelis ad eandem Thabor civitatem profi- ciscenti, loco viatici	270.
Domino Patri Capucino Hiacintho nomine, pro aliquo faciendo itinere	240.
Reverendo Patri Alesio, pro infirmitate sua	385.20.
Ioanni Christophoro, pro ædificiis Ecclesia- rum in Alten Punzel	3000.
RR. PP. Iesuitis, pro prætensionibus Stem- matis Fabrorum Pragæ	3000.
RR. PP. Capucinis Viennæ, traditi, & assigna- ti sunt de Francisco Manzage	1389.40.
Abbati de Koningaal, loco præstiti, & hæste- mus anni census 5000, flor.	97222.17 s.
D. Io. Hernalt Plateisen Canonico in Olmiz, ratione perpeßæ persecutionis, ex gratia	12000.
Pro sustentanda Cleresia, & foundationis Ca- jam 1800. flor. habentibus, puta	9200.55 s.
Item	700.
Ordinatis Vicariis, Sacristanis, Organistis, si- milibusque Officialibus apud Pragensem Ca- thedralem arcis Ecclesiam, additio ob nimis leve salarium	1166.40.
Item	350.
RR. PP. Societatis Iesu Pragæ, ratione depu- tatorum annuorum 2000. fl. de Dominio Clu- mez, ante hac in illos collatorum, utpote	
Pro solvendis illis testamento relictis à flir.	19366.40.
pe Patrum debitis	
Varia illis assignata salaria	4055.
Pro diversis interesse ratione summæ capita- lis	2121
	Pro 2711.20.

Pro restantium capitalium interesse, ad pios usus	1423.54.4.
Interesse illorum 15. m. imperialium taler à defuncta Imperatrice Anna veneranda memo- ria, pro alendis aliquibus alumnis, fundato- rum	1575.
Item apud suam Majestatem habiti capita- lis, illiusque interesse	14418.50.
Ratione Dominae Salomenae Gerstorffin	1916.40.
Munera	583.20.
Itinerum versus Thabor expensionēs	140.
Pro faciēdo Ecclesiae vexillo	642.10.50
Pro impressis quibusdam tractatibus	1000
R.R.PP. Societatis Iesu in Cometayv, pro an- nuo deputato 1936. flor. 45. Crucig. 3. num. in- teresse	11191.34.34
Ob persoluta capitalia, & interesse	1551.40.
Interesse 20. m. Talerorum capitalis summae	10300.
Reverendis DD. Franciscanis apud Iaco- bum in antiqua urbe Pragae, pro solvendo illo- rum deputato annuorum 60. flor & 40 Crucig. & gratis in septimana praestandis 20. floreni, u- na cum uno sacco tritici, & uno dolio cerevisiae, ut etiam pro sustentandis 12. juvenibus Fran- ciscanis, singulis mensibus solvenda summa 116. flor. 40. Crucig.	6226.52.30
Capitalia, & interesse ad pios usus	523.30.1.
Religiosis D. Franciscanis apud S. Mariam ad Nives, novae civitatis in Praga, pro sustenta- tione illorum hebdomadali, 18. flor.	5293.24.
Reverendo Patri Provinciali, ibidem pro re- cuperanda sanitate	252.20.
Capitalia, & interesse ad pios usus	1836.27.50
De Andrea Hucber, cive, & mercatore in Ratschin illis Legatis, & ratione civitatis Glat- zayv solutis	Ad 5366.40.

Ad templi structuram	1934.
RR PP. Cappucinis Pragæ, pro hebdomadali illorum sustentatione, summa 11 florenorum, & 40. Crucig.	2562.15.3.
Ædificiorum succursui	1400.
Dominis Cappucinis Viennæ, ob ipsorum Monasterium	1400.
Item	12000.
RR. D. Cappucinis in Prux, pro solutione u- nius domunculæ ad ipsorum Ecclesiam	1934.20.1.
Dominis Dominicanis Pragæ ad S. Agnetem, & Mariam Magdalenam, pro annuo 35. flor. de- putato	215.10.
Pro censu Tabulæ provincialis singulis annis, 16 R. 20 Crucig:	40.50.
Eleemosynæ	60.
Gratis loco petitæ hebdomadalis sustenta- tionis	350.
Item	58.20.
Ratione illius, ad Cæsarea ipsi Bohemiæ Ca- meræ transmissa mandata, concessæ fundatio- nis, sub dato Ianuarii 1623, pro summa annuo- rum 3000 Imperialium tal. singula enim heb- domada dati sunt 7. floreni pro deputato	5895.40.
Pro repertis Restibus	750.
Dominis Dominicanis in Pilsen, pro tenen- dis quibusdam Imperii personis, ex gratia	200.
RR. PP. Augustinianis apud S. Thomam Pra- gæ, pro sustentandis certis nonnullis juvenibus Religiosis, annui deputati 1500 flor.	303.20.
Interesse 200 taliorum ad tenendos certos pueros comitantes <u>Venerabilissimum Sacra-</u> mentum	70.
Item pro censu	34.
Census tabulæ Provincialis annuorum 34 flor. 36. Crucig. 4. num.	52.20.

Monasterio Virginum Sanctæ Annæ antiquæ urbis in Praga, 23 flor. 20 Crucigeri, tan- quam annui deputati	Fl. Cr. n. 328.26.4.
Provincialis Tabulæ census annuorum 11 flor. 40 Crucigerorum	17.30.
Item	17.30.
Religiosis 14. ad necessitatis succursum an- nui 246 flor. 27. Cruc & 3 num. in super pro de- putato oleo, vino, & tritico	1231.54.
Monasterio Carlshoff nuncupato, in nova civitate Pragæ interesse 1400. talerorum sum- mæ capitalis	441.
Monasterio S. Michaelis in Leitmariz, pro annuo censu 50. flor.	150.
Fundationum S. Petri, & Pauli in Ideras no- væ civitatis Pragensis, pro censu tabulæ provin- cialis, annuorum 23 flor. 20 Crucig.	70.
Religiosis S. Francisci strictioris observantiæ in Pilsen ad ipsorum templi ædificium	116.40.
D. Patri Dominico de Mantua, Ordinis S. Dominici Viennæ	100.
Abbati in Emaus novæ civitatis in Praga	4233.20.
Pro reparanda devastata Beatissimæ Virginis Capella in Eil	116.40.
D. Parocho. Cantori, Scholaribus, Organistis, et ceteris, pro deputato annuorum 434. flor. 4 Cruc. 4. nummorum,	1619.29.2.
Pro D. Cardinale de Dietrichstein, ratione solvendæ ipsi donatæ domus Hencklenis	123333.20.
Domino Ernesto Plateisen de Plattenstain Canonico in Olmütz, ob expensas pensiones	1000.
Item ob illos de Lundrenburg ablatos	2000.
Propter constantem devotionem aliqua re- compensatio, & satisfactio	12000.
Ad templum Beatissimæ Virginis in Alten- puzzel	Kk 5 Ad 3000

Item

Ad Templum Sanctorum Petri, & Pauli, in
V Vischradt, novæ civitatis in Praga, interesse
2000. talerorum Imper. summæ capitalis

210.

Pro accepto, ad fortificandam civitatē, Horto

1166.40.

Pro ædificio Ecclesiæ arcis Pragensis

12263.

Pro solvendis Archiepiscopi Pragensis, feli-
cis memoriæ, derelictis famulis

107.20.

Triginta pauperibus personis in Hospitali
supra Ratschin Pragæ, unicuique singulis heb-
domatibus 1. cum dimidio Cruc. & pro aliis in-
ibi factis Eleemosynis

2920.50.

Abbati in Koningaal, loco præstiti hætenus
annui census 5000 taler.

197222.17.1.

Domino Eleemosynario ad hebdomadalem
distribuendam in pauperes Eleemosynam, 10 fl.

1846.

Domino Decano, totique capitulo Ecclesiæ
arcis Pragensis

700.

Item

583.

Choralistis ibidem

28.

Monasterio S. Iacobi, pro emendis lignis

300.

D. Abbati in Emaus Adamo Benedicto Bar-
vroski in coempta villa loco eleemosynæ 4000
taleri donantur, id est,

4666.40.

Sequuntur ea quæ Religiosis, & Ecclesia-
sticis ad Cæsareas diversas Resolutio-
nes fuerunt elargita.

Iubente Cæsarea resolutione de dato 5. Iu-
lii, 1621. PP. Societatis Iesu ad reparandam Di-
væ Virginis Congregationis Capellam Vien-
næ, ex apprehensis rebellium bonis, 2000.
flor bonæ monetæ sunt concessi, id est,

2000.

Volente Romana Cæsarea Majestate sub da-
to 5. Iulii, anno 1621, ex diversis Austriæ

ter.

territoriis, ad templi Badensis structuram,
4000. flor. bonæ monetæ sunt expensi, id est, 4000.

Cæsarea resolutione mandante 26 Iulii, anno 1621, Joanni Vgroczii, Præposito, & Canonico in Essavv, pro summe necessaria sui sustentatione, ex suæ Majestatis Camera in Hedeliz fuerunt soluti

400.

Iubente Cæsarea resolutione, 31 Iulii, 1621, ad Monasterium Cappucinatorum Viennæ, Hortus à Domino Joanne Iacobo de Kueffstain pro 2000 florenis fuit coemptus, & ex rebellium apprehensis bonis solutus, id est,

2000.

Ad resolutionem, & mandatum Cæsareum de dato 26 Novembris, anno 1621, Fratribus Misericordix Viennæ, ad ædificium ipsorum Hospitalis, hortus ex altera parte pontis Danubii, pro mille florenis fuit coemptus, & ex rebellium confiscatis bonis solutus, id est,

1000.

Mandante Cæsarea resolutione de dato 26 Novembr. anno 1621, Virginum Monasterio S. Claræ Viennæ pro complenda pecuniarum summa ad emendam domum, ex qua floratu Viennensi elargiti sunt

300.

Ad mandatum Cæsareum 20. Decemb. 1621, Fratribus Misericordix ad partem Danubii pontis Viennæ, ob ipsorum beneficium in ægrotos, ad perficiendum ipsorum inceptum hospitale, partim ex territorio Harmesflorff, partim ex futuris confiscationibus 2000 fl. sunt soluti, id est,

2000.

Poscente Cæsareæ Aulicæ Cameræ decreto, & iubente, sub dato 28 Decemb. 1621. Patribus Societatis Iesu Parochiam in Horn, una cum omnibus Ecclesiæ ornatibus, aliisque appertinentibus tradi ordinatum fuit, ad minimum taxatam

Kk 6

Re-1209.

Resolutione Cæsareæ Aulicæ Cameræ jubente, de dato 15 Ianuarii, 1622, Virginum monasterio Presburgi, loco eleemosynæ ex Cæsareo Quæstoratu ibidem, 30 minora doliavino repleta fuere elargita, taxata per

90.

Sua Sacra Cæsarea Majestas, jubente ipsius resolutione 21 April. 1622, clementissime concessit, ut Parocho in Droskirchen Ioanni Reinhardtin, ad reparandum à rebellibus ablatum Ecclesiæ ornatum, ex ipsorum rebellium apprehensis bonis 400 floreni accipiantur, id est,

400.

Anniente Sacra Cæsarea Majestate, D. Abati in Molck, sub dato 29. April. 1622, bona Starnbergensia Pilach pro 30282 flor concessa fuere

30282.

Item jubente Sua Majestate, illi ipsi Prælato Dominium Albrechtsberg possidere tamdiu concessum fuit, quamdiu non fuerit, ob 8450. florenos plus ultro solutos, contentatus

8450.

Poscente, & jubente Cæsarea resolutione 14 Iunii, 1622. Episcopo de Neutra D. Ioanni Thelegdino possessio defuncti Francisci Seres nobilis in Vngaria fuit tradita, taxata

5000.

Virtute Cæsareæ resolutionis, datæ 21 Iunii, 1622, D. Christiano Lorenzo decano apud S. Stephanum Viennæ pro ædificanda quadam Sacristia ad Divam Virginem in Bronn, ex venturis punctionibus à 6, usque in 800, floreni concessi fuerunt, id est,

800.

Aliisque jubentibus Cæsareis resolutionibus, 23 Iulii, 1622, pro continuandis ab Archiduce Maximiliano felicissimæ memoriæ fundatis Neostadii divinis servitiis, singulis annis ex Quæstoratu Neostadiensi, usque dum commodiora remedia se præsentaverint, sunt deputati

Volente 700.

Volente sua Majestate, sub dato 7. Augusti, 1622, Capitulo in Erlavv, ad facienda Ecclesiarum ornamenta, ex Hungariae Camera expensi sunt.

300r

Ad Caesarem Aulicam Camerae mandatum Monialibus Presburgi, 25 Augusti, 1622, pro ipsarum monasterii necessitate, singulis diebus unum pondus salis concessum fuit

60r

Iubente Caesarea resolutione 9. Sept. 1622, P. Matthiae Berath, Guardiano apud Stanislaum in Grossenglogavv, ad reparandum suum igne consumptum monasterium, ex futuris confiscationibus 500. tal. una cum 60. arboribus hic non taxatis, sunt concessi

500r

Item à sua Majestate illis ipsis monialibus 20 Septemb. 1622, centum currus lignorum, detrahendo ipsarum deputato, concessi, & taxati pro

200r

Porro sua Majestas virtute Caesarea resolutionis de dato 13. Octobris, 1622, Patribus Capucinis in Marchionatu Moraviae, ad recuperanda ipsorum Monasteria, & faciendos Ecclesiarum ornatus, ex rebellium apprehensis bonis 5000. flor. bonae monetae, concessi sunt, id est,

5000r

Iubente Caesarea resolutione 14 Octob. 1622, D. Abbati in Strohoff Pragae monasterium Milisko, quod ante aliquos annos Praemonstratenses possederant, traditum fuit, & ad minimum taxatum ad

2000r

RR. PP. S. Augustini Viennae, virtute Caesarea resolutionis 24. Octobr. 1622, pro necessariis vestibus, & sustentatione, ex variis Suae Majestatis territoriis 400. fl. bonae monetae fuere soluti, id est,

400r

Resolutione Caesar. mandante 15. Decem. 1622

Kk

7

Patri-

Patribus Societatis Iesu Pragæ, defuncti Capitanei in Melvile Iacobi de Levenez bona concessa fuere, taxata ad

4000.

Virtute Cæsareæ resolutionis Sua Majestas Patribus Societatis Iesu in Lunz, 12. Febr. 1623. præter illos, ad emendas pro scholis domus cessos 900. flor. etiam alios 600. fl. donavit, faciunt simul

1500.

Iubente Cæsareæ resolutione 17. Martii, 1623, Dominis Franciscanis ad S. Hieronymum Viennæ ratione Molartensis legationis ex Imperiali bellico quæstoratu soluti sunt

1000.

RR. PP. S. Francisci Ordin. Minorum de Observantia Viennæ, S. Majestas 1. Decembr. 1628, ad perficiendum ipsorum monasterium, ex Austriæ territoriis 1000. flor. solvi permisit

15000

Virtute Cæsarei decreti 3. Maji, 1623. Patribus Soc. Iesu Pragæ media pars bonorum Pechinensium nomine Bernhardiz concessa fuit, taxata

8000.

Volente Cæsareæ resolutione 8. Maji, 1623, Conventualibus apud S. Iacobum Pragæ ad alios concessos 1200 flor. adhuc alii 800. flor. & 2000. flor. fuerunt concessi, & soluti, id est,

2000.

Item ad Cæsaream resolutionem, & mandatum 13. Maji, 1623. Wenzelkinzki injunctum fuit, PP. Societatis Iesu Pragæ illos à S. Majestate supra dominium Levenez ante hac deputatos 2000. tal. diligenter persolvere, id est,

2000. tal.

Iubente Cæsareæ resolutione, 30. Maji, 1623, DD. Iesuitis in Brünn in Moravia, bona Rezkovvitz tradita fuere, taxata

8000.

Volente Cæsareo mandato 23. Junii, 1623, Patribus Iesuitis Viennæ, territorium, & arcem Eggenburg, de moderno possessore accipere, & illis

Fl. C. 2.

illis ad perpetuos annos tradere concessum
fuit, taxata

10000.

DD Franciscanis, & Monialibus Presburgi
10000. flor. de Archiepiscopo Colocensi depu-
tati pro quoque ordine 500. jubente Cæsareo
velle 10 Julii, 1623, elargiti fuere, idest,

1000.

In simili, Franciscanis in Raab 1000. flor. à
præfato Archiepiscopo una cum uno dolio vini
deputati, & ad mandatum Cæsareum 10. Julii,
1623, soluti

1000.

Et dolium vini taxatum

60.

Sua Cæsarea Majestas 11. Julii, 1623, virtute
Cæsareæ resolutionis Fratribus Misericordiæ ad
alteram Danubii partem Viennæ, ad perficien-
dum ipsorum inceptum ædificium, & melio-
rem sustentationem inibi cumulatim jacen-
tium egrotorum ex confiscationibus 5000 flor.
clementissime concedendos ordinavit

5000.

Volente Cæsarea resolutione 21. Julii, 1623,
monasterio S Thome in Brunn loco eleemosy-
næ 1000. flor. ex confiscationibus Moraviæ so-
luti

1000.

Jubente Cæsarea resolutione de dato 31. Ju-
lii, 1623, Patribus Societatis Iesu Presburgi,
ad illorum sustentationem singulis annis 300.
flor. ad arbitrium, & Placitum tamen persol-
vendi, concessi sunt

300.

In simili Patribus Societ Iesu 31. Julii, 1623, à
Sua Majestate ad ipsius resolutionem, ex de-
functi Archiepiscopi Colocensis bonis 300. fl.
concessi fuerunt

300.

Non minus diversis ex resolutionibus de da-
to ejusdem Patribus Societatis Iesu in Tyr-
navv, ex præfatis Episcopi derelictis bonis

300.

Jubente Cæsarea resolutione 7. August. 1623,
Fratri-

Fratribus Minoris Observantiae in Brunn, de
critico, in ipsorum monasterio pro militibus re-
servato, 2. facclementissime concessi, taxati 16.

Patribus Societatis Iesu in Agiam, virtute
Caesareae resolutionis 14. Septemb. 1623, ad con-
sequendum ipsorum inibi collegium singulis
annis & donec magis idonea media se prae-
sentarent, ex Quaestoratu Nedelitz 2000. flor. opti-
mae monetae clementissime concessi, id est, 2000.

Mandante Caesareae resolutione 15. Septemb.
1623, Sua Caesarea Majestate Priori, & Conven-
tui S. Augustini Viennae ad meliorem sui sus-
tentionem & summa necessitate urgente, 1000.
flor. bonae monetae ex bellico Quaestoratu cle-
mentissime concessos voluit, id est, 1000.

Iubente Caesarea resolutione 19. Sept. 1623.
Religiosis S. Dominici Pragae ad S. Mariam
Magdalenam, ad perficiendum monasterium,
750. fl. quos ad Quaestoratum Aulicum suis ma-
nibus se debere subscripserant, ex Quaestoratu
Bohemico soluti fuerunt, id est, 750.

D. Guardiano apud S. Dorotheam in Bres-
lavi, ex iussu Caesareae resolutionis 5. Octob.
1623, annui 100 taleri, quos quinque annis
non acceperat soluti sunt, id est, 500. tal.

Decimoquarto Octobr. 1623, Viennae Sua S.
Caesarea Majestas Patribus Societatis Iesu Pra-
gae pro mutuis datis 50. m. flor. Caesaream obli-
gationem expediendi ordinavit 50000.

Ad mandatum Caesareae resolutionis
2. Novembr. 1623, D. abbatissae ad S. Georgium
in Praegeni arce territorium Bazinovic pro
9219. tal. 55. crucig. & 5. num. tradi ordinatum
est 9219.55.5.

Iubente Caesarea resolutione 10. Novembr.
1623,

1623. Sua Majestas Patribus Societatis Iesu
Viennæ, pro finiendis Collegio, & universitate,
Templo, & Scholis, ad placitum singulis annis
12. mil. flor. mediam partem ex Quæstoratu
Hungarico Altenburgico, mediam ex Viennæ-
si salis officio, per hebdomadam proportiona-
liter solvi ordinavit per annum

2000.

Item ordinante Cæsarea resolutione 27.
Novembris ad S. Crucem Viennæ certus nu-
merus tritici, utpote media pars territorii
Schwarzenau, per Præfectum ibidem, conces-
sa fuit, taxata per

200.

Ex mandato Cæsareo 2. Ianuarii, 1624 Ada-
mo Benedicto Barborowski Abbati monasterii
Emaus Pragæ, bona Mischovitz per 9005. tal. 45.
cruc. clementissime fuere concessa, id est,

9005. tal.
45. cr.

Monialibus ad S. Stephanum, & Iosephum
in Brunn, virtute Cæsareæ resolutionis de da-
to 8. Februarii 1624. 4000. flor. ex gratia soluti
sunt

4000.

Conventualibus Ordinis S. Dominici Pragæ
ad S. Mariam Magdalenam à Sua Cæsarea Maje-
state 24. Febr. 1624. annui 3000. taleri pro me-
liori sui sustentatione clementissime ad perpe-
tuum concessi, id est,

3000. tal.

Iussu Cæsareæ resolutionis 15. Martii, 1624,
minoribus Conventualibus ad S. Iacobum
Pragæ, ad sui meliorem sustentationem, singu-
lis annis 2000. taleri ex Majestatis propriis Bō-
hemix territoriis solvi ordinati sunt, id est,

2000. tal.

Volente Sacre Majestatis resolutione de da-
to 30. Martii, 1624. D. Prælato in Cremsmün-
ster Iorgerentia bona Schornstainamenda cle-
mentissime concessa fuere, taxata per - - -

Dominis Cappucinis Viennæ, iussu Cæsareæ
resolu-

resolutionis de dato 17. April. 1624. pro prosequendo incepto ipsorum ædificio, 4000. flor. ex Bohemicis confiscationibus ordinati sunt 4000.

Virtute Cæsareæ resolutionis 19. Iunii, 1624. S. Cæsarea Majestas Dominis Franciscanis Presburgi, singulis annis pro eleemosyna, ultra 100, adhuc alios 100. fl. clementissime concessit, id est, 200.

Episcopo, & capitulo in Agram S. C. M. 13. Iulii, 1624. ad restaurandum combustum templum, 1000. fl. clementissime ordinavit, id est, 1000.

Rursus jussu Cæs. resolutionis 18. Iulii, 1624. D. Abbati Monasterii Emaus Pragæ 4000. taleri, quos ob coemptam quandam villam debebat, eleemosynæ loco clementissime donati fuere, id est, 4000. tal.

Iubente Cæsarea resolutione 13. Septembr. 1614. Monasterio Monialium Presburgi, pro magna sui monasterii necessitate, sal ex gratia donati concessum fuit, taxatus 60.

Virtute Cæsareæ resolutionis 1. Octob. 1624. Decano, & Capitulo S. Stephani Viennæ, pro meliori sui sustentatione, 2000. flor. ex Comitibus, & Dominis Forchtenstain, & Eiserstatt clementissime concessi 2000.

Volente resolutione 8 Febr. 1625. S. Cæsarea Majestas Dominis Franciscanis, & Iesuitis in Neuss, convenientem sustentationem ex Episcopato ibidem clementissime ordinavit.

Porro Sua Majestas potestate Cæsareæ resolutionis de dato 20. Febr. 1625, PP. S. Francisci Cappucinatorum Neostadii, pro finiendo ipsorum ibi monasterio 2000. flor. ex tributis, & censibus Viennensibus clementissime solvi ordinavit 2000.

Iuben-

Jubente Cæsarea resolutione 12. Martii, 1625, Romanę Cæsar. Imperatricis à Camera famulę Leonorę, ad monasterium Monialium cœli portę Vienneę susceptę. pro Ecclesiastica dote 500 flor. ex Cæsareo quęstoratu sunt soluti

500.

Ad Cæsar resolutionem 13. Martii, 1625. D. Antonio Abbati in Cremsmunster & suo monasterio annuis sexaginta curribus salis, adhuc aliis 60 fuere adjuncti, taxati per - - -

Porro ad Cæsar. resolutionem 15 Martii, 1625, Dominis Franciscanis in Raab 1000. flor. ex ibidem quęstoratu, qui ab aliis loco restuum donati fuere, solvi ordinatum fuit

1000.

Potestate litterarum Cæsarearum, 26. April. 1625. Ordinatum fuit, ut Regię foundationi Vienneę à defuncta Imperatrice Anna deputati annui 500. flor. ad magis certtorem solutionem supra quoddam confiscatum bonum ponantur, hoc est,

Mandante Cæsarea resolutione 30. April. 1625. D. Abbati de Cremsmunster donatam à Sua Majestate Helmhardti Iorgerensis domum ipso facto consignari concessum fuit.

500.

Dominis Cappucinis Vienneę. jubente Cæsarea resolutione 3. Maji 1624, ad totalem sui monasterii perfectionem, 4000 flor. ab Imperatrice Anna deputati ex Camera Bohemica soluti fuere, id est,

4000.

Inssu Cæsareę resolutionis 14. Maji, 1625, Religiosis Prioratus S. Ioannis Hierosolymitani ad B. Virginem ex parva parte Pragę, duę, utpote de Christophoro Rodern, & Casparo Luncken confiscatę domus, pro extruendo alumnatu, ex gratia concessę, & taxatę per - - -

Virtute

Virtute Cæsareæ resolutionis 2. Iunii, 1625.
Sua Cæsar. Majestas D. Præposito Elvvacensi,
summam debite ad circulum Sueviæ per 20.
menses pecuniæ condonari ordinavit.

Iussu Cæsarei decreti, 13. Iunii, 1625. RR. PP.
S. Augustini Viennæ, certis de causis, & rationi-
bus, 1000. fl. ex interioris, Austriæ dietæ con-
sensu solvi ordinatum fuit

1000.

Volente Cæsarea resolutione 27. Iunii, 1625.
Decano, & Capitulo Viennensi ad S. Stephanum
de Helhardt lorge rentum in Hemaldts jacenti-
bus vinis 200. amphoræ fuere concessæ una-
quaque amphora taxata per 5. flor. facit

1000.

Iubente Cæsarea resolutione de dato 28. Iu-
nii, 1625. Monialibus ad S. Nicolaum Viennæ
fundatæ annuæ 40. avectiones salis ex officio sa-
lis concessæ fuerunt, una avectione taxata per
2. & dimidium flor. facit

100.

Non minus ad Cæsareum mandatum 1. Iulii,
1625. Fratribus Misericordie Viennæ ex altera
Danubii parte de vinis Heimhardti lorge-
rensis 100. minora dolia fuerunt concessa, &
fuit unumquodque dolum per 5. fl. taxatum,
facit

500.

Virtute Cæsareæ resolutionis, 17. Augusti,
1625. Religiosis S. Dominici ad S. Iacobum in
in Leutmariz, juxta triticum, vinum, lignum,
adhuc 2000 tal. assignati fuere

5000. tal.

Patribus Carmelitenibus Pragæ, volente re-
solutione Cæsarea 24. Augusti, 1625. ad ince-
ptum ipsorum ædificium, 2000. floreni soluti,
& elemosynæ aliis Religiosis coequales datæ
fuere, id est,

2000.

Patribus Societatis Iesu Lunzii bona, & arx
Ottenshaimb in provincia supra Onasum, quæ
apprehen-

apprehensa de superioribus duobus politicis
statibus, tradita fuit, taxata per . . .

Volente Cæsarea resolutione 4. Octobr.
1625. in monasterio Gottv. ad fundatum, & an-
tea deputatum vinum, adhuc 40. currus, tan-
tumque salis donatum fuit unoquoque curru
taxato per 2 & dimidium flor facit 100.

Iubente Cæsarea resolutione 8. Octob. 1625.
S. Majestas Domino abbati in Strohoff in Praga
ad ædificandum templum Sancti Rocchi ibi-
dem, flor. 2916. 40. Crucig. solvi ordinavit 2916. 40.

Cæsarea resolutione ordinante, de dato 17.
Octobr. 1625, Patribus Iesuitis, ad ædificandum
Collegium in Principatu Silesiæ, Schonaichen-
sis punitio clementissime concessa fuit, quæ si
suam executionem non haberet, Calvinianas
scholas, de Schonaichensibus fundatas, illis
consignare coacti sunt.

Volente Cæsarea resolutione 18. Oct. 1625.
PP. Franciscanis in Eldenburg, ad inceptum
monasterium 400. floreni ex Quæstoratu ibi-
dem concessi fuere 400.

Mandante Cæsar. resolutione 5. Novembr.
1625. D. Archiepiscopo Pragensi, à suo prædeces-
sore ibidem relicta debita, & contributiones
clementissime donata fuerunt.

Virtute resolutionis Cæsareæ de dato 12.
Nov. 1625. ordinatum fuit, PP. Carmelitanis
Viennæ ad promovendum ipsorum monaste-
rium, ligna necessaria, materialia ex sua Maje-
statis officio structuræ dati

Virtute ejusdem resolutionis 22. Novembr.
1625, pro amplificandis, & conservandis SS. Pe-
tri & Pauli scholis in Groslogavv, de venditis
bonis Thepla, 1000. tal. illuc adhiberi conces-
sum fuit, id est, Volen. 1000. tal.

Volente Cæsarea resolutione 5. Decemb. 1625. monasterio Steirgasten, ex Tanbergenfi sylva ad antehac concessas adhuc 42. arbores clementissime concessa fuere.

Cæsarea resolutione iubente 28. Ianuarii, anno 1626. ordinatum fuit, ut patribus Societatis Iesu Viennæ summa 1000. florenorum à Breuneris relicta ex trigentario Hungarico Altenburgi solverentur

1000.

Ex iussu Cæsareæ resolutionis de dato 31. Ianuarii, 1626. Fratribus Misericordiæ ex altera Danubii parte pro tenendo ægrotis medico, singulis annis 150. flor. ordinati fuerunt ex Vicedominio Viennensi, id est,

150.

Virtute Cæsareæ resolutionis, 8. Febr. 1626, Hieronymo Keck Decano in Glaz bona Eiserndorff donata fuerunt, taxata per

1000.

Resolutione Cæsarea volente, Dominis Franciscanis Presburgi 5. Martii, 626. consuetum triticum, & vinum ex bonis S. Georgii, & Possing in numero hætenus singulis annis ordinatum fuit

Ex iussu Cæsareæ resolutionis 17. Martii, 1626. VVenceslao Kulishock Decano in Radisch, aliqua illi propria, & ad 2142. flor. taxatæ domus hac conditione clementissime collatæ, & concessæ, ut similes ad Ec.lesiasticam fundationem applicare vellet

2142.

Volente Cæsarea resolutione de dato 24. Martii, 626, Patribus Societatis Iesu in Glaz commenda ibidem tradita, & concessa.

Virtute dictæ Cæsareæ resolutionis, illis ipsis Patribus, ad complendum ipsorum ædificium, supra aliam acceptam satis magnam pecuniarum summam, 12000. talenti ex variis confiscationibus concessi fuerunt, id est,

Id. 14400.

Iubente Cæsarea resolutione, de dato 15. Martii, 1626. D. Cardinali de Harrach Archiepiscopo Pragensi, Bibliothecam in Honiggras concedi ordinatum fuit.

Ex jussu decreti 26 Martii, 1626. Patribus Societatis Iesu Viennæ, ad propositum, & inceptum Templi ædificium, ex Sux Majestatis sylva prope Hurteldorff, usque in 50. robora concessa fuerunt.

Ex mandato Cæsareo 7. Aprilis, 1626 Patribus Societatis Carmelitanae Discalceatorum Pragæ tam illos ad ipsorum ædificio deputatos 5000 flor. loco elemosynæ, & pro sustentatione, 2000. flor. assignatos, quam alios de Comite de Alchaimb consignatos 2000 florenos, ex Cæsareæ Majestatis tributo Pragæ, solvi ordinatum fuit scilicet

9000.

Patribus Societatis Iesu Viennæ Sua Sacra Cæsarea Majestas 20 April. 1626. ad incepta ædificia novi Collegii ex tributo Bohemiæ 6000 flor. clementissime solvi ordinavit, id est,

6000.

Porro Sua Cæsarea Majestas, virtute Cæsareæ resolutionis 30. April. 1625. Religiosis Franciscanis Viennæ apud S. Hieronimum, pro incepto ipsorum ædificio, 5000. flor. deputatis Moravensibus ex bellica Curia solvi ordinavit.

5000.

Virtute decreti de anno 1626. 11. Maji, illis ipsis Franciscanis apud S. Hieronymum, loco deputatorum per mensem 40. majorum panum, singulis annis unum saccum tritici dari concessum est, taxatum

15.

Iubente Cæsarea resolutione, de dato 26. Maji, 1626, Patribus Societatis Iesu, pro finiendo incepto novi Collegii ædificio, ex questoratu Silesiæ 6000. flor. soluti fuere, id est,

6000

Sua

Sua Sacra Cæsarea Majeſtas 27. Maji, 1626.
Dominis duobus Abbatibus in Henrichlavy,
& Camenz, restantes redditus 18000. flor. à ſua
Ceſſitudine Archiduce Carolo venerandæ me-
morix ſibi legatorum, condonari clementiſſi-
me ordinavit, id eſt,

18000.

In ſimili, Sua Majeſtas de dato 28. Maji, 1626,
Dominis Abbatibus, utpote Pruckenſi prope
Znamib. 5000. & Obravviz, 640. flor. restantes
redditus clementiſſime condonavit, id eſt,

5640.

Virtute decreti 30. Junii, 1626, Patribus Car-
melitanis Viennæ ad alteram Danubii partem
ex ſuæ Majeſtatis propriis ſylvis, ſingulis annis,
30. currus concedi ordinatum fuit.

Volente Cæsarea reſolutione de dato 1. Ju-
lii, 1626, Monialibus in Regia Viennenſi fun-
datione, deputati à defuncta Imperatrice An-
na 500. flor. ex rebellium conſiſcatis bonis ſo-
luti fuerunt

500.

Iubente Cæsarea reſolutione 4. Julii, 1626,
Cappucinis in Olmuz, neceſſitas pro duobus
equis in ædificando, & reſtaurando ipſorum
monaſterio conceſſa fuit.

Patribus Societatis Ieſu in Groſglogavy, à
ſua Majeſtate aſſignati ſunt ill. 70. m. taleri ex
Schonaichenſi punitione accepti, id eſt,

70000. tal.

Volente Cæsarea reſolutione, data 7. Augu-
ſti, 1626. Choralis capitulo Pragenſis ſingu-
lis hebdomadibus 16. flor. 30. conceſſi ſunt, id
eſt,

16.30.

Cæsarea volente reſolutione de dato 11. Au-
guſti 1626, Dominis Auguſtinianis diſcalceatis
Pragæ 2000. flor. Modernenſis ceſſionis, pro
ſumma neceſſitate reſtaurandi ſui monaſterii,
una cum aliquibus lapidibus in Regia Pragen-
ſi ar;

in arce inveniendis, concedi ordinatum fuit, id est,

2000.

Sua Cæsarea Majestas, jussu Cæsareæ resolutionis, 22. Septemb. 1625, Patribus Societatis Jesu in Znamib, & Iglaux, pro bono ipsorum Collegiorum, aliquas domos, & bona concessit.

Fratrius Misericordiae ex altera Danubii parte Vienna, ut tunc decrevit 22. Octobr. 1626, pro refectione, 40 mensuræ ligni ex sua mensura ordinata sunt, taxata

150.

1626. Sua Cæsarea resolutione 17. Novemb. 1626. Sua Sacra Cæsarea Majestas Dominis Franciscanis ad S. Iacobum Pragæ, singulis hebdomadibus 20. flor. saccum tritici, dolium cerevisiæ, uti pro fundato ibidem Cæsareo Collegio, per annum 2000. flor. dati consensit, facit per annos singulos

3040.

Insuper Sua Cæsarea Majestas Virginum monasterio ad Cali portam Viennæ, Cæsaream obligationem expediri curavit sub dato 17. Decembris, 1626, concernentem

10350.

Ex jussu decreti, 5. Januarii, 1627, pro reparanda turri S. Petri Viennæ ad concessos 100. flor. adhuc 50. sunt soluti, facit

150.

Mandante Cæsarea resolutione, de dato 12. Januarii, 1627. collegio Ferdinando in Piegg, in punctionem Idizla Herzau, 4000. tal. tradi, ordinatum fuit, facit

4666.

Dominis Franciscanis Presburgi, virtute Cæsarei decreti, quintolaniarii, 1627, unum pondus salis singulis diebus concessum fuit, facit per annum

60.

Porro volente Cæsarea resolutione, de dato 2. Febr. 1627. de Sua Majestate, Fratribus Ordinis

nis S. Francisci de Paula necessitas lignorum ordinata fuit.

Mandato Cæsareæ resolutionis de dato 13. Febr. 1627. Franciscanis ad S. Hieronymum Viennæ, pro vestitu, & emendo panno, ex Cæsareo Vicedominio Viennæ 110. flor. soluti sunt. 110.

Volente Cæsarea resolutione, de dato 15. Martii, 1627. Sua Majestas Dominis Iesuitis in Kuitenberg, pro incepto ipsorum collegio aliquas confiscatas domus donavit, & assignandas curavit, taxatas - - -

Patribus Carmelitanis discalceatis, ex altera Danubii parte Viennæ, jussu decreti 9. Apr. 1627. ad inceptum ipsorum ædificium, & plantandum hortum, ex Viennensi porticu naues concessæ fuere taxatæ - - -

Ex jussu decreti 14. Aprilis, 1627. Virginum monasterio ad S. Claram Presburgi, pro ipsarum monasterio, unum pondus salis singulis concessum fuit, taxatum

600

Iubente decreto, de dato 14. Aprilis, 1627. Fraternitati Beatissimæ Virginis apud Iesuitas, 100. taleros pro legato D. Matthiæ, ex trigentario in Hungaria Altenburgi solvi ordinatum fuit, id est,

150.

Virtute ejusdem decreti, de dato 4. Maji, 1627. Patribus Dominicanis Viennæ, ex Moscerensi cessione 250. tal. Sua Cæsarea Majestas ex tributo Viennensi, & ex tributo Thabor solvi ordinavit, id est,

375.

Ex jussu decreti, dato 17. Maji, 1627. Dominis Cappucinis Viennæ, 150. arbores, ex Viennensibus Sua Majestatis sylvis concessæ fuere, taxatæ

per - - -

Mandante Cæsarea resolutione, de dato 20.

Maji,

Maji, 1627. D. Abbati Schattensi Viennæ, deputatas à Regina Elizabetha triginta mensuras salis à quatuor annis neglectas, solvi, & posterum singulis annis concedi ordinatum fuit, taxatas per annum . . .

Ex iussu decreti 21. Maji, 1627. Sua Cæsarea Majestas DD. Cappucinis Viennæ, loco elemosynæ, 400. flor. ex Provincialium Quæstoratu ibidem clementissime ordinavit. 400.

Ex iussu decreti, de dato 29. Maji, 1627. de Sua Majestate Patribus Societatis Iesu Viennæ, pro finiendis ipsorum Collegio ibidem, ex trigentario Hungarico Altenburgi, 2000. flor. solvi ordinatum fuit, id est, 2000.

Item iussu decreti 31. Martii, 1627. Sua Cæsarea Majestas Patribus Carmelitanis discalceatis Viennæ, singulis annis ex sylvarum Quæstoratu 55 mensuras ligni concessit, taxatas 165.

Etiā pro restaurando, & amplificando Carmelitanorum monasterio Præ in Parva urbe, de Sua majestate aliquas domus coemi, & ex proprio Quæstoratu solvi ordinavit, ad summam circiter . . .

Dominis Patribus Cappucinis Viennæ, ex mandato Cæsareo 17. Junii, 1627, loco deputati ligni, 55 floreni ex Sua Majestatis Vicedominio soluti sunt, id est, 55.

Virtute Cæsareæ resolutionis 1. Julii, 1627, Sua Majestas PP. Dominicanis in Bresslavv, annum deputatum adhuc in tres annos clementissime extendi concessit, per unum annum 100. flor. facit per tres annos 300.

Potestate Cæsarei privilegii, de dato 2. Augusti, 1627, sua Cæsarea Majestas Seminario Societatis Iesu Viennæ, domum in foro Humber-

genſi (vulgo domum Rimpelenſem dictam) una cum omnibus appertinentiis debitorum, cenſuum, tributuum, contributionum, aliarumq; poſtulationum, totaliter liberam, quamdiu præſatum Seminarium poſſederint, pronunciari juſſit.

Volente, & jubente Cæſareo decreto 11. Auguſti, 1627. PP. Carmelitanis, & Cappucinis Viennæ, ex certis conſiſcationibus 36. dolia minora, pro unaquaque parte 18. elargita fuere, taxata

432.

Volente Cæſarea reſolutione, de dato 28. Auguſti, 1627. pauperibus hoſpitalibus ſupra Ratſchin Pragæ pro ſuſtentanda vita, ſingulis hebdomadibus 21. taleri conſeſſi, & ſoluti fuere, id eſt,

24.30.

Patribus Carmelitanis diſcalceatis Viennæ, viſtute decreti de 16. Septembris, anno 1627. pro monaſterii neceſſitate ſingulis annis ex mandato Cæſareo 35. menſuræ ſalis conſeſſæ, ſolutæ, taxatæ

10.30.

Jubente Cæſareo decreto, de dato 16. Septembris, 1627. Dominis Cappucinis Viennæ, pro monaſterii neceſſitate, ex Cæſareo Vicedominio ibidem aliquis numerus lapidum conſeſſus, & taxatus per

Sua Cæſarea Majeſtas de dato 25. Septembr. 1627. pro finita, & fundata fundatione Matræ de Ieſu Viennæ, pro meliori ſui ſuſtentatione per annum, & ad perpetuum, ex Imperiali quaſtoratu ibidem, 600. flor. ſingulis tribus menſibus 150. ſolvi ordinavit, facit per annum

600.

Reſolutione Cæſarea mandante, de dato 16. Octobr. 1627. Patribus Franciſcanis, & Carmelitanis.

litaniis Viennæ, ex confiscationibus, unicuique
parti 200. flor. loco eleemosynæ concessi

400.

De dato Cæsareæ resolutionis 4. Ianuarii
1628. Patribus Franciscanis ad Cœli portam in
Pulsin, ad erigendum, & restaurandum funditus
in rebellionē devastatum monasterium, loco
eleemosynæ dati sunt

1000.

Resolutionē Cæsarea, de dato 19. Ianuar.
1628. Patribus servorum Beatissimæ Virginis
Pragæ, pro incepto, & finiēdo monasterio,
1000. flor. ex Bohemicis territoriis solvi con-
cessum fuit intra spacium quinque annorum

10000.

Cæsareæ volente resolutione, de dato 21. Ia-
nuarii, 1628. Patribus Eremitanis Camoldolen-
sibus, pro suo in monte Kalcenberg incepto æ-
dificio, ex inferioribus Austria dominiis 1000.
flor. clementissime fuere concessi, id est,

1000.

Administratori, Decano, Seniori, Scholasti-
co, aliisque capitularibus Cathedralis Ecclesiæ
Budissin, virtute decreti 9. Febr. 1628. pro
confiscatis, & impignoratis ejusdem fundatio-
nis recuperandis bonis, 12000. flor. ex superiori
Marchionatu Lusatiæ ex gratia concessi fuere,
id est,

12000.

Ex jussu Cæsareæ resolutionis, de dato 10.
Febr. 1628, Religiosis Dominicanis Sancti Agi-
dii Pragæ, ratione defuncti Francisci Commen-
gha da Saubole, 8900 flor. ex Bohemicis qua-
storatibus solvendos de tempore in tempus,
donec finitus numerus, ordinatum fuit, id est,

8900.

Virtute Cæsareæ resolutionis, de dato 12.
Febr. 1628. Patribus Societati Iesu Viennæ, ad
iporum Collegium, Templum, & scholas, una
& altera vice, 6000. flor. ex Bohemicis, & 6000.

Ll. 3

flor.

flor. ex Silesiensibus redditibus, ex gratia sol-
vendos iussit, & ordinavit

12000.

Volente Cæsarea resolutione, de dato 16.
Februarii, 1627. Capitularibus, & Ministris ar-
cis Ecclesiæ Pragæ, pro ipsorum sustentatione,
2225. tal. concessi, id est,

2595.50.

Ex mandato Cæsareo, 1. Martii, 1628. ad re-
parandas campanas in Fridersbach, ex tributu
Stainensi, loco auxilii, 300. flor. solvi conces-
sum fuit

300.

Cæsarea resolutione, de dato 1. Martii, 1628.
Patribus Eremitanis Camaldolensibus, pro i-
psorum sustentatione, singulis septimanis 18.
floreni ex Austriæ territoriis ordinati, id est per
annum,

935.

Item ipsa volente Resolutione, iisdem Pa-
tribus Eremitanis in monte Kalemberg, neces-
sitas lapidum ex ipsis Sæ Majestatis dominis,
etiam inhabitatio ad interim unius loci con-
cessa fuit.

Porro virtute primum dictæ Cæsareæ resolu-
tionis, Dominjs Iesuitis, ad ædificandum Col-
legium, & scholas in nova civitate Pragæ,
Templum Corporis Christi ibidem, una cum
vicinis domibus, consignatum fuit, taxatum ad
minimum

D. Archiepiscopo, & Cardinali de Harrach,
virtute Cæsarei decreti de dato 11 Martii, 1628,
pro meliori sui sustentatione, 2000. fl. ex confi-
nibus, & territoriis Bohemiæ soluti fuere, id est, 2000.

Volente Cæsar. resolutione, de dato 13. Mar-
tii, 1628. Domino Ioanni Cztiborkotvva Cano-
nico Pragæ, & Præposito in Altenpurozel, ex Sæ
Majestatis Bohemiæ redditibus, pro meliori sui
sustentatione, 1000. taleri ex gratia ordinati, id
est,

Resolu. 1166.40.

Resolutione Cæsarea de dato 24. Martii, 1628. Sua Majestas ad restaurandam fraternitatem corporis Christi Pragæ, in parvo oppido ad S. Thomam, per annum 400. flor. partem mediam ex salis Viennæ, & partem aliam ex Bohemix redditibus solvendos ordinavit

400.

Resolutione jubente Cæsarea, de dato 31. Martii, 1628 Religiosis Reverendissimæ Virginis in monte albo Pragæ, ad inceptum ipsorum Templi, & monasterii ædificium, necessitas lignorum ex sua Majestatis propriis sylvis concessa fuit,

Religiosis S. Francisci de Paula Pragæ, virtute Cæsareæ resolutionis, de dato 8. Aprilis, 1628, ex sua Majestatis tributis in Bohemia, loco eleemosynæ, 3000. flor. solvi ordinavit

3000.

Ex mandato Cæsareo, de dato 14. April. 1628, PP. Soc. Iesu Pragæ, pro sustentandis aliquibus alumniis, ex vini, & cerevisiæ redditibus in terris Podibrothi, & Partovviz, singulis annis 900. taleri fuerunt concessi, facit per annum

1050.

Collegio Ferdinando ad S. Iacobum Pragæ, virtute Cæsareæ resolutionis, de dato 17. April. 1628. ex futura quadam confiscatione, 5000. solvendos ordinatum fuit, hoc est,

5833.20.

Ex Cæsarea resolutione, de dato 22. April. 1628 reformatis Dominis Augustinianis Pragæ, ex futuris punitionibus, loco eleemosynæ, 1000. tal. solvendos ordinatum fuit, id est,

1166.40.

Resolutione Cæsarea volente, de dato 23. Maji, 1628. Congregationi cunctarum animarum fidelium in templo S. Spiritus Pragæ, ad amplificandam eandem congregationem, ex Bohemico Quæstoratu 500 flor. expensi.

500.

Resolutione Cæsarea volente, 23. Maji, 1628.

Congregationi Flagellantium Pragæ, pro e-
mendo, & providendo commodo loco ad pro-
positæ Cappellæ ædificium, & melius perfici-
endum suum exercitium, ex Bohemicis Qua-
storatibus 600. flor. fuere concessi, id est, 600.

De sua deinde Majestate, quædam domus Vien-
næ coempta, & Matribus de Iesu ibidem do-
nata fuit, quam antea D. Hoggen Miller posse-
derat, taxata per - - -

Virtute Cæsareæ Resolutionis, de dato 24.
Maji, 1628, Augustinianis ad S. Thomam in par-
va civitate Pragæ, ex Bohemicis Quæstoratibus
4000. flor. soluti fuere. 4000.

Ex dono Cæsareo, de dato 13. Junii 1628. Ec-
clesiasticis in Bohemia, pro meliori sui auxilio,
ad aliam salis cariorem venditionem concessio-
rum, nempe 45. Crucig. adhuc supra quodvis
dolum 15. Crucigeros addere, & Archiepisco-
po, & Cardinali Pragensi concedere ordinatum
fuit, & concessum.

Virtute decreti de 18. Julii, 1628. Sua Cæsareæ
Majestas Dominis Franciscanis in Znamib
Moraviæ, ad ipsorum monasterium ibidem pro
auxilio 500. flor. ex Moraviæ contributionibus
concessit, id est, 500.

Cæsareæ volente resolutione, de dato 26. Ju-
lii, 1628. Sua Majestas DD. Franciscanis in civi-
tate Moguntina, ad inceptum templi ædifi-
cium, 100 tal. Imp. ex Bohemiæ redditibus sol-
vendos ordinavit, id est, 150.

Ex Decreto Cæsareo 4. Augusti, 1628. PP. Ere-
mitanis Camaldolensibus, pro ædificando i-
psorum monasterio, Sux Majestati: propria
terra, vulgo Dhienberg dicta, concessa fuit:

Resolutione Cæsareæ volente, de dato 7. Au-
gusti,

11.
gusti, 1628. ad emendum Ecclesiæ ornatum ad
S. Rocchum Pragæ, ex Bohemiæ Quæstoratu
1500. taleros ex gratia solvendos ordinatum
fuit, id est,

1750.

Ex Cæsareo mandato, de anno 1628. 14. Au-
gusti, Matribus de Iesu Presburgi, ex Hungari-
ca Camera, 400. floreni clementissime solvendi
fuere.

400.

Cæsarea jubente resolutione, de dato 17. A-
prilis, 1628, monasterio S. Annæ in Praga, ex
redditibus Bohemiæ salis, 500 flor. solvi ordi-
natum fuit.

500.

Iussu Cæsareæ resolutionis, de dato 18. Augu-
sti 1628. Typographo in Neuss, pro præstito Pa-
tribus Iesuitis labore, 571. tal. 20. Crucig. 6.
nummi ordinati fuerunt, hoc est,

685.32.6.

Resolutione mandante Cæsarea, de dato 25.
Aug. 1628. DD. Iesuitis Pragæ in domo profes-
sionis, singulis septimanis 8. taleri concessi, fa-
cit per annum 416. tal. id est,

624.

Item Sua Sacra Cæsarea Majestas illis ipsis
Patribus, ex unoquoque Bohemiæ Dominio,
singulis annis 2. saccos tritici, & 2. farinæ assi-
gnandos ordinavit.

Iubente porro Cæsarea resolutione, de dato
30. Augusti, 1628. D. Episcopo in Erla Ioanni Bi-
ber 2000. flor. fuere ordinati, id est,

2000.

Item illi ipsi annue, pro præsens quibus-
dam decimis, quas Princeps Bethlehem Gabor
in Sibenburga possidet, solvi 1500 flor. ordina-
tum fuit, & ad vitam ejusdem Episcopi annue
500. flor. ex Vngarica Camera tradi, hoc est,

2000.

Porro Cæsarea volente resolut. de dat. 12.
Septembris, 1628. de S. Majestate Patribus S.
Francisci Ordinis Minorum 1500. flor. & Patri-

Ll. 5

bus

bus Camaldulenzibus 10500. flor. solvi ordinatum fuit, id est,

12000.

Iubente Cæsarea resolutione, de dato 16. Septembris, 1628, Sua Sacra Cæsarea Majestas Patribus Societatis Iesu Viennæ, pro meliori sui sustentatione, ex diversis Austriæ territoriis, annue, & unoquoque in particulari anno, 1200. flor. solvendos ordinavit, id est,

1200.

F. I. N. I. S.

Bayerische
Staatsbibliothek
München

Decreta, Diplomata, Privilegia Aliqua, Ex multis, quae in favorem
Religionis Catholicae & Catholicorum, in Germania emanarunt Ab anno 1620.
usque ad annum 1629. Ex Cancellaria Aulica Imperii Nec non ex Cancellariis,
Regni Ungariae, Regni Bohemiae, Archiducatus Austriae, Stiriae,
Carinthiae, Carniolae, Et aliarum Provinciarum, quae sunt haereditariae

[S.l.] [1641]

J.publ.g. 166 t

urn:nbn:de:bsb:12-bsb10558992-4